ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: Община Бобов дол

ИЗПЪЛНИТЕЛ: Обединение „ГЕОПЛАН БОБОВ ДОЛ” ДЗЗД

ПОДПИС:

ГЛ. ПРОЕКТАНТ: проф. д-р арх. Стефчо Василев Димитров

НОМЕР НА ПЪЛНА ПРОЕКТАНТСКА ПРАВОСПОСОБНОСТ: 00667

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Ръководител проект:	**проф. д-р арх. Стефчо Димитров**
Членове и екип:	
Аналитични проучвания на човешкия ресурс, икономическата база	Емилия Емилова
Културно наследство	арх. Мария Каразлатева, урб. Михаил Николов
Устройство на територията	проф. д-р арх. Стефчо Димитров арх. Димитър Стефанов урб. Михаил Николов
Транспортна схема	инж. Александър Витанов
Водоснабдяване и канализация	инж. Руси Желев
Енергийна система	инж. Цветан Добрев
Геодезия, Картография и Фотограметрия	Пламен Лилянов
Цифрова обработка, ГИС и пространствени анализи	Росен Димитров, арх. Златина Хорозова, арх. Йовка Желязкова, урб. Михаил Николов

СЪДЪРЖАНИЕ

ФИГУРИ 5

ТАБЛИЦИ 9

СЪКРАЩЕНИЯ 11

I. ВЪВЕДЕНИЕ ОУПО 12

II. ОСНОВНА ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОУПО 15

III. ДИАГНОЗА / СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ 21

III. 1. НОРМАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА 21

III. 2. РЕГИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА 25

III. 3. ИСТОРИКО-ГЕОГРАФСКО РАЗВИТИЕ – ОСОБЕНОСТИ В ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ 32

III. 3. 1. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ 32

III. 3. 2. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА 34

III. 3. 2. 1. Релеф 34

III. 3. 2. 2. Климат 34

III. 3. 2. 3. Геоложка характеристика 35

III. 3. 2. 4. Хидрографска мрежа 36

III. 3. 2. 5. Почви 36

III. 3. 2. 6. Гори 37

III. 3. 2. 7. Растителен и животински свят 37

III. 4. ДЕМОГРАФСКИ ПАРАМЕТРИ И ПОЛИТИКИ 39

III. 4.1. Демографска характеристика на населението 39

III. 5. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ 51

III. 6. СОЦИАЛНА СФЕРА 60

III. 6. 1. Здравна инфраструктура 60

III. 6. 2. Образователна инфраструктура 61

III. 6. 3. Културна инфраструктура 64

III. 6. 4. Спортна инфраструктура 65

III. 6. 5. Социална инфраструктура 65

III. 7. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО 67

III. 8. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА ОТДИХ И ТУРИЗЪМ 103

III. 8.1. Потенциал 103

III. 8.2. Места за настаняване, нощувки, туристи 103

III. 8.3. Природни и културно-исторически ресурси 103

III. 8.4. Зелена система 105

III. 9. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ 107
III. 9. 1. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА 107
III. 9. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ 110
III. 9. 3. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА 139
III. 10. ИНФРАСТРУКТУРНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОСТРАНСТВОТО 143
III. 10. 1. Транспортна инфраструктура 143
III. 10. 2. Инженерна инфраструктура 147
III. 10. 2. 1. Водоснабдяване и канализация 147
III. 10. 2. 2. Енергийна система. Електроразпределение. 162
III. 10. 2. 3. Телекомуникационна инфраструктура 167
III. 10. 3. Депа за твърди битови отпадъци 168
III. 11. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ 169
IV. SWOT АНАЛИЗ 276
V. ПРОГНОЗА за социално-икономическо и пространствено развитие 282
V. 1. СОЦИАЛНО–ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ 282
V. 1. 1. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ /песимистичен, оптимистичен, реалистичен/ 282
V. 1. 2. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ /промишленост, селско и горско стопанство, транспорт, строителство, туризъм и др./ 286
V. 1. 3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА БАЗА /образование, здравеопазване, култура, комунални дейности/ 288
V. 1. 4. ОБИТАВАНЕ 290
V. 1. 5. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО 291
V. 1. 6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА, ОТДИХ И ТУРИЗЪМ 294
V. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ 296
V. 2. 1. Урбанизирани и извънселищни територии 296
V. 2. 3. Транспортна инфраструктура 356
V. 2. 4. Инженерна инфраструктура 356
V. 3. ПРОГНОЗА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА 358
VI. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА 372
VII. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО БОБОВ ДОЛ 391
VIII. СПЕЦИФИЧНИ ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ КЪМ ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ 405

ФИГУРИ

Фигура 1. Място на ОУП в системата от документи за стратегическото планиране на пространственото развитие. 26
Фигура 2. Национални културни коридори /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/....33
Фигура 3. Население на град Бобов дол /1934-2013 г./;....39
Фигура 4. Относителен дял на населението по местоживеене в област Кюстендил, по общини /измерено в %/, източник: НСИ. 40
Фигура 5. Население под, в и над трудоспособна възраст в общините на област Кюстендил 2012г. /%/, източник: НСИ.....43
Фигура 6. Полово-възрастова пирамида на населението на община Бобов дол 2011г., източник: НСИ.....44
Фигура 7. Лица отговорили на въпроса за етническа принадлежност, по общини в област Кюстендил.....45
Фигура 8. Население по степен на завършено образование, по общини в област Кюстендил. 46
Фигура 9. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование по общини в област Кюстендил /2011г./;Източник НСИ. 47
Фигура 10. Естествен прираст на населението в общините на област Кюстендил през 2012 година; източник НСИ;....49
Фигура 11. Механичен прираст на населението в общините на област Кюстендил през 2012 година; източник НСИ.....50
Фигура 12. Баланс на територията на община Бобов дол в %....54
Фигура 13. Тип земеделска земя на територията на община Бобов дол в % 54
Фигура 14. Територии за животновъдство в община Бобов дол в % 56
Фигура 15. Земеделски земи по землища в община Бобов дол, Източник: Техническо задание за ОУПО Бобов дол. 57
Фигура 16. Горски фонд на община Бобов дол в %. 58
Фигура 17. Оценка на културното напластяване в Югоизточен район на планиране. 68
Фигура 18. Недвижими културни ценности в териториалния обхвата на община Бобов дол. Източник: Национален институт за недвижимо културно наследство. 70
Фигура 19. Пространствено разпределение на археологическите обекти в териториалната структура на община Бобов дол. 82
Фигура 20. Пространствено разпределение на недвижимите културни ценности в териториалната структура на община Бобов дол, източник: НДА-НИНКН, АИС-АКБ, НАИМ-БАН. 101
Фигура 21. Статистически райони според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България / NUTS 2/....107
Фигура 22. Административно-териториално устройство на Република България, Източник: Национална концепция за пространствено развитие. 108
Фигура 23. Йерархична система от градове-центрове, Национална стратегия за регионално развитие на Република България....110
Фигура 24. Полюси и оси на развитие, Национална Стратегия за регионално развитие 2012-2022 г....111
Фигура 25. Схема на пътната и железопътна инфраструктура на Югозападен регион. 112
Фигура 26. Схема на пространственото разпределение на населените места в териториалната структурата на общината и пространствено-комуникационната и

функционална обвързаност посредством основните и второстепенни интеграционни оси. 114
Фигура 27. Сателитно изображение на град Бобов дол. 115
Фигура 28. Сателитно изображение на село Мламолово....116
Фигура 29. Сателитно изображение на село Мало село. 117
Фигура 30. Сателитно изображение на село Големо село. 118
Фигура 31. Сателитно изображение на село Голема Фуча. 119
Фигура 32. Сателитно изображение на село Мала Фуча. 120
Фигура 33. Сателитно изображение на село Бабино. 121
Фигура 34. Сателитно изображение на село Бабинска река. 122
Фигура 35. Сателитно изображение на село Долистово 123
Фигура 36. Сателитно изображение на село Коркина. 124
Фигура 37. Сателитно изображение на село Новоселяне. 125
Фигура 38. Сателитно изображение на село Шатрово. 126
Фигура 39. Сателитно изображение на село Паничарево. 127
Фигура 40. Сателитно изображение на селата Голям и Мали Върбовник. 128
Фигура 41. Сателитно изображение на село Блато. 129
Фигура 42. Сателитно изображение на село Локвата. 129
Фигура 43. Сателитно изображение на село Горна Козница. 130
Фигура 44. Пътна и жп. инфраструктура, Източник: Областна стратегия за развитие на област 2014-2020 г. 143
Фигура 45. Ландшафтно райониране на България /по Петров, 1997/. 170
Фигура 46. Регионална диференциация на ландшафтите в България /Велчев, Тодоров, Пенин, 2003/....171
Фигура 47. Природно-географски области на България /Пенин, 2007/. 171
Фигура 48. Моноцентричен модел на развитие 300
Фигура 49. Линеарно-полицентричен модел на развитие. 302
Фигура 50. Линеарно-рингов полицентричен модел на развитие. 305
Фигура 51. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие. 312
Фигура 52. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Шатрово. 313
Фигура 53. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Паничарево. 314
Фигура 54. Устройствена зона - ОК1, пространствено локализирана в землището на с. Паничарево и с. Голем Върбовник. 315
Фигура 55. Устройствена зона – СМФ, пространствено локализирана в землището на с. Паничарево. 316
Фигура 56. Устройствена зона - Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Паничарево. 317
Фигура 57. Устройствена зона - СМФ, пространствено локализирана в землището на с. Паничарево. 318
Фигура 58. Устройствена зона - СМФ, пространствено локализирана в землището на с. Паничарево. 319
Фигура 59. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Новоселяне. 320
Фигура 60. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Мламолово. 321
Фигура 61. Устройствена зона – Ок1, пространствено локализирана в землището на с. Мламолово. 322

Фигура 62. Устройствена зона – Ок1, пространствено локализирана в землището на с. Мламолово. 323
Фигура 63. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мламолово и с. Мало село. 324
Фигура 64. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Мали Върбовник. 325
Фигура 65. Устройствена зона - СМФ, пространствено локализирана в землището на с. Мали Върбовник. 326
Фигура 66. Устройствена зона - Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мали Върбовник. 327
Фигура 67. Устройствена зона - Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мали Върбовник. 328
Фигура 68. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мламолово и с. Мала Фуча. 329
Фигура 69. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мламолово и с. Локвата. 330
Фигура 70. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Коркина. 331
Фигура 71. Устройствена зона - Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Коркина. 332
Фигура 72. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Горна Козница. 333
Фигура 73. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Коркина. 334
Фигура 74. Устройствена зона – Ок1, пространствено локализирана в землището на с. Голема Фуча. 335
Фигура 75. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Голема Фуча. 336
Фигура 76. Устройствена зона – Ок1, пространствено локализирана в землището на с. Голема Фуча. 337
Фигура 77. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Голема село. 338
Фигура 78. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мало село и с. Големо село. 339
Фигура 79. Устройствена зона – Пмс1, пространствено локализирана в землището на с. Големо село. 340
Фигура 80. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Големо село. 341
Фигура 81. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Голем Върбовник. 342
Фигура 82. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Голем Върбовник. 343
Фигура 83. Устройствена зона – Ок1, пространствено локализирана в землището на с. Голем Върбовник. 344
Фигура 84. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Голем и Мали Върбовник. 345
Фигура 85. Устройствена зона - ОК1, пространствено локализирана в землището на с. Паничарево и с. Голем Върбовник. 346

Фигура 86. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Долистово. 347
Фигура 87. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на град Бобов дол. 348
Фигура 88. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на гр. Бобов дол и с. Мламолово. 349
Фигура 89. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Блато. 350
Фигура 90. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Бабинска река. 351
Фигура 91. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Бабино. 352
Фигура 92. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Мало село. 353
Фигура 93. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мламолово и с. Мало село 354
Фигура 94. Устройствена зона – Пмс, пространствено локализирана в землището на с. Мало село и с. Големо село 355

ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Текуща демографска характеристика /2001-2012 г/. 40
Таблица 2. Полова структура на населението 2012 г. /%/,;.....41
Таблица 3. Възрастови съотношения през 2012 г. – общо за страната, област Кюстендил и община Бобов дол. 42
Таблица 4. Население под, в и над трудоспособна възраст 2011 г. /%/ 42
Таблица 5. Етническа структура на населението 2011г /%/; 45
Таблица 6. Население по степен на завършено образование 2011г. /%/ 46
Таблица 7. Естествено движение на населението на община Бобов дол /2010 – 2012 г./. 48
Таблица 8. Механичен прираст на населението /2001-2013 г./.....50
Таблица 9. Приходи и разходи от икономическите дейности в община Бобов дол в хил. лв. 52
Таблица 10. Баланс на територията на община Бобов дол в декари към 31.12.2000 г. ...53
Таблица 11. Територии, свързани с развитие на животновъдство в община Бобов дол. 56
Таблица 12. Здравни заведения с община Бобов дол за периода 2008 – 2012г.;.....60
Таблица 13. Брой детски ясли, деца и места в тях за периода 2010-2012г.;.....60
Таблица 14. Брой детски ясли, деца и места в тях за периода 2010 – 2012г.;.....61
Таблица 15. Брой на учащите в община Бобов дол за периода 2008/2009 – 2012/2013г.; 62
Таблица 16. Брой детски градини, учители и деца в община Бобов дол за периода 2010/2011 – 2012/2013г.; 63
Таблица 17. Читалища в община Бобов дол;.....64
Таблица 18. Недвижими културни ценности в землището на с. Шатрово.....71
Таблица 19. Недвижими културни ценности в землището на с. Паничарево. 71
Таблица 20. Недвижими културни ценности в землището на с. Новоселяне. 72
Таблица 21. Недвижими културни ценности в землището на с. Мламолово. 72
Таблица 22. Недвижими културни ценности в землището на с. Мали Върбовник. 73
Таблица 23. Недвижими културни ценности в землището на с. Мала Фуча. 74
Таблица 24. Недвижими културни ценности в землището на с. Коркина. 75
Таблица 25. Недвижими културни ценности в землището на с. Горна Козница. 75
Таблица 26. Недвижими културни ценности в землището на с. Голям Върбовник. 76
Таблица 27. Недвижими културни ценности в землището на с. Големо село. 77
Таблица 28. Недвижими културни ценности в землището на с. Голема Фуча. 78
Таблица 29. Недвижими културни ценности в землището на гр. Бобов дол. 79
Таблица 30. Недвижими културни ценности в землището на с. Долистово. 79
Таблица 31. Недвижими културни ценности в землището на с. Бабино. 79
Таблица 32. Площ, гъстота на населението и населени места към 31.12.201г., НСИ. ..108
Таблица 33. Категоризация на община Бобов дол съставните ѝ населените места. 109
Таблица 34. Жилищни сгради към 31.12.2012 г. по материал на външните стени на сградата, статистически зони, статистически райони и по области и общини, НСИ. ...131
Таблица 35. Полезна площ на жилищата на 31.12.2012 г. по статистически зони, статистически райони и по области и общини, НСИ. 131
Таблица 36. Жилища към 31.12.2012 г. по брой на стаите, статистически зони, статистически райони и по области и общини, НСИ. 132
Таблица 37. Жилища по вид на сградата в община Бобов дол, НСИ. 133
Таблица 38. Жилища и домакинства към 01.02.2011 година – община Бобов дол.....134

Таблица 39. Жилища за периода 2008-2012 година - община Бобов дол /нестандартен показател/. 135
Таблица 40. Жилищни сгради според вида на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол. 135
Таблица 41. Жилищни сгради според вида и материала на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол. 136
Таблица 42. Жилищни сгради според вида и годината на построяване на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол. 137
Таблица 43. Жилищни сгради според вида и броя на етажите на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол. 138
Таблица 44. Баланс на територията – според актуализиран опорен план. 140
Таблица 45. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по вид територия. 141
Таблица 46. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по фонд територия. 142
Таблица 47. Транспортна достъпност /км./. 145
Таблица 48. Връзка на защитената зона с други зони от Натура 2000 179
Таблица 49. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ „Скрино” 179
Таблица 50. Устройствени зони по землища в териториалната структура на община Бобов дол. 307
Таблица 51. Синтезен баланс на територията на община Бобов дол. 372
Таблица 52. Баланс на територията – землището на с. Горна Козница 373
Таблица 53. Баланс на територията – землището на с. Бабино. 374
Таблица 54. Баланс на територията – землището на с. Бабинска река 375
Таблица 55. Баланс на територията – землището на с. Блато 376
Таблица 56. Баланс на територията – землището на град Бобов дол 377
Таблица 57. Баланс на територията – землището на с. Голема фуча 378
Таблица 58. Баланс на територията – землището на с. Голем Върбовник. 379
Таблица 59. Баланс на територията – землището на с. Големо село. 380
Таблица 60. Баланс на територията – землището на с. Долистово. 381
Таблица 61. Баланс на територията – землището на с. Коркина 382
Таблица 62. Баланс на територията – землището на с. Локвата 383
Таблица 63. Баланс на територията – землището на с. Мала фуча. 384
Таблица 64. Баланс на територията – землището на с. Мали Върбовник. 385
Таблица 65. Баланс на територията – землището на с. Мало село. 386
Таблица 66. Баланс на територията – землището на с. Мламолово. 387
Таблица 67. Баланс на територията – землището на с. Новоселяне. 388
Таблица 68. Баланс на територията – землището на с. Паничарево. 389
Таблица 69. Баланс на територията – землището на с. Шатрово. 390

СЪКРАЩЕНИЯ

ОУПО	Общ устройствен план на общината
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ГИС	Географска информационна система
ОЕСУТ	Общински експертен съвет по устройство на територията
ЗИДЗУТ	Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията
НСИ	Национален статистически институт
ЕС	Европейски съюз
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ОДЗ	Обединено детско заведение
ЦДГ	Целодневна детска градина
ОУ	Образователно училище
МТБ	Материално техническа база
СОУ	Средно образователно училище
ПФК	Професионален футболен клуб
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
НКЦ	Недвижими културни ценности
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
КН	Културно наследство
ЗКН	Закон за културно наследство
НАИМ–БАН	Национален археологически институт с музей към Българска академия на науките
АИС-АКБ	Автоматизирана информационна система-Археологическа карта на България
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
ГКПП	Гранично контролен-пропускателен пункт
РИОСВ	Районна инспекция по околна среда и водите
РИОКОЗ	Регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУП	Подробен устройствен план
ПРЗ	План за регулация и застрояване
ТБО	Твърди битови отпадъци
ЗЗ	Защитени зони
ОВОС	Оценка за въздействие върху околната среда
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
РОУКАВ	районите /агломерациите/ за оценка и управление качеството на атмосферния въздух
ФПЧ	Фини прахови частици
ИАОС	Изпълнителна агенция околна среда
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
ГПСОВ	Главна пречиствателна станция за отпадни води
ПОРН	Потенциалната оценка на риска от наводнения
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
УПИ	Урегулиран поземлен имот

I. ВЪВЕДЕНИЕ ОУПО

Настоящият Общ устройствен план на община Бобов дол е разработен на основа изпълнение на Договор № 7/13.01.2015 г., с предмет: „Изработване на проект за общ устройствен план на Община Бобов дол“, сключен между ДЗЗД „ГЕОПЛАН БОБОВ ДОЛ“ и Община Бобов дол.

За територията на общината са влезли в сила и предстоят да бъдат актуализирани система от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие по смисъла на Закона за регионално развитие. Реализациите на предвижданията на тези стратегически документи, в т. ч. и тяхното евентуално финансиране по оперативни програми на ЕС, се нуждаят от актуална и адекватна устройствена планова основа. За осигуряване на такава основа, Законът за устройство на територията регламентира възможността за изработване на общ устройствен план на община /ОУПО/, който обхваща населените места в общината и техните землища. Предназначението на този планов документ е дефинирано по-подробно в чл. 106 от ЗУТ.

Ръководството на община Бобов дол оценява потребността от изработване на ОУПО като основа на бъдещото управление на общинската територия. Настоящият проект е разработен в съответствие със стратегическата рамка за регионално развитие на Югозападна България, област Кюстендил, община Бобов дол и законовата нормативната уредба в тази сфера като спазва изискванията, дефинирани в Техническото задание на Възложителя.

Информационно-техническа основа за изработване на ОУПО

От основно значение за разработването на ОУПО е осигуряването и използването на максимално актуална информация, отразяваща достатъчно точно текущата ситуация и тенденции. Дейността по информационното осигуряване има няколко основни аспекта:

- Анализиране на различните заинтересовани страни към изготвянето на ОУП на община Бобов дол и техните нужди;
- Намиране и организиране на необходимите изходни данни за анализа с цел създаване на система от териториални социално-икономически индикатори. Тъй като информационната обезпеченост на анализа е от критично значение за успешното изпълнение на договора, е необходимо да бъдат внимателно проучени и оценени изходните данни и да бъдат идентифицирани информационните дефицити и недостатъците в качеството на данните. За целта е създаден работен механизъм за анализ на информационната обезпеченост. С помощта на този инструмент се създаде основата

за събиране, оценка и обработка на източници на данни и информация и индикатори при осъществяването на дейностите по проекта.

- Фактическото събиране, обработка и интеграция на необходимите данни в централизираната географска база, част от специално разработеното за целите на проекта специализирано ГИС приложение. То служи също както като платформа за събиране и анализ на данни и генериране на информация, така и за осигуряване на широк достъп до информационните ресурси, разработения ОУП на община Бобов дол и неговото управление.

Създаването на адекватна информационна платформа за събиране, интегриране, обработка и анализ на информацията е от основно значение за ефективното планиране и управление на територията. Именно информационната база се явява свързващото звено между очакванията, свързани с плана на различните категории заинтересовани страни и наличния потенциал и реалните сравнителни предимства на територията. Казано с други думи, информационната осигуреност е елементът, който осигурява задълбочен и реалистичен поглед върху територията и пространственото поведение на свързаните с нея природни и социални системи.

В тази връзка е разработено специализирано ГИС приложение, насочено към събиране, обработка, интеграция, анализ и визуализация на данни и информация, свързани с територията на община Бобов дол. **Географските информационни системи /ГИС/ отдавна са се наложили като основен инструмент за подпомагане вземането на решения при планирането и управлението на териториалните системи.** ГИС технологията подпомага организирането на данните, свързани с територията и улеснява разбирането и пространственото асоцииране на съществуващите проблеми, като същевременно осигурява мощни инструменти за анализ и синтез на необходимата информация за тяхното разрешаване. Тази пространствено-реферирана информация е ресурс от критично значение в процеса на вземане на решения при управлението на регионалното развитие и устройство на територията.

В този смисъл ГИС и другите, свързани с тях геоинформационни технологии позволяват постигането на по-голяма обективност на информацията за реалния свят и значително подобряват информационното осигуряване на вземаните решения, засягащи управлението на територията като интегриран комплекс от отделни разнородни аспекти. ГИС технологията осигурява единна интеграционна среда за различните по характер и генезис данни и информация за територията, като по този начин позволява системно разглеждане, анализиране и решаване на проблемите, в това число интегриране на проблемите на околната среда в регионалното развитие и устройството на територията.

Концепцията, върху която се основава ГИС приложението за нуждите на настоящата поръчка, се базира върху следните основни моменти:

- Целева ГИС за територията на община Бобов дол, която да съдържа необходимите пространствени и атрибутивни данни за анализа на територията;
- Специализирани аналитични протоколи, генериращи цифрови информационни слоеве, представящи определени фактори и условия, оказващи влияние върху развитието и потенциала на територията;
- Специализирано ГИС приложение, осигуряващо възможност за генериране на графичните материали към ОУП, съгласно нормативната уредба.

Така разработеното ГИС – приложение дообогати и разшири информационната основа на проекта, улесни разработването на аналитичните и диагностични материали и осигури възможност за генериране на графичните материали към ОУП, съгласно нормативната уредба.

II. ОСНОВНА ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОУПО

II. 1. ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ОУП

Подходът и методологията за изпълнение на настоящата обществена поръчка, която е предложена, се основава от една страна на залегналите в Техническото задание изисквания на Възложителя, а от друга - на нормативните изисквания, които определят императивните атрибути на ОУП като устройствен планов документ, неговата структура, обхват, цели и съдържание.

Екипът е предприел холистичен подход, при който на преден план се поставят целостта и интегрираността при изпълнението на дейностите. Подходът е възприет като инструмент за решаване на отделните задачи в тяхната цялост и взаимна обвързаност – времева, пространствено-функционална, системна и методична. Това позволява на всички участници в изпълнението на поръчката и различните аспекти на процеса, да функционират балансирано за постигане на оптимален ефект.

При оценъчните и прогнозните изследвания ще се използват два основни подхода – емпиричен и експертен. При емпиричния подход се извеждат закономерности на основата на анализирана емпирична информация с помощта на статистически и математически модели. При експертния подход се разчита на опита на експертите, като се допуска, че те имат нужния капацитет да разкриват закономерности и да правят синтезирани достоверни оценки, без да е необходимо да се разработват сложни математико-статистически модели.

Методи, които ще бъдат използвани при проучванията и разработването на ОУПО в обобщен вид са предимно аналитично-синтезни /анализ и синтез/, различни статистически методи, системен, теренни, графични и описателни методи и др. Особено актуален на фона на протичащите в региона процеси и използваният процесуално-адаптивен подход.

Екипът на ДЗЗД „ГЕОПЛАН БОБОВ ДОЛ“ предвижда настоящата обществена поръчка да се изпълнява като интегриран проект, обединяващ всички дейности, необходими за постигането на очакваните от Възложителя резултати. Проектът ще се управлява в строго съответствие със съвременната теория и добра практика за управление на проекти с адаптирано обхващане на всички проектни процеси. В съответствие с характера на работа по изпълнение на поръчката, Проектът се разделя на логически и хронологично свързани етапи, които се изпълняват последователно, като където е допустимо и необходимо, се прилага припокриване на етапи с цел постигане на

целите, свързани с времето като ресурс и изискванията /количествени и качествени/ към резултатите на всяка фаза /етап/.

Предлаганият изследователски подход и свързаната с него методология са разработени съгласно заложените в Техническото задание параметри относно обхвата на задачата за разработване на ОУП на община Бобов дол, спецификата на целите на обществената поръчка и очакваните резултати и продукти от нейната успешна реализация. В тази връзка, методологията за разработване на ОУП на община Бобов дол е разработена в съответствие с принципите и методите **както на интегрираното устройствено планиране,** така и на индикативното **стратегическо планиране на териториалното развитие.**

Най-общо, предлаганата от нас методологическа концепция за изработване на ОУП на община Бобов дол *е свързана с разработването на* ***ефективен инструмент за интегрирано устройствено планиране,*** *чрез който да се създадат необходимите* ***предпоставки и условия за:***

- ***Динамично и комплексно развитие на общинската територия;***
- ***Повишаване качеството на живот на местната общност;***
- ***Подобряване условията за бизнес;***
- ***Повишаване на инвестиционната атрактивност общината;***
- ***Устойчиво ползване на поземлените ресурси;***
- ***Опазване на биологичното разнообразие.***

Методологичната концепция за изработването на ОУП на община Бобов дол има сложен композитен характер и включва в себе си елементи на интегрираното териториално планиране, на традиционното устройствено планиране и на класическата концепция на стратегическото планиране и управление на територията.

II. 2. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основната **стратегическа цел** на Общия устройствен план на община Бобов дол /ОУПО/ е да се създаде териториална планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Бобов дол природни, културно-исторически, икономически, туристически и други ресурси. Предвид анализа на състоянието на ресурсите и на отделните функционални системи и изведените проблеми следва заключението, че бъдещото управление на устройствените процеси на територията ще бъде ефективно и целесъобразно само ако се основава на устройствен план, обхващащ цялата територия на общината и на създадени въз основа на него цялостни подробни устройствени планове за урбанизираните територии.

Също така има за цел да създаде планова основа за дългосрочно, устойчиво устройствено развитие и хармонична жизнена среда на урбанизираните територии и териториите извън тях, обвързани с Общинския план за развитие и подходящи условия за обитаване и реализация на дейности за цялостно социално-икономическо развитие.

Въз основа на задълбочен анализ на текущото състояние на общинската територия ще се създаде добра териториална планова основа за устойчиво и балансирано развитие на територията в дългосрочен аспект. При тази постановка следва да бъдат отчетени съответните програмни документи на общинско, областно и национално ниво, съобразени със специфичния ресурсен потенциал на общината.

На първо място, би следвало да се структурира йерархически селищната мрежа в общината, съобразено с демографския и икономически потенциал. Следва да се създадат предпоставки за реализиране на потенциалните им възможности. Трябва да се определят опорните селища и селищата със затихващи функции. Важно е да се проучи и отбележи демографския профил на населението в общината и неговите тенденции като се има предвид общата за страната негативна тенденция. Важен аспект е да се проучи планира комуникационно-транспортната схема на общината и връзките ѝ със съседните общини и главните пътни артерии на страната, във връзка с предвижданите с ОУПО нови зони.

Важно е да се проучи и отбележи демографският профил на населението в общината и неговите тенденции като се има предвид общата за страната негативна тенденция. Важен аспект е да се проучи и планира комуникационно-транспортната схема на общината и връзките ѝ със съседните общини, и главните пътни артерии на страната, във връзка с предвижданите с ОУПО нови зони.

За постигането целта на разработката се решават следните важни задачи като в съответствие с Техническото задание те могат да бъдат определени, както следва:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните и части;
- Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, при съблюдаване на режимите, установени със специални закони; Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура;
- Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура на общината и определяне съответстващото му усъвършенстване на транспортните мрежи;
- Обосноваване развитието на техническата инфраструктура и определяне разположението на мрежите и съоръженията им на територията на общината, както и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от регионално и национално значение;
- Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита;
- Регулиране на взаимодействието между устройството на територията на общината и природната и среда, с оглед нейното опазване. Регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, а оглед опазването им;
- Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности;
- Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на последователност на реализирането им във времето.

В контекста на описаните по-горе цели и задачи, на които Общият устройствен план трябва да даде отговор, ***очакваните резултати от прилагането му са свързани с осигуряването на добра териториално-устройствена основа за балансирано управление на територията на база териториалните особености на района, социалните и демографските прогнози за развитие на общината, екологичните дадености и природните ресурси и др.*** В този смисъл ОУП на Община Бобов дол трябва да съдържа решения за:

- Доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложени в преходни устройствени проекти, планове и други проучвания за територията на общината.

- Пълноценно отчитане външните връзки на общината като стимулатор за развитие. Решаване на инфраструктурни и теренни проблеми в съответствие целесъобразността им не само на общинско, но и на между общинско ниво.
- Формиране на комплекс от устройствени мерки, целящи създаване на условия за преодоляване на установени съществени диспропорции между отделните части на общинската територия.
- Свеждане до минимум отнемането на ценни земеделски земи за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване.
- Създаване на устройствени възможности за използване на природните и културно-исторически ресурси за развитието на отдиха и туризма, при съблюдаване режимите за опазването им.
- Създаване на условия за развитие на социалната и техническата инфраструктури.
- Осигуряване на възможности за етапност в реализацията на устройствени мероприятия – общинско задължение.
- По отношение на икономическото развитие на общината се прилагат постановките на стратегическите документи по ЗРР, отнасящи се за общинската територия. За стимулиране на публично-частното партньорство в дейностите, осигуряващи социално-икономическото развитие, в плана да се проучат възможностите и предложат решения за целесъобразна реализация на поземления фонд – общинска собственост, при спазване на общите и специфични изисквания и ограничения по отношение на земеползването.
- Предвид несъвместимостта на оценките за потребността от урбанизация, произтичаща от естествените демографски процеси, и реалното инвестиционно търсене на терени за обитаване и за стопански дейности, да се разработи и приложи адекватен подходи при планиране на земеползването, респективно оразмеряване на системите, като се съблюдават изискванията за устойчивост на системите.

III. 3. ОБХВАТ И ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ НА ОУПО БОБОВ ДОЛ

Съгласно изискванията на Възложителя, Общият устройствен план е разработен за територията на цялата община. По своята същност, като планов документ и във връзка с императивите залегнали в нормативната уредба за териториално устройство действаща в Република България, общият устройствен план е документ с дългосрочно действие. Дългосрочният времеви хоризонт на прогнозите за перспективата в демографското, социално-икономическото и инфраструктурно развитие на общината, както и вероятностния характер на самите прогнози изискват срокът на действие на изготвяния ОУП на общината да бъде във формат от-до, а не фиксиран като период. В нормативните изисквания съгласно чл. 17 ал. 3 от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствени схеми и планове, ясно е регламентирано срокът на действие на ОУПО да бъде предвиден за 15-20 години. Посочените срокове на действие не са самоцелни. Те са резултат от спецификата на предвидените процеси протичащи на територията на общината, както и факта, че последствията от тях, оставящи трайни резултати върху териториалните среди, демографските и икономически показатели на общината, понякога надхвърлят предварително прогнозираните времеви хоризонти.

Важно методическо изискване към екипа, разработващ ОУПО е това за териториалната диференциация на времевите и функционални разчети. Следва да се акцентира и да се има предвид при разработването на ОУП на община Бобов дол ***прогнозният период на действие да бъде до 2030 г.***

В съответствие с разпоредбите на чл. 17, ал.3 от Наредба № 8, заданието изисква ОУПО да се разработи за времеви обхват /прогнозен период 15-20 години/ до 2030 г. Периодът е по-дългосрочен, тъй като е обвързан с инвестиционни намерения и реализиране на определени стратегически решения и политики.

III. ДИАГНОЗА / СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

III. 1. НОРМАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Чрез измененията в Закона за устройство на територията /ЗУТ/, обнародвани в ДВ, бр.82 от 26 Октомври 2012 г., бяха осъществени сериозни промени в системата на стратегическото планиране на територията. Въведена беше категорията „пространствено развитие", която обхваща изготвянето и актуализацията на система от документи за пространствено развитие на национално, регионално и общинско ниво. Същите документи са пряко свързани със системата за регионално планиране и се разработват като отчитат обективните дадености и предимства на територията и съобразно принципите за балансирано устойчиво развитие, определят стратегическите цели, приоритети и мерки на политиката за интегрирано пространствено развитие.

Необходимостта от изготвяне на актуален Общ устройствен план на община Бобов дол е продиктувана от няколко обстоятелства:

- С влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията – ЗИДЗУТ /обн. ДВ, бр.82, 26.10.2012г/ се поставят нови съществени изисквания към устройството на отделните видове територии и значително се ограничават инвестиционните намерения на физически и юридически лица при липса на действащ Общ устройствен план на общината;
- Наличието на актуален Общ устройствен план на община Бобов дол е условие и предпоставка за кандидатстване и получаване на финансиране по линия на оперативните програми на европейските структурни фондове;
- Общият устройствен план на общината ще създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в община Бобов дол;
- Общият устройствен план на общината ще допринесе за по-ефективното планиране на общинската територия, при прилагането на интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива.
- Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО ще допринесат за неговото и на общината по-добро управление.

Съгласно нормативните изисквания, „технологията" за разработване на ОУП е ясно описана в ЗУТ. Съгласно нормативната уредба Общият устройствен план на общината се изработва въз основа на техническо задание по чл. 125 и 126 от ЗУТ и допълнителна информация от централните и териториални администрации и експлоатационни дружества. След изработването и съгласуването на Устройствената

концепция се преминава към изработване на предварителен проект за ОУП на общината. Следва провеждане на обществено обсъждане преди внасяне на проекта за разглеждане на ОЕСУТ съгласно чл.127 ал. 1 от ЗУТ. Така изработеният предварителен проект придружен от протокола воден на общественото обсъждане се разглежда на сесия на Общински експертен съвет по устройство на територията, на който следва да вземат участие представители на централните и териториални администрации, експлоатационните дружества представители на обществеността и браншовите организации. След разглеждането на проекта на ОЕСУТ, коригирането и отстраняването на евентуалните забележки след съгласуването с администрациите и експлоатационните дружества, проектът на предварителен ОУПО се внася за разглеждане и приемане на сесия на Общински съвет. Следва изработване на окончателен вариант на ОУП на общината и съпътстващите правила и нормативи за прилагане на ОУПО, който след съгласуване с териториалните и централни администрации, провеждане на обществено обсъждане и разглеждане на Общински експертен съвет по устройство на територията се внася с докладна от кмета за окончателно приемане на проекта от Общински съвет. Следва обнародване на решението в държавен вестник и приключване на процедурата.

Закони

- Закон за устройство на територията;
- Закон за регионалното развитие;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за защитените територии;
- Закон за културното наследство;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за водите;
- Закон за горите;
- Закон за енергетиката;
- Закон за собствеността и ползването на земеделските земи;
- Закон за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд;
- Закон за опазване на земеделските земи;
- Закон за туризма;
- Закон за административно-териториалното устройство на Република България;
- Закон за пътищата**.**

Подзаконови нормативни документи

- Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи;
- Правилник за прилагане на Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд;
- Правилник за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи;
- Заповед №РД-02-14-256 на министъра на регионалното развитие и благоустройството от 31.05.2004г. за утвърждаване на категоризацията на общините в Република България съгласно Приложение №1 и на категоризацията на населените места в Република България съгласно Приложение №2 /обн. ДВ бр.52 от 2004 г./;
- Заповед №РД-46-494 на министъра на земеделието и горите от22.08.2003г. и Заповед №РД-02-14-454 на министъра на регионалното развитие и благоустройството от 22.08.2003г. за определяне на технически изисквания и условия за контрол към плановете по §4к,ал.1, ЗСПЗЗ /обн. ДВ бр.83 от 2003г., публ. БСА, бр.8 от 2003 г./;
- Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони ;
- Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове;
- Наредба № 7 за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда;
- Наредба № 2 за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии;
- Наредба за категоризиране на земеделските земи при промяна на тяхното предназначение;
- Наредба № 19 за строителство в земеделските земи без промяна на предназначението им;
- Наредба № 39 за строителство в горите и земите от горския фонд
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба №Н-12 от 21 ноември 2012г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния регистър на недвижимите културни ценности;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитените територии, приета с ПМС №7 от 2000г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС №201 от 2007г.;
- Наредба №3 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битовово доснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба № 1 за опазване на озелененните площи и декоративната растителност.

III. 2. РЕГИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

III. 2. 1. Обвързаност на ОУПО с общоевропейски и национални стратегически и програмни документи, с планове и програми на регионално, областно и общинско равнище

Планирането и управлението на територията представлява сложен, динамичен и пространствено обусловен процес, който се задвижва от нуждите и желанията на местната общност, съобразява се с наличните ресурси и потенциали за развитие, структурира се в политики и стратегии за развитие и се прилага чрез конкретни модели за устройство на територията.

Разглеждана в този контекст задачата е изготвяне на ОУП на община Бобов дол като документ, заемащ междинно йерархическо ниво и изпълняващ ролята на редуктор, осигурявайки плавен преход и конкретизация при реализирането на насоки, дефинирани от планови документи на стратегическо ниво, като се започне от Национална стратегия за регионално развитие и Националната концепция за прсотранствено развтиие през регионалните планове/схеми за развитие и областните стратегии/схеми към местното планиране на ниво община с общински план за развитие при реалното им прилагане на територията на общината. Общият устройствен план съдържа в себе си ясно дефинирани устройствени зони в рамките на територията с конкретни граници, предназначение и устройствени режими, изпълняващи залегналото в плановите документи от по-високо ниво.

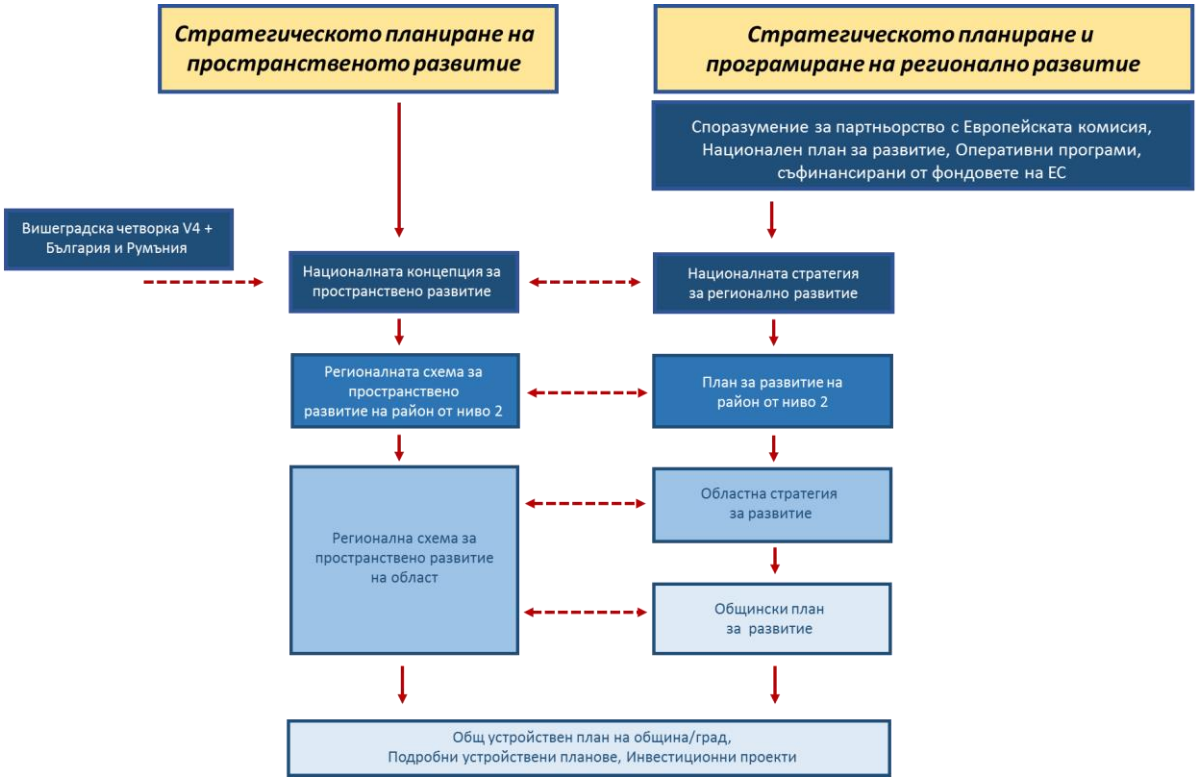

Фигура 1. Място на ОУП в системата от документи за стратегическото планиране на пространственото развитие.

При разработване на аналитичната част на ОУП са отчетени тенденциите в развитието на територията на общината, както и предвижданите интервенции в действащите и предстоящите стратегически документи, имащи отношение към планирането и управлението на територията. Основните документи, които имат въздействат върху изработването на ОУП са следните:

- **Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г.**

Националната стратегия за регионално развитие е стратегически документ, който задава модела на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие и следи за тяхното постигане и взаимнодопълване. Главната стратегическа цел на НСРР е „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект". ОУПО следва да допринесе за реализацията на някой от стратегическите целите, заложени в НСРР 2012-2022г., като някой от тях са: „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в

населените места“ и „Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез развитие и реализация на човешкия капитал“;

- **Национална концепция за пространствено развитие на Република България 2013-2025 г.**

Националната концепция за пространствено развитие е стратегически документ, определящ пространствено-устройствената основа за развитие и планиране на елементите на националната територия, с цел постигане на комплексно и интегрирано планиране за осъществяване не само на регионалното, но и на отделните социално-икономически секторни планирания на национално ниво, в контекста на общоевропейското пространствено развитие. Концепцията служи за подпомагане на различните секторни политики в различните йерархични нива, включително и на ниво град. НКПР дава визия за бъдещото пространствено развитие на територията през 2025г.;

- **Регионален план за развитие на Югозападен район за периода 2014-2020 г.**

Регионалният план за развитие на Югозападен район е планов средносрочен документ, задаващ цели и приоритети за устойчив растеж на регионално равнище. Той анализира силните и слабите страни на региона, неговите възможности за развитие, но и неговите слабости. Регионалният план анализира актуалните проблеми за всяко едно населено място, част от региона, и се стреми да прилага целенасочени политики, които да спомогнат за тяхното разрешаване. Осигурява достъп на информация и публичност, както и подпомага за развитието на местния потенциал, включвайки го в целите и приоритетите на района;

- **Областна стратегия за развитие на област Кюстендил за периода 2014-2020 г.**

Областната стратегия за развитие определя рамката за развитие и устройство на областта и е стратегически документ, който кореспондира с Регионалния план за развитие и общинските планове за развитие. Тази тясна взаимовръзка между отделните равнища на планиране и управление в страната е показател за синхрон и допълняемост при стратегическото целеполагане с оглед на регионалното развитие. Областната стратегия за развитие на Област Кюстендил има за главна стратегическа цел: *Постигане на устойчиво хармонично развитие на област Кюстендил, чрез подобрена жизнена среда и непрекъснато развитие на човешкия капитал, икономически растеж чрез въвеждане на иновации и повишаване на конкурентоспособността, подобрена инфраструктура, инвестиционна атрактивност, при съхранено природно и културно наследство.*

Формулирани са и следните четири стратегически цели по тематични области:

- Социално-икономическо развитие, на базата на устойчив икономически растеж, чрез развитие на конкурентоспособна диверсифицирана регионална икономика, основаваща се на "икономика на знанието" и развитие наелектронното управление и човешкия капитал. Прилагане на съвременни социални политики;
- Балансирано териториално развитие чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване на техническата инфраструктура и свързаността в областта и качеството на средата в населените места;
- Развитие на Европейско териториално сътрудничество в принос на икономическото и социалното развитие и сближаване;
- Запазване и подобряване качествата на околната среда чрез интегриране на глобалните екологични цели и развитие на екологичната инфраструктура.

- **Общински план за развитие на община Бобов дол за периода 2014-2020 г.**

Общинският план за развитие за периода 2014-2020 г. е документ със стратегическо планиране и програмиране на устойчивото местно развитие, който се разработва в съответствие с предвижданията на Областната стратегия за развитие на област Перник за периода 2014-2020 г. и останалите стратегически документи

Като документ, той засяга най-ниското ниво от системата за стратегическо планиране и управление на регионалното развитие и обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие на общината в унисон с предвижданията на документите, задаващи насоките в регионалната политика на европейско, национално и регионално ниво;

Разработването на Общия устройствен план на Община Бобов дол е съобразено със специфичните изисквания на основополагащите за целия ЕС стратегически документи, както и с нормативни документи, касаещи общностното и националното законодателство в областта на регионалното развитие, секторните политики и устройството на територията:

- **Стратегията „Европа 2020"** /2010 г./ – Тя задава рамката на необходимите интервенции за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в страните и регионите на ЕС;
- **Шестият кохезионен доклад** – В него е разписана оценка на постиженията на европейската политика за сближаване към 2014 г. като са отбелязани ефектите от икономическата криза от 2008 г., и са разписани структуроопределящи насоки за развитието на ЕС през програмния период 2014-2020 г.;

- **Лисабонската стратегия 2000 г**. /и актуализациите в нея/ - Главният акцент се поставя върху необходимостта от развитие на икономика, базирана на знанието чрез адаптиране към промените в информационното общество и ускоряване на научноизследователската и развойната дейност, както и усъвършенстване на социалния модел чрез инвестиране в развитието на човешките ресурси и провеждане на активна политика на заетост;
- **Хартата от Лайпциг за устойчиви европейски градове /2007 г./** – В нея са заложени общите принципи и стратегии на политиката за развитие на градските райони /интегрирано развитие на градските райони, балансирана териториална организация на основата на европейската полицентрична градска структура и др./.

III. 2. 2. Регионален контекст - пространствени, икономически, социални, културни, екологични, комуникационни и други проблеми

На основание на географско местоположение и отношението на общинската територия спрямо формираната през годините пространствена структура на националната икономика, община Бобов дол може да се характеризира до голяма степен като териториална единица със силно изявени периферни особености, които бележат нейното развитие през последните години.

От друга страна съвременното социално-икономическо състояние на община Бобов дол се намира в пряка зависимост от наличните локални ресурси, историческо развитие, местоположение, транспортни връзки, макроикономически условия, активност на местното население и администрация и други. Икономиката на община Бобов дол се характеризира с фрагментирано развитие на отрасли както от леката, така и от тежката промишленост. Отличаващи се обекти в икономическия профил на региона и общината са ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД и „Мини Бобов дол“ ЕАД.

В регионално отношение, община Бобов дол заема северните части на Югозападния район от ниво 2. Общината се отличава със сравнително добра достъпност до областния център Кюстендил в рамките на 30 минутния автомобилен изохрон, което е предпоставка за обвързването на населението до критични услуги, осигурявани от центровете от по-високо йерархично ниво.

Третата специфична особеност на регионалния контекст, в който се развива територията на община Бобов дол, е свързана с обстоятелството, че същата като цяло е обградена от идентични като профил, потенциал и облик общини. Това от своя страна предполага търсенето на общ модел за териториално развитие за цялата група, който би позволил постигането на кумулативен растеж, ефект на мултипликатора /синергичен ефект/, при ефективното ползване на ресурсите, потенциалите и сравнителните предимства както на община Бобов дол, така и на съседните общини.

III. 2. 3. Местоположение на община Бобов дол и връзки със съседни територии

Община Бобов дол е включена в административно-териториалните граници на област Кюстендил и Югозападен район за планиране. Общината се намира в източния дял на Конявската планина. Териториалната структура на община Бобов дол граничи с тези на общините Дупница, Бобошево, Невестино, Кюстендил и Радомир.

Според закона за административно-териториално устройство на Република България община Бобов дол /площ – 206,2 км²/ е „трета“ категория община и в териториалната ѝ структура влизат 18 селищни образувания, от които един град – Бобов дол и селата Мламолово, Големо село, Долистово, Мало село, Бабино, Горна Козница, Коркина, Голям Върбовник, Мала Фуча, Голема Фуча, Шатрово, Мали Върбовник, Бабинска река, Паничарево, Новоселяне, Блато и Локвата.

Предвид географското си положение общината има предпоставки за добро транспортно-комуникационно развитие. Град Бобов се намира на 37 км. от Кюстендил и на 65 км. от София, което е важно предимство за развитието на територията и различните социално-икономически дейности, поради относителната близост до столичния град и областния център.

III. 3. ИСТОРИКО-ГЕОГРАФСКО РАЗВИТИЕ – ОСОБЕНОСТИ В ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ

III. 3. 1. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Главни ориентири за характеристиката и спецификата на ценностния контекст на културното наследство на територията на общината

Историко-географските характеристики с влияние върху процеса на урбанистичното развитие на територията на община Бобов дол обуславят нейната принадлежност към пресечните пространства на две стари главни транс-европейски комуникационни трасета – в посока изток-запад по т. н. "Път на Виното" и в посока север-юг по главното направление от Тесалоники през /Улпия/ Сердика към Рациария и Улпия Ескус и по поречието на р. Дунав.

В този дял генезисът на структурирането и устройството на мрежите от селищата, свързващите ги пътища и светите места, следвани в модерната епоха от проводите на инфраструктурата са подчинени на извечно благоприятните характеристики за устойчивост на живота и поминъка на хората по реките на южния водосбор на средното течение на древния транс-регионален коридор по поречието на р. Струма между земите на Беломорското крайбрежие и по поречието на Дунав.

Землището на община Бобов дол се простира в бобовдолското поле с хълмисти между речни пространства, и с възвишението „Колош” от запад, отделящо го от Кюстендилската котловина. От север и изток се огражда от Конявската планина с връх Виден /1474 мн.м.р./ и "Гологлавски рид", а на юг през хълмистата равнина „Разметица” достига долината на средното поречие на р. Струма, отделящо подножието на Верила планина от Дупнишката котловина.

Така описаният релеф поставя територията на община Бобов дол в статуса ѝ на разделителна хълмиста зона между Кюстендилската и Дупнишката котловини.

Националната концепция за пространствено развитие на Република България представя културните коридори и прави оценка за степента на значимост на културното напластяване, като община Бобов дол е представена с ниска степен – наличие на един слабо изразен културен пласт.

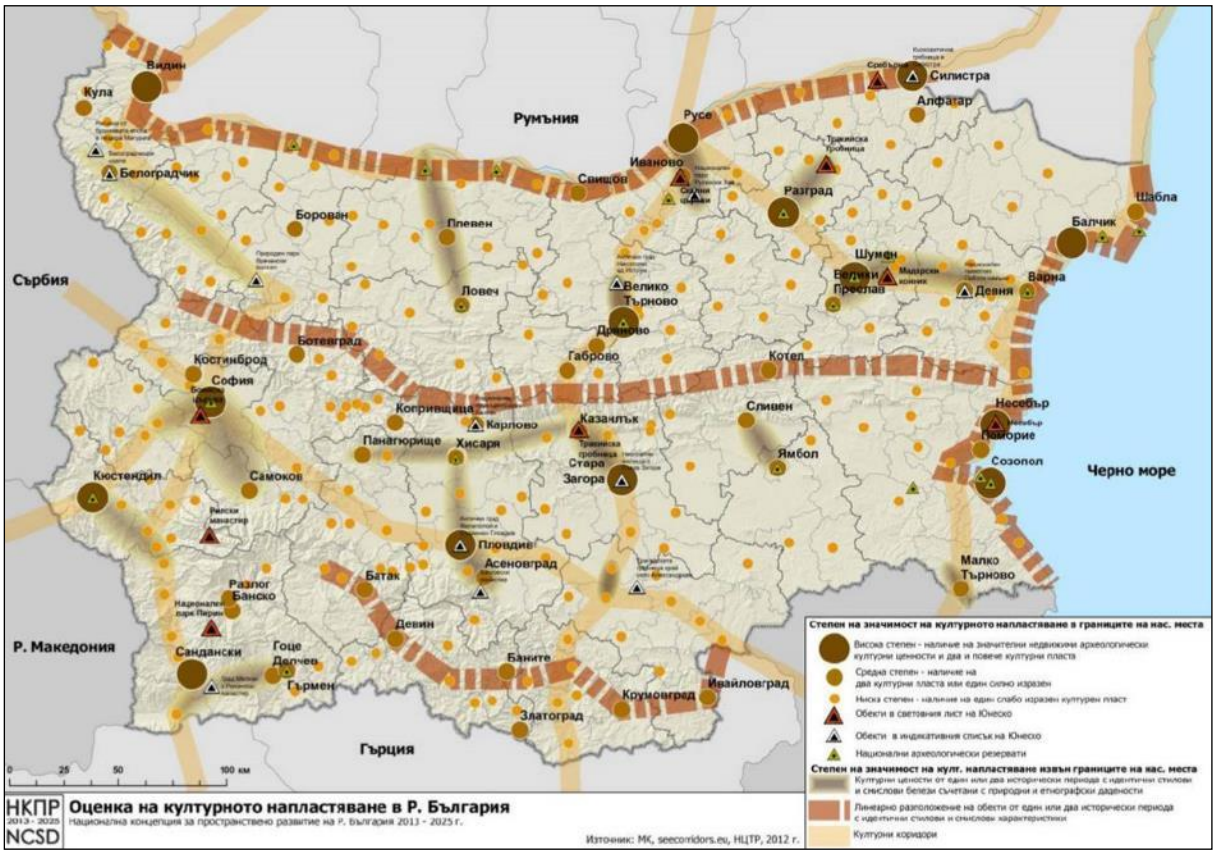

Фигура 2. Национални културни коридори /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/.

В близост до общината е проследено **западното културно пространство по оста Видин – София – Кюстендил/Сандански** представено от културни ценности от един или два исторически периода с идентични стилови и смислови белези съчетани с природни и етнографски дадености.

Културните направления и идентичността ѝ изразяват устойчивостта във времето на селищните взаимовръзки и трайно обособените урбанистични оси. Културните направления свързват важни елементи на културното наследството и традициите, които отразяват събития или периоди от българската и европейската историята. Те показват процесите на динамиката в пространственото развитие на селищната мрежа. Свидетелство за това са недвижимите културни ценности от Античността и Средновековието.

III. 3. 2. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

III. 3. 2. 1. Релеф

Община Бобов дол попада в територия с разнообразен релеф, от равнинен до нископланински. Разнообразието на релефа се дължи на взаимодействието между активните движения на земната кора и различните екзогенни релефообразуващи процеси. Общината е в обхвата на Краищидите, които се характеризират с твърде сложен релеф – мозайка от котловини и планински редици. Основните скали, от които са изградени Краищидите, са магмени и метаморфни с палеозойска възраст и седименти от мезозоя.

Северозападната част на община Бобов дол обхваща крайните източни разклонения на Конявска планина, релефът там е ясно изразен, особено в района на връх Колош и Гологлавските ридове, чиито южни склонове и подножие се спускат към Бобовдолското поле. То има редица вътрешно-котловинни възвишения. В обхвата на общината попадат и Дупнишката котловина и Разметанишкото поле.

Характеристиката на релефа позволяват добро пространствено разпределение и развитие на техническата инфраструктура /система на сгради, съоръжения и линейни инженерни мрежи на транспорта, водоснабдяването и канализацията, газоснабдяването и електроснабдяването/ в обхвата на общината и подобряване на достъпността до общинските и областни центрове в района.

III. 3. 2. 2. Климат

Според подялбата на климатичните области и райони на страната /*по Велев, 1990,2002*/, територията на община Бобов дол попада в преходната област. В тази област, за сравнение с умереноконтиненталната са характерни топло лято и по мека зима, годишната температурна амплитуда е по-малка, валежите се отличават с два максимума и два минимума, снежната покривка в извън планинските райони е неустойчива. По-високите части на общината – Конявска планина, климатът е с типични черти на планински климат. Зимата е по-продължителна с преобладаващи валежи от сняг, силни ветрове, кратко и прохладно лято.

Средна температура на въздуха през юли /*по Станев, 1959/* е между 20-22 º С. Лятото е топло и сухо, със средни максимални температури 35-36° С към края на юли и началото на август. Средна януарска температура на въздуха /*по Николова, Гиков, 2002/* е между 0 º С и -1 º С. Река Струма оказва значително влияние чрез средиземноморския

въздух, който навлиза от юг по долината, което води до по-високи температури през зимата. Средногодишната температурна амплитуда е 20-21º С.

Средногодишното валежно количество е между 600-700 мм /*по Шаров, 1999, с изменения от 2002*/, като валежният максимум е през май-юни, а валежният минимум – през август-септември.

Преобладаващите ветрове са западни, северни и северозападни ветрове, по незначително влияние оказват – югозападни, южни и източни ветрове. От локалните ветрове, се среща фьона /*по Иванов, 1989*/. Средната му скорост е около 10 – 20 м/сек, а максималната му достига до 30-40 м/сек.

Климатичните особености на областта позволяват отглеждането на редица зърнени, някои технически /слънчоглед/ култури, зеленчукови култури, захарно цвекло, лозата и др.

III. 3. 2. 3. Геоложка характеристика

Според геоложкия /литолого-стратиграфски/ строеж на България */по данни от Геоложката карта на България М 1:500 000, 1989 и др./* територията на община Бобов дол обхваща изключително разнообразен релеф. От най-дългия /докамбрийски/ етап, в района на общината има наличие на островнодъгови метаморфи. Скалите с палеозойска възраст са сравнително широко разпространени на тази територия – гранитоиди и континентални наслаги. По време на неотектонския етап в палеогеографското развитие на територията /обхваща времето от неогена до наши дни/ се разкриват неогенски континентални наслаги и алувиално-пролувиално-делувиални наслаги.

Община Бобов дол има наличие на кафяви въглища. Те са с палеогенска възраст. Използват се предимно за производството на електро- и топлоенергия. Бобовдолският басейн е с общи запаси около 190 млн. тона /60% от запасите на кафяви въглища за страната/, на база на който функционира една от най-големите топлоелектрически централа – ТЕЦ „Бобов дол“. Въглищните пластове са на дълбочина до 700 м. , което изисква подземната им експлоатация.

По степените на интензивност на сеизмичните райони на България /*скалата на Медведев, Шпонхойнер и Карник*/, Бобов дол попада в район от степен седем. Като вертикалните движения на земната кора на тази територия варират между 0 – 2 мм/год.

III. 3. 2. 4. Хидрографска мрежа

Община Бобов дол се отнася към хидроложка област с умерено климатично влияние върху оттока, като е със значително снежно подхранване на реките. Територията на община Бобов дол се отнася към Егейската отточна област.

Главна отводнителна артерия за района е река Струма, чийто водосборен басейн на българска територия е с площ от 10 797 кв. км. В района на общината има още къси и малки реки /Бабинска, Бобовдолска, Разметаница/, които са пълноводни през пролетта, когато е максимума на оттока на реките.

Благоприятните условия на водоносните хоризонти, обуславят формирането на грунтови, пукнатинни и карстови води. По-голямата част от грунтовите води се акумулират в алувиалните наслаги на речните тераси, наносните конуси в подножията на планините и в младите наслаги на котловинните дъна. Някой от тях съдържат значителни количества желязо и манган, които ги правят непригодни. Карстовите подземни води са образувани в средно– горнотраските варовици и доломити, които изграждат Конявска планина. Карстовите води, често излизат на повърхността в буйни извори. Сумарните минимални водни количества на карстовите извори в Конявската планина се определят на 245 л/сек. м.

За правилното и пълноценното усвояване на водните ресурси се изисква провеждането на редица мероприятия като усъвършенстване на водоснабдителната и мелиоративната мрежа.

III. 3. 2. 5. Почви

Община Бобов дол спада към Южнобългарската ксеротермална област и по точно Балканско-Средиземноморска почвена подобласт.

В по-голямата част от общината преобладават излужени канелени горски почви. Имат добре оформен сравнително дълбок профил – до 120 см. Хоризонт А с мощност до 35 см, а хоризонт Б е по-глинест с кафяво-червен цвят. В сравнение с типичните канелени почви този подвид, количеството на глината е по-голямо. При изсъхване силно се спичат и затова са трудни за обработване.

В по-високите части има наличие на кафяви горски почви. Те са плитки, около 40-80 см, а хумусния хоризонт не е много мощен – 20 см. Типично за тях е интензивно разлагане и бързата минерализация на органичните вещества.

От азоналните почвени типове са широко разпространени по средните и долните течения на реките – алувиално ливадните почви. Те са образувани по речните тераси

върху алувиалните наноси и в условията на постоянно овлажняване. Подходящи са за отглеждането на зеленчуци.

Голяма част от територията е заета със земеделски почви /137 388 дка/. Антропогенния фактор може да окаже върху тях положително и отрицателно влияние. Отрицателното въздействие се изразява чрез прекомерното използване на различни торове, както и следствие насищане с нитрати, което влияе неблагоприятно върху почвите. Положителните страни са свързани с повишаване почвеното плодородие, чрез изкуствено напояване и правилен сеитбооборот.

III. 3. 2. 6. Гори

Районите обхванати от горски масиви е 44 908 дка, което е близо 23,2% от територията на общината. Според картата на растителните пояси */по Енциклопедия България, 5, 1986/* община Бобов дол попада в пояса на ксеротермните дъбови гори. В този пояс най-широко представени съобщества са на цера, благун, космания дъб и източния габър.

На някои места по източните склонове на Конявската планина и по южната част на Гологлавски рид са залесени с насаждения от дъб.

Относителен дял на горите от общата площ на общината е сравнително малък, но с неоценимо значение за екологичния статус на общината във връзка с водорегулиращата и противоерозионната си функция.

III. 3. 2. 7. Растителен и животински свят

Основният тип растителност на територията на общината е широколистна листопадна, като се разграничава на мезофитна и ксеромезофитна растителност и ксеротермна растителност. По-голямата част от територията на общината е обхваната от ксеротермна растителност. От храстовидните съобщества преобладават тези на люляка, смрадликата, степния бадем, планинска чубрица и др. От тревистите формации, доминиращи са садината, белизмата, типеца и др.

В териториалната структура на общината се срещат редица ендемити като: червен и розов божур, жълто и червено урумово лале, източна ведрица, сръбско звънче, жълт равнец, ботурче, дива циклама и други.

Община Бобов дол се отнася към Рило-Родопски зоографски район, в който евросибирските и европейските видове преобладават над средиземноморските.

Фауната в пояса на дъба предоставят благоприятни условия за развитието на животинския свят. Сред характерните обитатели на пояса са голям брой пеперуди, много видове ципокрили, бръмбари и др. Сред влечугите : горски гущер, смока мишкар, жабата дървеница. Особено богат е птичият свят: кос, малък пъстър кълвач, планински певец, сврака, чучулига. Сред бозайниците няма вид, който да е характерен само за пояса на дъба, но се срещат често елен, сърна, горска мишка, лисица, невестулка и редица други.

Растителният и животинският свят на общината представлява важна част от биоресурсите ѝ. Стопанското значение е многостранно, което изисква детайлно проучване на техния количествен и качествен състав.

III. 4. ДЕМОГРАФСКИ ПАРАМЕТРИ И ПОЛИТИКИ

III. 4.1. Демографска характеристика на населението

III. 4. 1. 1. Брой и гъстота на населението

Община Бобов дол е една от малките по територия и население общини в България. Тенденциите в демографското ѝ развитие могат да бъдат илюстрирани с промените в броя на населението на нейния център – град Бобов дол. Данните от преброяванията показват ясно очертана тенденция на намаление след преброяването през 1985 г., когато е достигнат максималния брой население от 7697 д. През 2013 година населението на община Бобов дол е 8490 д., от които 4484 са мъже и 4006 жени.

Фигура 3. Население на град Бобов дол /1934-2013 г./;

Таблица 1. Текуща демографска характеристика /2001-2012 г/.

Общински населени места	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Община Бобов дол	**11621**	**11373**	**11129**	**10874**	**10685**	**10424**	**10240**	**10048**	**9807**	**9531**	**8930**	**8763**	**8490**
с. Бабино	295	297	295	298	294	287	279	277	279	280	229	224	212
с. Бабинска река	134	131	130	128	122	121	118	112	108	105	97	89	88
с. Блато	56	53	51	48	47	41	38	31	29	27	30	26	25
гр. Бобов дол	6094	6725	6564	6450	6349	6263	6146	6085	5979	5891	5737	5653	5509
с. Голяма Фуча	177	160	157	153	172	158	150	145	141	132	118	109	101
с. Големо село	636	597	625	605	591	573	556	531	508	477	488	455	435
с. Горна Козница	322	302	293	276	294	285	292	289	279	216	144	131	126
с. Долистово	386	405	412	403	391	376	379	381	367	353	280	269	259
с. Коркина	327	284	277	266	256	238	227	217	202	190	175	158	158
с. Локвата	19	19	18	17	13	11	11	11	10	9	8	8	8
с. Мала Фуча	217	216	203	199	196	188	180	167	162	155	145	132	127
с. Мали Върбовник	170	156	144	139	132	128	122	116	117	112	108	103	94
с. Мало село	414	386	375	362	352	341	339	338	333	322	328	309	299
с. Мламолово	958	984	964	936	896	879	864	842	820	811	742	701	675
с. Новоселяне	129	114	105	101	94	87	83	82	83	81	75	68	63
с .Паничарево	113	99	106	102	104	94	97	86	81	78	71	64	61
с. Голям Върбовник	306	289	269	258	249	234	220	210	186	178	175	159	151
с. Шатрово	184	156	141	133	133	120	139	128	123	114	117	105	99

Площта на територията на община Бобов дол е 206.2 кв. км., този показател заедно с населението определят средната гъстота на населението на територията на общината 41,2 д./кв. км, която е по-ниска от средната за страната – 66.01 д./кв. км, и средната гъстота на населението на област Кюстендил – 42,2 д./кв. км.

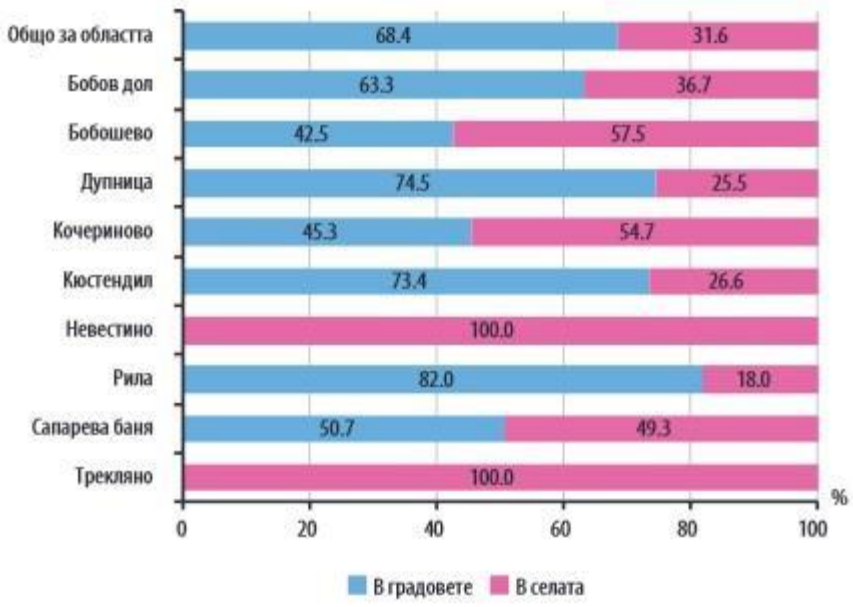

Фигура 4. Относителен дял на населението по местоживеене в област Кюстендил, по общини /измерено в %/, източник: НСИ.

Населението в област Кюстендил живее в 7 града и 175 села. През 2013 година на територията на община Бобов дол - 5509 д. живеят в град Бобов дол и 2981д. в селата.

III. 4. 1. 2. Полова структура

Различията и особеностите на мъжете и жените като страни в естественото възпроизводство, тяхното място и роля в семейството, участието им в трудовия процес, техния социален статус, определят половата структура на населението на дадена административно-териториална единица. Динамиката на раждаемостта и смъртността са главен фактор, който определя този демографски процес. Данните за 2013 г. показват, нехарактерна за страната тенденция на територията на община Бобов дол, представителите на мъжкия пол преобладават пред женския.

Таблица 2. Полова структура на населението 2012 г. /%/,;

		ОБЩО	
	ВСИЧКО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
Р България	100.0	48,7	51,3
Област Кюстендил	100.0	48,7	51,3
Община Бобов дол	100.0	52,8	47,2

III. 4. 1. 3. Възрастова структура

Разпределението на населението по обхват на възрастовите групи изразява възрастовата структура на населението. Интервалите за изследване на възрастовата структура се определят в зависимост от целта на демографското проучване. Те могат да се разделят на 1 годишни, 5 годишни и 10 годишни. Поделянето на населението на възрастови групи има важно значение за участието в трудовия процес, естественото възпроизводство и дава ясна представа за репродуктивните възможности на населението.

Прилагането на тази типология показва, че населението на община Бобов дол има регресивен тип на възпроизводство. Поколението на прародителите /население на 50 и повече навършени години/ превишава значително като брой и относителен дял поколението на децата /население от 0-14 навършени години/.

Таблица 3. Възрастови съотношения през 2012 г. – общо за страната, област Кюстендил и община Бобов дол.

	Съотношение %				
	0-14/15-66	**65+/15-64**	**0-14,65+/ 15-64**	**65+/0-14**	**60-64/15-19**
Общо за страната	20,2	28,5	48,7	141,0	156,3
Област Кюстендил	18,2	37,2	55,4	204,2	193,3
Община Бобов дол	14,9	35,9	50,9	240,4	157,2

Съпоставянето на данните от предходни години показва, че населението на община Бобов дол застарява. На настоящия етап нейното население от под трудоспособна възраст има по-малък относителен дял от този в страната и област Кюстендил. Процесът на застаряване ще продължава да има негативно отражение върху сегашното и бъдещото състояние на естественото възпроизводство. В тази насока община Бобов дол не се различава от общите тенденции в демографското развитие на България.

III. 4. 1. 4. Трудоспособен контингент

Формирането на трудоспособния контингент зависи пряко от възрастовата структура на населението. Той включва лицата от началната до пределната трудова възраст според нашето законодателство.

Таблица 4. Население под, в и над трудоспособна възраст 2011 г. /%/

	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
Р България	14,1	62,2	23,7
област Кюстендил	12,5	58,4	29,1
община Бобов дол	10,5	61,4	28,1

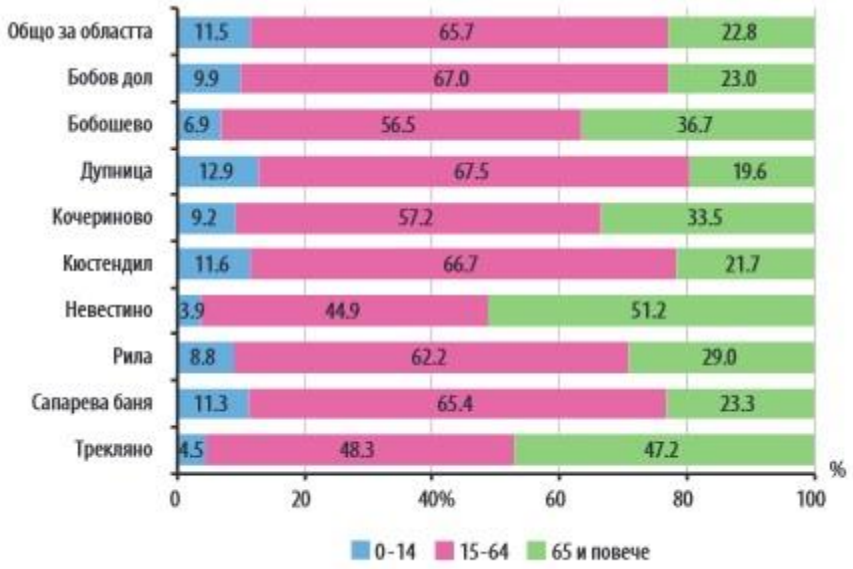

Фигура 5. Население под, в и над трудоспособна възраст в общините на област Кюстендил 2012г. /%/, източник: НСИ.

Община Бобов дол се характеризира с влошен трудоспособен контингент, което налага предприемането на спешни мерки за овладяване на демографска криза на територията на общината. Стойностите на населението в подтрудоспособна възраст са по-високи за страната, но по-ниски спрямо същите за област Кюстендил, съществува тенденция за тяхното увеличаване, както и тенденция за намаляване на населението в подтрудоспособна възраст, което бавно ще доведе до обезлюдяване на общината.

Полово-възрастовата пирамида на населението на община Бобов дол е с неправилна форма. Тя има силно стеснена основа и разширена средна част. Деформациите в нейната форма показват наличие на застаряване както при мъжете, така и при жените. Чрез пирамидата се илюстрира и съотношението между представителите на двата пола при различните възрастови групи. След 60-64 г. възрастова група започва преобладаване на женското население, което е най-силно изразено при високите възрастови групи. Добре изразеният дисбаланс между мъжете и жените във високите възрастови групи е резултат от съществуващата разлика в средната продължителност на живота в полза на жените.

Фигура 6. Полово-възрастова пирамида на населението на община Бобов дол 2011г., източник: НСИ.

III. 4. 1. 5. Етническа структура

Етническата структура на населението има важно значение за начина на живот и поведение на населението. Добре изразена е връзката между етническата принадлежност и репродуктивната нагласа и поведение на населението.

Най-многобройната етническа група е българската, към нея се самоопределят 95,2% от всички лица, доброволно декларирали етническата си принадлежност. Община Бобов дол се определя към групата общини с най-висок процент ромско население на територията на областта. От всички лица отговорили на доброволния въпрос 3,4% са се самоопределили към ромската етничека група. Най-малобройната етническа група на територията на областта е турската, от тях 0,6 % живеят на територията на община Бобов дол.

Тези особености в етническата структура на селищата в общината определят съществуващите вътрешнообщински различия в равнището на раждаемост и образованост на населението, неговата трудова заетост, миграционна подвижност и др.

Таблица 5. Етническа структура на населението 2011г /%/;

	Лица, отговор. на в-са за етнич. принадлежност	Етническа група				Не се самоопределя
		Българска	турска	ромска	друга	
Р България	100,0	84,8	8,8	4,9	0,7	0,8
област Кюстендил	100,0	92,9	0,1	6,3	0,3	0,4
община Бобов дол	100,0	95,2	0,6	3,4	0,4	0,4

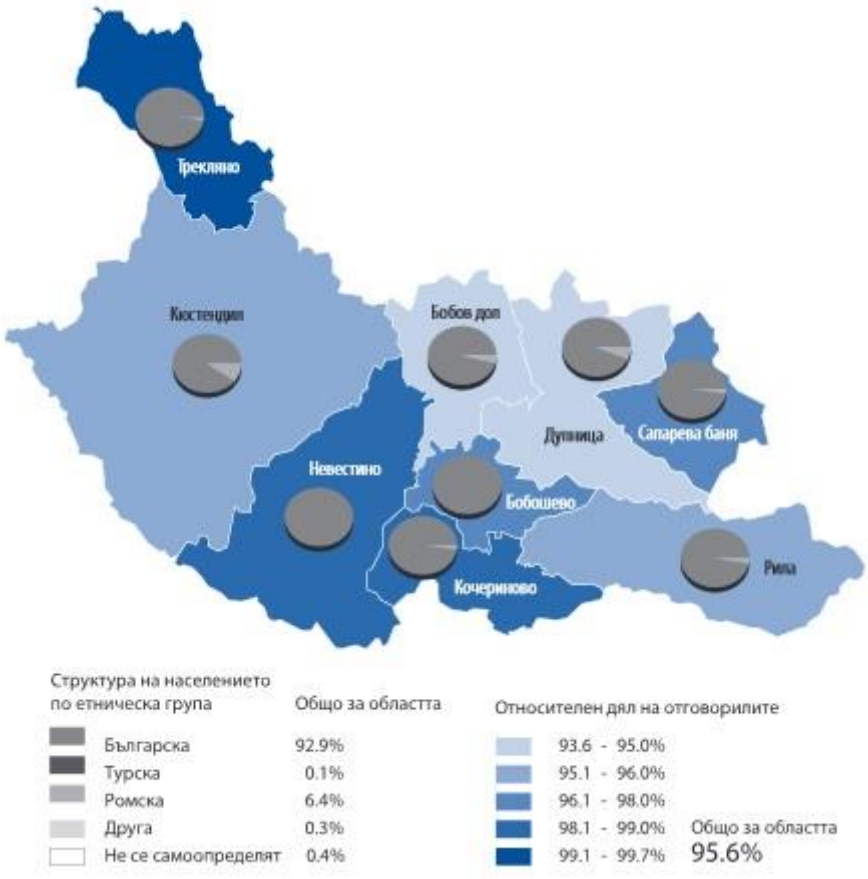

Фигура 7. Лица отговорили на въпроса за етническа принадлежност, по общини в област Кюстендил.

III. 4. 1. 6. Образователна структура

Определящо значение за стойностната характеристика на човешките ресурси и образуването на техните професионални умения в трудовия процес, има образователното равнище на населението. Образователната структура има важно значение за репродуктивните нагласи и поведение на населението, неговата полова и възрастова структура и етническата му принадлежност.

Данните от преброяването през 2011 г. показват едно влошено образователно равнище на населението в община Бобов дол. По относителен дял на завършилите висше образование стойностите за общината са двойно по-ниски от средните за страната и област Кюстендил. Най-голям дял от населението е със завършено средно образование. Стойностите на никога не посещавали и начално и незавършено начално са по-високи от стойностите за област Кюстендил. Един от факторите за влошената образователна структура на населението в общината е по-високия дял на населението от ромската етническа група, което се характеризира с по-нисък образователен потенциал. По-голямото съсредоточаване на население от този етнос определя и наличието на по-голям дял лица с основно, начално и незавършено начално образование, както и тези, които никога не са посещавали училище. Вътрешнообщинските различия налагат в перспектива усилията да бъдат насочени основно към повишаване на образоваността на селското население и населението от споменатите етнически групи.

Таблица 6. Население по степен на завършено образование 2011г. /%/

	общо	Висше	Средно	основно	Начално и незавършено начално	Никога не посещавали училище	дете
РБългария	100	19,6	43,4	23,1	12,6	1,2	0,2
Област Кюстендил	100	14,8	47,7	25,1	11,4	0,7	0,2
Община Бобов дол	100	6,2	46,3	34,1	12,5	0,8	0,1

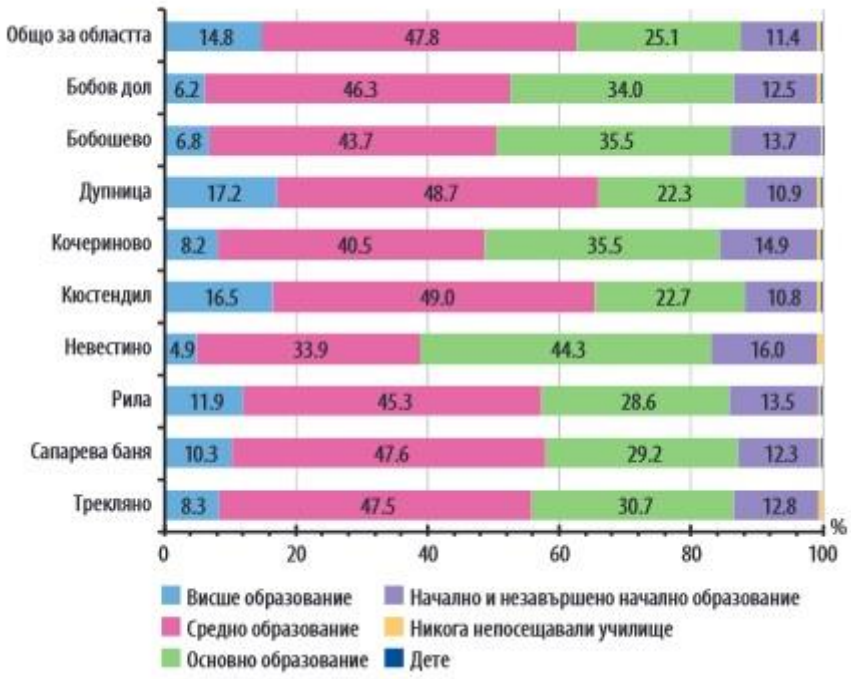

Фигура 8. Население по степен на завършено образование, по общини в област Кюстендил.

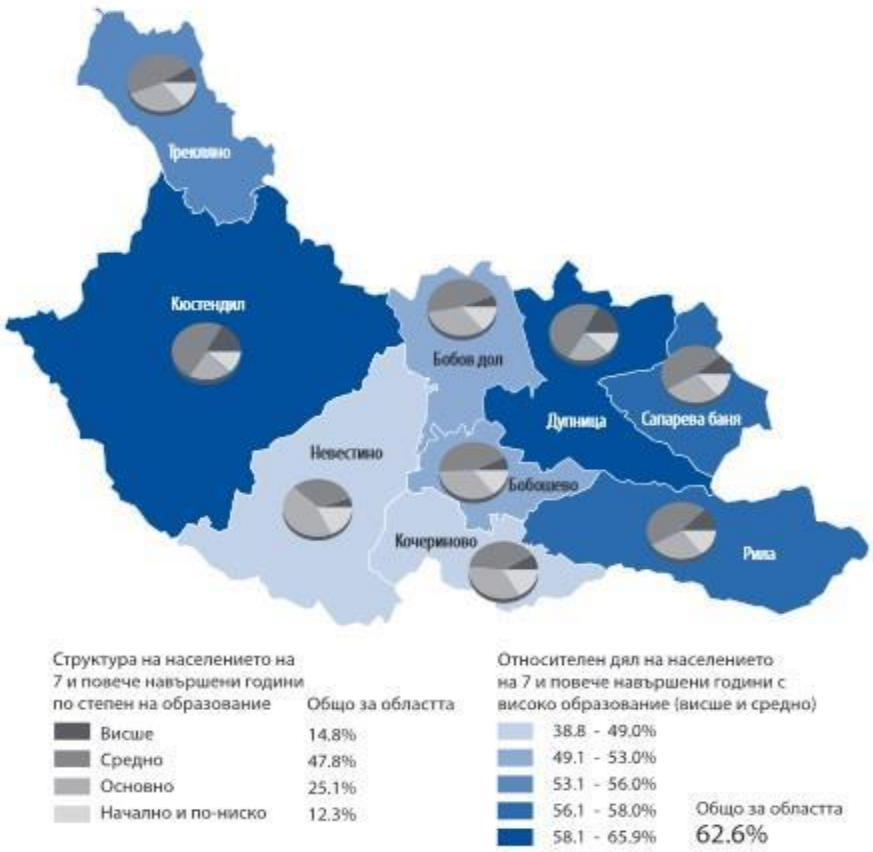

Фигура 9. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование по общини в област Кюстендил /2011г./;Източник НСИ.

III.4.1.7. Възпроизводствен процес

По своята същност естественото възпроизводство на населението представлява смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата. Количествените измерения на този процес се изразяват с помощта на показателите и коефициентите за раждаемост, смъртност, брачност , бракоразводимост и естествен прираст. Промените в стойностите на тези показатели са във взаимна зависимост. Така например, върху раждаемостта влияние оказва броят на браковете и разводите. В същото време върху броя на сключените бракове влияе раждаемостта през минали периоди, когато се формират контингентите, които в последствие сключват брак. Връзка съществува и между естественото възпроизводство и демографските структури на населението /полова, възрастова и семейно-брачна/. Влияние върху раждаемостта и естествения прираст оказват също традициите, свързани с етническа и религиозна принадлежност на населението.

През изследвания период се наблюдава тенденция на намаляване на раждаемосттана територията на община Бобов дол. Наблюдава се и повишаване на стойностите на смъртността в общината, тази негативна тенденция е обхванала голям

брой малки общини на територията на страната. Отрицателния естествен прираст е характерен за територията на страната и областта. Дължи се на процесът на демографско остаряване на населението и неговото отражение върху демографските структури. Механичното движение на населението както и етническата структура също оказват влияние върху тези процеси. Наблюдава се тенденция във влошаване стойностите на показателя коефициент на естествен прираст, тези стойности са характерни за малките общини в региона и страната.

Населението в репродуктивна възраст се насочва към по-големи икономически центрове на растеж, което води до намаляване на жените във фертилна възраст. През последните години съществува тенденция за увеличаване на емиграционната нагласа при младите жени. Това е фактор, който ще продължи да се отразява върху тоталния коефициент на плодородие и цялостното развитие на естественото възпроизводство на населението на община Бобов дол.

Таблица 7. Естествено движение на населението на община Бобов дол /2010 – 2012 г./.

	Умрели	Живородени	Коефициент на естествен прираст	Коефициент на раждаемост	Коефициент на смъртност
2010 г.	163	56	-11,2‰	5,9‰	17,1‰
2011 г.	179	55	-13,8‰	6,4‰	20,1‰
2012 г.	190	45	-16,5‰	5,1‰	21,7‰

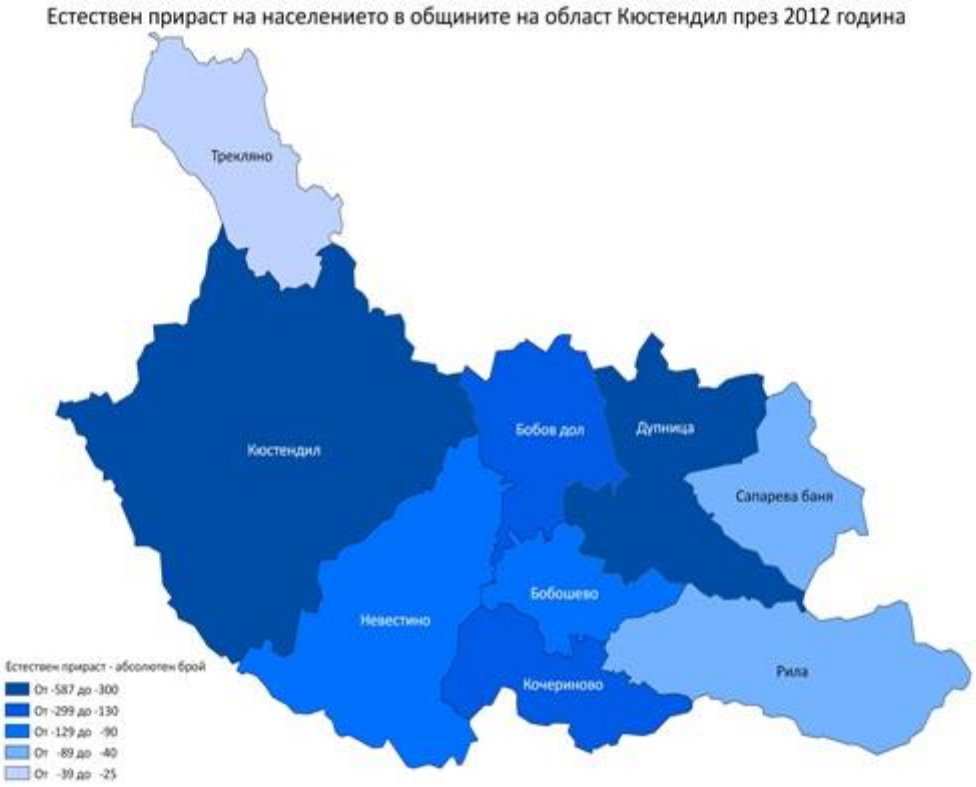

Фигура 10. Естествен прираст на населението в общините на област Кюстендил през 2012 година; източник НСИ;

III.4.1.8. Механично движение на населението

Миграциите или механичното движение на населението заедно с неговото естествено възпроизводство определят тенденциите в демографското развитие на определена територия. За тяхното изследване се използват редица показатели и коефициенти. Такива са коефициентите за миграционна подвижност, за интензивност на заселванията и изселванията, за миграционен или механичен прираст и др.

Данните за изследвания период /2010 – 2012 г./ показват влошаване на този показател. През 2010 година, от територията на общината са се изселили 347 души, и са се заселили само 178 души. През тази година от изследвания период стойностите на механичния прираст са най-ниски. Интерес представлява фактът, че сред изселващите се преобладават жените, а сред заселващите се – мъжете.

Таблица 8. Механичен прираст на населението /2001-2013 г./

	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2010 г.	178	347	-169
2011 г.	125	160	-35
2012 г.	117	139	-22

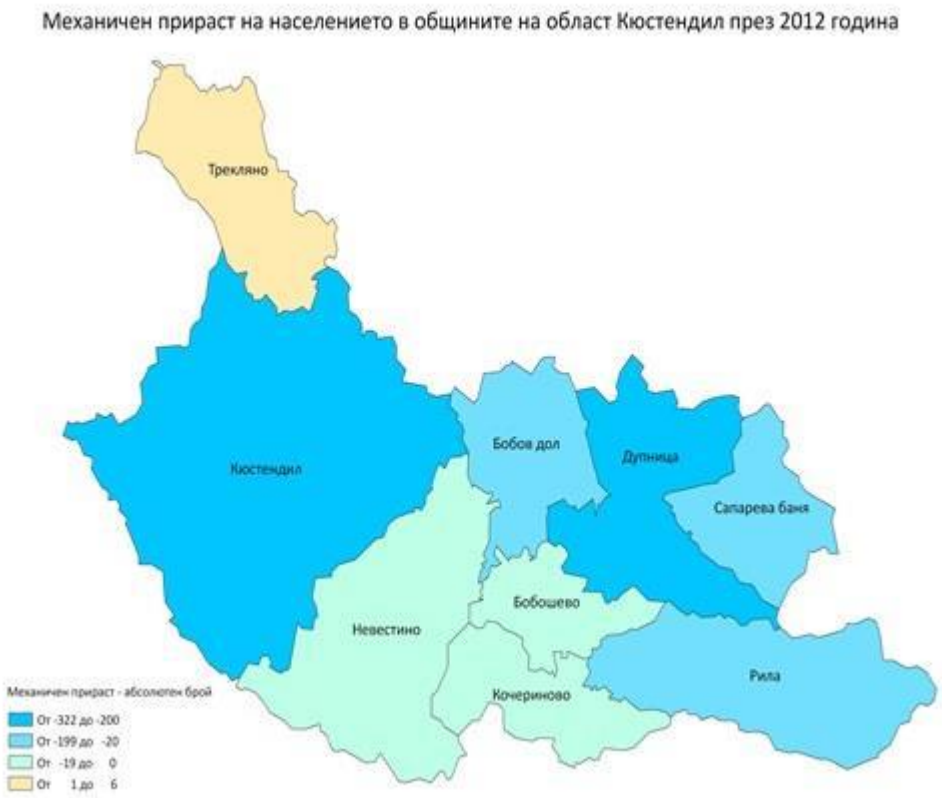

Фигура 11. Механичен прираст на населението в общините на област Кюстендил през 2012 година; източник НСИ.

Изселванията на част от по-младото женско население е неблагоприятен фактор за процеса на възпроизводство и бъдещото демографско развитие на общината.

Съществуващата демографска ситуация в община Бобов дол може да бъде определена като неблагоприятна. В резултат на отрицателния естествен и механичен прираст нейното население ще продължава да намалява.

III. 5. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ

Регионални характеристики

Община Бобов дол е част от област Кюстендил, която се характеризира със слабо икономическо и инфраструктурно развитие. Заетостта, доходите и инвестиционната активност са на едни от най-ниските нива в страната. Задълбочаващите се демографски проблеми и социално-икономическата обстановка създават допълнителни пречки за подобряването на бизнес средата и за преодоляването на последствията от икономическата криза.

Областта е в клъстер с областите Кърджали и Враца, в които се наблюдават контрасти както по отношение на социално-икономическото им състояние, така и по отношение на тенденциите в развитието им.

От една страна, областите в клъстера са с най-добри тенденции в образователната среда и с относително привлекателна бизнес среда /данъци и администрация/, а от друга, с едни от най-слабите икономики и с най-негативното икономическо развитие.

Трите области в клъстера са сред петте с най-добри тенденции в образованието от всички области в страната. Средната оценка на матурата по български език и литература през 2014 г. в област Кърджали е най-висока – 4,71, при среден успех в страната 4,32.[1]

Стопанство - община Бобов дол

Икономиката на община Бобов дол се характеризира с фрагментирано развитие на отрасли както от леката, така и от тежката промишленост.

Като най-съществени за стопанството на общината изпъкват следните предприятия, представители на тежката индустрия, в частност на добивната промишлености и на енергетиката:

- „Мини Бобов дол” ЕАД

Държавно дружество 100% собственост на Министерство на икономиката и енергетиката, което в момента изпитва финансови затруднения. Основният предмет на дейност е добивът на кафяви въглища по закрит способ.

- ТЕЦ „Бобов дол” ЕАД

Частно дружество, което развива активна дейност за производство на електрическа енергия и топлинна енергия, пренос и разпределение на топлинна енергия, строителна и ремонтна дейност в областта на електроенергетиката и топлоенергетиката, строителна и

[1] http://www.regionalprofiles.bg/bg/regions/kyustendil/; http://www.regionalprofiles.bg/bg/clustering-according-to-the-socio-economic-condition-and-development-of-districts-2014/;

ремонтна дейност в областта на електропроизводството и топлопроизводството и други. Централата има 3 блока с обща инсталирана мощност 630 MW, които са въведени в експлоатация през 1973 – 1975 г. Електроенергията в ТЕЦ „Бобов дол“ се произвежда чрез изгаряне на кафяви и лигнитни въглища. Сред основните доставчици на суровини е „Мини Бобов дол“ ЕАД чрез „Въгледобив Бобов дол“ ООД.

Таблица 9. Приходи и разходи от икономическите дейности в община Бобов дол в хил. лв.

Икономически дейности	**2010 г.**		**2011 г.**		**2012 г.**	
	Приходи от дейността	Разходи за дейността	Приходи от дейността	Разходи за дейността	Приходи от дейността	Разходи за дейността
Селско, горско и рибно стопанство	2 271	2 147	2 566	2 110	2 435	2 118
Преработваща промишленост	15 002	15 382	16 632	14 111	17 377	15 675
Строителство	1 926	1 611	2 003	1 520	1 953	1 355
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	4 880	4 720	6 351	6 183	5 725	5 529
Транспорт, складиране и пощи	4 541	4 518	4 584	4 567	4 893	4 674
Хотелиерство и ресторантьорство	290	268	318	297	371	369
Хуманно здравеопазване и социална работа	652	1 413	280	586	305	290
Общо:	**29 562**	**30 059**	**32 734**	**29 374**	**33 059**	**30 010**

Източник: НСИ 2012 г.

Като цяло от данните, представени в таблицата по-горе става ясно, че икономиката на община Бобов дол бележи лек ръст, тъй като, в сравнение с 2010 г., приходите през 2012 г. са нараснали, а разходите са намалели.

Въпреки намаляването на общите приходи от икономическите дейности, свързани с търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети през 2012 г. до 5 725 хил. лв., като през 2011 г. приходите от тези дейности са били 6 351 хил. лв., е важно да се отбележи, че през 2011 г. разходите за тези дейности са възлизали на 6 183 хил. лв., а съответно през 2012 г. са спаднали до 5 529 хил. лв. Печалбата съответно за 2011 г. е 168 хил. лв., а за 2012 г . е 196 хил. лв.

След 2010 г. осезаем ръст се наблюдава в преработващата промишленост, при която нивата растат с 1 630 хил. лв. през 2011 г. и 745 хил. лв. през 2012 г. Все пак е важно да се отбележи, че докато през 2010 г. разходите за дейностите са надвишавали приходите от дейността, през следващите две години тези разлики са с положителен знак, тоест секторът реализира печалби.

През 2012 г. приходите от дейности в селското, горското и рибното стопанство са намалели със 131 хил. лв., а разходите са се увеличили с 8 хил. лв. Това е сигнал, че в

сектора има нужда от преструктуриране и модернизиране, за да може да се постигнат по-високи и трайни нива на развитие. Селското стопанство е важен отрасъл от икономиката на общината, тъй като създава заетост и осигурява препитание на голяма част от населението.[2]

Въпреки наблюдавания спад в приходите в сектор строителство през 2012 г., се отчита и спад в разходите за дейността, а печалбите в отрасъла са нараснали със 115 хил. лв., от 483 хил. лв. през 2011 г. на 598 хил. лв. през 2012 г.

В същото време перспективите пред сектора не са големи, тъй като гражданското строителство в общината се развива преди всичко по стопански начин, а по-значителните разходи в сферата се правят от структурите на централната и местна власт. Следва да се посочи, че част от генерираните приходи вероятно се дължат на дружества, които обслужват „Мини Бобов дол" ЕАД и „ТЕЦ Бобов дол" ЕАД със строително-монтажни работи, и които извършват специализирано строителство в областта на енергетиката.

Фондове територия

Таблица 10. Баланс на територията на община Бобов дол в декари към 31.12.2000 г.

Община Бобов дол								
Общо:	Територия по вид							
	Земеделска			Горска	Населени места и други урбанизирани територии	Водни течения и водни площи	За добив на полезни изкопаеми	За транспорт и инфраструктура
	Общо:	Обработваема площ						
		Общо:	В т.ч. поливна площ					
206 188	137 388	99 399	12 181	44 908	10 293	1 048	11 284	1 267

Източник: НСИ

[2] По данни от Общинския план за развитие на община Бобов дол 2014 – 2020 г. на територията на общината съществуват 12 кооперации, а 244 физически лица са регистрирани като земеделски производители.

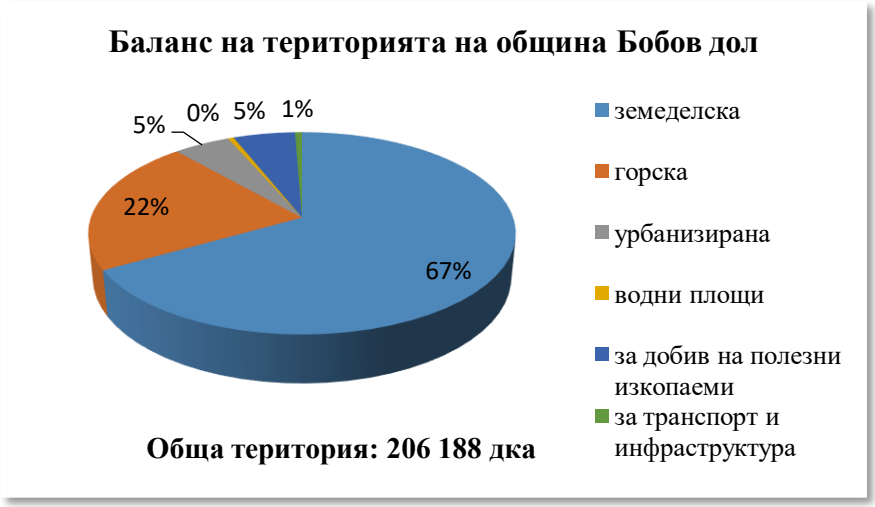

Фигура 12. Баланс на територията на община Бобов дол в %

От своя страна земеделските земи се разделят на различни типове, както е показано по-долу в таблицата и фигурата.

Тип земеделска земя	Площ в ха	Дял в %
Ниви /орна земя/	7 408,06	56
Трайни насаждения	685,69	5
Гори	59,82	0
Пасища, мери, дерета, оврази	3 921,17	30
Неизползвани орни земи	576,97	4
Пътна мрежа	406,41	3
Стопански дворове и производствени бази	110,69	1
Територии за добив и производство на енергийни продукти	20,82	0
Други територии	120,81	1
Общо:	**13 310,45**	**100**

Източник: Задание за ОУПО Бобов дол, март 2015 г.

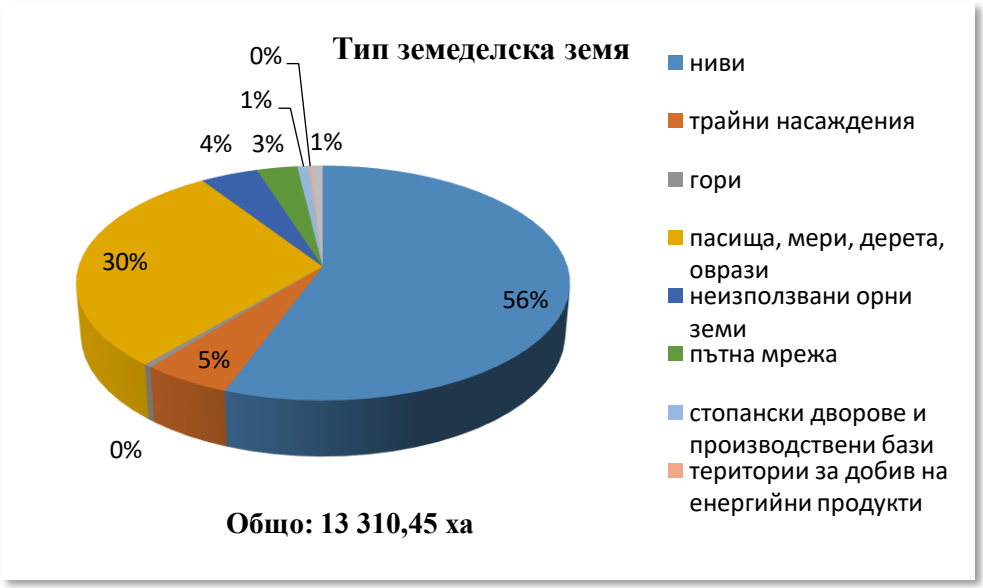

Фигура 13. Тип земеделска земя на територията на община Бобов дол в %

Растениевъдство

Според заданието за ОУП на община Бобов дол пшеницата е една от най-отглежданите култури. През 2005 г. територията, която е била заета с пшеница възлиза на 8 985 дка, като добивът от нея е бил средно 247 кг./дка. През 2010 г., въпреки че територията засята с пшеница се е увеличила на 14 130 дка, добивът е намалял на 250 кг/дка.

На второ място по територия през 2005 г. е бил слънчогледът с 3 660 дка, от които са добивани средно 111 кг./дка. Територията, на която се отглежда слънчоглед през 2010г. е намаляла на 2 400 дка, но добивът е нараснал на 124 кг/дка.

На трето място през 2005 г. по територия насаждения са били черешите с 2 403 дка площ и добив – 290 кг/дка. През 2010 г., въпреки че площта се увеличава на 2 898 дка, добивът намалява на 269 кг/дка.

През 2010 г. засетите площи с овес нарастват значително – от 270 дка през 2005 г. на 2 100 дка, но добивът от тях намалява също значително от 185 кг/дка през 2005 г. на 133 кг/дка.

Както вече беше споменато по-горе в анализа, селското стопанство е значим сектор в община Бобов дол.

Във връзка с това ОУП на общината ще се изготви така, че да гарантира опазването на продуктивните земеделски земи в бъдеще и в унисон с разпоредбите на националното и наднационалното законодателство в областта на земеделието.

Добре е да се осигури необходимата съпътстваща инфраструктура /изграждане на ефективни напоителни системи, достъпност и др./, чрез която да се обслужват различните селскостопански дейности.

Животновъдство

По данни от Техническото задание за ОУПО Бобов дол този отрасъл е слабо застъпен в общината и реализираната продукция задоволява главно нуждите на месното население. Основно се отглеждат малки количества птици и овце, като методите са ниско механизирани. Това прави отрасъла изключително трудоемък и съответно неконкурентоспособен.

Таблица 11. Територии, свързани с развитие на животновъдство в община Бобов дол.

Територия	Площ в ха	Дял в %
Ливади и пасища	4 053,07	73
Мери, оврази, поляни, голини	93,64	2
Стопански дворове	74,70	1
Животновъдни ферми	7,65	0
Територии на селското стопанство	1 310,72	24
Общо:	**5 539,77**	**100**

Източник: Задание за ОУПО Бобов дол

Фигура 14. Територии за животновъдство в община Бобов дол в %

Както се вижда от представените по-горе данни най-голяма е територията на ливадите и пасищата, а най-малка на животновъдните ферми и стопанските дворове. От една страна това показва, че към този вид дейност няма голям интерес от страна на месните хора, но от друга, означава че на територията на общината има потенциал за развитие на този отрасъл по един еколегосъобразен и биодинамичен начин,[3] който да гарантира приходи и заетост в бъдеще.

Този подход включва и изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадни води към съществуващите и новите обекти, свързани с животновъдство и месо производство с възможност за обслужване и на стопанства от съседни общини.

[3] http://www.biodynamic.org.uk/

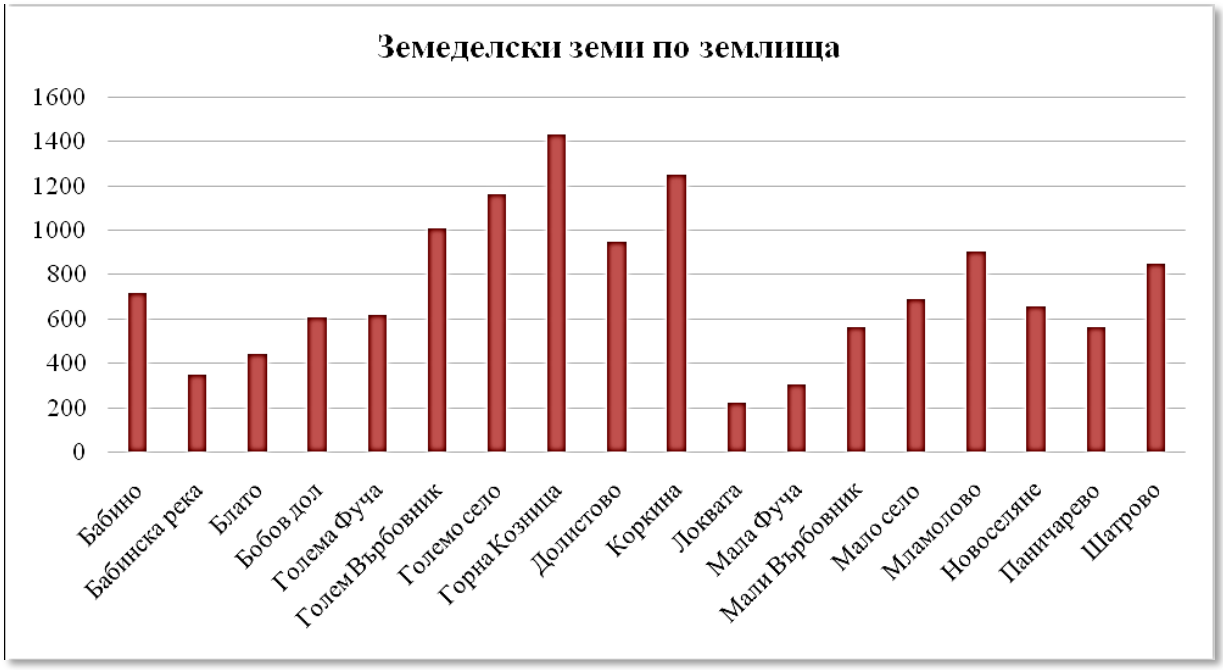

Фигура 15. Земеделски земи по землища в община Бобов дол, Източник: Техническо задание за ОУПО Бобов дол.

Най-голяма територия земеделски земи се намират в землището на с. Горна Козница следвано от селата Коркина, Големо село и Голем Върбовник.

Като цяло при развитие на селското стопанство в община Бобов дол трябва да се спазват изискванията на общата земеделска политика на ЕС, според която заетите в селското стопанство трябва да използват екологично-устойчиви методи на земеделие. С други думи те трябва да се стремят да поддържат постоянни затревени площи /тревата абсорбира въглероден двуокис, което подпомага борбата с климатичните промени/, да отглеждат различни култури, а не моно култури, и да обработват определена част от тяхната орна територия по начин, който насърчава биоразнообразието.[45]

Горско стопанство

Както вече беше споменато по-горе в анализа горските територии представляват 22 % от общата площ на територията на община Бобов дол.

Въпреки тяхната относително малка площ, тяхното значение е голямо от гледна точка на функциите, които те имат - водорегулиране, противоерозия и рекреация.

Горски територии	Площ в ха	Дял в %
Използвани естествени ливади	0,04	0
Пасища, мери	105,75	1,79
Пасища с храсти	0,18	0
Храсти	178,51	3
Други територии, заети от селското стопанство	73,12	1,23
Територии за селско стопанство	969,75	17
Дървопроизводителни горски площи	317,33	6

[4] http://ec.europa.eu/agriculture/
[5] http://ime.bg/bg/articles/kakva-shte-e-bylgarskata-osp-ot-2015-g-natatyk/

Залесени горски територии	1 111,71	19
Иглолистни дървесни видове	400,93	7
Широколистни дървесни видове	2 245,66	39
Нискостъблени дървесни видове	24,86	0
Голини	23,60	0
Горски ниви	1,11	0
Горски ливади	28,77	0
Залесени ниви	19,54	0
Залесени пасища	0,80	0
Други недървопроизводителни горски площи	0,91	0
Поляни	2,74	0
Горски пътища	10,89	0
Просеки	6,82	0
Дворни места на горското стопанство, животновъдни ферми	0,62	0
Нелесопригодни голини	5,01	0
Нелесопригодни площи – дървесна, храстовидна растителност	3,29	0
Поляни	2,38	0
Горски пасища	2,96	0
Територии с открити рудници за добив на руди	187,46	3
Територии с открити рудници за добив на въглища	171,53	3
Кариери-суровини за строителството и промишлеността	0,13	0
Дерета, оврази, ями	4,19	0
Общо:	**5 900,58**	

Източник: Техническо задание за ОУПО Бобов дол

Фигура 16. Горски фонд на община Бобов дол в %.

Както става ясно от представени данни, най-голяма площ в горския фонд на община Бобов дол се заема от широколистните дървесни видове, които са близо 40% от него. След него се нареждат залесените горски територии /19 %/ и тези за селско стопанство /17 %/, което общо прави 76 % от горския фонд. Останалите 24 % от горската територия са фрагментирани и се разпределят между следните основни видове: иглолистни дървесни видове; дървопроизводителни горски площи; храсти; пасища и мери, и др.

За да се постигне устойчив растеж в община Бобов дол е необходимо е да се заложат превантивни мерки за борба с пожари и да се имплементират програми за

лесокултурни дейности по начин, който щади природата и поддържа нейния естествен екологичен баланс. С настоящия ОУП ще се гарантира устойчиво поддържане и възстановяване както на залесените територии, така и на съответната обслужваща инфраструктура.

Основното предизвикателство пред икономиката на община Бобов дол към момента е липсата на инвестиции. Във връзка с това стратегията на общината за привличане на частни капитали трябва да се насочи към създаване на подходящите условия, като едно от тях е наличието на конкурентна и висококвалифицирана работна ръка.

Инвестиционна активност

В съответствие с техническото задание за ОУП на община Бобов дол, в настоящия ОУП на територията на общината са взети предвид инвестиционните намерения, свързани с промяна на предназначението на земята от земеделска на неземеделска и се гарантира опазването на околната среда в максимална степен. С плана се определят земеделските територии, чието предназначение не може да се променя, което е съобразено с изискването на чл. 45, ал. 2, т. 4 от Наредба № 7 на МРРБ.

За всички групи територии, в зависимост от тяхното бъдещо предназначение, планът предвижда и съответното изграждане на довеждаща техническа, в т.ч. транспортна инфраструктура.

Отчита се инвестиционна активност за териториално развитие на населените места в северозападната част на общината – за логистика и в южната част във връзка с развитието на туризма, обитаването и отдиха – изграждане на второ жилище.

Основното предизвикателство пред икономиката на община Бобов дол към момента е липсата на сериозни инвестиции в промишлеността, чрез които да се разкрият нови работни места и хората да не търсят работа извън община Бобов дол. Във връзка с това стратегията на общината за привличане на частни капитали трябва да се насочи към създаване на подходящите условия, като едно от тях е наличието на конкурентна и висококвалифицирана работна ръка и устройствено-териториалната основа.

III. 6. СОЦИАЛНА СФЕРА

III. 6. 1. Здравна инфраструктура

Към настоящия момент структурата на здравеопазването в община Бобов дол се състои от едно заведение за извънболнична помощ – „Медицински център 1 – Бобов дол“ ЕООД и един хоспис с 20 легла.

Таблица 12. Здравни заведения с община Бобов дол за периода 2008 – 2012г.;

Лечебни и здравни заведения	2008		2009		2010		2011		2012	
	бр.	легла	бр.	легла	бр.	легла	бр.	легла	бр.	легла
ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА ПОМОЩ	1	70	1	70	1	70	-	-	-	-
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-
ДРУГИ ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ	-	-	1	20	1	20	1	20	1	20

Източник: Община Бобов дол.

До 2010 г. в общината функционира и заведение за болнична помощ – „МБАЛ д-р Стоян Сантев“ АД с капацитет 70 легла, но от 2011г. здравното заведение е в несъстоятелност. Общината се обслужва от болниците в Кюстендил и Дупница.

На територията на община има 5 практики за първична медицинска помощ, две практики за специализирана медицинска помощ и пет практики за първична дентална помощ.

Таблица 13. Брой детски ясли, деца и места в тях за периода 2010-2012г.;

Медицински кадри към 31.12.			
	2010	2011	2012
Лекари - общо	26	9	7
в т.ч. Общопрактикуващи[1]	6	5	5
Лекари по дентална медицина	3	2	2
Медицински специалисти по здравни грижи	35	2	13

Източник: НСИ.

След като болницата е обявена в несъстоятелност общият брой на лекарите спада. По отношение на обезпечеността на населението с лекари, се падат по 1130 души на общопрактикуващ лекар и също толкова на лекар по дентална медицина.

В град Бобов дол е разположен и филиал на ЦСМП – Кюстендил, който обслужва територията на общината.

Здравните кабинети, вкл. в училищата и детските градини е 6.

На територията на цялата община функционират две аптеки, разположени в общинския център.

По отношение на яслите в общината, съществува една яслена група към ОДЗ „Дружба“.

Таблица 14. Брой детски ясли, деца и места в тях за периода 2010 – 2012г.;

Детски ясли и деца в детските ясли					
Показател:	**2008г.**	**2009г.**	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**
Детски ясли - общо	1	1	1	1	1
места	26	24	24	22	20
Деца - общо	---	---	22	22	20

Източник: НСИ

Броят на децата в единствената ясла през последната години бележи спад. По отношение на осигуреността с места, не се регистрира недостиг. Техният брой също намалява, тъй като се адаптира към негативната тенденция в броя на децата.

Здравната инфраструктура на територията на община Бобов дол е концентрирана в общинския център, който обслужва и останалите населени места. Поради обявената в несъстоятелност болница, болнична помощ се осигурява от съседните общини Кюстендил и Дупница. Осигуреността с лекари на човек от населението е сравнително ниска. Необходимите интервенции в областта на здравеопазването са свързани с модернизиране на съществуващите лечебни и здравни заведения, повишаване квалификацията на кадрите, както и провеждане на образователни кампании, особено сред младото население, за повишаване на здравната култура на населението и намаляване на заболяваемостта му.

III. 6. 2. Образователна инфраструктура

Структурата на образованието в община Бобов дол е изцяло концентрирана в общинския център и включва 3 общообразователни училища, 1 професионална гимназия и 2 детски заведения – ЦДГ и ОДЗ, както следва:

Учебни заведения:

- *ОУ „Никола Вапцаров“* – Училището е общинска собственост, с добро състояние на МТБ - сградата е санирана и е пригодена за деца със специални потребности, включително оборудван кабинет за децата с физически проблеми. По проект BG051PO001-3.1.06 "Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес" училището дава възможност за целодневна организация на учебния процес;

- *СОУ „Христо Ботев“* – Училището е общинска собственост, с добро състояние на МТБ. СОУ „Христо Ботев“ също предоставя целодневна организация на учебния процес по горе цитирания проект. През изтеклия планов период е изпълнен и проект „Квалификация на педагогическите специалисти“ с цел повишаване на професионалната компетентност по отношение на научната, педагогическата, методическата и управленската подготовка и създаване на мотивация за самоусъвършенстване;
- *СОУ „Д-р Петър Берон“* – е открито през 2013г. с паралелки от 1-ви до 12-и клас, разположено в сградата на затвора /държавна собственост/. В него се провеждат занимания само за лишените от свобода, и то по желание;
- Професионална гимназия – обучават се ученици по специалностите „Електроенергетика“, „Икономика и мениджмънт“, „Оперативно счетоводство“. Гимназията е наследник на Школа по трудови резерви, основана през 1953г. за нуждите на мини „Бобов дол“. Впоследствие школата се обединява с Механотехникум – гр. Дупница в едно училище - Техникум по минна промишленост. След настъпилите структурни промени във въгледобива, довели до ликвидацията на рудници в Мини "Бобов дол", приемът на ученици по специалности от професионално направление „Теология и минно добивна промишленост" е затруднен и от 2000 год. неосъществим[6].

По отношение на броя на учениците в общината, през последните години като цяло намалява, следвайки общите тенденции в страната, влошената демографска ситуация и застаряващото население. Ръст се забелязва през 2012/2013 г. спрямо предходната, но спрямо останалите години нивото е по-ниско. По отношение на отделните квалификационни степени, броят на учащите в начално образование расте, но в прогимназиалното и средно образование намалява.

Таблица 15. Брой на учащите в община Бобов дол за периода 2008/2009 – 2012/2013г.;

Показатели	**2008/2009**	**2009/2010**	**2010/2011**	**2011/2012**	**2012/2013**
Учащи					
По степени на Международната класификация на образованието /ISCED 2011/					
Общо	**693**	**677**	**630**	**590**	**612**
Начално образование /I - IV клас, ISCED - 1/ - общо	**212**	**209**	**223**	**223**	**224**
Общообразователни училища	212	209	223	223	224
Прогимназиално образование /V - VIII клас, ISCED - 2/ - общо	**275**	**236**	**182**	**184**	**189**
Общообразователни училища	275	236	182	184	189
Средно образование /IX-XIII клас, ISCED - 3/ - общо	**206**	**232**	**225**	**183**	**199**

[6]Източник на информация: Официален сайт на Професионална гимназия гр. Бобов дол - http://pegebobovdol.hit.bg/index.html

Общообразователни училища	89	84	84	80	82
Професионални гимназии /III степен професионална квалификация/	106	98	93	77	99
Професионални гимназии и училища /II степен професионална квалификация/	11	50	48	26	18
Професионално обучение след средно образование /ISCED - 4/ /IV степен професионална квалификация/	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Източник: НСИ.

Детски заведения

- ЦДГ „Миньор“ – с филиал в с. Мламолово – общо 4 групи, 3 групи в гр. Бобов дол и 1 група във филиала в с. Мламолово;
- ОДЗ „Дружба“ – 2 групи ДГ и 1 яслена група.

Броят на децата в детските градини бележи ръст през последните години.

Таблица 16. Брой детски градини, учители и деца в община Бобов дол за периода 2010/2011 – 2012/2013г.;

Показатели	**2010/2011**	**2011/2012**	**2012/2013**
Детски градини	**2**	**2**	**2**
Детски учители	16	16	18
Деца	215	203	220

Източник: НСИ.

Като цяло може да се обобщи, че образователната инфраструктура на община Бобов дол е добре изградена. Въпреки териториалния дисбаланс в разпределението ѝ, предвид негативната тенденция по отношение броя на учениците, образователните обектите отговарят на нуждите на общината. През изминалия планов период са извършени редица мерки за подобряване състоянието на училищата, МТБ на част от тях е ремонтирана, реализирани са проекти за осигуряване на целодневна форма на обучение и е открито ново училище в сградата на затвора. Следва да продължат да се извършват дейности в тази насока, да се модернизира инфраструктурата във всички училища, включително спортната, и да се изпълняват проекти, свързани с извънкласните занимания на учениците.

III. 6. 3. Културна инфраструктура

Основните културни центрове в общината са читалищата. Техният брой през годините намалява, като към момента са 9 – две в гр. Бобов дол и по едно в по-големите села.

Таблица 17. Читалища в община Бобов дол;

	Общо			В градовете			В селата		
Община - Бобов дол	Читалища брой	Приходи лв.	Разходи лв.	Читалища брой	Приходи лв.	Разходи лв.	Читалища брой	Приходи лв.	Разходи лв.
2005 г.	11	84252	81999	1	43377	43377	10	40875	38622
2007 г.	8	80134	84638	1	40500	42585	7	39634	42053
2012 г.	9	98279	98333	2	64896	62533	7	33383	35800

Източник: НСИ.

В читалищата развиват дейността си редица музикални и танцови състави, клубове по интереси, провеждат се конкурси, художествена самодейност - ансамбли за народни танци, школи по народно пеене, модерен балет, рисуване, групи за автентичен фолклор, разнообразни кръжоци – готварство, гобленарство, ръкоделие, школа по пиано и солфеж и др. Честват се национални и местни празници, обреди и обичаи. Във всяко читалище има и библиотека.

Библиотеки с над 200 000 документа библиотечен фонд не са налични.

В общината липсва обособен музей, но е налична музейна сбирка и експонати, представящи историята, предмети и сечива от минната промишленост на територията на общината, които към момента не са изложени. В с. Мламолово има организирана етнографска сбирка с предмети с историческа и етнографска стойност – съдове, носии, украшения, тъкачен стан и др.

Сравнително богат е културният календар в общината. Ежегодно през месец октомври в гр. Бобов дол се провеждат традиционни Бобовдолски културни празници, организирани съвместно с местните читалища. През годината се честват и национални празници, религиозни празници и обичаи, традиционни събори /в гр. Бобов дол, с. Бабино, с. Горна Козница, с. Бабинска река, с. Мало село, с. Големо село/, землячески срещи /в с. Блато и с. Коркина/ и др.

Общината има потенциал за развитие на по-разнообразен културен живот. Следва да се предвиди помещение и оборудване, за да може да се изложи музейната сбирка. Това в съчетание с етнографската сбирка в с. Мламолово и културния календар на общината е предпоставка за развитие на културен туризъм.

III. 6. 4. Спортна инфраструктура

Спортната инфраструктура е концентрирана изцяло в общинския център и включва стадион /„Николай Кръстев – Шулц“/, зала за борба, зала за бокс и плувен басейн с олимпийски размери.

Стадион „Николай Кръстев – Шулц“ гр. Бобов дол е с капацитет 3500 места и е разположен на площ от 43 728 кв. м.[7]

В училищата спортната инфраструктура е слабо изградена, като липсват закрити физкултурни салони.

Спортните клубове включват традиционните за общината спортове - ПФК „Миньор“, спортен клуб по бокс „Роки“ и спортен клуб по борба „Ястреб“.

Материално техническата база на всички спортни обекти е в незадоволително състояние и се нуждае от реконструкция и модернизация. Освен подобряване състояние на съществуващата инфраструктура, следва да се предприемат мерки за дообогатяването й, изграждане на детски и спортни площадки на открито, разширяване на училищната спортна инфраструктура, както и организиране на масови спортни мероприятия и насърчаване на децата и младежите да практикуват активна спортна дейност.

III. 6. 5. Социална инфраструктура

Социалните услуги, предоставяни на територията на община Бобов дол, към момента са само в общността, както следва:

- Център за настаняване от семеен тип 1 – капацитет 10 лица – заети 10 л;
- Център за настаняване от семеен тип 2 – капацитет 10 лица – заети 10 л;
- Център за социална рехабилитация и интерграция – капацитет 30 лица, заети 54 л;
- Домашен социален патронаж - капацитет 20 лица, заети 13 л.;
- Клубове на пенсионера – разположени са в гр. Бобов дол – 2бр. и в селата Бабино, Мало село, Големо село, Горна Козница, Мламолово и Коркина по един;
- Домашен помощник;
- Личен асистент - проект “Подкрепа за достоен живот” – 15 л.ас. и 15 потребители;
- Проект “Помощ в дома” – 36 болногледачи и 17 потребители;
- Професионални приемни семейства – утвърдени 3 семейства, в две от тях се отглеждат - 2 деца;
- Деца настанени при близки и роднини – 10 деца;

[7] Източник на информация: Общински план за развитие на община Бобов дол 2014 - 2020

- Хоспис.

Центровете за настаняване от семеен тип предоставят услуги от резидентен тип, като създават среда близка до семейната, при която лицата получават необходимата индивидуализирана грижа и подкрепа за водене на относително самостоятелен и независим живот. Децата, настанени и в двата центъра в град Бобов дол, са с умствена изостаналост и психични проблеми.

В Центъра за социална рехабилитация и интеграция се предоставят краткосрочни и дългосрочни социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне на програми за социално включване и др.

Клубовете на пенсионера развиват дейността си в няколко населени места. Дейността им се състои основно в провеждане на занимателни игри, събеседване, провеждане на екскурзии и излети, организиране на културно-масови прояви и др.

Домашният социален патронаж предоставя услуги на възрастни хора и лица с увреждания в домашна среда. По проекти се предоставят и други услуги в домашна среда за лица с трайни увреждания, които не са в състояние да се самообслужват, като „Личен асистент“, „Домашен помощник“, болногредачи и др.

Към момента на територията на община Бобов дол няма действащи социални услуги в специализирани институции. В унисон с държавната политика за намаляване броя на лицата, отглеждани в специализирани институции, през 2010 г. е закрит Дом за деца с умствена изостаналост в с. Горна Козница с капацитет 40 места, като потребителите на услугите са преместени в ЦСРИ и ЦНСТ.

Като цяло социалните услуги, предоставяни в общината, са концентрирани в общинския център, който обслужва територията на цялата община. През изминалия период са реализирани редица проекти за разнообразяване и разширяване обхвата на социалните услуги и деинституционализиране на съществуващите, но все пак остава необходимостта от обогатяване на предлаганите социални услуги в общността, за да се обхванат всички потребители, като се има предвид, демографската ситуация в района, нарастващите нужди и капацитета на предоставяните социални услуги.

III. 7. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

В основата на териториалното развитие на община Бобов дол и формирането на пространствената структура на населените места са благоприятните историко-географски особености, културните коридори и идентичността ѝ, които изразяват устойчивостта във времето на селищните взаимовръзки и трайно обособените урбанистични оси.

Свидетелство за това са археологическите, историческите, архитектурно-строителните и художествените недвижими културни ценности разположени в териториалната структура на общината.

И до днес община Бобов дол запазва своите историко-географски особености, народни традиции и културни обичаи, символизиращи досегашната трайност във времето, основание за бъдещо развитие, следващо исторически закономерности и притежаващо разграничима идентичност, което показва особеностите в пространственото развитие на града и населените места в общината.

Националната концепция за пространствено развитие на Република България представя културните коридори и прави оценка за степента на значимост на културното напластяване, като община Бобов дол е представена с ниска степен – наличие на един слабо изразен културен пласт.

В близост до общината е проследено **западното културно пространство по оста Видин – София – Кюстендил/Сандански** представено от културни ценности от един или два исторически периода с идентични стилови и смислови белези съчетани с природни и етнографски дадености.

Културните коридори и направления свързват важни елементи на културното наследството и традициите, които отразяват събития или периоди от българската и европейската историята. Те показват процесите на динамиката в пространственото развитие на селищната структура.

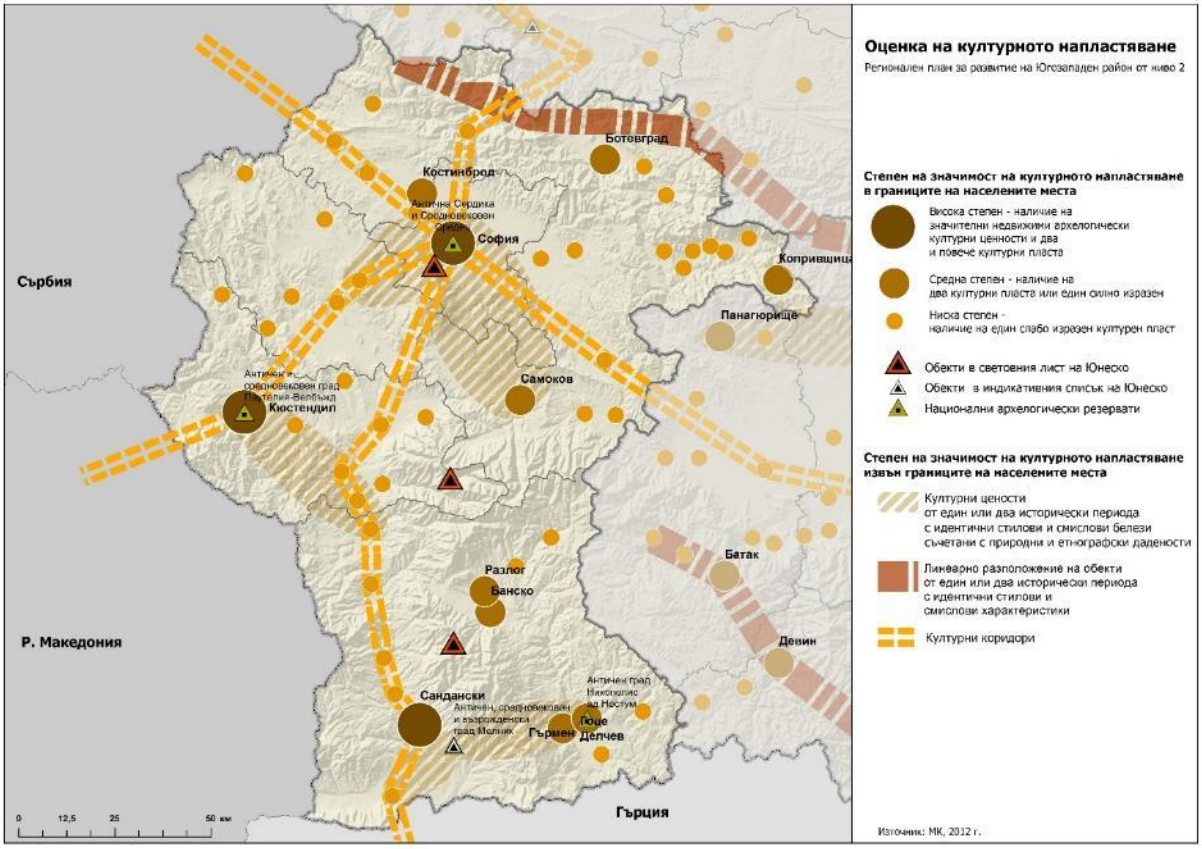

Фигура 17. Оценка на културното напластяване в Югоизточен район на планиране.

Последните политики на ЕС са ориентирани към **управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности** на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите.

В този смисъл пространственото и социално-икономическо развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината и природните и културни ландшафти, които изразяват регионалната специфика. Това са факторите, които имат водеща роля в устройството на територията и регионалното развитие.

Този подход в пространственото развитие е отправна точка и при пространствените политики, свързани с материалното и нематериалното културно наследство на България, които се залагат в НСРР и НКПР и са в пряка връзка с качеството на живот. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство – от единичната ценност до ансамбъл с неговото обкръжение и цялостната градска и/или природна среда, в която е ситуиран, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности.

Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики, чрез консервация и активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк

смисъл, запазване и развиване на духа на мястото /genius loci/ и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж.

Взаимодействието на природата и човека е формирало многобройни **културни пейзажи** в общината. Най-общо казано културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които носят историческа памет и национална идентичност. На територията на общината са налични културни ценности - материални и нематериални свидетелства за човешко присъствие и дейност, които са с висока научна и културна стойност за индивида, общността и обществото в региона. Културното наследство в община Бобов дол е представено от археологически и исторически, както и от природните ценности, народните традиции и културните обичаи.

В териториалната структура на община Бобов дол се идентифицирани общо 83 недвижими културни ценности /НКЦ/. В териториалните граници на град Бобов дол и прилежащите му територии /землище/ са идентифицирани 3 обекта. Пространственото разпределение на НКЦ /НИНКН/ в териториалната структура на общината е концентрирано предимно в населените места Голям Върбовник, Мали Върбовник, Горна Козница, Голема Фуча, Мала Фуча, Бабино и Мламолово.

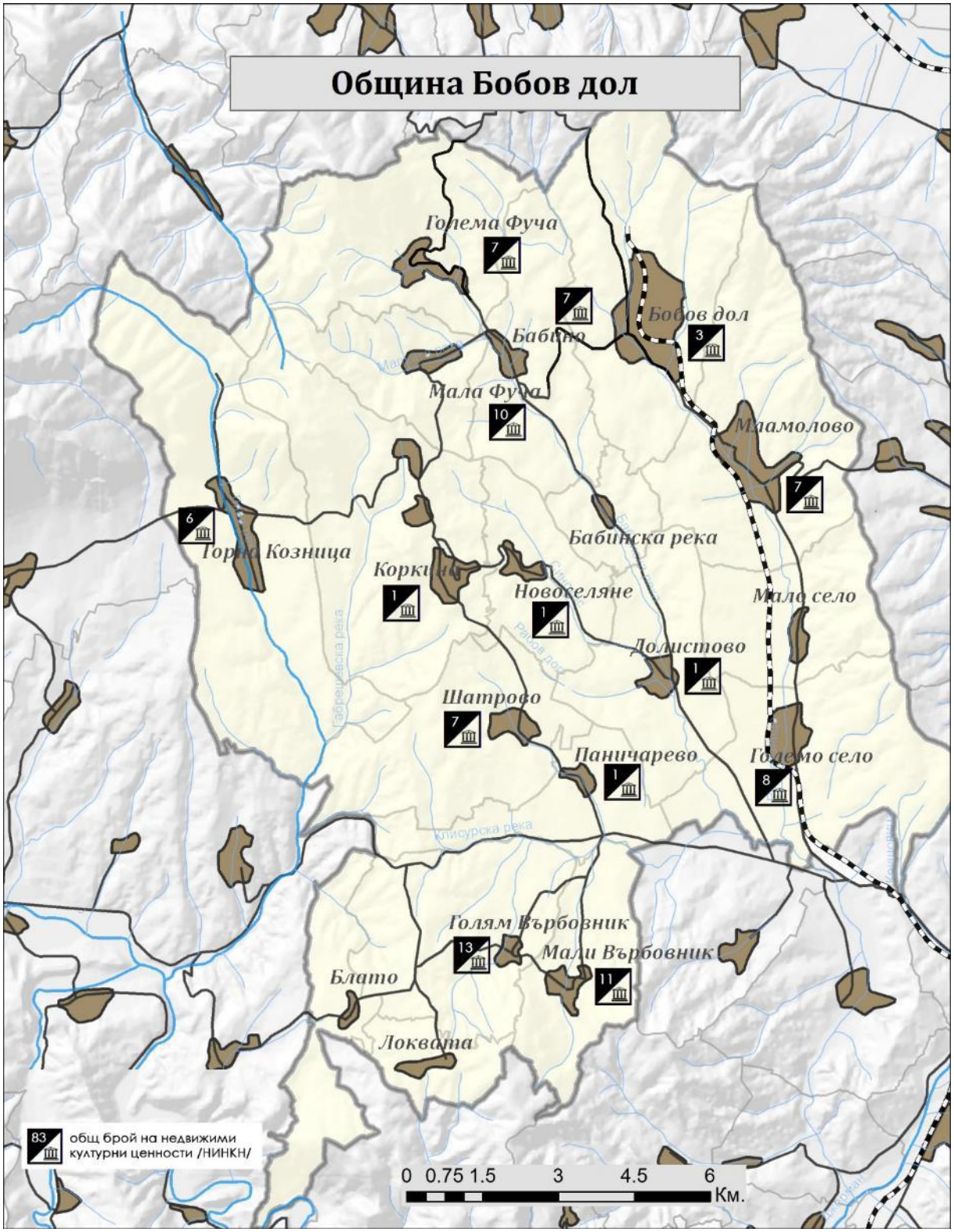

Фигура 18. Недвижими културни ценности в териториалния обхвата на община Бобов дол. Източник: Национален институт за недвижимо културно наследство.

Таблица 18. Недвижими културни ценности в землището на с. Шатрово.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирян с: писмо № / протокол №/ списък	Вид	Категория
1	**с. ШАТРОВО**	Църква "Св.Троица"`	Списък от 01.1976 г.	художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.	художествен	III гр.
2	**с. ШАТРОВО**	Къща на Вангел Михайлов Венев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
3	**с. ШАТРОВО**	Къща на Божан Стойнев Милев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
4	**с. ШАТРОВО**	Къща на Христо Венев Божанов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
5	**с. ШАТРОВО**	Къща на Васил Костадинов Венев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
6	**с. ШАТРОВО**	Къща на Евтим Стоименов Пишляшки	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
7	**с. ШАТРОВО**	Къща на наследници на Петър Георгиев Фучански	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 19. Недвижими културни ценности в землището на с. Паничарево.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирян с: писмо № / протокол №/ списък	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	Вид	Категория
1	**с. ПАНИЧАРЕВО**	Антично селище, 2.5 км западно		ДВ бр.39 от 18.05.1973 г.	археологически	местно

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 20. Недвижими културни ценности в землището на с. Новоселяне.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	деклариран с: писмо № / протокол №/ списък	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	Вид	Категория
1	с. НОВОСЕЛЯНЕ	Църква "Св. Теодор Тирон"	Списък от 01.1976 г.		художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.		художествен	II гр

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 21. Недвижими културни ценности в землището на с. Мламолово.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	свален с: писмо №/ прото-кол №/ ДВ бр./год.	Вид	Категория	
1	с. МЛАМОЛОВО	Църква "Успение Богородично"	Списък от 01.1976 г.			художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.			художествен	III гр.
2	с. МЛАМОЛОВО	Къща на Георги Станков Алексов	Списък от 27.04.1979 г.			архитектурно-строителен	
3	с. МЛАМОЛОВО	Къща на Атанас Тасев Алексов	Списък от 27.04.1979 г.			архитектурно-строителен	
		Къща на Атанас Тасев Алексов /Къща на Станко и Пашо Алексови- **СВАЛЕН**/	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.		Писмо № 2336 от 19.06.1984г	архитектурно-строителен	
4	с. МЛАМОЛОВО	Къща на Коце Ленов Чепински	Списък от 27.04.1979 г.			архитектурно-строителен	
5	с. МЛАМОЛОВО	Къща на Видин Андонов Шишков - **СВАЛЕН**	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.		Писмо№ 2998 от 17.08.1998г	архитектурно-строителен	
6	с. МЛАМОЛОВО	Антично селище, 600 м северно, вм."Родината"		ДВ бр.39 от 18.05.1973 г.		археологически	за сведе-ние
7	с. МЛАМОЛОВО	Антична крепост, 3 км северно, в м."Градището"		ДВ бр.39 от 18.05.1973 г.		археологически	местно

Източник: Национален институт за недвижимо културно наследство.

Таблица 22. Недвижими културни ценности в землището на с. Мали Върбовник.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирам с: писмо № / протокол №/ списък	Вид
1	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Църква "Св.Димитър"	Списък от 01.1976 г.	художествен
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.	художествен
2	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Донка Михайлова Филипова	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
3	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Борис Янев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
4	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Мария Близнакова	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
5	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Катерина Павлова Стоичкова	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
6	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Манол Андонов Митев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
7	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Плевня на Манол Андонов Митев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
8	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Стаменко Алексиев Христов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
9	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Андон Димитров Бугарски	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
10	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Ангел Димитров Пашов/турска къща –кула/	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
11	**с. МАЛИ ВЪРБОВНИК**	Къща на Димитър Ангелов Пашов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 23. Недвижими културни ценности в землището на с. Мала Фуча.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирам с: писмо № / протокол №/ списък	Вид	Категория
1	**с. МАЛА ФУЧА**	Църква "Св.Николай Мириклийски"	Списък от 01.1976 г.	Художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.	Художествен	II гр.
2	**с. МАЛА ФУЧА**	Къща на Славчо Йорданов Петров	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
3	**с. МАЛА ФУЧА**	Къща на Симеон Алексиев Мърводолски	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
4	**с. МАЛА ФУЧА**	Къща на Йордан Зашев Петрунов	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
5	**с. МАЛА ФУЧА**	Старовремското училище	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
6	**с. МАЛА ФУЧА**	Къща на Никола Кръстев Пенев	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
7	**с. МАЛА ФУЧА**	Къща на Никифор Лазаров Траянов	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
8	**с. МАЛА ФУЧА**	Две къщи на Методи Васев Тонев	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
9	**с. МАЛА ФУЧА**	Къща на Крум Недков Велинов	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	
10	**с. МАЛА ФУЧА**	Къща на Методи Кирилов Борисов	Списък от 27.04.1979 г.	архитектурно-строителен	

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 24. Недвижими културни ценности в землището на с. Коркина.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирам с: писмо № / протокол №/ списък	Вид	Категория
1	**с. КОРКИНА**	Църква "Св. Николай"	Списък от 01.1976 г.	художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.	художествен	II гр

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 25. Недвижими културни ценности в землището на с. Горна Козница.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	Кадастрални данни			декларирам с: писмо № / протокол №/ списък	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	Вид	Категория
			кв.	парц.	пл. №				
1	**с. ГОРНА КОЗНИЦА**	Къща на Васил Андонов Иванов	21		127 а	Писмо № 4033 от 23.11.1978 г.		архитектурно-строителен	
2	**с. ГОРНА КОЗНИЦА**	Къща на Славчо Костадинов Николов	19	XIII	88	Писмо № 4033 от 23.11.1978 г.		архитектурно-строителен	`
3	**с. ГОРНА КОЗНИЦА**	Къща на Борис Костадинов Николов	42		444	Писмо № 4033 от 23.11.1978 г.		архитектурно-строителен	
4	**с. ГОРНА КОЗНИЦА**	Къща на Фидена Стойнева Божилова	91	I	783	Писмо № 4033 от 23.11.1978 г.		архитектурно-строителен	
5	**с. ГОРНА КОЗНИЦА**	Къща на Любен Михайлов Андонов	44	I	783	Писмо № 4033 от 23.11.1978 г.		архитектурно-строителен	
6	**с. ГОРНА КОЗНИЦА**	Средновековна църква, 2 км северно, в Каневската планина					ДВ бр.39 от 18.05.1973 г.	археологически	местно

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 26. Недвижими културни ценности в землището на с. Голям Върбовник.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	деклариран с: писмо № / протокол №/ списък	Вид
1	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Крум Тодоров Атанасов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
2	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Елена Георгиева Кочева	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
3	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Трендафил Пенев Лазов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
4	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Старата сграда на "Кооперативна защита"	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
5	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Никифор Петков Петров	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
6	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Ангел Митев Георгиев –наследници Борис Ангелов Митев и Никола Ангелов Митев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
7	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Стойне Митев Георгиев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
8	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Божан Милошев Митов -наследник Михайл Божанов Милошев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
9	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Стоян Наков Гълъбов - наследници Петър Стоянов Наков ,Васе Стоянов Наков и Борис Стоянов Наков	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
10	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Стоян Йорданов Станчов/Тренов/	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
11	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Вангел Христов Шулянски –наследници Милчо и Боян Вангелови	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
12	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Стойне Христов Николчов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен
13	**с. ГОЛЯМ ВЪРБОВНИК**	Къща на Пане Христов Николчов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 27. Недвижими културни ценности в землището на с. Големо село.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирам с: писмо № / протокол №/ списък	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	Вид	Категория
1	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Църква "Св.Троица"	Списък от 01.1976 г.		художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.		художествен	II гр.
2	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Къща на Темелаки Георгиев Пенев	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.		архитектурно-строителен	
3	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Къща на Рангел Манулев Ангелов	Писмо № 2395 от 15.07.1981 г.		архитектурно-строителен	
4	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Къща на Славчо Котев Жарков	Писмо № 2395 от 15.07.1981 г.		архитектурно-строителен	
5	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Къща на Станке Джартов Котев	Писмо № 2395 от 15.07.1981 г.		архитектурно-строителен	
6	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Къща на Темелаки Вучков	Писмо № 2395 от 15.07.1981 г.		архитектурно-строителен	
7	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Антично селище и некропол, 2 км югоизточно		ДВ бр.39 от 18.05.1973 г.	археологически	местно
8	**с. ГОЛЕМО СЕЛО**	Антично градище, 2 км южно,м."Царичина"		ДВ бр.39 от 18.05.1973 г.	археологически	местно

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 28. Недвижими културни ценности в землището на с. Голема Фуча.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	Кадастрални данни			декларирам с: писмо № / протокол №/ списък	Вид	Категория
			кв.	парц.	пл. №			
1	с. ГОЛЕМА ФУЧА	Църква "Успение Богородично"				Списък от 01.1976 г.	художествен	
						Писмо № 4782 от 21.12.1978г.	художествен	III гр
2	с. ГОЛЕМА ФУЧА	Къща на Кирил Васев Димов	7	V	286	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
3	с. ГОЛЕМА ФУЧА	Къща на Йордан Костадинов Панчев	5	I	293	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
4	с. ГОЛЕМА ФУЧА	Къща на Атанаска Кирилова Тонева	7 а	V	279	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
5	с. ГОЛЕМА ФУЧА	Къща на Методи Попов Игнатов	5	XIII	324	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
6	с. ГОЛЕМА ФУЧА	Къща на Александър Димов Александров	8		269	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
7	с. ГОЛЕМА ФУЧА	Къща на Крум Мирков Димов – извън регулация				Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 29. Недвижими културни ценности в землището на гр. Бобов дол.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирaн с: писмо № / протокол №/ списък	Вид	Категория
1	гр. БОБОВ ДОЛ	Църква "Св. Николай"	Списък от 01.1976 г.	художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.	художествен	III гр
2	гр. БОБОВ ДОЛ	Къща на Алекси Котев Джельов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
3	гр. БОБОВ ДОЛ	Старият вход на рудник "Бово дол", над Автобазата	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 30. Недвижими културни ценности в землището на с. Долистово.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	Вид	Категория
1	с. ДОЛИСТОВО	Партизанско скривалище в яхъра на Спас Лазаров, 9 км западно	ДВ бр.35 от 07.05.1974 г.	исторически	местно

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Таблица 31. Недвижими културни ценности в землището на с. Бабино.

№ по ред	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	декларирaн с: писмо № / протокол №/ списък	Вид	Категория

1	**с. БАБИНО**	Църква "Св.40 мъченици"	Списък от 01.1976 г.	художествен	
			Писмо № 4782 от 21.12.1978г.	художествен	III гр.
2	**с. БАБИНО**	Къща на Васил Лазаров Величков	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
3	**с. БАБИНО**	Къща на Стана Лазарова Симеонова	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
4	**с. БАБИНО**	Къща на Стоил Христов Атанасов- наследник Стоил Йорданов Стоилов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
5	**с. БАБИНО**	Къща на Лазар Димов Стоименов	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
6	**с. БАБИНО**	Къща на Йордан Димитров Тодоров	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	
7	**с. БАБИНО**	Къща на Стоил Иванов Ортакчийски	Писмо № 3041 от 18.08.1981 г.	архитектурно-строителен	

Източник: НДА-НИНКН /Национален институт за недвижимо културно наследство/.

Според Автоматизирана информационна система ***„Археологическа карта на България“, НАИМ–БАН*** в пространствената структура на община Бобов дол са идентифицирани 44 обекта.

Висока концентрация на археологически обекти се проследява в землищата на населените места Горна Козница, Мала Фуча, Бабино, Коркина и Големо село.

Фигура 19. Пространствено разпределение на археологическите обекти в териториалната структура на община Бобов дол.

АВТОМАТИЗИРАНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА „АРХЕОЛОГИЧЕСКА КАРТА НА БЪЛГАРИЯ”

Легенда към приложените режими за ползване на териториите, на които се намират археологически обекти:

Режим „А“ – забраняват се всички видове дейности – строителни, добивни, благоустройствени, селскостопански, мелиоративни и други, които нарушават целостта на земния пласт в границите на археологическия обект.

Режим „Б“ – относно археологически обекти, попадащи в обработваеми земеделски площи; забраняват се всички видове изкопни работи, както и дълбочинната обработка на почвата /риголване/, засаждане на трайни култури с дълбока коренова система, заблатяване и др., които могат да унищожат или засегнат археологическата субстанция в границите на обекта.

Необходимо е да се уточни, че 50% от регистрационните карти за археологическите обекти от Община Бобов дол са изготвени без точни GPS координати. По тази причина те са с твърде приблизителна локализация и без прецизен картен материал. Картите и GPS координатите, които са приложени към анотациите на обектите, са изготвени сега по наличните данни в АИС-АКБ и след справка с топографски карти и сателитни снимки. Затова при някои местоположението на обектите е указано приблизително.

Необходимо е да се направи уточнението, че предоставената информация е единствено за обекти, регистрирани в АИС-АКБ в резултат на инцидентни теренни проучвания. На територията на Община Бобов дол не са правени системни издирвания на археологически обекти, които значително биха обогатили познанията за археологическото наследство в този регион.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800234

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: Чорлея
Особености
Площ : 25 дка
Вид и хронология

Обект с неопределена функция Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Стефан Чохаджиев, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800235

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: Царичина
Особености
Площ : 50 дка
В рамките на обекта се разкрива и мюсюлмански некропол.
Вид и хронология
Кастели Късноримска епоха
Села Късна античност
Села Късно желязна епоха
Некропол Неопределима
История на проучването
Разкопки на Борис Борисов и колектив 1983-1986, 1990 г.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Стефан Чохаджиев, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800236

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: В западния край на селото, до жп-линията
Особености
Площ : 1 дка
Вид и хронология
Група могили Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Стефан Чохаджиев, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800237

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: В западния край на селото, до жп-линията
Особености
Площ : 1 дка
Вид и хронология

Група могили Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Стефан Чохаджиев, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800238

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: Градището
Особености
Площ : 12 дка
Вид и хронология
Крепости - убежища Късна античност
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Стефан Чохаджиев, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800239

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: Силиврия
Особености
Площ : 17 дка
Вид и хронология
Селище Късноримска епоха
История на проучването
Сондажно проучване на Р.Георгиева, П.Алякова и Т.Спиридонов през 1979 г.; Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст. Чохаджиев
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800240

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: Накева могила в м. "Силиврия"
Особености
Площ : 1 дка
Вид и хронология

Група могили Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Венета Генадиева, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800241

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: Силиврия
Особености
Площ : 2 дка
Вид и хронология
Група могили Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Венета Генадиева, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800242

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: Атева могила в м. Турусиница
Особености
Площ : 1 дка
Могила с диаметър 40 и височина - 4,45 м. Могилният насип е нарушаван с машини и могилата е издължена в посока С-Ю. В близост до нея /на около 20 м/ в миналото е открита римска колесница.
Вид и хронология
Група могили Римска епоха
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Венета Генадиева, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800243

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМО СЕЛО
Община: Бобов дол
Местност: м. Крушовица
Особености
Площ : 0,5 дка
Могила с диаметър 15 и височина 2,4 м

Вид и хронология
Единична могила Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1992 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Стефан Чохаджиев, 17.11.1992 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800718

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: Смръдльо
Особености
Площ : 20 дка
Вид и хронология
Селище Късна античност
История на проучването
Теренни обхождания 1993 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 08.06.1993 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800719

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Дурутица и част от селото
Особености
Площ : 30 дка
Обектът е разположен в селото и западно от него - в м. Дуру- тица, от двете страни на реката. При строителство и оран са откривани зидове, долиуми. Сега по терена се откриват камъни от разрушени зидове и силно фрагментирана битова и строител- на керамика.
Вид и хронология
Селище Античност
История на проучването
Теренни обхождания 1993 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 08.06.1993 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800720

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: северният край на селото
Особености
Площ : 15 дка

В северните покрайнини на селото, под Градището, на десния бряг на Лява река. При изкопни работи са откривани гробове със стреховидно покритие. При прокарване на път е прорязан културен пласт с дебелина около 1 м. В профила се забелязват зидове с хоросан, а наоколо се открива силно фрагментирана битова и строителна керамика.
Вид и хронология
Плосък некропол Късна античност
Селище Късна античност
История на проучването
Археологически разкопки 1983 г. - Лидия Стайкова, теренни обхождания 1993 г. - Венета Генадиева, Стефан Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил: Венета Генадиева, 08.06.1993 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800721

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Градище
Особености
Площ : 15 дка
Обектът се намира върху връх с равна горна част. По-голямата част от терена е обрасъл с дъб, останалата - пасище. Следи от разрушени зидове, вдлъбнатини от сгради. В северния край - могилообразно възвишиение - вероятно кула. От северната страна вероятно е имало втора крепостна стена - непосредстве но над Бабина падина.
Вид и хронология
Крепости - убежища Късна античност
История на проучването
Теренни обхождания 1993 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 08.06.1993 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800722

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Редени скали /Маринковите скали, Угрин връх/
Особености
Площ : 2 дка
Обектът е разположен в южния край на планинско било със стръмни скалисти склонове. Следи от разрушен зид. По по- върхността - разхвърляни камъни и строителна керамика, в иманярски изкопи - фрагментирана битова керамика. По сведе- ние на информатори в обекта са откривани голямо количество оброчни плочи.
Вид и хронология
Светилище на връх Античност
Стражници Късна античност
История на проучването
Теренни обхождания 1993 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 08.06.1993 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800793

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Манастира
Особености
Площ : 0,5 дка
Малка, еднокорабна църква, доста разрушена и затрупана. По- добре е запазен северозападния ъгъл, достигащ на височина до 1,30 м. Църквата има приблизителни размери 10х5 м. Деб. на стените - 1 м. Изградена е от ломени камъни, споени с хоро сан. Използван е и бигор.
Вид и хронология
Църква, базилика Късно средновековие
История на проучването
Теренни обхождания 2010 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 20.04.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800794

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Кошарите
Особености
Площ : 1 дка
Могила с диам. около 20 и вис. - 4 м. Няколко иманярски изкопа: от С, Ю и ЮИ. В насипа се наблюдава голямо коли чество камъни и няколко фрагмента от питос. На около 10 м Ю в друг сондаж /вероятно за търсене на колесница/ се откри ват няколко фрагмента битова керамика. По сведение на информатори, когато теренът наоколо се е обработвал са се забелязвали следи от разрушени сгради /камъни, хоросан/. Следи от сгради е имало и на около 200 м западно от могилата, около ловната хижа.
Вид и хронология
Селища и граждански постройки Античност
Единична могила Античност
История на проучването
Теренни обхождания 2010 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 20.04.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800795

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Тих валог, Бяла поляна, Лукарнико
Особености
Площ : 1 дка
Една част от терена е новозасадена овощна градина. Тук е имало и надгробна могила, сега изравнена /мястото й все още слабо се очертава на терена/. По сведение на информатори край могилата е разкрита колесница.
Вид и хронология
Селище Античност
История на проучването
Теренни обхождания 2010 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване

Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 20.04.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800796

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Широки валог /Цръквето/
Особености
Площ : 0,5 дка
Малка, еднокорабна църква. В началото на XX в. по стените й все още са личали стенописи. Сега е запазена в основи. При църквичката е ставал събор на Петковден, на който са идвали хора и от съседните села.
Вид и хронология
Църква, базилика Късно средновековие
История на проучването
Теренни обхождания 2010 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 20.04.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 1800797

Местоположение
Населено място:с. ГОРНА КОЗНИЦА
Община: Бобов дол
Местност: м. Кръста
Особености
Площ : 0,5 дка
Оброчище "Св. Илия". Мястото е отбелязано с кръст от пясъчник. От източната страна на кръста се забелязва вдлъбнатина от сграда. Наоколо има и други вдлъбнатини, както и камъни от разрушени зидове и фрагменти от питоси.
Вид и хронология
Култово място Възраждане
Обект с неопределена функция Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 2010 г. - В.Генадиева и Ст.Чохаджиев
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 20.04.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10000464

Местоположение
Населено място:с. БЛАТО
Община: Бобов дол
Местност: м. Тамбурата
Особености
Площ : 10 дка
Вид и хронология

Селище Късна античност
История на проучването
Оглед на терена, извършен във връзка с писмо № 0401-32/26.07.2011 на НИНКН относно съгласуване на проект на решение за откриване на процедура за предоставяне на общинска концесия за услуга за обект - водоем с. Локвата, община Бобов дол, област Кюстендил.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
В. Вандова, 19.09.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10000465

Местоположение
Населено място:с. КОРКИНА
Община: Бобов дол
Местност: Сенокос
Особености
Площ : 10 дка
Вид и хронология
Селище Късна античност
История на проучването
Оглед на терена, извършен във връзка с писмо № 0401-31/27.07.2011 г. на НИНКН относно съгласуване на проект на решение за откриване на процедура за предоставяне на общинска концесия за услуга на обект - язовир с. Коркина, община Бобов дол, област Кюстендил.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
В. Вандова, 20.09.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10000466

Местоположение
Населено място:с. КОРКИНА
Община: Бобов дол
Местност: Рибарски гувнища
Особености
Площ : 0,5 дка
Вид и хронология
Некропол Късна античност
История на проучването
Оглед на терена, извършен от гл. ас. В. Вандова и ас. Р. Спасов във връзка с писмо № 0401-31/27.07.2011 г. на НИНКН относно съгласуване на проект на решение за откриване на процедура за предоставяне на общинска концесия за услуга за обект - Язовир с. Коркина, община Бобов дол, област Кюстендил.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Р. Спасов, 20.09.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10000467

Местоположение
Населено място:с. КОРКИНА
Община: Бобов дол
Местност: Деривол
Особености
Площ : 10 дка
Вид и хронология

Селище Късна античност
История на проучването
Оглед на терена, извършен от гл. ас. В. Вандова и ас. Р. Спасов във връзка с писмо № 0401-31/27.07.2011 г. на НИНКН относно съгласуване на проект на решение за откриване на процедура за предоставяне на общинска концесия за услуга за обект - Язовир с. Коркина, община Бобов дол, област Кюстендил.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Р. Спасов, 21.09.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10000468

Местоположение
Населено място:с. КОРКИНА
Община: Бобов дол
Местност: Бойчатец
Особености
Площ : 10 дка
Вид и хронология
Селище Късна античност
История на проучването
Оглед на терена, извършен от гл. ас. В. Вандова и ас. Р. Спасов във връзка с писмо № 0401-31/27.07.2011 г. на НИНКН относно съгласуване на проект на решение за откриване на процедура за предоставяне на общинска концесия за услуга за обект - Язовир с. Коркина, община Бобов дол, област Кюстендил.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
В. Вандова, 21.09.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА ОБЕКТ 002

Местоположение
Населено място:с. КОРКИНА
Община: Бобов дол
Местност: Махала Горно Габрешево
Особености
Площ : 1 дка
В западната половина на могилата е направен голям иманярски изкоп. Последният е обрасъл с трева.
Вид и хронология
Единична могила Неопределима
История на проучването
Посещение на място на 17.09.2011 г. по сигнал на Стоян Йорданов Терзийски - кмет на с. Коркина.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Р. Спасов, 22.09.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001614

Местоположение
Населено място:с. ПАНИЧАРЕВО
Община: Бобов дол
Местност: м. "Крива лъка"
Особености
Площ : 35 дка
Вид и хронология
Селище Първа българска държава

История на проучването
Обектът е регистриран от Р. Спасов и В. Вандова през 2011 г. при оглед на терена във връзка с рехабилитацията на Път Е 23А - Кюстендил-Дупница.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Р. Спасов, 09.12.2011 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001195

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: Манастира
Особености
Площ : 1 дка
Църква с размери: дълж. около 10 и шир. около 5 м. Запазена е част от северната стена с конха, в която има фрагмент от стенопис. Вероятно църквата е с предверие - на около 6 м от апсидата се забелязва напречен зид. Дебелината на зида е около 0,6 м. Основите са силно затревени. Северната стена с конхата е със запазена височина около 2 м. Оброчище - служба на Костадиновден /Св.Св. Константин и Елена/.
Вид и хронология
Култово място Възраждане
Стенописи Късно средновековие
Църква,базилика Късно средновековие
История на проучването
Теренни обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, Т.Спиридонов, П.Алякова; теренни обхождания 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 07.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001196

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: Манастира
Особености
Площ : 5 дка
Теренът отдавна не се обработва и по повърхността вече не се открива подемен материал.
Вид и хронология
Села Късна античност
История на проучването
Теренни обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, Т.Спиридонов, П.Алякова; теренни обхождания 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 07.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001197

Местоположение
Населено място:с. ГОЛЕМА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: Дабо

Особености
Площ : 1 дка
Вид и хронология
Култово място Възраждане
История на проучването
Терени обхождания 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; терени обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 07.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001543

Местоположение
Населено място:с. МАЛА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: Манастира
Особености
Площ : 20 дка
Обектът е проучван сондажно чрез 5 сондажа. Теренът е със силно изразен свлачищен характер. През 1927 г. в северния край на местността, върху основите на стара църква, е изграден параклисът "Архангел Михаил". Около него са разкривани гробове с каменно покритие и остатъци от дървесина.
Вид и хронология
Селище Късен енеолит
Селище Ранна бронзова епоха
Селища и граждански постройки Ранножелязна епоха
Църква, базилика Късно средновековие
Некропол около и в култова постройка Късно средновековие
История на проучването
Сондажно проучване 1979 г. - Р.Георгиева, П.Алякова, Т.Спиридонов; теренно обхождане 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренно обхождане 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 07.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001544

Местоположение
Населено място:с. МАЛА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: Попов дол
Особености
Площ : 8 дка
Естествено защитена местност, достъпна само от север. Има следи от укрепяване. На места личат основите на каменни зидове със спойка от бял хоросан. Силно затревено. По склоновете - изразена почвена ерозия.
Вид и хронология
Крепости - убежища Късна античност
История на проучването
Терени обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, П.Алякова, Т.Спиридонов; терени обхождания 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; терени обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001545

Местоположение
Населено място:с. МАЛА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: "Кръсто"
Особености
Площ : 1 дка
Развалини на малка църква със запазени размери 4,5 х 3 м. Дебелина на стените 0,6 м. Запазена височина до 1,1 м, суха зидария. Североизточната част на апсидата и западната стена са разрушени до ниво терен. Оброчище "Свети Георги".
Вид и хронология
Културно място Възраждане
Църква, базилика Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 13.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001546

Местоположение
Населено място:с. МАЛА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: на територията на селото - централната и северната част
Особености
Площ : 5 дка
В центъра на селото /около църквата/ и северната му част при изкопни дейности и строителство са разкривани зидове от камъни и тухли, споени с хоросан, изваждани са долиуми. В двора на Г.Станчев е открит каменен гроб /няма данни за погребален инвентар/.
Вид и хронология
Селище Късна Античност
История на проучването
Теренни обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, П.Алякова, Т.Спиридонов; теренни обхождания 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 13.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001547

Местоположение
Населено място:с. МАЛА ФУЧА
Община: Бобов дол
Местност: Соборо /"Св.Дух"/
Особености
Площ : 0,5 дка
Тук се е събирало на служба на празника "Св.Дух" населението от Мала фуча, Голема фуча и Бабино. Имало е кръст от камък, който е унищожен при механизирана обработка на земята. През 1998 г.

оброчището е възстановено, но вече само за населението на Мала фуча. Отбелязано е с лята циментова плоча с дата 1 юни 1998 г. Наоколо са засадени орехи.
Вид и хронология
Култово място Възраждане
История на проучването
Теренни обхождания 1994 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обпождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 22.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001548

Местоположение
Населено място:с. МЛАМОЛОВО
Община: Бобов дол
Местност: Марено /Рудината/
Особености
Площ : 1 дка
Могила с диаметър около 30 и запазена вис. - 3,5 м. Могилата е обработвана и вероятно височината й е снижена. Обрасла е с тръни и дребни храсти. От север и изток в основата й има плитки изкопи. На около 300 м южно е имало друга могила, която е изравнена.
Вид и хронология
Единична могила Античност
История на проучването
Теренни обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, Т.Спиридонов, П.Алякова; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Обявен ПК с национално значение ДВ
Изготвил
Венета Генадиева, 25.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001549

Местоположение
Населено място:с. МЛАМОЛОВО
Община: Бобов дол
Местност: Камико
Особености
Площ : 1 дка
При строителни дейности в посочената местност са разкривани гробове. Няма данни за инвентар и начин на погребване. Тук са се намирали жертвеникът и фрагментът от колона, които сега са в центъра на селото.
Вид и хронология
Обект с неопределена функция Античност
Плосък некропол Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, Т.Спиридонов, П.Алякова; теренни обхождания 1996 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 25.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001550

Местоположение

Населено място:с. МЛАМОЛОВО
Община: Бобов дол
Местност: Гола глава
Особености
Площ : 0,5 дка
Могилообразно възвишение, издължено в посока север-юг, с размери 30х15 м. Силно затревено. Забелязват се само голямо количество ломени камъни.
Вид и хронология
Обект с неопределена функция Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 1996 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 25.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001554

Местоположение
Населено място:с. БАБИНО
Община: Бобов дол
Местност: Градище
Особености
Площ : 3 дка
Теренът не се обработва - силно затревен и обрасъл с тръни и дребни храсти. Все още се забелязват следите на геоложкия сондаж, в който е разкрит зид с бял хоросан. По затревения терен се откриват единични фрагменти строителна керамика и 1 фрагмент от устие на питос.
Вид и хронология
Крепости - убежища Късна античност
История на проучването
Теренни обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, Т.Спиридонов, П.Алякова; теренни обхождания 1993 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 27.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001555

Местоположение
Населено място:с. БАБИНО
Община: Бобов дол
Местност: Поляна
Особености
Площ : 90 дка
Вид и хронология
Села Късна античност
История на проучването
Теренни обхождания 1979 г. - Р.Георгиева, Т.Спиридонов, П.Алякова; теренни обхождания 1993 г. - В.Генадиева, Ст.Чохаджиев; теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 27.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001556

Местоположение
Населено място:с. БАБИНО
Община: Бобов дол
Местност: Цръквето /Св.Спас/
Особености
Площ : 0,5 дка
В южния край на селото на разклона за Бобов дол и Бабинска река е оброчището Св.Спас. При разширение на пътя мястото, където се предполага, че е имало църква, е оставено като остров, а оброчището е изместено с около 20 м на запад. От 5 години е възстановена и службата на Спасовден.
Вид и хронология
Културно място Възраждане
Културна постройка Неопределима
История на проучването
Теренни обхождания 2012 г. - В.Генадиева.
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Венета Генадиева, 27.03.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001613

Местоположение
Населено място:с. ШАТРОВО
Община: Бобов дол
Местност: Югоизточно подножие на възвишението "Големия връм" /м. Връм/Чукартите по данни на поземлената комисия/
Особености
Площ : 50 дка
Наличие на хоризонтална стратиграфия.
Вид и хронология
Селище Късен енеолит
Селище Късна античност
Селище Късно желязна епоха
Селище Първа българска държава
Селище Ранна бронзова епоха
История на проучването
Селищата от късния халколит, ранната бронзова и ранносредновековната епохи са регистрирани от Р. Спасов и В. Вандова през 1994 г. През 1994 г. Р. Спасов прави сондажни проучванията по трасето на Газопровод за Р. Македония. Извършено е и документиране на културните напластявания в профилите на направения от строителите изкоп за полагане на тръбите на Газопровода. Регистрирани са напластявания от късната античност и късната желязна епоха, а в изкопа за Газопоровода – от ранната бронзова епоха. Сондажни проучвания от двете страни на трасето на Газопровода прави през 1995 и 1996 г. С. Чохаджиев /Ст. Чохаджиев, В. Генадиева. Сондажно проучване в землището на с. Шатрово, Кюстендилско. – В: Археологически открития и разкопки през 1995 година. София, 1996, с. 110/.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Румен Спасов, 16.04.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА 10001615

Местоположение
Населено място:с. МАЛИ ВЪРБОВНИК
Община: Бобов дол
Местност: Бачиите
Особености
Площ : 16 дка
Вид и хронология
Селище Ранен енеолит

История на проучването
Обектът е регистриран от В. Вандова и Р. Спасов през 2011 г. при оглед на терена във връзка със сигнал за иманярска дейност.
Режим на ползване
Режим Б
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
В. Вандова, 16.04.2013 г.

РЕГИСТРАЦИОННА КАРТА ОБЕКТ 005

Местоположение
Населено място:с. ШАТРОВО
Община: Бобов дол
Местност: Големия връм
Особености
Площ : 5 дка
Вид и хронология
Крепости Късна античност
Крепости Средновековие
История на проучването
Режим на ползване
Режим А
Опазване
Статут: Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от Закон за културното наследство
Изготвил
Румен Спасов, 29.04.2013 г.

Географски координати на регистрираните обекти в системата на територията на община Бобов дол

НОМЕР НА РЕГИСТРАЦИОННАТА КАРТА В АИС АКБ	N КООРДИНАТИ	E КООРДИНАТИ
1800236	42.294836	23.036787
1800237	42.295986	23.036832
1800240	42.279962	23.046299

НОМЕР НА РЕГИСТРАЦИОННАТА КАРТА В АИС АКБ	N КООРДИНАТИ	E КООРДИНАТИ
1800241	42.281467	23.048467
1800242	42.277024	23.053316
1800243	42.277169	23.066877
1800721	42.340837	22.89358
002	42.309096	22.963548
1800719	42.326715	22.905057
1800718	42.330349	22.912151
1800720	42.335478	22.901067
1800722	42.346057	22.891749
1800793	42.344952	22.882883
1800794	42.345573	22.877682
1800795	42.30903	22.918889
1800796	42.292657	22.927614
1800797	42.33164	22.90683
10000464	42.239694	22.941144
10000465	42.3317	22.961
10000466	42.332	22.96
10000467	42.3291	22.962
10000468	42.3334	22.964
005	42.3379	22.949
10001614	42.2731	23.006
10001195	42.376	22.936
10001196	42.376	22.936
10001197	42.375	22.942
10001543	42.3533	22.94
10001544	42.3564	22.94
10001545	42.3599	22.945
10001546	42.3568	22.949
10001547	42.3617	22.959
10001548	42.355	23.023
10001549	42.34	23.033
10001550	42.378	23.034
10001554	42.3429	22.987
10001555	42.3452	22.983
10001556	42.355	22.972
10001613	42.3062	22.968
10001615	42.2721	23.001
1800234	42.274877	23.0163
1800235	42.271675	23.039057
1800238	42.302545	23.05126
1800239	42.281672	23.047512

Фигура 20. Пространствено разпределение на недвижимите културни ценности в териториалната структура на община Бобов дол, източник: НДА-НИНКН, АИС-АКБ, НАИМ-БАН.

Важни обекти на културната инфраструктура в общината са читалищата разположени в град Бобов дол и останалите населени места. Те са важни културни обекти, който съхраняват, развиват и обогатяват културният живот, приобщават гражданите към ценностите на науката, изкуството и културата и съхраняват духовния живот и местните традиции и културни обичаи.

Културните обекти от национално и местно значение са потенциал, които трябва да бъде използван за привличане на социално-икономическа активност в общината. Необходимо е да се изготвят проекти за консервация, реставрация и адаптация на обектите и интегрирането им в обща мрежа обвързвана със селищната структура в общината. Така също е необходимо да бъдат изготвени познавателни туристически пътеки и маршрути и обособяването на културни зони.

Атрактивността на общината трябва да бъде представена като съвкупност от нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство. Народните традиции и културните обичаи са нематериалния ресурс, които може да задържи посетителите в общината и да повиши нейната атрактивност и качеството на културния туристически продукт. В основата на съвременната динамично развиваща се селищна структура са културните ценности заложени в селищните характеристики на общината. С времето те биват възстановени, адаптирани и допълвани, което допринася за развитието на общината като културен център и формирането на културна туристическа индустрия.

Общината притежава значителен културен и природен потенциал, което е предпоставка за развитие на различни форми на туризъм. Значим потенциал за развитие на специализирана туристическа дейност имат еко-туризъм, културно-исторически, археоложки и други специализирани видове туризъм. Община Бобов дол има възможност да създаде разнообразни туристически продукти/пакети, които да стимулират местното социално и икономическо развитие.

Представеният анализ на културното наследство се основава на Закона за културното наследство, който се явява основополагащия документ за опазване на културното наследство в Република България.

III. 8. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА ОТДИХ И ТУРИЗЪМ

III. 8.1. Потенциал

В рамките на община Бобов дол има относително малки възможности за развитие на туризъм. Съществуват предпоставки за развитието на алтернативен туризъм – познавателен, селски, фото- и еко- туризъм, въз основа на природните забележителности на общината. Практикуват се пешеходни преходи в природата. С научно-познавателна цел се посещават районите на защитените зони. Културно-историческият туризъм има потенциал за развитие, а при съчетание със съседни общини, може да се разработи цялостен туристически продукт. Историческите останки следва да са обект на целенасочени археологически разкопки, реставрация, консервация и социологизация.

Потенциалът на природните, културните и социално-икономическите условия и ресурси на община Бобов дол ще се повиши чрез опазване и възстановяване на ландшафтното и биологично разнообразие, опазване и социализиране на недвижимото и движимото културно наследство, благоустрояване на селищните територии и балансирано рекреационно ползване на природния комплекс.

Устойчивото развитие на туризма ще допринесе за разнообразяване и стабилизиране на местната икономика.

III. 8.2. Места за настаняване, нощувки, туристи

В община Бобов дол не е регистрирана туристическа дейност. В общината няма регистрирани средства за подслон и места за настаняване. По данни на НСИ в град Бобов дол и в селата от общината няма леглова база и съответно няма реализирани нощувки от туристи и посетители на града.

III. 8.3. Природни и културно-исторически ресурси

Природните забележителности в община Бобов дол са разнообразни.

Част от Конявска планина е разположена на територията на община Бобов дол. Планината е обект с национална значимост – защитена зона, съгласно Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна – част от екологичната мрежа Натура 2000.

Връх Колош е най-високият връх в Конявска планина. Той е с височина 1314 м и е лесно достъпен през всички сезони. Намира се на 8 км. северозападно от гр. Бобов дол.

При добри атмосферни условия и видимост от него се разкрива забележителна гледка към планините Рила, Витоша, Голо бърдо, Любаш. На самия връх са открити останки от антично римско убежище, сгради, керамика, както и римски монети. Районът е изпълнен с редки растения ендемити. Тук се среща дивият розов /самовилски/ божур на територия от 30 дка в района на природната забележителност „Янкьовец“.

Връх Връм се извисява над с. Коркина. Местността е известна с това, че е била лятна резиденция на цар Самуил. Там е намерено монетно съкровище от V-VI век от н.е.

Не територията на община Бобов дол са обявени следните вековни дървета:

- Вековно дърво „Зимен дъб“ – намира се в землището на град Бобов дол, местност „Цаган“. Дървото е с височина 17 м и обиколка около 3,8 м, обявено със заповед №2679/18.10.1969г.;
- Вековно дърво „Зимен дъб“ – намира се в землището на с. Голема фуча, местност „Дъбето“. Обявено със Заповед №1126/08.12.1981г.;
- Вековни дървета „Дъб-Цер“ – 3 бр. – намиращи се в землището на с. Мламолово, местност „Асар“. Обявени са със Заповед №1773/22.07.1987г.

Пещера „Асан Делия“ се намира до с. Горна Козница на 15 км. от гр. Бобов дол. Видът на пещерата е пропаст, характеризираща се с многоетажност и неразклоненост.

Ранков камък са скални образувания в полите на Конявска планина над с. Мала Фуча на 6-7 км. от гр. Бобов дол. От местността се открива красива гледка към сърцето на планината.

„Куклата“ е скален феномен, който се намира на 20 км. от град Бобов дол. Представлява една масивна скала висока повече от 10 метра и с диаметър 8-10 метра.

Културно-историческо наследство

Районът на Бобов дол е обитаван от дълбока древност. Групата туристически обекти НКЦ – архитектурни, художествени и археологически комплекси, представлява най-значимият ресурс за развитие на туристически дейности и пакети като културен туризъм на територията на общината.

Разметаница е историко-географска област /135 кв. км/ в долината на едноименната река на територията на Бобовдолската селищна система. Пространството между двата ѝ притока /долистовски и бобовдолски/ е наситено с множество археологически останки и се нарича Царичина.

През II век на н.е. тук се настаняват римляни, от които са останали значителен брой паметници и пътища. В близкото село Бабинска река са открити тракийски скални ниши, уникални за югозападната част от България. На връх „Колош“ са открити останки

от укрепления от XII век. В Големо село има могили от тракийско време, както и гранитна колона, надписана от няколко жреци.

В селата от общината са открити различни монетни находища от времето на римската епоха, Първата и Втората български държави.

Църквата „Св. Теодор Тирон“ се намира в с. Новоселяне на 17 км. от град Бобов дол. Обектът представлява исторически, архитектурен и художествен интерес заради отличителната дърворезба. Художествен интерес представлява и възрожденската църква „Св. Николай Чудотворец“, построена през 1822 г.

Туристически обекти в съседни общини

Основни видове туризъм, които са представени в широкия ареал на съседните области /Кюстендилска, Благоевградска, Пернишка/ са предимно балнеоложки, планински и спортен туризъм /ски, голф/.

В съседство на община Бобов дол са разположени курортните градове Кюстендил и Сапарева баня с традиции в балнеоложки туризъм и курортно селище Паничище, което е привлекателна дестинация за летен отдих и спорт.

На югоизток от общината се намират обектите:

- Културно-исторически паметник със световно значение „Рилска света обител“;
- Национален парк „Рила“;
- Резерват „Риломанастирска гора“;
- Природен парк „Рилски манастир“.

Други активни центрове на тематичен туризъм са Държавно ловно стопанство „Осогово“ с възможности за практикуване на ловен туризъм и Осоговска планина за планински туризъм, където има 11 маркирани от БТС туристически маршрута.

Алтернативният туризъм в региона е слабо развит, което е възможност за община Бобов дол за развие туристически продукти в този пазарен сегмент. Целта е да се привлекат туристическата база и потоци от туристи, които традиционно посещават съседните области и общини.

III. 8.4. Зелена система

Община Бобов дол разполага с гори, които образуват зелен венец около общинския център, като подобряват микроклимата на територията и служат за отдих на нейните обитатели. В общинския център е разположен централен парк, докато малки зелени площи и квартални градини има в селата на общината.

Популяризирането и утвърждаването на гореописаните обекти би допринесло в голяма степен за развитието на туризма в община Бобов дол, макар и очакванията да не са за прекалена мащабност. За тази цел следва да се подобри инфраструктурата, обслужваща туризма. Развитието на туристическите дадености и изграждане на съвременна и надеждна техническата инфраструктура в общината, нейното непрекъснато модернизиране са от ключово значение за привличане на поток от туристи, които да останат доволни от престоя си в общината и да желаят да се върнат там отново.

За по-качествен и пълен туристически продукт следва да се мисли в посока съвместна работа със съседните общини и посещение на други близки забележителности.

От гледна тока на интегрираното социално-икономическо развитие е важно да се постигне състояние, при което туризмът се развива устойчиво, като има икономическа ефективност, екологична съвместимост и социална търпимост.

III. 9. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ

III. 9. 1. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА

Община Бобов дол се намира в границите на „Югозападна и Южна централна България” от ниво NUTS 1, Югозападен район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Кюстендил ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

Община Бобов дол заема 7 % от общата площ на област Кюстендил и според Закона за административно-териториалното устройство на Република България се отнася към трета категория община.

Община Бобов дол граничи със следните общини, както следва: на изток – с.Дупница, на запад – с. Невестино и Кюстендил, на север – с. Радомир на юг – с.Бобошево.

Фигура 21. Статистически райони според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България / NUTS 2/.

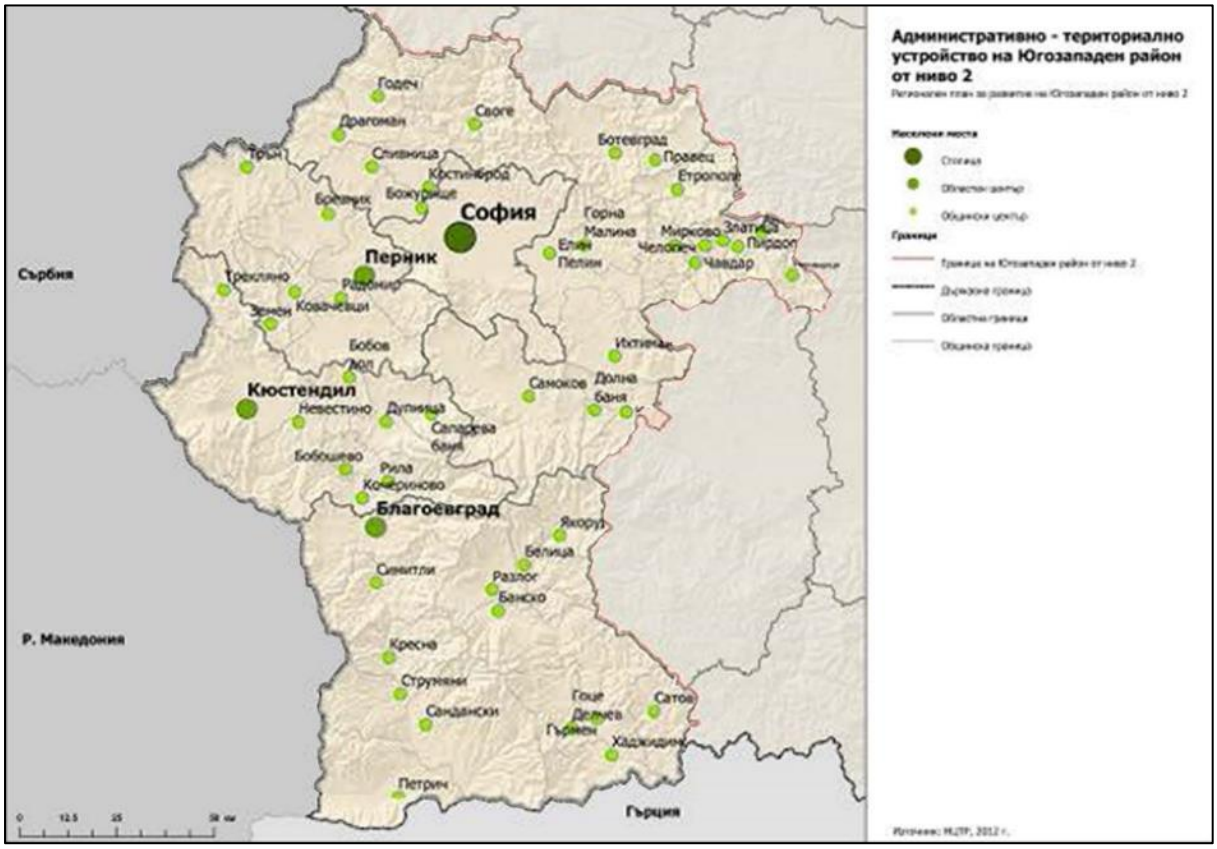

Фигура 22. Административно-териториално устройство на Република България, Източник: Национална концепция за пространствено развитие.

Бобов дол е с площ 206,2 км^2 и в нейната териториална структура влизат 18 населени места, 17 от които села и един град, който се явява и общински център – град Бобов дол.

Населението на Община Бобов дол към 2012 г. наброява 10 435 души, като съотношението между градско и селско население е 63%:37%. Средната гъстота на населението е 42.5 души/км^2. и е по-ниска от средната за страната.

Таблица 32. Площ, гъстота на населението и населени места към 31.12.201г., НСИ.

ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Площ - кв. км	Гъстота на населението на кв. км	Населени места - бр.	Градове - бр.	Села - бр.	Кметства - бр.
BG	*Общо за страната*	*111001,9*	*65,6*	*5278*	*257*	*5021*	*2008*
BG4	*Югозападна и Южна централна България*	*42671.5*	*84.2*	*2252*	*102*	*2150*	*809*
BG41	*Югозападен*	*20306.4*	*104.8*	*950*	*48*	*902*	*253*
KNL	**Кюстендил**	**3051.5**	**43.5**	**182**	**7**	**175**	**35**
KNL04	**Бобов дол**	**206.2**	**42.5**	**18**	**1**	**17**	**2**
KNL05	Бобошево	135.1	20.3	12	1	11	3
KNL48	Дупница	329.1	133.7	17	1	16	7
KNL27	Кочериново	182.3	27.3	11	1	10	3
KNL29	Кюстендил	959.4	61.5	72	1	71	16

KNL31	Невестино	439.7	5.9	23	-	23	1
KNL38	Рила	361.0	7.7	5	1	4	-
KNL41	Сапарева баня	180.9	40.6	5	1	4	3
KNL50	Трекляно	257.8	2.4	19	-	19	-

В националната категоризация на населените места град Бобов дол попада в „трета“ категория град, докато останалите населени места са от по-ниска категория /от 5-та – 1бр., от 6-та – 3 бр., от 7-ма – 8 бр. и от 8-ма – 5 бр./.

Таблица 33. Категоризация на община Бобов дол съставните ѝ населените места.

№	ЕККАТЕ	Наименование на административно-териториалната единица	Категория	Площ /км²
1	**KNL04**	**общ. Бобов дол, обл. Кюстендил**	**3**	**206,2**
№	**КОД**	**Наименования на кметствата**		
1	KNL04-06	кметство Големо село, общ. Бобов дол		
2	KNL04-13	кметство Мламолово, общ. Бобов дол		
№	**ЕККАТЕ**	**Наименование на населеното място**	**Категория**	**Площ/км²**
1	**04501**	**гр. Бобов дол, община Бобов дол, област Кюстендил**	**3**	**18,286**
2	02049	с. Бабино, община Бобов дол, област Кюстендил	6	10,542
3	02052	с. Бабинска река, община Бобов дол, област Кюстендил	8	3,192
4	04371	с. Блато, община Бобов дол, област Кюстендил	8	7,087
5	15446	с. Голема Фуча, община Бобов дол, област Кюстендил	7	14,963
6	15535	с. Големо село, община Бобов дол, област Кюстендил	6	15,124
7	15457	с. Голям Върбовник, община Бобов дол, област Кюстендил	7	12,875
8	16242	с. Горна Козница, община Бобов дол, област Кюстендил	7	25,401
9	21974	с. Долистово, община Бобов дол, област Кюстендил	7	10,157
10	38635	с. Коркина, община Бобов дол, област Кюстендил	7	19,343
11	44210	с. Локвата, община Бобов дол, област Кюстендил	8	3,629
12	46262	с. Мала Фуча, община Бобов дол, област Кюстендил	7	6,579
13	46317	с. Мали Върбовник, община Бобов дол, област Кюстендил	7	7,919
14	46824	с. Мало село, община Бобов дол, област Кюстендил	6	8,498
15	**48711**	**с. Мламолово, община Бобов дол, област Кюстендил**	**5**	**16,670**
16	52297	с. Новоселяне, община Бобов дол, област Кюстендил	8	6,873
17	55364	с. Паничарево, община Бобов дол, област Кюстендил	8	7,037
18	83082	с. Шатрово, община Бобов дол, област Кюстендил	7	12,013

Източник: Национален регистър на населените места, 2014 г. и Заповед № РД-02-14-2021 от 14 август 2012 г. /обн. ДВ, бр. 66, 28.08.2012 г., неофициален раздел/ на МРРБ за категоризацията на населените места.

III. 9. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ

Йерархична система от населени места

Общината е представена от град Бобов дол, който е общински център попадащ в 5то ниво на йерархичната система от градове-центрове /много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на общината/.

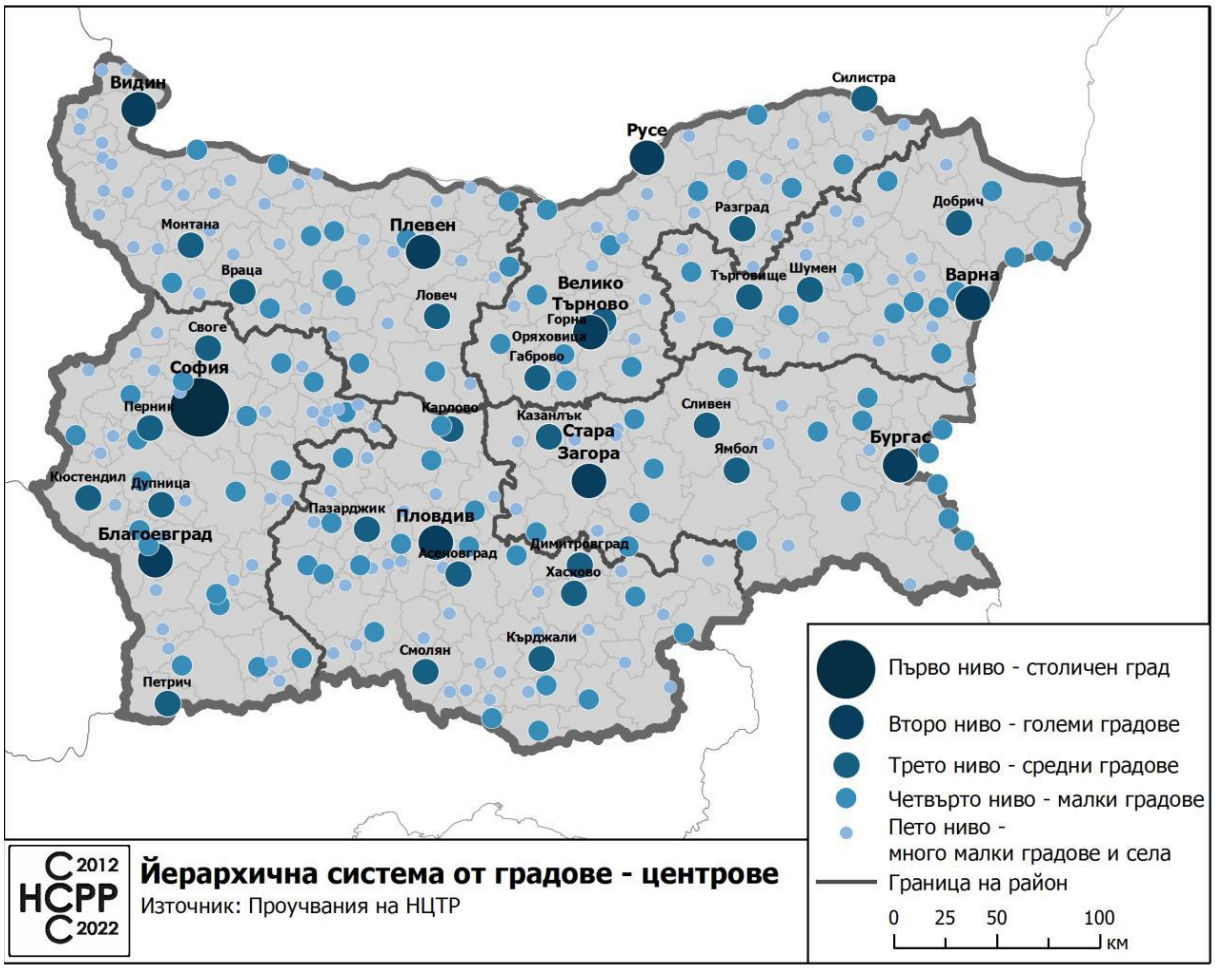

Фигура 23. Йерархична система от градове-центрове, Национална стратегия за регионално развитие на Република България.

В градоустройствената класификация на населените места по брой жители град Бобов дол попада в категорията „много малки градове”.

Оси на урбанистично развитие

Осите на урбанистично развитие следват Националната концепция за пространствено развитие, Националната стратегия за регионално развитие и Регионалният план за развитие на югозападен регион . Заложените оси следват и схемата за пространствено развитие от Съвместния документ на страните от Вишеградската четворка плюс България и Румъния /V4+2/ и доразвиват идеите от НСРР 2012-2022 г.

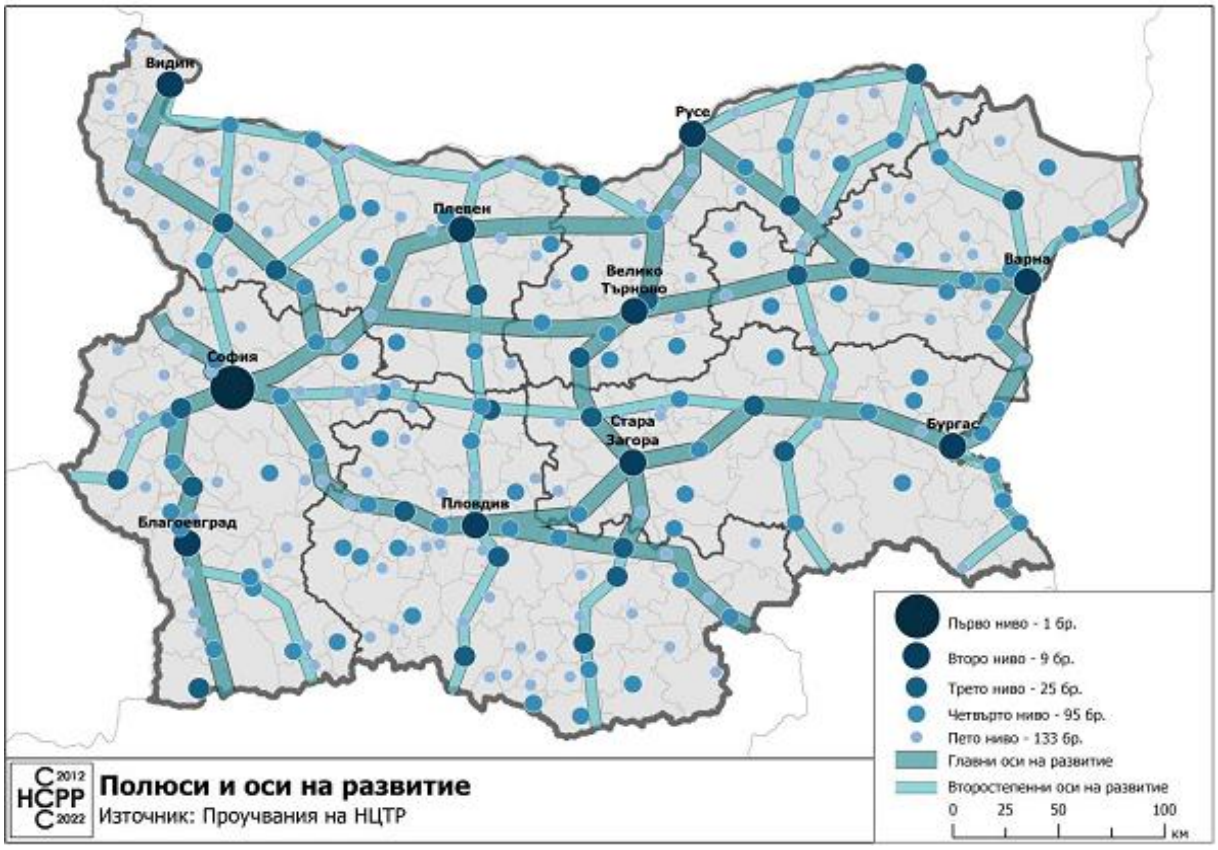

Фигура 24. Полюси и оси на развитие, Национална Стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Транспортно-комуникационната осигуреност на общината е изразена в няколко направления:

- Железопътна линията Бобов дол – Дупница – София/Благоевград;
- Второкласният път от републиканската пътна мрежа – „II-62“;
- Третокласни пътища републиканската пътна мрежа – „III-602“, „III-623“ и „III-6232“;
- Общинските пътища.

В близост до община Бобов дол минават европейските транспортни коридори №IV и № VIII.

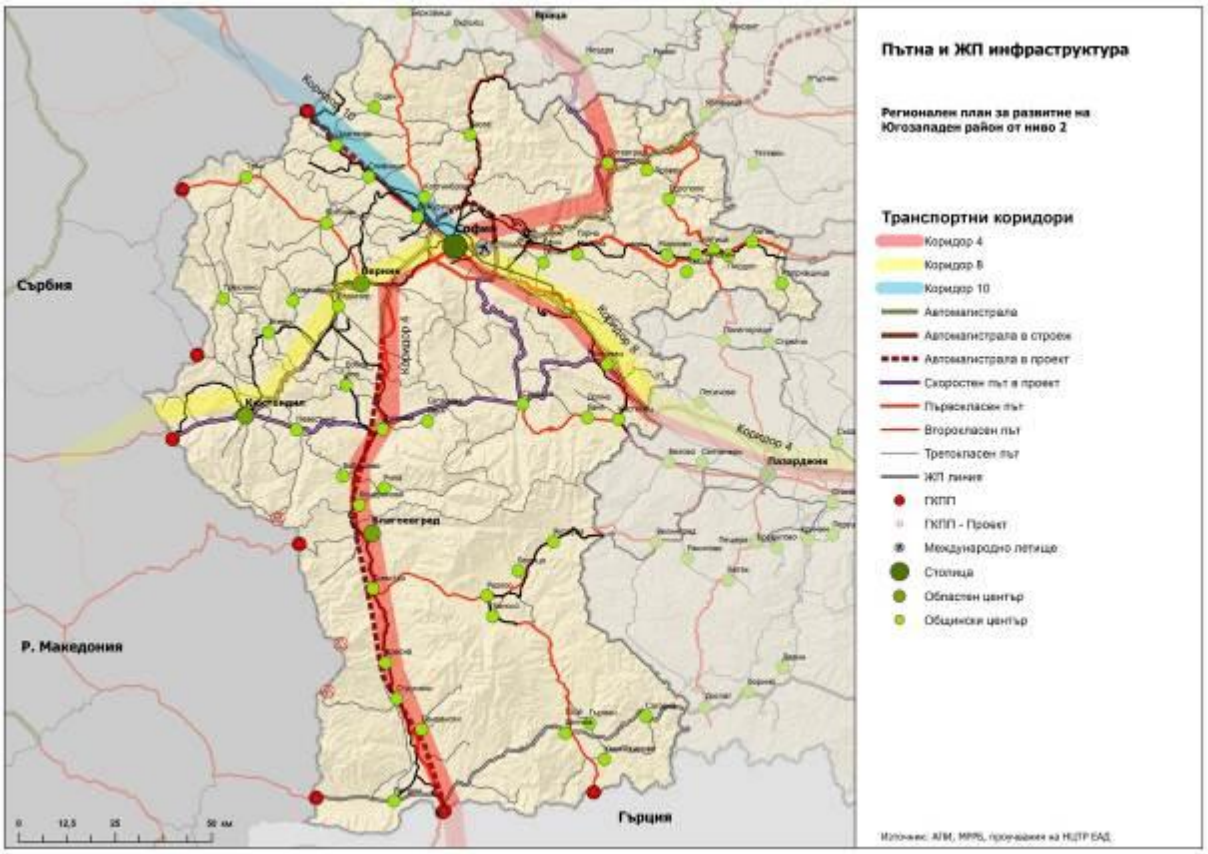

Фигура 25. Схема на пътната и железопътна инфраструктура на Югозападен регион.

Пространственото разпределение на населените места в териториалната структурата на общината.

В териториалната структура на община Бобов дол населените места са сравнително равномерно пространствено разпределени и връзките между тях са с линеарен характер, разположени по протежението на транспортно-комуникационните оси в общината. В пространствената структура на общината се открояват няколко основни направления, по които са разположени повечето селищни структури.

Основната транспортно-комуникационна ос, преминаваща в рамките на общината, е републиканският път „II-62“ по направление изток-запад, свързващо близко разположените общински центрове Кюстендил и Дупница. Оста преминава в южната част на общината като посредством общинската пътна мрежа обвързва близко разположените населени места Блато, Локвата, Голям Върбовник и Мали Върбовник. Те формират две двойки обвързани селища Блато и Локвата и Голям Върбовник и Мали Върбовник, разположени в близост до горски масиви и „Натура 2000“ /птици/ на югозапад.

Другата основна урбанистична ос в общината е представена от републикански път „III-602“, преминаващ на север от път „II-62“ към град Бобов дол, разклоняващ се на запад през Горна Козница за Кюстендил и продължаващ на север към Радомир. Тази транспортно-комуникационна ос обвързва функционално населените места Големо село, Мало село, Мламолово, Бобов дол, Бабино, Мала Фуча, Голема Фуча и Горни Козница.

Общинският център град Бобов дол се намира в равнинен терен и значителна част от прилежащата земя се използва за земеделие. В югозападната част има земи, които попадат под защитата на „Натура 2000“ за птици. В северните части са концентрирани териториите на горското стопанство и някои части от тях са защитени по „Натура 2000“ за хабитати.

Двете основни оси се допълват от двете вътрешно-второстепенни оси, обвързващи пространствено-комуникационно и функционално селата Коркина, Новоселяне, Долистово, Шатрово, Паничарево в централната част на общината.

Така структурирани основните и второстепенни транспортно-комуникационните оси свързват всички населени места като предоставят добра транспортна достъпност и обвързаност до общинските центрове Бобов дол, Радомир, Дупница и областния център Кюстендил.

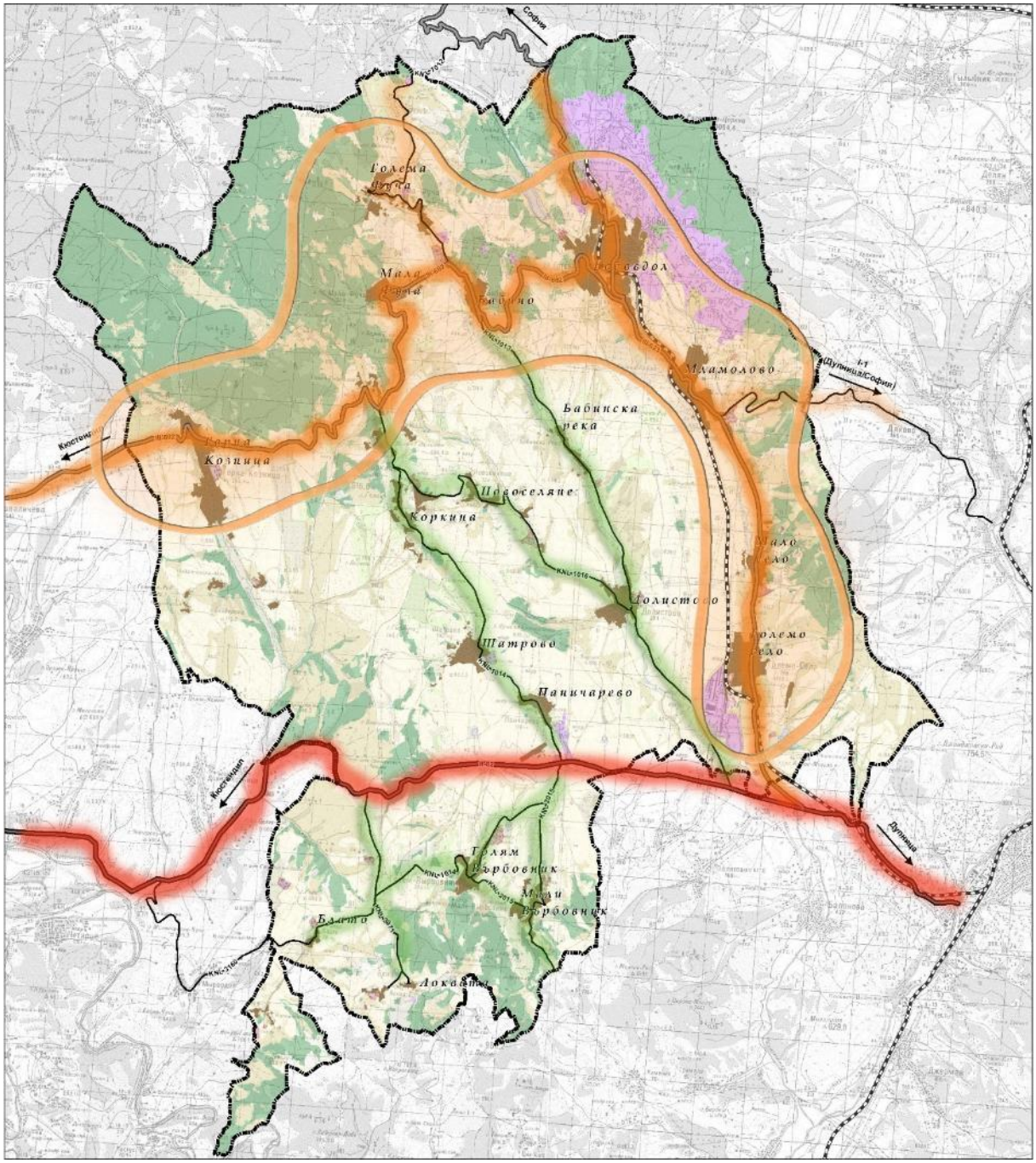

Фигура 26. Схема на пространственото разпределение на населените места в териториалната структурата на общината и пространствено-комуникационната и функционална обвързаност посредством основните и второстепенни интеграционни оси.

Устройство и изграденост на градската структура

Град Бобов дол се намира в североизточната част на общината и изпълнява функциите на административен, културен и социално-икономически център. Той е единствената урбанистична структура с градски характер в общината от категория „много малки градове“. В териториалната му структурата са обособени три жилищни квартала – „Христо Ботев“, „Южен“ и най-скоро възникналият квартал „Миньор“. Структурата на първите два се отличава от тази на „Миньор“. Те се състоят предимно от свободно застрояване с ниска височина и спонтанно развити улици, докато новият квартал е съставен от панелни блокове с ясно изразена градоустройствена композиция. На изток от квартал „Миньор“ има обособени две спортни игрища и парк с отличаваща се алейна мрежа. На север е разположена индустриалната зона с прилежащите терени за добив на полезни изкопаеми и гаров комплекс. На североизток естествен ограничител за развитието на града се явява планински масив, докато на юг има обособени терени за земеделие.

Фигура 27. Сателитно изображение на град Бобов дол.

Село Мламолово се намира на 3,1 км. от град Бобов дол. Селището има линейна структура със свободно ниско застрояване. На запад в близост до селищната структура преминава железопътната линия Бобов дол – Дупница – София/Благоевград. Прилежащите терени се използват за земеделие. Мламолово е разположено по протежението на основния третокласен път в общината, обвързващ транспортно-комуникационно и функционално селото с град Бобов дол на север и Мало село на юг В пространствената му структура се отличава централната част с храма „Успение Богородично“.

Фигура 28. Сателитно изображение на село Мламолово.

Мало село е селище разположено в източната част на общината. То има характерна линейна структура с единично свободно застрояване на сградите с ниска височина. На запад от селището преминава железопътната линията Бобов дол – Дупница – София/Благоевград. На североизток развитието на териториалната му структура се лимитира от а горски масиви, които от една страна са естествен ограничител, а от друга предоставят рекреационна среда, в която е разположена почивна станция. На запад и юг са разположени терени за активно земеделие. Селището е разположено по протежението на основния третокласен път в общината. Селищната структура има силно изразени връзки с населените места Мламолово и Бобов дол на север и Големо село на юг.

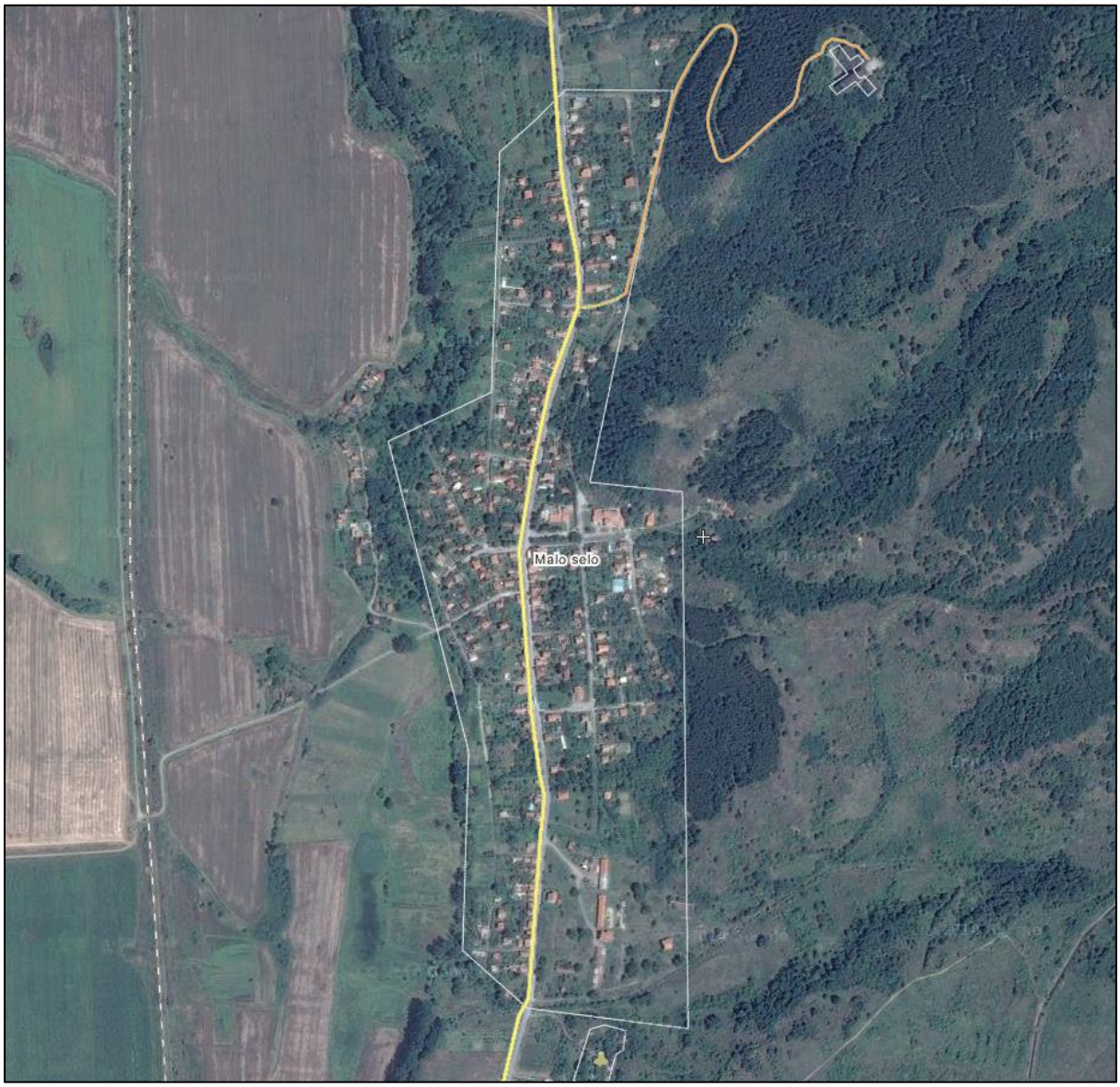

Фигура 29. Сателитно изображение на село Мало село.

Големо село се намира на 9,5 км. южно от общинския център град Бобов дол. Селището е с фрактална структура, състояща се от свободно и ниско застроени сгради. Разположено е по протежението на основния третокласен път в общината. Прилежащите терени се използват предимно за земеделие. На югозапад непосредствено до селището е разположен ТЕЦ Бобов дол. Пространствените структури на селището и ТЕЦ Бобов дол са разделени посредством железопътния ареал

Фигура 30. Сателитно изображение на село Големо село.

Село Голема Фуча е най-северно разположеното селище в общината и се намира в близост до град Бобов дол и селата Мала Фуча и Бабино. Селището има силно дисперсна структура, която обуславя затруднените напречни връзки между отделните жилищни структури. Кварталите имат фракталана структура, следваща теренните особености. Къщите са единични с ниска до средна височина. На северозапад естествен ограничител се явява горският масив, а на север от селището има терени, които попадат в зоната на защитата по Натура 2000 /хабитати/. На юг прилежащите терени принадлежат към селското стопанство. В западната част на селището има формиран малък обществен център обособен от Кметство и Черквата на село Голема Фуча.

Фигура 31. Сателитно изображение на село Голема Фуча.

Село Мала Фуча се намира на 4 км. от Голема Фуча. Териториалната му структурата е компактно изградена Като застрояването се състои представено от малки свободностоящи къщи с прилежащи дворни пространства. На запад селището е ограничено от горски масив, докато на север и на юг има налични терени подходящи за развитие на земеделие. В територията между Мала Фуча и Бабино има отредени земи за отглеждане на зеленчукови култури.

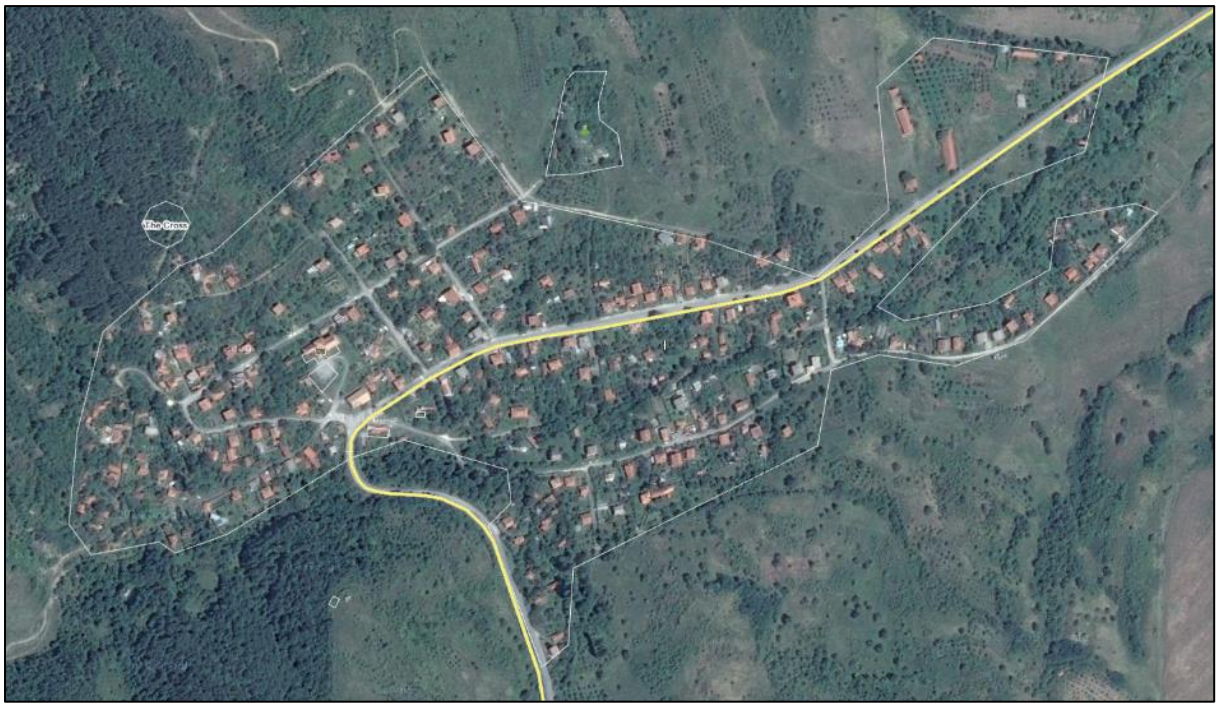

Фигура 32. Сателитно изображение на село Мала Фуча.

Село Бабино се намира на 1,4 км. североизточно от Мала Фуча и на 7,9 км. от общинския център Бобов дол. Характеризира се с издължена линеарна структура и типично ниско свободно застрояване с големи дворни пространства, подходящи за отглеждане на зеленчукови култури. На североизток прилежащите земи спадат към горското стопанство, а на запад и юг – към селското.

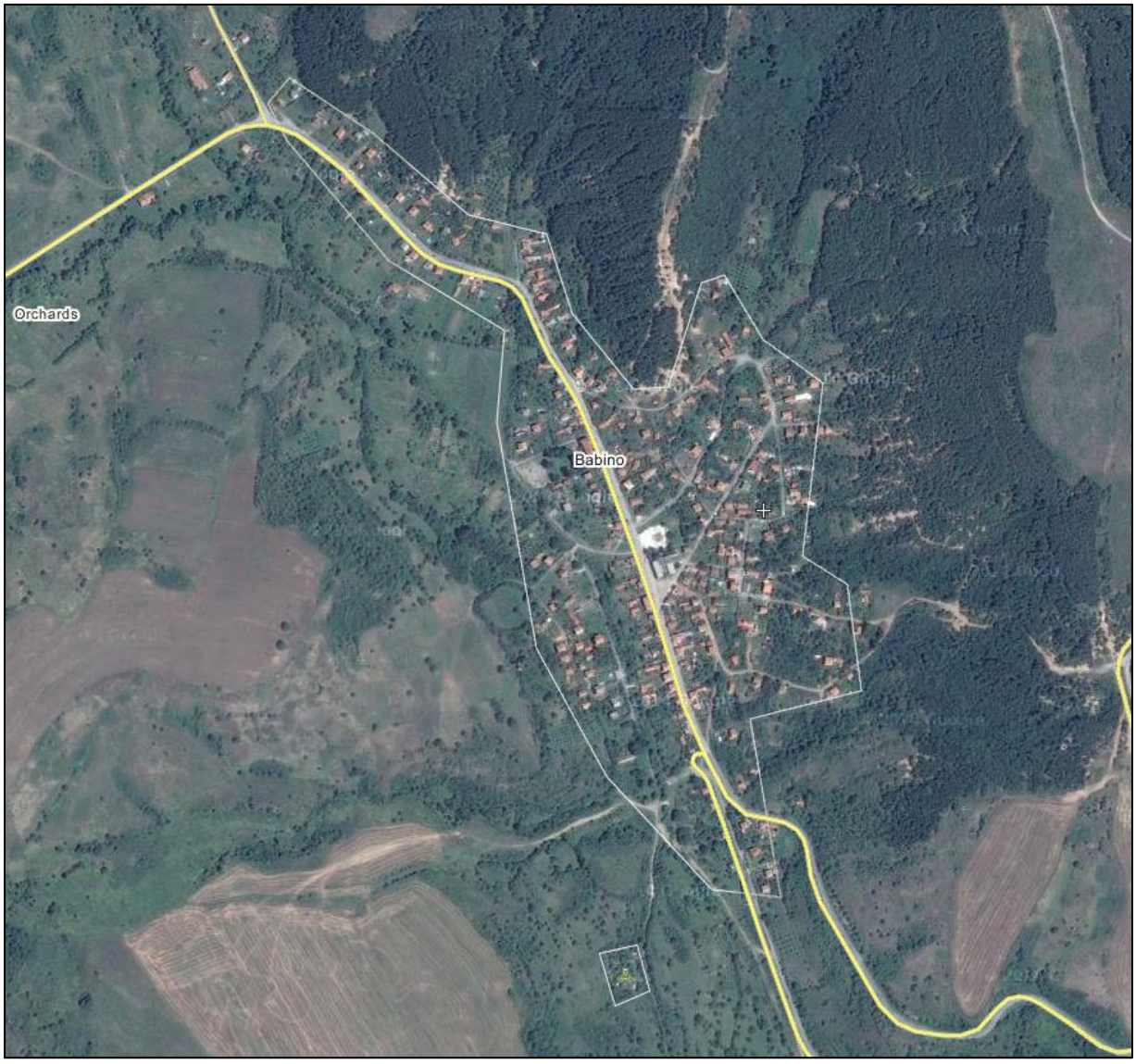

Фигура 33. Сателитно изображение на село Бабино.

Село Бабинска река се намира на 4,4 км. югозападно от село Бабино. Селището има линеарна структура с малка гъстота на застрояването. Къщите са единични с ниска до средна височина. Прилежащите терени се използват за земеделие. В близост се намират селата Коркина и Долистово.

Фигура 34. Сателитно изображение на село Бабинска река.

Село Долистово се намира на пресечената точка на две основни комуникационни оси. Долистово има компактна структура с прилежащи земеделски терени. Къщите са свободни с ниска височина. Терените на север и юг по протежението на преминаващия общински път се използват за отглеждане на зеленчукови култури, останалата площ е заета от ниви.

Фигура 35. Сателитно изображение на село Долистово

Село Коркина се намира в централната част на община Бобов дол. Селището има силно дисперсна структура.. Уличната мрежа е живописна, следваща теренните особености. Застрояването е свободно с ниска височина и прилежащи дворни пространства. Обособената структура на село Коркина, включва махалите Горно Гаврешево, Долно Габрешево и Сенокос.

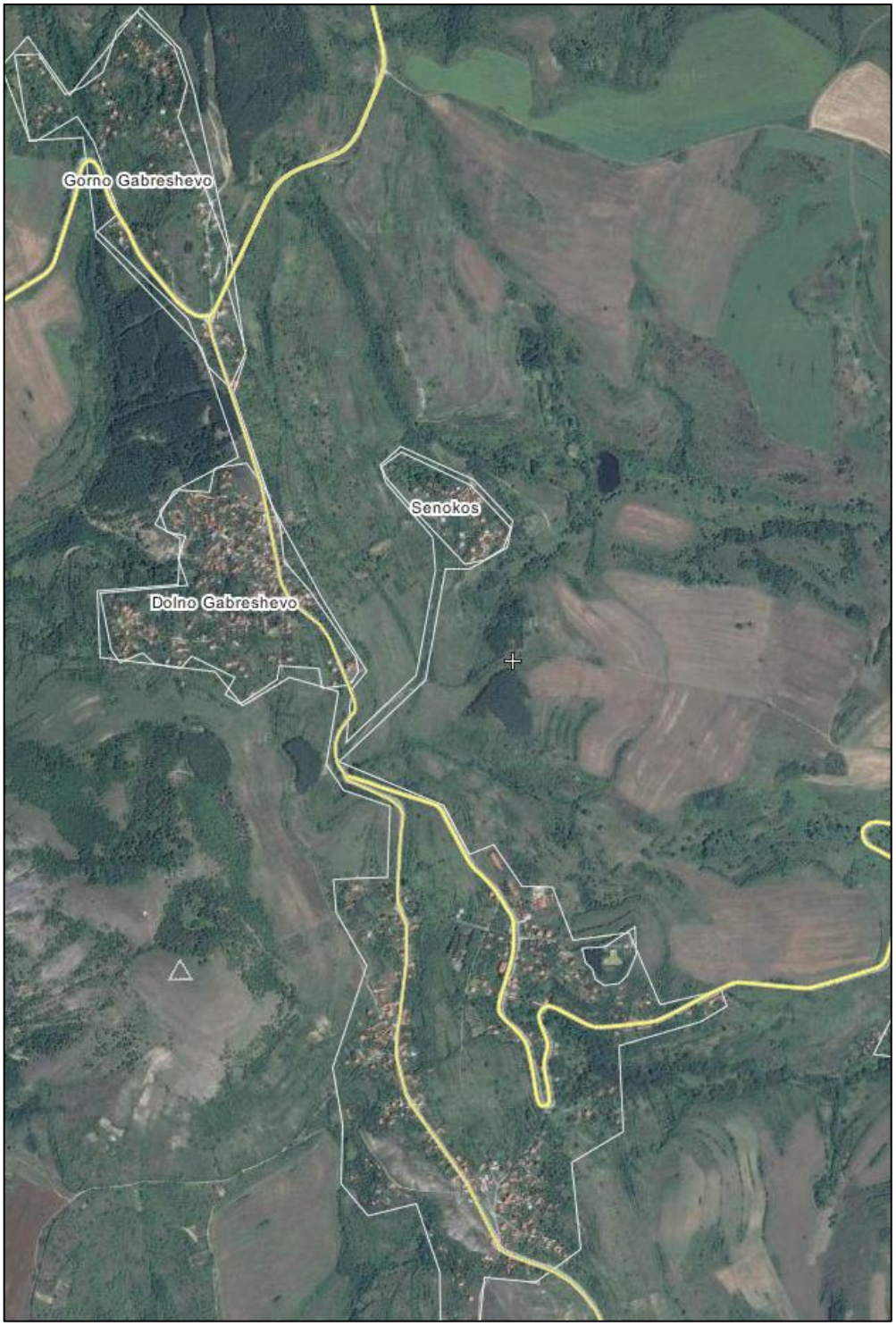

Фигура 36. Сателитно изображение на село Коркина.

Село Новоселяне се намира на 4,4 км. източно от село Коркина. Селището има дисперсна структура с живописна улична мрежа, следваща теренните особености. Застрояването е свободно с ниска височина. Прилежащите земи са подходящи за земеделие, част от тях се използват за отглеждане на трайни насаждения, също така част от тях са изоставени.

Фигура 37. Сателитно изображение на село Новоселяне.

Село Шатрово е селище, намиращо се на 3,7 км. южно от Коркина. Структурата му е относително компактна с фрактална улична мрежа и застрояване с ниска височина. Между двете селища са разположени едни от най-големите терени за трайни насаждения в община с черешови масиви докато на юг прилежащите територии са ниви. В близост се намират селата Паничарево и Коркина.

Фигура 38. Сателитно изображение на село Шатрово.

Село Паничарево се намира на 1,9 км. югоизточно от село Шатрово. Структурата му е линеарна с ниско застрояване от свободни къщи. Прилежащите земи се използват за земеделие. В близост се намират селата Шатрово и Голям и Мали Върбовник. В близост до второкласния републикански път преминаващ през общината и южно от Паничарево е разположено селскостопанско летище.

Фигура 39. Сателитно изображение на село Паничарево.

Селата Голям Върбовник и Мали Върбовник се намират в южната част на общината на разстояние от 1,4 км. едно от друго. Голям Върбовник има компактна ортогонална структура в по-голямата си част, а Мали Върбовник фрактална структура. И в двете села застрояването е свободно с ниска височина и прилежащи дворни пространства. На юг част от земите спадат към горското стопанство, на запад от Голям Върбовник има изоставени терени, а околната прилежаща територия се използва за земеделие.

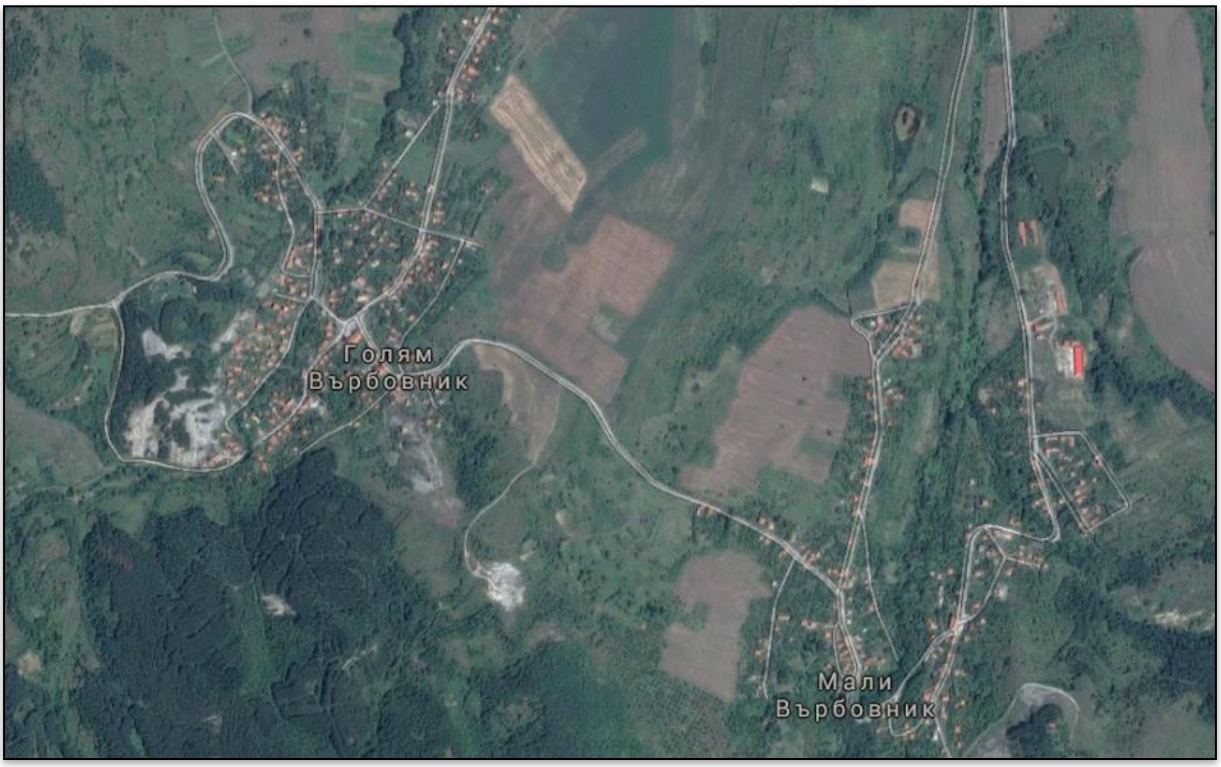

Фигура 40. Сателитно изображение на селата Голям и Мали Върбовник.

Село Блато се намира в югозападната част на общината. Селището се състои от две компактни селищни структури на приблизително разположени на 900 м. една от друга. Застрояването е от ниски единични къщи. Терените на юг са земеделски, а на север има голяма област от защитени територии по Натура 2000 за птици.

Фигура 41. Сателитно изображение на село Блато.

Село Локвата е най-малкото село в общината състоящо се от няколко ниски свободни къщи дисперсно разположени.

Фигура 42. Сателитно изображение на село Локвата.

Село Горна Козница е най-западното село в общината. Структурата на селището е линеарна със застрояване от малки къщи и прилежащи дворове, използвани за отглеждане на земеделски култури. На север и юг част от земите се използват за отглеждане на зеленчукови култури и има изоставени земи.

Фигура 43. Сателитно изображение на село Горна Козница.

Жилищна осигуреност

В община Бобов дол има изградени 4283 жилища, което я нарежда на пето място в областта по количество на сградния фонд. По количество на панелни жилищни сгради Бобов дол попада на четвърто място с 36 панелни блока. Най-много са тухлените сгради в общината – 3583 бр.

Таблица 34. Жилищни сгради към 31.12.2012 г. по материал на външните стени на сградата, статистически зони, статистически райони и по области и общини, НСИ.

/Брой/

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата				
			общо	панелни	стоманобетонни	тухлени	други
BG	**BG**	**Общо за страната**	**2065911**	**21669**	**52684**	**1649358**	**342200**
BG3	*BG3*	*Северна и Югоизточна България*	*1225001*	*9722*	*26052*	*992252*	*196975*
BG41	BG41	Югозападен	446564	8085	15630	377505	45344
BG415	KNL	Кюстендил	58162	451	776	48943	7992
	KNL04	**Бобов дол**	**4283**	**36**	**98**	**3583**	**566**
	KNL05	Бобошево	2722	16	47	2311	348
	KNL48	Дупница	13501	132	142	12773	454
	KNL27	Кочериново	3699	1	17	3244	437
	KNL29	Кюстендил	21237	220	300	18233	2484
	KNL31	Невестино	4985	7	17	3106	1855
	KNL38	Рила	1962	8	9	1735	210
	KNL41	Сапарева баня	3460	24	77	3253	106
	KNL50	Трекляно	2313	7	69	705	1532

Община Бобов дол се нарежда на четвърто място в областта по полезната площ на жилищата с 422 602 м^2. Жилищната площ възлиза на 305 304 м^2, а на второ място е площта на кухните – 59 858 м^2.

Таблица 35. Полезна площ на жилищата на 31.12.2012 г. по статистически зони, статистически райони и по области и общини, НСИ.

/кв. м./

Статистически зони Статистически райони Области Общини	Полезна площ			
	общо	жилищна	спомагателна	площ на кухни
Общо за страната	**285660119**	**216980005**	**41827481**	**26852633**
Югозападна и Южна централна България	*135450808*	*##########*	*19470812*	*12682459*
Югозападен	80942061	61020994	11624347	8296720
Кюстендил	6254103	4797488	803253	653362
Бобов дол	**422601**	**305304**	**57439**	**59858**

Бобошево	197755	153433	24797	19525
Дупница	1772996	1369665	212035	191296
Кочериново	346348	280260	46392	19696
Кюстендил	2629077	2010925	336816	281336
Невестино	286535	210270	45469	30796
Рила	170123	131862	22381	15880
Сапарева баня	287966	222562	36993	28411
Трекляно	140702	113207	20931	6564

Показателят жилищна задоволеност се измерва в брой жилища на 1000 човека от населението. По данни на НСИ за 2012 г. в община Бобов дол на 1000 човека се падат по 733,28 жилища, като с тази стойност тя се нарежда на шесто място в областта. По следващия показател /среден брой лица на едно жилище/ община Бобов дол е със стойност 1,36, която е по-малка от тази на областта.

Таблица 36. Жилища към 31.12.2012 г. по брой на стаите, статистически зони, статистически райони и по области и общини, НСИ.

Статистически зони **Статистически райони** **Области** **Общини**	**Общо**	**Жилища по брой на стаите**						**Жилища на 1000 човека от населението**	**Среден брой лица на едно жилище**
		едно-стайни	дву-стайни	три-стайни	четири-стайни	пет-стайни	с шест и повече стаи		
Общо за страната	**3909348**	**349490**	**1276117**	**1303285**	**614735**	**193298**	**172423**	**536,33**	**1,86**
Югозападна и Южна централна България	*1817643*	*174720*	*618717*	*601921*	*254655*	*80519*	*87111*	*505,34*	*1,98*
Югозападен	1108244	125973	413140	363163	124859	40620	40489	519,17	1,93
Кюстендил	86519	6295	28756	28843	13035	4934	4656	651,70	1,53
Бобов дол	**6425**	**635**	**2495**	**1761**	**843**	**343**	**348**	**733,28**	**1,36**
Бобошево	2835	115	833	938	496	251	202	1033,54	0,97
Дупница	23809	1874	7656	8505	3612	1133	1029	541,18	1,85
Кочериново	3949	111	699	1238	656	496	749	794,57	1,26
Кюстендил	36163	2994	13247	12200	4817	1603	1302	612,89	1,63
Невестино	5029	268	1680	1672	883	344	182	1944,70	0,51
Рила	2243	184	475	698	560	183	143	820,41	1,22
Сапарева баня	3744	88	675	1058	841	468	614	510,15	1,96
Трекляно	2322	26	996	773	327	113	87	3715,20	0,27

Броят на жилищата в общината е 4282 и 41% от тях са необитавани. Най-голяма концентрация на жилища се наблюдава в общинския център град Бобов дол, съответно там има и най-много необитавани жилища, които възлизат на 27% от всички жилища. Броят на жилища за временно обитаване не е голям – 16. Село Мламолово е на второ място по брой жилища в общината – 448, от които 121 са необитавани. Най-малкото населено място е село Локвата с 32 жилища.

Таблица 37. Жилища по вид на сградата в община Бобов дол, НСИ.

Общини Населени места	Общо	Вид на сградата				Непоказано
		жилищна обитавана	жилищна необитавана	жилищна за временно обитаване	жилищна за колективно домакинство	
			2011			
Общо за страната	2060745	1365228	554229	140577	694	17
Област Кюстендил	58138	37578	19682	863	15	-
Бобов дол	**4282**	**2487**	**1777**	**16**	**2**	-
гр. Бобов дол	797	625	170	-	2	-
с. Бабино	179	105	74	-	-	-
с. Бабинска река	98	60	38	-	-	-
с. Блато	77	26	51	-	-	-
с. Голема Фуча	248	66	182	-	-	-
с. Големо село	247	197	50	-	-	-
с. Голям Върбовник	190	89	101	5	-	-
с. Горна Козница	439	106	333	-	-	-
с. Долистово	282	196	86	-	-	-
с. Коркина	299	174	113	12	-	-
с. Локвата	32	9	23	-	-	-
с. Мала Фуча	181	78	99	4	-	-
с. Мали Върбовник	151	100	51	-	-	-
с. Мало Село	193	177	16	-	-	-
с. Мламолово	448	327	121	-	-	-
с. Новоселяне	89	43	46	-	-	-
с. Паничарево	102	44	58	-	-	-
с. Шатрово	230	65	165	-	-	-

По данни към 2011 г. жилищата в град Бобов дол са с 2775 повече от домакинствата, което означава, че в оптималния случай, при който всяко домакинство живее в отделно жилище само 56 % от сградния фонд е обитаван. Анализирайки по отделно всички населени места при приетата хипотеза, че всяко домакинство живее в отделно жилище могат да се направят изводи кои са населените места с най-голям брой свободен жилищен фонд. В селата Блато, Шатрово, Голема Фуча, Горна Козница и Локвата процентът на обитаван сграден фонд варира от 18 % до 30 %. Големо село е населеното място с най-голям процент обитаван жилищен фонд – 82 %, следвано от град Бобов дол – 70 % и Мало село – 67 %.

Таблица 38. Жилища и домакинства към 01.02.2011 година – община Бобов дол.

		/Брой/
Община, населени места	Жилища	Домакинства
Бобов дол	**6425**	**3650**
гр. Бобов дол	2908	2051
с. Бабино	184	109
с. Бабинска река	98	47
с. Блато	77	23
с. Голема Фуча	249	66
с. Големо село	250	205
с. Голям Върбовник	194	92
с. Горна Козница	440	89
с. Долистово	253	131
с. Коркина	299	101
с. Локвата	32	6
с. Мала Фуча	185	80
с. Мали Върбовник	150	65
с. Мало село	209	141
с. Мламолово	475	303
с. Новоселяне	90	44
с. Паничарево	102	32
с. Шатрово	230	65

Броят на жилищата в периода 2008 – 2011 г. е непроменен като най-много жилища има в град Бобов дол – 3008, следван от село Мламолово с 508, а най – малко жилища има в село Бабинска река – 94 и село Локвата – 51. Общата тенденция за периода 2010 – 2011 г. е рязко намаляване на жилищата като броят им се запазва непроменен през 2012 г. Изключение правят някои населени места, при които жилищата са се увеличили за периода 2010 – 2011 г. – село Бабинска река – 4 жилища повече, село Горна Козница – 12 жилища повече, село Долистово – 8 жилища повече и село Шатрово с 4 жилища повече.

Таблица 39. Жилища за периода 2008-2012 година - община Бобов дол /нестандартен показател/.

					/Брой/
Община, населени места	2008	2009	2010	2011	2012
Бобов дол	**7148**	**7148**	**7148**	**6425**	**6425**
с. Бабино	228	228	228	184	184
с. Бабинска река	94	94	94	98	98
с. Блато	98	98	98	77	77
гр. Бобов дол	3008	3008	3008	2908	2908
с. Голема Фуча	302	302	302	249	249
с. Голям Върбовник	263	263	263	194	194
с. Големо село	357	357	357	250	250
с. Горна Козница	428	428	428	440	440
с. Долистово	245	245	245	253	253
с. Коркина	426	426	426	299	299
с. Локвата	51	51	51	32	32
с. Мала Фуча	210	210	210	185	185
с. Мали Върбовник	181	181	181	150	150
с. Мало село	253	253	253	209	209
с. Мламолово	508	508	508	475	475
с. Новоселяне	163	163	163	90	90
с. Паничарево	107	107	107	102	102
с. Шатрово	226	226	226	230	230

Процентът на необитавани жилища в община Бобов дол е изключително висок - 70 % като за града те са значително по-малко - 27 %. Приблизително 96 % от жилищните сгради в общината са къщи като има 83 жилищни блока, които са изцяло концентрирани в общинския център. За цялата община има 16 вили, които не се намират в общинския център.

Таблица 40. Жилищни сгради според вида на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол.

							/Брой/
Община, населени места	Общо	Къща	Жилищен блок, кооперация	Сграда от смесен тип /над 60% жилищна площ/	Лятна кухня	Вила	Сграда за колективно домакинство
Бобов дол	**4282**	**4140**	**83**	**3**	**38**	**16**	**2**
обитавани	2505	2401	83	3		16	2
необитавани	1777	1739	-	-	38	-	-
гр.Бобов дол	**797**	**705**	**83**	**3**	**4**	**-**	**2**
обитавани	627	539	83	3	-	-	2
необитавани	170	166	-	-	4	-	-

Общо къщите в община Бобов дол са 4140 като 83 % от тях са тухлени с бетонна плоча или с гредоред. Най – малък брой за каменните къщи – 5. В общината има 83 жилищни блока като 45 от тях са тухлени с бетонна плоча, 22 панелни и 6 стоманобетонни. В цялата община има само 3 сгради от смесен тип с над 60 % жилищна площ.

Таблица 41. Жилищни сгради според вида и материала на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол.

/Брой/

Вид на сградата	Местонамиране на сградата	Панели	Стоманобетон	Тухли /с бетонна плоча/	Тухли /с гредоред/	Камък	Кирпич /сурови тухли/	Дърво	Друг	Общо
	Община Бобов дол									
Къща	В чертите на населеното място	14	89	1469	1880	5	318	29	80	3884
	В регулирана вилна зона	-	1	3	1	-	-	-	-	5
	Извън регулация	-	2	71	47	-	47	1	83	251
Къща - Общо		**14**	**92**	**1543**	**1928**	**5**	**365**	**30**	**163**	**4140**
Жилищен блок, кооперация	В чертите на населеното място	22	6	45	10	-	-	-	-	83
Жилищен блок, кооперация - общо		**22**	**6**	**45**	**10**	-	-	-	-	**83**
Сграда от смесен тип /над 60% жилищна площ/	В чертите на населеното място	-	-	3		-	-	-	-	3
Сграда от смесен тип /над 60% жилищна площ/ - общо		-	-	**3**		-	-	-	-	**3**
Лятна кухня	В чертите на населеното място	-	-	8	26	1	-	-	-	35
	Извън регулация	-	-	3			-	-	-	3
Лятна кухня - общо		-	-	**11**	**26**	**1**	-	-	-	**38**
Вила	В чертите на населеното място	-	-	7	-	-	-	-	-	7
	Извън регулация	-	-	8	-	-	-	-	1	9
Вила - общо		-	-	**15**	-	-	-	-	**1**	**16**
Сграда за колективно домакинство	В чертите на населеното място	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	Извън регулация	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Сграда за колективно домакинство - общо		-	-	**2**	-	-	-	-	-	**2**

Почти половината от къщите са построени до 1959 г. като през следващите 30 години са построени още 44 % от жилищния фонд като броят на построените жилищата е сравнително равномерно разпределен в трите десетилетия. Почти всички жилищни блокове са построени в периода от 1959 – 1989 г. Извън регулационните граници на населеното място има построени 251 къщи.

Таблица 42. Жилищни сгради според вида и годината на построяване на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол.

/Брой/

Местонамиране на сградата	Година на построяване	Къща	Жилищен блок, кооперация	Сграда от смесен тип /над 60% жилищна площ/	Лятна кухня	Вила	Сграда за колективно домакинство	Общо
Община Бобов дол								
В чертите на населеното място	До края на 1949 г.	943	-	-	4	1	-	948
	от 1950 до 1959 г.	890	23	3	9	-	-	925
	от 1960 до 1969 г.	541	18	-	6	-	-	565
	от 1970 до 1979 г.	540	25	-	10	2	-	577
	от 1980 до 1989 г.	647	15	-	6	3	-	671
	от 1990 до 1999 г.	256	2	-	-	1	-	259
	от 2000 до 2011 г.	67	-	-	-	-	1	68
В чертите на населеното място - общо		**3884**	**83**	**3**	**35**	**7**	**1**	**4013**
В регулирана вилна зона	от 1950 до 1959 г.	2	-	-	-	-	-	2
	от 1960 до 1969 г.	1	-	-	-	-	-	1
	от 1990 до 1999 г.	2	-	-	-	-	-	2
В регулирана вилна зона - общо		**5**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5**
Извън регулация	До края на 1949 г.	133	-	-	-	-	-	133
	от 1950 до 1959 г.	28	-	-	-	-	-	28
	от 1960 до 1969 г.	11	-	-	3	-	-	14
	от 1970 до 1979 г.	31	-	-	-	1	-	32
	от 1980 до 1989 г.	33	-	-	-	6	1	40
	от 1990 до 1999 г.	10	-	-	-		-	10
	от 2000 до 2011 г.	5	-	-	-	2	-	7
Извън регулация - общо		**251**	**-**	**-**	**3**	**9**	**1**	**264**

Най-голям брой са двуетажните къщи – 2164, следвани от 1542 едноетажни. По-високи от триетажни къщи няма на територията на община Бобов дол. Най-голям брой са четириетажните жилищни блокове, следвани от триетажните. На територията на община Бобов дол има само 4 жилищни блока, които имат 10 или повече етажи. Извън регулационните граници на населеното място има най-много едноетажни къщи.

Таблица 43. Жилищни сгради според вида и броя на етажите на сградата към 1.02.2011 година - община Бобов дол.

								/Брой/
Местоположение на сградата	Брой етажи	Къща	Жилищен блок, кооперация	Сграда от смесен тип /над 60% жилищна площ/	Лятна кухня	Вила	Сграда за колективно домакинство	Общо
				Община Бобов дол				
В чертите на населеното място	1 етаж	1542	-	-	35	4	1	1582
	2 етажа	2164	-	-	-	3	-	2167
	3 етажа	178	17	-	-	-	-	195
	4 етажа	-	21	1	-	-	-	22
	5 етажа	-	12	2	-	-	-	14
	6 етажа	-	4	-	-	-	-	4
	7 етажа	-	4	-	-	-	-	4
	8 етажа	-	15	-	-	-	-	15
	9 етажа	-	6	-	-	-	-	6
	10 и повече етажа	-	4	-	-	-	-	4
В чертите на населеното място - общо		**3884**	**83**	**3**	**35**	**7**	**1**	**4013**
В регулирана вилна зона	1 етаж	1	-	-	-	-	-	1
	2 етажа	4	-	-	-	-	-	4
В регулирана вилна зона - общо		**5**	-	-	-	-	-	**5**
Извън регулация	1 етаж	206	-	-	3	6	-	215
	2 етажа	43	-	-	-	3	-	46
	3 етажа	2	-	-	-	-	-	2
	5 етажа	-	-	-	-	-	1	1
Извън регулация - общо		**251**	-	-	**3**	**9**	**1**	**264**

III. 9. 3. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Територията на Република България е национално богатство. Нейното устройство гарантира устойчиво развитие и благоприятни условия за живеене, труд и отдих на населението /чл. 1, ал. /1/ от Закона за устройство на територията/.

Територията е ценност, която трябва да бъде добре управлявана, поддържана и използвана, защото тя е ресурсът, чрез който се осъществява социално, икономическо и духовно развитие на обществото. Пазарните принципи противопоставят икономическите и социалните приоритети, защото стопанският растеж се стреми към максимална рентабилност и увеличение на печалбите, което често става за сметка на социално-естетическите потребности на човека. За ефективен просперитет на един регион е важно да не се пренебрегва човешкото измерение на териториалното развитие и да се запази балансът между икономическата експанзия и социалните, естетически и духовни ценности. С други думи трябва да се търси оптималното отношение между необходимите характеристики на средата за устойчиво съществуване и бит и осигуряването на възможности за повишаване стандарта на живот.

Съгласно нормативните уредби на Република България основното предназначение на териториите на една община, определени с общите устройствени планове са: урбанизирани територии /населени места и селищни образувания/, земеделски територии, горски територии, защитени територии и нарушени територии за възстановяване.

Таблица 44. Баланс на територията – според актуализиран опорен план.

	БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	Опорен план	
	ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	**ХА**	%
1	Жилищни функции	853.60	4.2
2	Обществено-обслужващи функции	0.26	0
3	Производствени дейности	768.57	3.7
4	Складови дейности	3.20	0.015
5	Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	4.65	0.02
6	Озеленяване, паркове и градини	0.10	0
7	Стопанско обслужване	64.59	0.3
8	Обработваеми земи-ниви	8187.10	39.46
9	Обработваеми земи-трайни насаждения	749.68	3.6
10	Необработваеми земи	4240.59	20.5
11	Гори	5380.20	26
12	Горски земи	74.45	0.4
13	Водни площи	93.18	0.5
14	Транспорт и комуникации	134.81	0.7
15	Техническа инфраструктура	59.91	0.3
16	Други нарушени територии	30.62	0.2
17	Територии за опазване на културното наследство	1.25	0.006
18	Гробищен парк	10.50	0.1
	Общо(площ):	**20657.26**	100

Източник: Обединение „Геоплан консулт” ДЗЗД

Таблица 45. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по вид територия.

NUTS	EKATTE	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Общо	Територия по вид /декари/							
				земеделска			горска	населени места и други урбанизирани територии	водни течения и водни площи	за добив на полезни изкопаеми	за транспорт и инфраструктура
				общо	в т.ч. обработваема площ						
					общо	в т.ч. поливна площ					
BG	**BG**	**Общо за страната**	**111001902**	**63764817**	**49769279**	**7453548**	**37157538**	**4603416**	**2010385**	**2710867**	**754879**
BG4	*BG2*	*Югозападна и Южна централна България*	*42671495*	*19113535*	*12653117*	*2960047*	*19367113*	*1690876*	*707091*	*1535637*	*257243*
BG42	**BG42**	**Южен централен**	**22365054**	**10414882**	**7383759**	**2128328**	**9761258**	**742639**	**499111**	**808621**	**138543**
BG415	**KNL**	**Кюстендил**	**3051517**	**1501276**	**825467**	**163020**	**1273250**	**105445**	**29507**	**126856**	**15183**
	KNL04	Бобов дол	206188	137388	99399	12181	44908	10293	1048	11284	1267
	KNL05	Бобошево	135142	76772	55996	10170	48550	4448	1456	3136	780
	KNL48	Дупница	329059	205410	136932	25279	85594	18678	4994	11648	2735
	KNL27	Кочериново	182306	91191	50439	23503	73851	7974	2132	6558	600
	KNL29	Кюстендил	959429	456454	274188	69474	403184	39669	13293	40370	6459
	KNL31	Невестино	439686	187969	101071	5583	227883	10038	3048	9396	1352
	KNL38	Рила	360960	144052	27734	9530	184007	3500	2043	26882	476
	KNL41	Сапарева баня	180921	73049	34677	7300	97093	5811	991	3247	730
	KNL50	Трекляно	257826	128991	45031	0	108180	5034	502	14335	784

Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на инвестиционното проектиране /към 31.12.2000 г./.

Таблица 46. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по фонд територия.

Статистически зони Статистически райони Области Общини	Площ - общо	Територия по фондове											
		земеделски		горски		населени места и други урбанизирани територии		водни течения и водни площи		за добив на полезни изкопаеми		за транспорт	
		площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %
Общо за страната	**111001902**	**65185406**	**58,7**	**37256787**	**33,6**	**5535290**	**5,0**	**1990322**	**1,8**	**330566**	**0,30**	**703531**	**0,6**
Югозападна и Южна централна България	*42671495*	*20084297*	*47,1*	*19666300*	*46,1*	*1849849*	*4,3*	*702319*	*1,6*	*111283*	*0,26*	*257447*	*0,6*
Югозападен	**20306441**	**9332441**	**46,0**	**9583314**	**47,2**	**987164**	**4,9**	**206831**	**1,0**	**77786**	**0,38**	**118905**	**0,6**
Кюстендил	**3051517**	**1561844**	**51,2**	**1329562**	**43,6**	**104493**	**3,4**	**29507**	**1,0**	**10928**	**0,36**	**15183**	**0,5**
Бобов дол	206188	139022	67,4	47765	23,2	10230	5,0	1048	0,5	6856	3,33	1267	0,6
Бобошево	135142	75713	56,0	52545	38,9	4426	3,3	1456	1,1	222	0,16	780	0,6
Дупница	329059	212212	64,5	88552	26,9	18525	5,6	4994	1,5	2041	0,62	2735	0,8
Кочериново	182306	96162	52,7	75438	41,4	7974	4,4	2132	1,2	0	0,00	600	0,3
Кюстендил	959429	485224	50,6	413247	43,1	39541	4,1	13293	1,4	1665	0,17	6459	0,7
Невестино	439686	188556	42,9	236549	53,8	10037	2,3	3048	0,7	144	0,03	1352	0,3
Рила	360960	156176	43,3	199140	55,2	3125	0,9	2043	0,6	0	0,00	476	0,1
Сапарева баня	180921	78846	43,6	94648	52,3	5706	3,2	991	0,5	0	0,00	730	0,4
Трекляно	257826	129933	50,4	121678	47,2	4929	1,9	502	0,2	0	0,00	784	0,3
Кюстендил	**3051517**	**1561844**	**51,2**	**1329562**	**43,6**	**104493**	**3,4**	**29507**	**1,0**	**10928**	**0,36**	**15183**	**0,5**

Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на инвестиционното проектиране /към 31.12.2000 г./

III. 10. ИНФРАСТРУКТУРНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОСТРАНСТВОТО

III. 10. 1. Транспортна инфраструктура

III.10.1.1. Пътна инфраструктура

Община Бобов дол се намира в Югозападната част на България /Кюстендилска област/. Източно от териториалния обхват на общината преминава IV Паневропейски транспортен коридор /Нюрнберг/Дрезден – Прага – Братислава/Виена – Будапеща – Арад – София – Солун/, докато на северозапад преминава VIII Паневропейски транспортен коридор /Бари/Бриндизи – Драч/Вльора – Тирана – Скопие – Крива паланка – Кюстендил – София – Пловдив – Бургас/Варна. Чрез второкласния път „II-62“ по направление /Кюстендил – Невестино – Дупница/ преминаващ в южната част на общината се осигурява добрата обвързаност и транспортна достъпност на населените места до общинските и областните градове в региона и връзките на общинското пространство със съседно разположените държави.

Фигура 44. Пътна и жп. инфраструктура, Източник: Областна стратегия за развитие на област 2014-2020 г.

В пространствената структура на община Бобов дол преминават следните републикански пътища:

Път II-62 “Кюстендил – Дупница – Клисура – Самоков” от км 20+100 до км 31+800;

Път III-602 (Кюстендил – Радомир) – Коняво – Горна Козница – Мала Фуча – Бобов дол“ от км 12+500 до км 28+570;

Път III-623 “(Кюстендил – Дупница)” – Мламолово – Бобов дол – Жедна“ от км 0+700 до км 17+490;

Път III-6232 “Мламолово – Дяково (Даскалово – Дупница)” от км 0+000 до км 2+700.

От важно значение за общината е второкласен път II-62, които преминава през община по направление изток-запад и правещ връзка с АМ “Струма” и международните коридори № IV и № VIII, чрез които се предоставя добра транспортна достъпност до Столичната агломерация и посредством ГКПП Гюешево до Република Македония и ГКПП Кулата-Промахон до Република Гърция.

Трасето на АМ „Струма“ Лот 2 преминава през територията на общината в участъците от км 324+653 до км 324+917 и от км 327+075 до км 327+395 в землището на с. Гелемо село.

Общинската пътна мрежа се състои от 60,6 км., които са в лошо състояние на пътната настилка и прилежащата техническа инфраструктура. Тези фактори водят и до затруднени транспортни връзки на селата с общинския/областния център. Това представлява ограничител и за инвестиционните намерения на територията на общината и спира нейното пространствено и социално-икономическо развитие.

III.10.1.2. Транспортна достъпност и осигуреност

Анализът на транспортната достъпност показва, че средното отстояние на населените места до общинския град Бобов дол е 15.8 км. В южната част на общината са разположени най-отдалечените населени места - с. Локвата /16 км./ и с. Блато /15 км./. Най-добра транспортна достъпност имат гравитиращите населени места около град Бобов дол до 10 км. /с. Мламолово, с. Големо село, с. Бабино и с. Мало село, с. Бабинска река/.

Най-близко съседно разположените съседни общински центрове са Дупница и Радомир. Разстоянието до областните центрове Кюстендил и Перник е съответно – 33,4

км. и 39,4 км. Най-близко разположените ГКПП са Олтоманци, Гюешево и Станке Лисичково.

Отстоянията на населените места до общинския център град Бобов дол са както следва:

Таблица 47. Транспортна достъпност /км./.

До съседен областен център	
град Бобов дол - град Кюстендил	33.4
град Бобов дол - град Перник	39.4
град Бобов дол - град Благоевград	48.3
град Бобов дол - град София	74.1
До съседен общински център	
град Бобов дол - град Дупница	18.9
град Бобов дол - град Радомир	25.3
град Бобов дол - град Невестино	33.4
град Бобов дол - град Бобошево	33.9
град Бобов дол - град Кюстендил	38.3
До ГКПП	
град Бобов дол - Олтоманци	59.7
град Бобов дол - Гюешево	61.3
град Бобов дол - Станке Лисичково	70.7
град Бобов дол - Стрезимировци	95.7
град Бобов дол - Кулата	144.0
град Бобов дол - Златарево	147.0
град Бобов дол - Илинден	169.0

До населено място в община Бобов дол	
град Бобов дол - с. Мламолово	3.1
град Бобов дол - с. Бабино	7.5
град Бобов дол - с. Мало село	7.5
град Бобов дол - с. Големо село	9.5
град Бобов дол - с. Бабинска река	9.8
град Бобов дол - с. Голема Фуча	10.2
град Бобов дол - с. Мала Фуча	10.2
град Бобов дол - с. Долистово	13.4
град Бобов дол - с. Коркина	14.2
град Бобов дол - с. Горна Козница	17.0
град Бобов дол - с. Горна Козница	17.3
град Бобов дол - с. Новоселяне	17.7
град Бобов дол - с. Шатрово	17.9
град Бобов дол - с. Паничарево	18.7
град Бобов дол - с. Голям Върбовник	21.0
град Бобов дол - с. Мали Върбовник	21.3
град Бобов дол - с. Блато	26.0
град Бобов дол - с. Локвата	26.1

III.10.1.3. Железопътен транспорт

Железопътният път свързващ общината с вътрешността на страната обвързва линеарно разположените населени места Бобов дол, Мламолово, Мало село и Големо село в рамките на общината и прави връзка с международната линия София – Перник – Радомир – Дупница – Благоевград – Солун.

В пространствената структура на общината в близост до Бобов дол се намира най-голямото находище на лигнитни въглища /Мина Бобов дол/ в България, което е обособило разположението на ТЕЦ Бобов дол на юг от находището и линеарно разположената жп. линия снабдяваща и обслужваща електроцентралата.

Въглищата в ТЕЦ „Бобов дол“ се доставят със саморазтоварващи се железопътни вагони на покрито пространство в 35 подземни бункери с обща вместимост 2 400 м^3. ТЕЦ разполага със собствен вагонен парк /350 вагона/ работилница за ремонт и поддръжка.

III.10.1.4. Въздушен транспорт

В пространствената структура на община Бобов дол има локализирано едно селскостопанско летище разположено в южната част на общината в близост до село Паничарево.

Най-силно влияние върху повишаване на транспортната достъпност в общината и транспортно-комуникационно и функционалното ѝ обвързване със съседните общини в областта и региона оказва второкласния път „II-62“ и новоизградената автомагистрала „Струма“, което ще оказва влияние и върху структурата на общината и развитието на населените места.

III. 10. 2. Инженерна инфраструктура

III. 10. 2. 1. Водоснабдяване и канализация

1. Обща част:

1.1. Природно ресурсен потенциал

Община Бобов дол се намира се намира в югозападна България, разположена в източния дял на Конявската планина, във равнината Разметалица. Общината граничи със: община Дупница; община Бобошево; община Невестино; община Кюстендил и община Радомир. Административен център е гр. Кюстендил. Територията накоято е разположена общината е 206, 2 кв. км и представлява 11% от територията на област Кюстендил. На територията на общ.Бобов дол са формирани 18 селища от които 17 села и един град /Бобов дол/. Селата са: Бабинска река; Бабино; Блато; Голямо село; Голяма фуча; Горна козница; Голям върбовник; Долистово; Локвата; Мала фуча; Мали върбовник; Мало село; Мламолово; Коркина; Новоселяне; Паничарево и Шатрово.

Общината е разположена между два локални центъра: гр. Кюстендил и гр. Дупница. Релефът е разнообрзен. От планиско-котловиден на източните разклонения на Конявската планина до котловини и долини на западната Дупнишка котловина. Най-стръмните наклони от 20º до 25º, са по южните склонове на конявската котловина. Тази планина разделя Радомирското поле от Кюстендилското и Бобовдолското поле. Водосборът на Лява река е в землището на с. Горна Козница и е със сравнително по малки наклони на терена от 8º до 16º. Характерно за общината е и наличието на полезни изкопаеми – кафяви въглища. Запасите тук са най-големи за страната и представляват 60% от всичките запаси на България. Територията на община Бобов дол е оградена от планински възвишения които прегражда пътя на ветровете и предпазват равнината от силни ветрове. Влагозадържането по билото на планината подхранва за по – дълъг период от време дебита на реките и потоците. Община Бобов дол попада в район от седма сеизмична степен на земетръс по скалата на Медведев Шлонхойнер и Карник.

1.2. Хидрогеоложки условия.

На територията има формирани различни подземни води. Отличава се предимно с грунтови, пукнатинни и карстови води. По–голямата част от грунтовите води се акумулират в пролувиалните отложения и кватерните алувиални отложения на Бобовдолското поле. Карстовите подземни води са образувани в средно– горнотраските варовици и доломити, които изграждат Конявска планина. Химичният им състав е от

хидрокарбонатни, калциеви и магнезиеви, с минерализация 0,3-0,5 г/л Карстовите води в Конявската планина са свързани към напуканите варовити скали, чиято повърхност е разчленена с множество кари и понори. Сумарните минимални водни количества на карстовите извори в Конявската планина се определят на 245 л/сек. м. Територията на община Бобов дол в хидроложко отношение се обуславя от добре развита, гъста хидрографска мрежа.

1.3. Почви.

По отношение на почвено-географско райониране на България, община Бобов дол се отнася към Балканско-Средиземноморска почвена подобласт, която от своя страна се поделя на седем почвени провинции и пет височинни пояса. Община Бобов дол спада към Южнобългарската ксеротермална област. По-голямата територия на Бобовдолското поле е обхванато от тежко песъкливо-глинести почви. Характерно за тези почви е, че са много уплътнени, през влажния период се заблатяват, а при сух период се напукват.

Други зонални почвени типове, които преобладават за общината са излужени канелени горски почви. Те се отличават със слабо мощен хумусен хоризонт, средно до тежко песъчливо-глинест механичен състав, средна текстурна диференциация и средно кисела до слабо кисела реакция.

В най–северните части място заемат плитки ерозирани канелени почви, понякога в комплекс с хумусно-карбонатни песъкливо-глинести почви.

В южната част на територията са развити азонални почвени типове. Те са представени от алувиални и алувиално-ливадни, предимно неутрални, песъкливи и песъкливо-глинести почви, карбонатни и наситени. Част от тези почви са засегнати от ерозионни процеси. В останалите части на района се срещат предимно плитки канелени горски почви.

1.4. Климат

Според подялбата на климатични области на страната, територията на община Бобов дол попада в преходната област. Климатична особеност се явява въздействието на Средиземноморието по поречието на река Струма. В районите, които надморската височина е по-голяма, се характеризират с планински климат, например най-високите части на Конявска планина. За тази територия е характерна по-студена и по-продължителна зима с преобладаващи валежи от сняг, по-силни ветрове и по-кратко и прохладно лято. Максимумът на валежите е вторичен през октомври-ноември, което е

следствие от активността на средиземноморските циклони през студеното полугодие. Влияние оказва и активността на атлантическите циклони през топлото полугодие, което обуславя ясно изразен главен максимум на валежите през май-юни. Особеностите на атмосферната циркулация оказват влияние върху сезонното разпределение на валежните количества – от годишната валежна сума през зимата падат около 20 %, през есента – 24 %, а през останалите сезони 56 %. Средното годишно валежно количество е 676 л/ м2.

Средномесечната температура на най-студения месец /януари/ е около 0º С. Понякога времето е по–топлото през зимата, дължи се на средиземноморския въздух, който нахлува от юг по долината на река Струма. Най-топлият месец /юли/ е около 20-21º С. Лятото е топло и сухо, със средни максимални температури 35 - 36° С към края на юли и началото на август. Средногодишната температурна амплитуда е 20-21º С. С увеличаване на надморската височина както годишната, така и средномесечната температурна амплитуда закономерно намаляват.

1.5. Води и водни ресурси.

Община Бобов дол се отнася към хидроложка област с умерено климатично влияние върху оттока, като е със значително снежно подхранване на реките. На тази територия няма изградени хидрометрични станции и това е причина да не може да се категоризира точния режим на оттока. Предвид физикогеографската характеристика може да се даде заключение, че отточният режим на реките е с пролетен максимум през май и есенен минимум.

Територията на община Бобов дол се отнася към Егейската отточна област. Главна отводнителна артерия за района е река Струма, чийто водосборен басейн на българска територия е с площ от 10 797 кв. км. В нея се вливат всички реки на тази територия, които са сравнително къси и маловодни.

Най – големите реки на общината са река Лява и река Конишка, които извират от Конявската планина и се заустват в река струма.

2. Демографска характеристика и тенденции.

2.1. Обща част.

Демографското развитие на община Бобов дол във всички негови аспекти е важен фактор за оценка на количествените параметри и на качествената характеристика на населението, които под влияние на естествените и социално-икономическите процеси се променят непрекъснато. От друга страна, оценката на демографския ресурс е фактор за

развитие на икономиката и за планиране на социалната инфраструктура, необходима за обслужване на населението.

Динамиката в развитието на демографските процеси и измененията в структурите на населението през последните десетилетия оказват силно влияние върху основните системи на обществото: икономическата, образователната, здравноосигурителната и системата за социална защита.

Множество фактори оказват влияние на геодемографската ситуация. Едни от най-съществените фактори са:

- историко-културното, социално-икономическото и демографското развитие на област Кюстендил и страната;
- специфичното влияние на брачността, разводимостта, раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническата, религиозната и образователните структури на населението, характерни за тази територия.

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност.

Последните данни от ТСБ – Кюстендил показват, че към 31.12.2013 г. населението в община Бобов дол се равнява на 8490 жители, от които в град Бобов дол живеят 5509 жители, което прави 64,89% от населението, а останалите 2981 жители живеят в селата в общината, което прави селското население 35,11 % от общото население на общината.

2.2. Население в община Бобов дол и местоживеене.

Обобщени данни за разпределението на населението в община Бобов дол в общинския център гр. Бобов дол и селата в общината за периода 2009-2013 г. са представени на следната фигура:

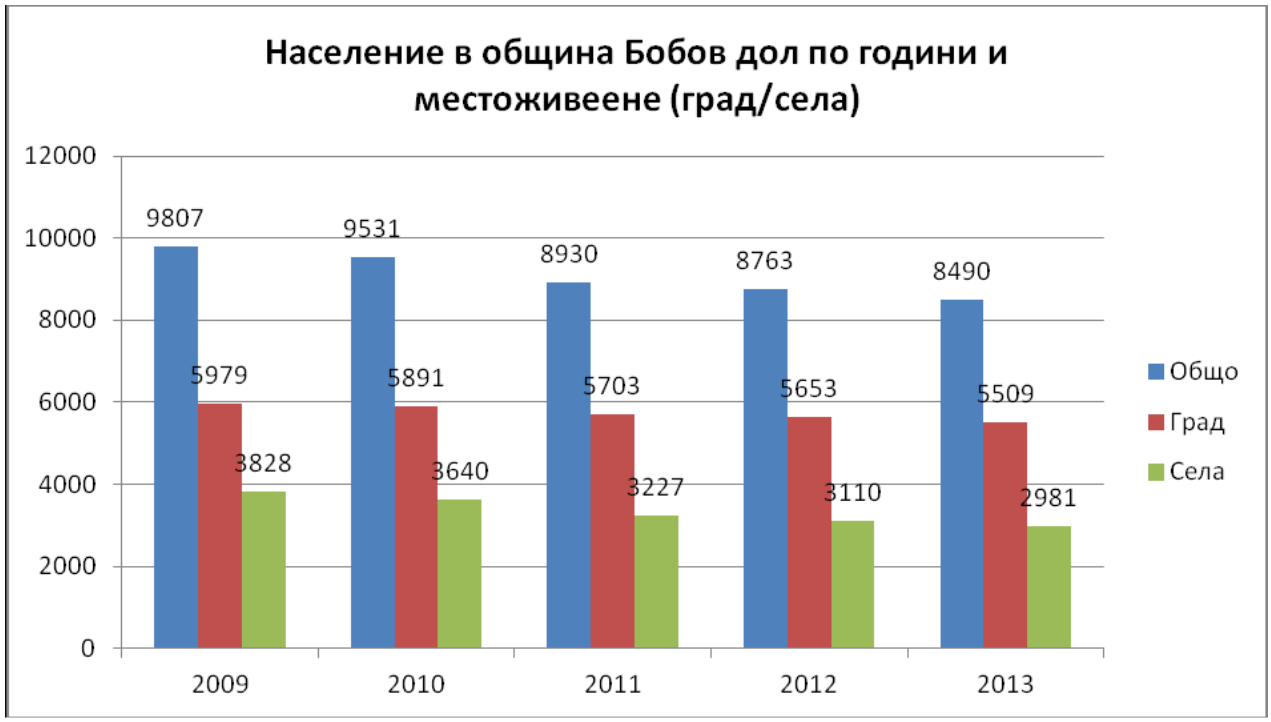

Източник ТСБ-Кюстендил.

По отношение на тенденциите в динамиката на населението в общината за последните 5 години, същото е намаляло с 1317 жители в периода от 2009 до 2013 г., като най-драстично е намалението на населението между 2010 и 2011 г.

2.3. Тенденции в динамиката на населението в община Бобов дол, за последните 5 години.

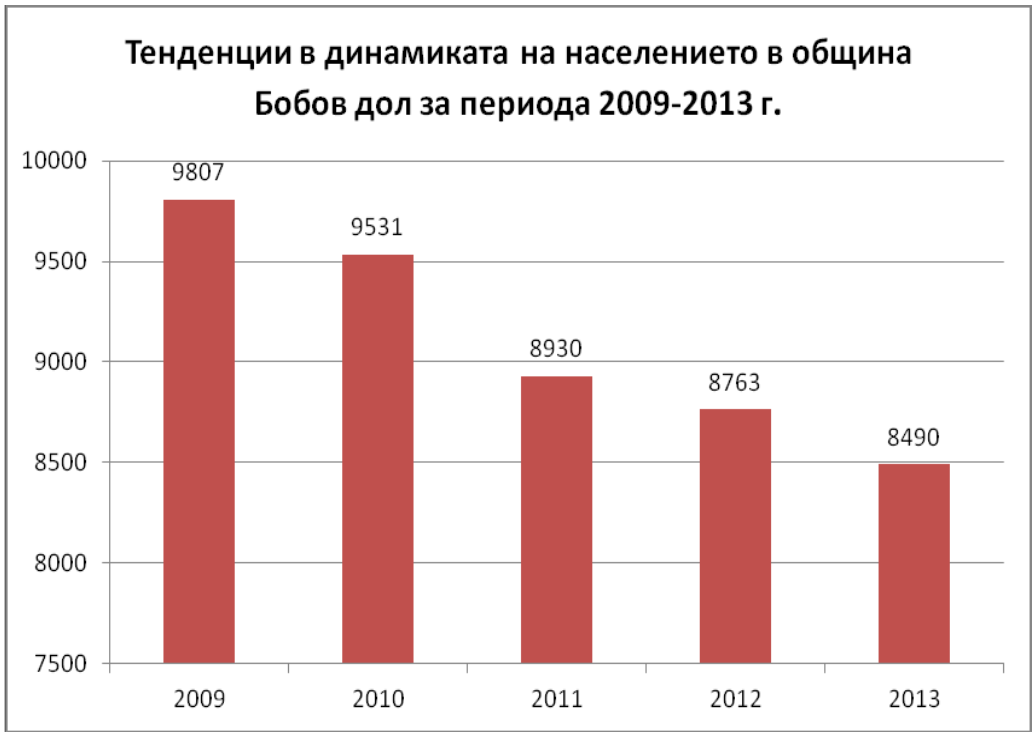

Източник ТСБ-Кюстендил.

2.4. Население в гр. Бобов дол и селата в община Бобов дол според данни от преброяване 2013г.

Общински населени места	**2011**	**2012**	**2013**
Община Бобов дол	**8930**	**8763**	**8490**
с. Бабино	229	224	212
с. Бабинска река	97	89	88
с. Блато	30	26	25
гр. Бобов дол	5737	5653	5509
с. Голяма Фуча	118	109	101
с. Големо село	488	455	435
с. Горна Козница	144	131	126
с. Долистово	280	269	259
с. Коркина	175	158	158
с. Локвата	8	8	8
с. Мала Фуча	145	132	127
с. Мали Върбовник	108	103	94
с. Мало село	328	309	299
с. Мламолово	742	701	675
с. Новоселяне	75	68	63
С .Паничарево	71	64	61
с. Голям Върбовник	175	159	151
с. Шатрово	117	105	99

2.5. Раждане в община бобов дол за периода 2009-2013г.

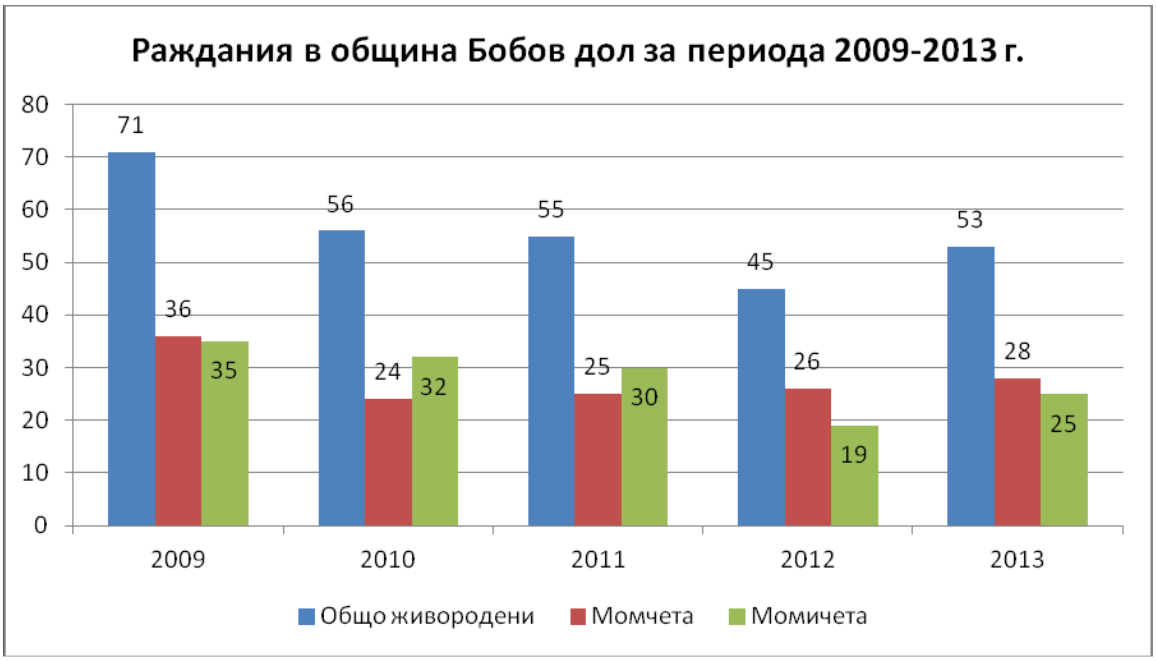

Източник ТСБ-Кюстендил.

2.6. Естествен прираст по години в община Бобов дол.

Живородени				**Умрели**			**Естествен прираст**		
Година	**Всичко**	**Момчета**	**Момичета**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**
2009	71	36	35	202	110	92	-131	-74	-57
2010	56	24	32	163	86	77	-107	-62	-45
2011	55	25	30	179	95	84	-124	-70	-54
2012	45	26	19	190	95	95	-145	-69	-76
2013	53	28	25	196	96	100	-143	-68	-75

Източник ТСБ-Кюстендил.

Най-много родени деца има през 2009 г., като през същата година има е едно мъртвородено дете. Най-голям е броят на починалите хора през същата 2009г. Естественият прираст в общината е отрицателен през всички изследвани години, като е най-нисък през 2010 г., съответно -107 души, а най-висок през последната 2013 г., съответно -143 души. Смъртността намалява значително между 2009 и 2010 г., като след това се увеличава с всяка изминала година.

Пряко влияние върху формирането на броя на населението в община Бобов дол, освен естественото движение на населението, оказва и външната миграция.

Механичният прираст на населението не показва разлика от естествения и продължава негативните тенденции.

2.7. Механичен прираст по години в община Бобов дол.

Заселени				**Изселени**			**Механичен прираст**		
Години	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**
2009	171	81	90	281	145	136	-110	-64	-46
2010	178	78	100	347	167	180	-169	-89	-80
2011	125	71	54	160	81	79	-35	-10	-25
2012	117	58	59	139	67	72	-22	-9	-13
2013	109	53	56	239	135	104	-130	-82	-48

Източник ТСБ-Кюстендил.

Както естествения, механичният прираст в общината също е отрицателен. Най-много хора са се заселили в община Бобов дол през 2010 г. – 178 души, като същевременно през същата година са се изселили най-много лица от общината, съответно 347. Най-малко хора са се заселили в общината през 2013 г.

Увеличаващият се отрицателен естествен и механичен прираст и задълбочаващите се процеси на „стареене“ водят до стагнация в демографското развитие на община Бобов дол.

2.8. Движение на населението между градовете и селата в община Бобов дол, през периода 2009 – 2013г.

	Общо	**Изселени от**
Заселени в	**Град**	**Село**
2009 г.	**21**	**14**	**7**
Град	6	x	6
Село	15	14	1
2010 г.	**55**	**21**	**34**
Град	27	x	27
Село	28	21	7
2011 г.	17	4	13
Град	11	x	11
Село	6	4	2
2012 г.	14	4	10
Град	8	x	8
Село	6	4	2
2013 г.	12	7	5
Град	3	x	3
Село	9	7	2

Източник ТСБ-Кюстендил.

2.9. Необходими питейни водни количества

Необходими питейни водни количества за населението на община Бобов дол, **по населени места** съгласно данните на ТСБ-Кюстендил при питейна водоснабдителна норма от 200л/жител за денонощие

№ по ред	населено място	жители брой	средно денонощно водно количество		загуби 20%		общо		К1	Qмакс./ден.	К2	Qмакс./час
			м³/ден.	л/сек.	м³/ден.	л/сек.	м³/ден.	л/сек.		м³/ден.		л/сек.
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	11	11	12
1	гр. Бобов дол	5737	1147,40	13,28	229	2,66	1376,88	16,00	1.77	2031	3,60	47.81
2	с. Бабино	229	45,80	0,53	9,16	0,11	54,96	0,63	2.11	97	5,00	2,65
3	с. Бабинска река	97	19,40	0,22	3,88	0,04	23,28	0,26	2.12	41	5,00	1,10
4	с .Блато	30	6,00	0,07	1,20	0,01	7,20	0,07	2.12	13	5,00	0,20
5	с. Голяма фуча	118	23,60	0,27	4,72	0,05	28,32	0,32	2.12	50	5,00	1,35
6	с. Голямо село	488	97,60	1,13	19,52	0,23	117,12	1,35	2.09	204	5,00	5,65
7	с. Голям Върбовник	175	35,00	0,41	7,00	0,08	42,00	0,48	2,12	74	5,00	2,05
8	с. Горна Козница	144	28,80	0,33	5,76	0,07	34,56	0,39	2.12	61	5,00	1,65
9	с. Долистово	280	56,00	0,65	11,20	0,13	67,20	0,77	2.11	118	5,00	3,25
10	с. Коркина	175	35,00	0,41	7,00	0,08	42,00	0,48	2.12	74	5,00	2,05
11	с. Локвата	8	1,60	0,02	0,32	0,00	1,92	0,01	2.12	3	5,00	0,10
12	с. Мала фуча	145	29,00	0,34	5,80	0,07	34,80	0,39	2.12	61	5,00	1,70
13	с. Мали Върбовник	108	21,60	0,25	4,32	0,05	25,92	0,29	2.12	46	5,00	1,25
14	с. Мало село	328	65,60	0,76	13,12	0,15	78,72	0,91	2.10	56	5,00	3,80
15	с. Мламолово	742	148,40	1,72	29,68	0,34	178,08	2,06	2.08	309	5,00	8,60
16	с. Новоселяне	75	15,00	0,17	3,00	0,03	18,00	0,20	2.12	32	5,00	0.85
17	с. Паничарево	71	14,20	0,16	2,84	0,03	17,04	0,20	2.12	30	5,00	0,80
18	гр. Шатрово	117	23,40	0,27	4,68	0,05	28,08	0,33	2.12	50	5,00	1,35
19	общо	9067	1813,40	20,99	362,68	4,20	2176,08	25,30	-	-	-	-

К1 – коефициент на денонощна неравномерност

К2 – коефициент на часова неравномерност.

3. Съществуваща водоснабдителна и канализационна инфраструктура общ. Бобов дол.

3.1. Обща част.

В община Бобов дол има изградена водоснабдителната мрежа във всички населени месата, но не е на необходимото ниво на степен за задоволяване на питейните нужди на общината. В общината са налични селища с ограничения по отношение на използването на вода, особено в летния период.

В настоящия момент на територията на общината има проблеми с много аварии, които нарушават инфраструктурата поради остарелите етернитови тръби на водоснабдителната мрежа.

Обитаваните жилища по наличие на канализация и местонамиране в община Бобов дол са 3590 бр., като в 134 от тях не е налична канализация и 725 са свързани с попивна яма.

3.2. Обитавани жилища при наличие на канализация и местонахождение.

Бобов дол	3590	2008	1582
Свързана с обществена канализация	2239	1917	322
Свързана с изгребна яма	118	7	111
Свързана със септична яма или друго пречиствателно съоръжение	375	57	318
Свързана с попивна яма	724	18	706
Няма канализация	134	9	125

Източник: НСИ

3.3. Обитавани жилища по източник на водоснабдяване и местонахождение.

Бобов дол	3590	2008	1582
Обществено водоснабдяване	3343	1978	1365
Собствен водоизточник	17	4	13
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	218	23	195
Няма източник на водоснабдяване	12	3	9

Източник: НСИ

Обитаваните жилища по източник на водоснабдяване и местонахождение в общината са 3590, като в 12 от тях няма източник на вода и 17 жилища са със собствен водоизточник и нямат осигурено обществено водоснабдяване.

ТЕЦ в община Бобов дол използва два независими източника за техническо водоснабдяване – река Джерман и яз. Дяково. Необходимите водни количества за технологичните нужди на централата се доставят по гравитачен способ от язовира и реката с помпи, поставени в станция „Джерман“. Създадени са възможности чрез помпена станция за избистрени води от сгуроотвал да се попълват загубите на вода при хидрозгуроизвоза. Отпадъчните води от дъждовна канализация и битово-фекални води се отвеждат в сгуроотвал „Черното езеро“ и по изключение към р. Разметаница.

4. Хидромелиорации

4.1. Обща част

Хидромелиорацията в общината е свързана основно с използването на язовирите. Тези, които са общинска собственост, се използват за питейни нужди и напояване, отдих и туризъм на територията на община Бобов дол – Дренов Дол, Стопански двор, Бабинска река, Гробище, М. Върбовник – 1, М. Върбовник – 2.

Актуалното състояние на язовирите, дадено в колона 11 в таблица 4.2.1, е на база протоколи от проверки от 2012 г. на Междуведомствената комисия по Заповед на Областния управител на област с административен център - гр. Кюстендил.

4.2. Характеристики на язовирите в община Бобов Дол

№	Поречие, област, община, име на язовира	Име на главно поречие	Име на река	ЕКАТТЕ	Населено място	Пълен обем	Предназ начение	Собственост	Актуално състояние
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Дренов дол	Струма	канал	15535	Голямо село	0,0700	II	общинска	негоден
2	Стопански двор	Струма	канал	15457	Г. Върбовник	0,0300	н	общинска	годен
3	Бабинска река	Струма	дере	21974	Долистово	0.0100	II	общинска	негоден
4	Гробище	Струма		83082	Паничарево	0,0150	н	общинска	негоден
5	М. Върбовник-1	Струма	канал	46317	М. Върбовник	0.0050	н	общинска	негоден
6	М. Върбовник-2.	Струма	канал	46317	М. Върбовник	0.0030	н	общинска	негоден
					0.1330				

Забележка: в колона /8/ - II /за напояване/.

4.3. Водни ресурси

Територията на общината е сравнително бедна на водни ресурси основно поради геолого-географските фактори. Хидрогеографската обстановка се определя от 6 броя малки микроязовира, реките Новоселска, Бабинска, Долистовска и техни притоци, както и река Разметаница, десен приток на река Джерман, като водният им режим се определя от дъждовните води и снеготопенето.

На територията на община Бобов дол са разположени и 6 бр. микроязовири:

1. Язовир „Мали Върбовник-1“, 80 000 куб.м. водна маса, залята площ – 20 дка, 2,896 дка според акт за общинска собственост №164/05.10.1999г., начин на пълнене – деривация.

2. Язовир „Мали Върбовник -2“, 75 000 куб.м. водна маса, залята площ – 20 дка., 10,632 дка., според акт за общинска собственост № 163/01.10.1999г., начин на пълнене – деривация.

3. Язовир „Голем Върбовник“, 150 000 куб.м. водна маса, акт за общинска собственост № 112/29.03.1999 г., начин на пълнене – деривация.

4. Язовир „Долистово“, 40 000 куб.м. водна маса, залята площ – 20 дка., акт за общинска собственост № 239/28.08.2002 г., начин на пълнене – собствен водосбор.

5. Язовир „Панчарево“, 40 000 куб.м. водна маса, залята площ – 40 дка., акт за общинска собственост № 154/02.09.1999 г., начин на пълнене – собствен водосбор

6. Язовир „Големо село“, 360 000 куб.м. водна маса, залята площ – 80 дка., акт за общинска собственост № 237/20.08.2002 г., начин на пълнене – гравитачен.

Контролът върху състоянието на повърхностните и подземни води е организиран в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/. Мониторингът на водите е регламентиран в Наредба № 1 /11.04.2011 г., която урежда реда и начина за създаване на мрежите и планиране за мониторинга. Мониторингът на повърхностните и подземните води осигурява информация за протичащите във водните тела процеси, промени и явления, необходима за оптималното управление на водните басейни. Предмет на мониторинг на водите са валежите, повърхностните води /реки, езера и язовири/ и подземните води. Негативното въздействие върху качеството на водите е резултат от антропогенното въздействие, което се изразява в изменение на режима на водния им отток, заустване на отпадъчни води от точкови и дифузни източници и др. Допълнително негативно влияние върху екологичното състояние на водите оказват някои косвени фактори като: замърсяването на атмосферата и свързаните с товавалежи и седименти във водосборните области, глобалното изменение на климата и в частност повишаване на температурата, както и влиянието ѝ върху протичащите в тях химични, биохимични и сорбционни процеси и др. Актуалното състояние на част от водните тела на територията на община Бобов дол е обобщено по-долу:

Описание на водното тяло	**Обща оценка на състояние/ потенциал по ПУРБ**	**Обща екологична оценка**	**Оценка по ФХП и СХЗ за 2012г.**	**Екологичен статус /по АИБИ/ за 2012г.**	**Обща оценка на състояние/ потенциал за 2012г.**
Р. Новоселска от изворите до вливането ѝ в р. Струма	**Умерено състояние**	Достигане до добро състояние	ВТ не е включено в Програмата за мониторинг за 2012г.	ВТ е включено в Програмата за мониторинг, но е пресъхнало към момента на ХБМ	**Умерено състояние**
Р. Разметаница от изворите до вливането ѝ в р. Джерман	**Лошо състояние**	Достигане до добро състояние	Умерено състояние Превишения по БПК5, неразтворени в-ва и нитритен азот	**Лошо състояние**	**Лошо състояние**

4.4. Оценка на състоянието на част от водните тела на територията на община Бобов дол – източник РИОСВ – Перник.

От таблицата по-горе, може да се заключи, че изследваните водни тела на територията на общината се характеризират с умерено до лошо състояние. Като най-значителна причина за текущото умерено и лошо състояние по физикохимични параметри /превишения по показатели: БПК5, електропроводимост, нитритен азот, нитратен азот, общ фосфор и др./, се явяват източниците на дифузно замърсяване /населени места без изградена канализация, замърсяване с отпадъци и др./. Основен източник на замърсяване на водите и тук се явява ТЕЦ „Бобов дол“, като през 2012 г. с наказателни постановления № С-8-0126 /21.01.2012 г.и №С-8-0127 /21.01.2012 на Директора на РИОСВ – Перник са наложени текущи санкции на „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД, с. Големо село, община Бобов дол, в размер на 768 лв./мес.и 647лв./мес. за превишаване на нормите попоказатели: активна реакция - pH, неразтворени в-ва, желязо и за замърсяване на р. Каменишка от депо Каменик еднократна санкция в размер на 430 лв.

Питейното водоснабдяване на гр. Бобов дол и селата Мламолово, Бабино, Бабинска река, Големо село, Мало село, Шатрово и Долистово се осъществява от яз. „Дяково” и ВЕЦ „Самораново” чрез магистрални водопроводи, а в останалите населени места от местни водоизточници. Основният проблем е свързан с лошото състояние на тръбопроводите, което води до големи загуби на вода. Амортизираните азбесто-циментови тръби създават предпоставки за непрекъснати аварии, както в междуселищните водопроводи, така и в селищните водопроводни мрежи изградени основно през 60-те и 70-те години на миналия век.

На територията на община Бобов дол пречистване на питейни води не се извършва. Извършва се само обеззаразяване с хлоргаз. Основно контрола по качеството на питейната вода за битови нужди се осъществява от РИОКОЗ - Кюстендил и експлоатационното предприятие „Кюстендилска вода” – Кюстендил. Режимното водоподаване, честите аварии по амортизираната водопроводна мрежа и пропуски в обеззаразването на питейната вода в ПС, са някои от причините за нестандартните проби по микробиологични показатели.

Едни от най-важните мероприятия за опазване на водите от замърсяване и подобряване на тяхното качествено състояние, наред с контрола и поддръжката на локалните пречиствателни съоръжения за отпадъчни води, е реализацията на инвестиционните проекти за изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни станции.

В град Бобов дол е изградена 10 км. канализационна мрежа, а в останалите населените места от общината няма изградени канализационни системи за отпадни

битови води, поради което няма изградени и селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

За постигане на съответствие с Директива 91/27/ЕИО за екологосъобразно пречистване и заустване на битови отпадъчни води и съгласно разписаните срокове в българското законодателството, до 2014 година трябва да се изградят пречиствателни станции и канализационни системи във всички населени места с над 2 000 еквивалентни жители /ЕЖ/, а до 2010 година в селищата с над 10 000. За съжаление, към момента на територията на община Бобов дол няма работеща пречиствателна станция за отпадни води /ПСОВ/. ПСОВ – Бобов дол, въведена в експлоатация преди около 40 г., днес не функционира. Това се явява значителен проблем във връзка със замърсяването на водните тела на територията наобщината и е важно да се наблегне на търсенето на финансиране за изграждането на ПСОВ, която до някъде ще реши проблемите и ще допринесе за подобряване състоянието на водите.

4.5. Проблеми тенденции и насоки за развитие в областта на околната среда:

- Проблеми свързани с качеството на атмосферния въздух
- Неизградена канализационна система
- Липса на ПСОВ и съответно заустване на битови води директно в реките
- „Умерено“ и „лошо“ състояние на водните ресурси в общината
- Наличие на система за разделно събиране на отпадъци.

5. Депа за твърди битови отпадъци

По официални данни на територията на област Кюстендил се намират и функционират 9 регионални депа за ТБО, но нито едно от тях не се намира в териториалните граници на община Бобов дол. Делът на обслужваното население от системата за организирано сметосъбиране е 100%. В общината съществуват нерегламентирани сметища във всички населени места в непосредствена близост до прилежащата им територия. Съставът на депонираните отпадъци е предимно от органична материя, строителни отпадъци и земни маси.

6. Производствена инфраструктура

Пространственото разпределение на икономиката в общината се отличава с висока концентрация на стопански субекти в общинския център – гр. Бобов дол. Около 57 % от фирмите на територията на общината са с регистрация в гр. Бобов дол.

В с. Паничарево е разположено единственото дървопреработващо предприятие в териториалния обхват на общината.

Община Бобов дол е утвърден център за добив на въглища и производство на електроенергия с важно значение както на общинско, така и на регионално и национално ниво. Електропроизводството е основен структуроопределящ отрасъл, като не са диференцирани или диверсифицирани алтернативни дейности за производство на електроенергия.

Производствената структура е свързана със структуроопределящите предприятия, а именно: „Въгледобив Бобов дол“ ЕООД /минна промишленост/, ТЕЦ „Бобов дол“ /енергетика/, „Енергоремонт“ /енергетика/, „Фундаментал” ООД /минна промишленост/, „Комфорт - КЕ“ ЕООД /обувна промишленост/.

1. Изграждане и развитие на системата.

Енергийната система за захранване на Община Бобов дол е част от Републиканската мрежа. Основното захранване е на 110 kV и разпределителна мрежа от въздушни електропроводи /ВЕЛ/ 110 kV. В експлоатация са подстанции „Мини Бобов дол ”110/20 kV и „Бобов дол” 400/220/110 kV към която е присъединен ТЕЦ „Бобов дол”.

С електропроводи 110 kV се осъществява и връзката между подстанциите и електро разпределителните мрежи на съседните Общини.

2. Източници от регионално и Републиканско ниво.

На територията на Общината е изграден и работи

- ТЕЦ „Бобов дол” с инсталирана мощност 630 MW и е присъединена към Републиканската енергийна мрежа на 220 kV.

Основен източник на захранване на Общината е Републиканската енергийна мрежа на 110 kV.

През територията на Общината преминават електропроводи 400 kV и 220 kV, за който са осигурени трасета със сервитути.

Източниците на ел. енергия за задоволяване потребностите на Общината е трансформаторна подстанция „Мини Бобов дол ” 110/20 kV и подстанция „Бабино” 110/20 kV.

На територията на Общината няма изградени източници за възобновяема енергия.

3. Преносна и разпределителна мрежа

- **3.1 Електропроводи 400 kV, 220 kV и 110 kV**

Транзитни електропроводи:

- ВЕЛ „ Осогово – Джерман” 400kV - двоен на една стълбова линия
- ВЕЛ „Руен” 400 kV- единичен

Захранващите електропроводи:

- ВЕЛ „Студена –Струма ” 220 kV – двоен на една стълбова линия;
- ВЕЛ „Витоша - Верила ” 220 kV двоен на една стълбова линия;

- ВЕЛ „Ябълка” 110 kV, ВЕЛ „Кадин мост” 110 kV, ВЕЛ „Пчелинци” 110 kV, ВЕЛ „Червена могила” 110 kV, ВЕЛ „Бабино 110 kV, ВЕЛ „Цивил” 110 kV,

Основните магистрални електропроводи са собственост на ЕСО ЕАД и състоянието им е много добро.

Има предвидени трасета със сервитути за обслужване на електропроводите, които следва да се запазят.

Сервитути на електропроводите

ВЕЛ	20 kV	110 kV	220 kV	400 kV
Ненаселени местности	24 м	48 м	60 м	70 м
Населени места-промишлени зони	6 м	16 м	20 м	26 м
Хигиенно защитни зони в жилищни райони- Наредба 7	-	28	48	68

Терените под електропроводите не се застрояват за обитаване или извършване на дейности.

3.2. Подстанции 220/110/20/ kV

За ел. захранване на територията на Община Бобов дол се използват подстанции „Мини Бобов дол” - 110/20 kV и „Бабино” 110/20 kV, които едновременно са разпределителни на 20 kV.

За износа на ел. енергия от ТЕЦ е изградена П/ст „ТЕЦ Бобов дол” 220/110 kV ,

Подстанциите са в много добро техническо състояние и задоволяват потребностите на района. При възникване на необходимост от захранване на нови консуматори съгласно Наредбата за присъединяване на потребители и производители електроразпределителното дружество изгражда нови съоръжение съобразно ЗУТ.

Съществуващите подстанции „Мини Бобов дол”- 110/20 kV и „Бабино” 110/20 kV имат възможност за развитие на мрежа средно напрежение с използване на кабелни или въздушни линии.

За предвижданото дългосрочно развитие на Община Бобов дол не се налага изграждане на нова ел. подстанция 110/20 kV.

3.3. Разпределителна мрежа 20 kV

– **Електропроводи и кабелни линии 20 kV**

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20 kV около и в гр. Бобов дол са изградени така, че да се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените. В по-голямата си част електропроводите са собственост на Електроразпределителното дружество, като всички се управляват от градската диспечерска служба.

Част от електропроводи 20 kV са собственост на мини „Бобов дол" и конфигурацията им е променлива съобразно производствените нужди.

Електропроводите 20 kV са съставени от въздушни линии основно в крайградските зони и селищата и частично кабели с химически омрежен полиетилен тип САХЕкТ където се налага кабелиране.

Въздушните електропроводи 20 kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране.

Като цяло електроразпределителната мрежа 20 kV е в добро състояние.

Авариите по електропроводните линии 20 kV основно се дължат на остаряла изолация.

Развитието на мрежа средно напрежение да се предвижда с използване на кабели 20 kV. Трасетата на кабелните и въздушни линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

3.3. Трансформаторни постове и Възлови станции

На територията на град Бобов дол и околностите са изградени зидани трафопостове и възлови станции в самостоятелни УПИ,- вградени трафопостове, КТП, БКТП и мачтови трафопостове.

В по-голямата си част трафопостовете са собственост на електроразпределителното дружество и се управляват от градската диспечерска служба.

Една част от трафопостовете в промишлените зони и крайградските вилни зони са частна собственост, което затруднява тяхното управление и не дава възможност за пълното им натоварване за присъединяване на нови консуматори.

Част от Възлови станции и трафопостове 20 kV са собственост на мини „Бобов дол" и се подържат и експлоатират от тях.

С развитието на селищните системи ще се налага изграждане на нови трафопостове за осигуряване на мощности за нарастващото с всеки ден потребление.

3.4. Ел. мрежа 0,4 kV

Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места в по-голямата си част е въздушна. Кабелни линии НН има в гр. Бобов дол. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла и изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация. Недоброто състояние на мрежа НН води до влошаване качеството на доставената ел. енергия.

Като разпределителни табла се използват метални шкафове, които подлежат на корозия. В тази връзка напоследък навлязоха в експлоатация полимерните разпределителни кутии.

Важен проблем е уличното осветление на населените места в общината. Цялата улична осветителна мрежа на територията на общината е в много лошо техническо състояние.

3.5. Газоснабдителна мрежа

В територия обхват на община Бобов дол селищните структури и прилежащите им промишлени зони не са газифицирани и не се осигурява употребата на природен газ за битови и промишлени нужди.

4. Изводи и препоръки

От ел. схемата се вижда, че захранването на града е ориентирано към 110 kV и подстанцията /110/20 kV. Има връзка с енергийната система по три електропровода 110kV в пръстени с което е осигурена минимум втора категория по сигурност на електрозахранването.

Като отчетем разрастването на града и крайградските вилни зони, комплекси и селища, следва да се работи по включване на нови мощности на страна 20 kV след сключване на договори с електроразпределителното дружество.

Не се препоръчва вграждане на трафопостове в жилищни сгради или да се вземат мерки за избягване на шума от трансформаторите.

Подстанции 110/20 kV при необходимост от нови мощности имат техническа възможност за развитие на уредби СН 20 kV. Развитието на мрежи СН е желателно да се изпълнява с кабели 20 kV с използване на общински пътища за прокарване.

Електроразпределителната мрежа има възможност за присъединяване на производители на ел. енергия от възобновяеми източници.

Общината да разработи програма за енергийна ефективност, в която да се включва саниране на сградния фонд и използването на осветителни тела за уличното осветление с ниска консумация на ел. енергия.

При разработването на ПУР, ПУП-ПРЗ по райони да се определят терени за изграждане на трафопостове и прокарване на електропроводни линии.

Електроснабдяването на Община Бобов дол следва и за в бъдеще да се разглежда свързано с развитието на съседните общини като цяло.

III. 10. 2. 3. Телекомуникационна инфраструктура

Телекомуникационните мрежи са добри и обхващат всички населени места като има 100% телефонизация с цифрови апарати и покритие от мобилните оператори.

Мобилните телефонни услуги са представени от трите национални мобилни оператора /МТел, Теленор и Вивател/, които осигуряват покритие със сигнал на територията на общината.

В териториалния обхват на община Бобов дол се предоставя достъп до интернет. Осигуреността на компютър и достъп до интернет в общината показва, че 1026 обитавани жилища имат компютър, а от тях само 926 достъп до интернет.

Таблица 4.5.1. Осигуреност на обитаваните жилища с кабелна телевизия, сателитна антена и компютър и достъп до интернет.

(Брой)

Общини	Общо		В градовете		В селата	
	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица
Общо за страната						
Кабелна телевизия	**1440516**	**3984372**	**1186431**	**3257770**	**254085**	**726602**
Сателитна антена	**636899**	**1879707**	**352168**	**1043744**	**284731**	**835963**
Компютър	**1243006**	**3870800**	**1077969**	**3263730**	**165037**	**607070**
Достъп до интернет	**1171849**	**3650343**	**1022887**	**3108812**	**148962**	**541531**
Област Кюстендил						
Кабелна телевизия	32227	87782	24493	66719	7734	21063
Сателитна антена	8331	20888	3895	10916	4436	9972
Компютър	19251	61615	15318	47928	3933	13687
Достъп до интернет	17825	57021	14210	44570	3615	12451
Бобов дол						
Кабелна телевизия	2424	6142	1623	4265	801	1877
Сателитна антена	528	1258	222	609	306	649
Компютър	1026	3343	805	2540	221	803
Достъп до интернет	929	3007	720	2274	209	733

Източник: НСИ, 2011г.

Всички населени места са телефонизирани, но броят на телефоните рязко намалява. Броят на радиоприемниците е запазен, а на телевизионните приемни се увеличава. Населението се обслужва само от два броя пощенски станции, което е крайно недостатъчно.

III. 10. 3. Депа за твърди битови отпадъци

По официални данни на територията на област Кюстендил се намират и функционират 9 регионални депа за ТБО, но нито едно от тях не се намира в териториалните граници на община Бобов дол. Делът на обслужващото населените от системата за организирано сметосъбиране е 100%. В общината съществуват нерегламентирани сметища във всички населените места в непосредствена близост до прилежащите им територия. Съставът на депонираните отпадъци е предимно от органична материя, строителни отпадъци и земни маси.

III. 11. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ

1. ЛАНДШАФТНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.1 Местоположение на община Бобов дол.

Община Бобов дол се намира в Югозападна България и е разположена в източния дял на Конявската планина и равнината Разметаница на юг, на територия от 206.2 кв. км, която представлява 11% от общата площ на област Кюстендил. Административен, стопански и културен център на общината е град Бобов дол. Общината има благоприятно географско положение.

Общинският център град Бобов дол се намира в планински район, в най-източния дял на Конявската планина, в най-северната част на географската местност Разметаница. От три страни е заобиколен от дялове на Конявска планина — на изток и север е разположен Гологлавския рид, а на запад се издига връх Колош. На юг се простира равнината Разметаница, през която се достига до долината на река Струма. Името на града идва от долината с форма на бобово зърно, в която е разположено първоначалното село /сега квартал Христо Ботев/. През долината тече малката река Дедевска, която след съединяването си с многобройни потоци от Конявската планина дава началото на река Разметаница /от водосборния басейн на Струма/. Съвременният град се състои от две ясно обособени части — квартал Христо Ботев на запад, наследник на първоначалното село и застроен почти изцяло с къщи, и квартал Миньор на изток, изграден в средата на XX век в местността Банковица, като тук преобладаващата архитектура са жилищните блокове.

Климатът е умереноконтинентален. Средните годишни температури са около средните за страната.

1.2. ЛАНДШАФТ – ТИПОВЕ ЛАНДШАФТИ. СЪСТОЯНИЕТО И ОПАЗВАНЕТО ИМ

1.2.1. Обща характеристика и устойчивост на ландшафтите

Територията на община Бобов дол се отличава с разнообразен планинско-котловиден релеф. Тя попада в района на Краището, което представлява пъстра мозайка от котловини, долинни разширения и ниски и средни високи планини и възвишения. Значителна част от територията на общината е заета от Бобовдолското хълмисто поле,

което посредством хълмисти междуречни пространства и възвишението Колош се отделя на запад от Кюстендилската котловина, на север и изток Бобовдолското поле се огражда от Конявска планина /с най-висок връх Виден, 1474 м./ и Гологлавски Рид, а на юг с хълмистата област Разметаница, през която се достига до долината на река Струма, граничеща от своя страна с Верила и Дупнишката котловина.

Съгласно ландшафтното райониране на България по Петров, 1997 г., община Бобов дол попада в област „В“ - Южнобългарска планинско-котловинна област, в подобласт „XI - Краищенска подобласт".

Фигура 45. Ландшафтно райониране на България /по Петров, 1997/.

Според Регионална диференциация на ландшафтите в България /Велчев, Тодоров, Пенин, 2003/, общината попада в Източно средиземноморска провинция, среднобалканска поппровинция, в „%“ среднобългарска област:

Фигура 46. Регионална диференциация на ландшафтите в България /Велчев, Тодоров, Пенин, 2003/.

Съгласно публикуваните през 2007 г. Природно-географски области на България /Пенин, 2007/, община Бобов дол попада в природно-географска област Краище

Фигура 47. Природно-географски области на България /Пенин, 2007/.

Според класификационната система на ландшафта в България, районът се причислява към:

- ✓ Клас – котловинни ландшафти;
- Тип – ландшафти на умерено континенталните ливадно степни и лесо – ливадни степни котловинни дъна;
- Подтип – ландшафти на ливадно степните, предимно равни дъна на междупланински котловини.
- ✓ Клас – планински ландшафти;
- Тип – ландшафти на умерено влажните планински гори;
- Подтип – ландшафти на среднопланинските широколистни гори и вторични ливади;
- Подтип – ландшафти на среднопланинските иглолистно – широколистни гори.

Характеристиките на ландшафта с техните физически, културни и естетико-емоционални измерения участват в характеристиката на ресурсния потенциал на територията, долколкото допринасят за качеството на жизнената среда и за инвестиционната привлекателност. Взаимодействието в течение на времето на територията на общината между природогеографските условия и дадености - климат, релеф, вода, почви, растителност в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало ландшафти, които в пространствено отношение са средно големи по площ.

Елементите, които конкретно са ги обусловили на територия на община Бобов дол са: горите, естествените формации, нивите, ливадите, реките, деретата, овразиите, населените места, производствените съсредоточия и другите урбанизиращи се територии, селищни формации и др. Човешката намеса общо взето не е изменила облика на природната среда, поради което ландшафтите могат да бъдат определени преимуществено като слабо променени - естествени ландшафти.

Определящ критерий за състоянието на ландшафтите е устойчивостта им, респ. възможностите им за естествено развитие и възпроизвеждане на ресурси и условия за благоприятна околна среда. Тези им възможности, които са посочени в следващата точка по видове ландшафти са оценени в преходни разработки, като са използвани такива показатели като вид, възраст и бонитет на насажденията, характер на ползване на земеделските земи и др.

1.2.2. Видове ландшафти на територията на общината

По предварителна преценка комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината позволява идентифицирането на следните типа ландшафти:

- ✓ **Селищен тип** - Представен в 18 населени места. Благоприятно въздействащ елемент тук е дворищното озеленяване и преобладаване на овощните дървета, лозниците, плодните и декоративните храсти и цветните градинки пред домовете. Характеризира се със средни възможности за естествено развитие.
- ✓ **Селскостопански вид** - Това са нивите, мерите, ливадите. Разположени са сравнително равномерно между горски площи, които им оказват постоянно благоприятно влияние. с Тук възможностите за естествено развитие и въздействие са ниски.
- ✓ **Селскостопански тип** - Състои се от трайни култури - овощни градини и лозя и е представен върху значително малка площ в сравнение с предходните. Трайните култури са защитено средство срещу суховеите и зимните ветрове, влияят благоприятно върху микроклимата. Характеризира се със средни възможности за естествено развитие.
- ✓ **Горски тип с висока възможност за естествено развитие**. Горските площи са с голямо значение за здравословната структура на ландшафта, като играят важна роля със своя освежаващ, разкрасяващ и обогатяващ елемент в ландшафта.
- ✓ **Горски тип със средни възможности за естествено развитие.** В тази категория влизат сециалните защитени гори и стопанските гори. Те също са с благоприятно влияние върху микроклимата и опазват съседните сеслкостопански площи. Ефикасността на защитната им роля се повишава, когато са разположени по вододелите, височините, стръмните скатове и бреговете.
- ✓ **Промишлени ландшафти.** С много ниска степен на естествено развитие се включват, бившите кооперативни стопански дворове и площадки, складови зони и др. В много случаи те нямат качествата на действително културен ландшафт.
- ✓ **Промишлени ландшафти от добивни предприятия, мини, ТЕЦ – сгуроотвали, депа за отпадъци и др.**

1.3. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ /ЗЗТ/ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ОТ ЕКОЛОГИЧНАТА МРЕЖА НАТУРА 2000, СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

1.3.1 Характеристика на защитените територии

На територията на община Бобов дол няма обявени защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии /ЗЗТ/.

Обявени като вековни дървета на територията на община Бобов дол, за които РИОСВ - Перник осъществява текущ контрол на състоянието им, са следните:

- Дъб, /Quercus spp./ в с. Мламолово, обявен със Заповед № 689 от 22.07.1987 г., ДВ, бр.63/1987 г.;
- Зимен дъб, горун /Quercus daleshampii/ в гр. Бобов дол, обявен със Заповед № 2679 от 18.10.1969 г., ДВ, бр. 99 /1969 г.;
- Зимен дъб, горун /Quercus daleshampii/ в с. Голема Фуча, обявен със Заповед № 1126 от 08.12.1981 г,, ДВ, бр. 102/1981 г.;

През 2013 г. е постъпило заявление от жител на с. Бабинска река, община Бобов дол за обявяване на вековно дърво от вида зимен дъб, като към настоящия момент, процедурата по обявяването не е приключила.

На определени разстояния от територията на община Бобов дол /конкретното отстояние е посочено по-долу в описанията на всяка от ЗТ/ **са паспортизирани следните обекти с природозащитен статус** /Съгласно становище с изх. № 08-00-25 /1//18.02.2014г. на РИОСВ-Перник/.

- ✓ **Защитена местност „Чокльово блато“ е с площ 320 ha.** Тя заема части от община Радомир в землището на село Байкалско. Защитената територия е с код 110 в Регистъра на защитените територии и е обявена със Заповед №1022/30.12.1992 г., обн. ДВ бр. 7/1993 г. с цел опазване на естествени местообитания на редки и застрашени птици и торфено находище. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани със строителство и всякакви други дейности, които увреждат естественият облик на местността или променят неблагоприятно водния и режим, забранява се черпенето на подпочвени води; палене на огън, опожаряване на тръстиката и друга растителност; забранява се внасяне и развъждане на различни видове животни или растения без съгласуване с Министерството на околната среда и БАН; забранява се лова и риболова; забранява се убиване, улавяне и безпокоене на птиците, разваляне на гнездата или събиране на яйцата им; забранява се замърсяване на водите;

забранява се паша на домашни животни в мочурливите терени по крайбрежието от 1 март до 30 юни; забранява се къпане и ползване на плавателни съдове в езерото. Разрешава се ползване на торфа за лечебни цели; строителство, свързано единствено с торфодобива по предварително изготвен проект; поддържане на водозадържащите съоръжения; допуска се ползването на води след преливника на Чокльово блато за нуждите на местното население след спазване на всички изисквания, произтичащи от законите. **Защитената местност е разположена на разстояние от около 5 km по въздушна линия от териториалните граници на община Бобов дол.**

- ✓ **Защитена местност „Вековна букова гора“ е с площ 1,3 ha.** Тя заема части от община Кюстендил в землището на село Граница. Защитената територия е с код 133 в Регистъра на защитените територии и е обявена със Заповед №420/14.11.1995 г., обн. ДВ бр. 105/1995 г. с цел опазване на букова гора. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани със строителство, разкриване на кариери, изземване на инертни материали, корекция на речните корита, както и други дейности, променящи естествения облик на местността или водния є режим; забранява се извеждане на реконструкционни сечи и залесяване с неприсъщи дървесни видове; забранява се увреждане, изкореняване и унищожаване на естествената растителност, бране на цветя за букети, събиране на билки; забранява се пашата на кози; забранява се замърсяване с битови, промишлени и строителни отпадъци. **Защитената местност е разположена на разстояние от около 13 km по въздушна линия от териториалните граници на община Бобов дол.**

- ✓ **Природна забележителност „Янкьовец – Вековна дъбова гора“ е с площ 2,39 ha.** Тя заема части от община Радомир в землището на селата Извор и Житуша. Природната забележителност е с код 120 в Регистъра на защитените територии и е обявена със Заповед №3039/03.10.1974 г., обн. ДВ бр. 88/1974 г., актуализирана със Заповед №РД-548/12.07.2007 г., бр. 68/2007 на ДВ, с цел опазване на вековна дъбова гора. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани със изсичане, кастрене и **повреждане на** дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения; пашата на добитък през всяко време; да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите; да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения; забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите; забранява се воденето на интензивни и голи главни сечи.

Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества. **Природна забележителност е разположена на разстояние от около 700 m по въздушна линия от териториалните граници на община Бобов дол.**

✓ **Природна забележителност „Янкьовец – Находище на Див Божур“ е с площ 1,2 ha.** Тя заема части от община Радомир в землището на село Извор. Природната забележителност е с код 119 в Регистъра на защитените територии и е обявена със Заповед №3039/03.10.1974 г., обн. ДВ бр. 88/1974 г., с цел опазване на естествено находище на Див Божур. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани със сеч, кастрене и повреждане на дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения; пашата на добитък през всяко време; да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите; забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения; забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите; забранява се воденето на интензивни и голи главни сечи. Единствено е разрешено воденето на санитарна сеч и изваждане на престарелите дървета с влошени декоративни качества. **Природната забележителност е разположена на разстояние от около 1 500 m по въздушна линия от териториалните граници на община Бобов дол.**

✓ **Природна забележителност „Находище на Турска леска“ е с площ 20 ha.** Тя заема части от община Бобошево в землището на село Скрино. Природната забележителност е с код 396 в Регистъра на защитените територии и е обявена със Заповед №882/25.11.1980 г., обн. ДВ бр. 1/1981 г., с цел опазване на находище на Турска леска. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани със нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата; преминаването и паркирането на моторни превозни средства; пашата на домашни животни; забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност; забранява се извеждането на сечи. **Природна забележителност е разположена на разстояние от около 4 km по въздушна линия от териториалните граници на община Бобов дол.**

✓ **Природен парк „Витоша“ е с площ 27 079.11 ha.** Парка заема части от общините Перник, Радомир, Самоков и Столична община. Природният парк е с код 1 в Регистъра на защитените територии и е обявена с ПМС №15422/27.10.1934 г., обн. ДВ бр. 178/1934

г., с цел обявяване за строго охранителен периметър и природен парк с резерватите в него, горите и пасбищата-яйлаци в планина Витоша. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани с ловуването извън границите на ГС „Витошко“; безпокоенето на дивите животни, а така също събирането и унищожаването на яйцата на птиците и повреждането на гнездата им; забранява се късането на цветя, чупенето на клони, както и други дейности, с които се поврежда растителността; забранява се извеждането на сечи освен санитарни и отгледни до приемането на устройствен проект; забранява се събирането на билки и горски плодове за търговски и промишлени цели. **Природният парк „Витоша“ е разположен на разстояние от около 14,500 km по въздушна линия от териториалните граници на община Бобов дол.**

✓ **Национален парк „Рила“ е с площ от 81 046 ha.** Националният парк заема части от 11 общини и е с код 3 в Регистъра на защитените територии, обявена със Заповед №114/24.02.1992 г., обн. ДВ бр. 20/1992 г., с цел да се запазят завинаги в полза на обществото комплекси от саморегулиращи се екосистеми и присъщото им видово разнообразие, местообитания на редки и застрашени видове и съобщества, характерни и забележителни пейзажи и обекти на неживата природа, които имат световно значение за науката и културата. С предмет на опазване, Съгл. Заповед за обявяване/План за управление с Решение №522/04.07.2001 г., бр. 66/2001 на ДВ: Смърч /Picea abies/, бял бор /Pinus sylvestris/, обикновенна ела /Abies alba/, обикновен бук /Fagus sylvatica/, горска светлика /Luzula sylvatica/, черна боровинка /Vaccinium myrtilus/, златиста кандилка /Aquilegia aurea/, жълт планински крем /Lilium jankae/, витошко лале /Trolius europaeus/, жълта тинтява /Gentiala lutea/, белодробен лишей /Lobaria pulmonaria/, клек /Pinus mugo/, петниста тинтява /Gentiana punctata/, български омайник /Geum bulgaricum/, божествена иглика /Primula deorum/, крайснежно звънче /Soldanella pusilla/, златовръх /Rhodiola rosae/, картъл /Nardus stricta/, хвойна /Juniperus sibirica/, червена боровинка /Vaccinium vitis-idaea/, мечка /Ursus arctos/, вълк /Canis lupus/, благороден елен /Cervus elaphus/, сърна /Capreolus capreolus/, лисица /Vulpes vulpes/, дива свиня /Sus scrofa/, катерица /Sciurus vulgaris/, черен кълвач /Dryocopos martius/, глухар /Tetrao urogalus/, лещарка /Bonasa bonasia/, скален орел /Aquila chrysaetos/, усойница /Vipera berus/, живороден гущер /Lacerta vivipara/, балканска пъстърва /Salmo trutta fario/. Регламентираният режим на защита включва дейности, свързани с поддържане разнообразието на екосистемите и защита на дивата природа; опазване и поддържане на биологичното разнообразие в екосистемите. Територии с режим на строга защита резервати - 20%; територии с временен статут на строга защита - 3,1%; територии с направляван режим; предоставяне

на възможности за развитие на научни, образователни и реакреационни дейности и развитие на екоторизъм. **Национален парк „Рила“ е разположен на разстояние от около 9 км. по въздушна линия от териториалните граници на община Бобов дол.**

1.3.2. Защитени зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие /ЗБР/

На територията на община Бобов дол са разположени 4 бр. защитени зони – BG0001013 „Скрино“; BG0002108 „Скрино“; BG0002100 „Долна Козница“ и BG0000298 „Конявска планина“ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие /съгласно становище с изх. №08-00-25/1//18.02.2014г. на Директора на РИОСВ-Перник/.

От Европейската екологична мрежа Натура 2000 в обхвата на община Бобов дол попадат части от две защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици /Директива 2009/147/ЕС/ и две защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /Директива 92/43/ЕЕС/.

1.3.2.1. Защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /Директива 92/43/ЕЕС/

Двете защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /Директива 92/43/ЕЕС/ са:

- ✓ **Защитена зона „Скрино“.** Тя е с код BG 0001013 в Регистъра на защитените зони и е от тип К – Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците. Има обща площ 127,554.60 dka, разположена е в континенталния биогеографски район при географска дължина E 22° 8' 8" и географска ширина N 42° 8' 46" при средна надморска височина 812 m. Одобрена е с Решение на Министерски съвет №611/16.10.2007г, ДВ бр.85/2007, изм. и допълнение с РМС №811/16.11.2010г., поб. в ДВ бр.96/2010г. Зоната заема части от общините Бобов дол, Невестино, Кочериново и Бобошево. Предвид обширната площ, защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ-Перник и РИОСВ-Благоевград. Защитената зона отстои на 17 км. от град Бобов дол.

Таблица 48. Връзка на защитената зона с други зони от Натура 2000

Код на зоната	Име на зоната	Тип на зоната
BG0002107	Бобошево	J
BG0002100	Долна Козница	J
BG0001011	Осоговска планина	K
BG0002108	Скрино	J

Таблица 49. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ „Скрино”

Класове Земно покритие	***% Покритие***
Друга орна земя	4
Други земи /включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти/	1
Иглолистни гори	5
Смесени гори	13
Сухи тревни съобщества, степи	30
Храстови съобщества	21
Широколистни листопадни гори	26
Общо Покритие	*100*

Защитена зона „Скрино“ е създадена с цел:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

<u>Природни местообитания, които са обект на опазване:</u>

91E0* - Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior /Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae/; Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior /Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae/

3260 - Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitricho-Batrachion; Water courses of plain to montane levels with the Ranunculion fluitantis and Callitricho-Batrachion vegetation

3270 - Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p.; Rivers with muddy banks with Chenopodion rubri p.p. and Bidention p.p. vegetation

5210 - Храсталаци с Juniperus spp.; arborescent matorral with Juniperus spp.

6110* - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi; Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the Alysso-Sedion albi

6210* - Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик /Festuco-Brometalia/ /*важни местообитания на орхидеи/; Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates /Festuco Brometalia/ /*important orchid sites/

6220* - Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea; Pseudo-steppe with grasses and annuals of the Thero-Brachypodietea

62A0 - Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества Eastern sub-mediterranean dry grasslands /Scorzoneratalia villosae/

6430 - Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels

6510 - Низинни сенокосни ливади Lowland hay meadows /Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis/

8210 - Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове /Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation

8220 - Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове /Siliceous rocky slopes with chasmophytic vegetation/

8230 - Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albiVeronicion dillenii; Siliceous rock with pioneer vegetation of the Sedo-Scleranthion or of the Sedo albi-Veronicion dillenii

9130 - Букови гори от типа Asperulo-Fagetum, Asperulo-Fagetum beech forests

9150 - Термофилни букови гори /Cephalanthero-Fagion/, Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion

9170 - Дъбово-габърови гори от типа Galio-Carpinetum, Galio-Carpinetum oak-hornbeam forests

9180* - Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове, Tilio-Acerion forest of slopes, screes and ravines

9530* - Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор /Sub/Mediterranean pine forest with endemic black pines/

91AA* - Източни гори от космат дъб /Eastern white oak forests/

91M0 - Балкано-панонски церово-горунови гори /Pannonian-Balkanic turkey oak-sessile oak forests/

91W0 - Мизийски букови гори /Moesian beech forests/

92A0 - Крайречни галерии от Salix alba и Populus alba, Salix alba and Populus alba galleries.

- ✓ **Бозайници, обект на опазване в ЗЗ „Скрино“ са:**

Широкоух прилеп /Barbastella barbastellus/, Европейски вълк /Canis lupus/, Видра /Lutra lutra/, Рис /Lynx lynx/, Дългокрил прилеп /Miniopterus schreibersi/, Дългоух нощник /Myotis bechsteini/, Остроух нощник /Myotis blythii/, Дългопръст нощник /Myotis capaccinii/, Трицветен нощник /Myotis emarginatus/, Голям нощник /Myotis myotis/, Средиземноморски подковонос /Rhinolophus blasii/, Южен подковонос /Rhinolophus euryale/, Голям подковонос /Rhinolophus ferrumequinum/, Малък подковонос /Rhinolophus hipposideros/, Подковонос на Мехели /Rhinolophus mehelyi/, Кафява мечка /Ursus arctos/, Пъстър пор /Vormela peregusna/.

- ✓ **Земноводни и влечуги, обект на опазване са:**

Жълтокоремна бумка /Bombina variegata/, Обикновена блатна костенурка /Emys orbicularis/, Шипобедрена костенурка /Testudo graeca/, Шипоопашата костенурка /Testudo hermanni/, Голям гребенест тритон /Triturus karelinii/.

- ✓ **Риби, предмет на опазване в ЗЗ „Скрино“:** Маришка мряна /Barbus plebejus/, Обикновен щипок /Cobitis taenia/, Европейска горчивка /Rhodeus sericeus amarus/.
- ✓ **Безгръбначни: Ручеен рак*** /Austropotamobius torrentium/, Обикновен сечко /Cerambyx cerdo/, Брумбар рогач /Lucanus cervus/, Буков сечко /Morimus funereus/, Алпийска розал /Rosalia alpina/.

➢ **Защитена зона „Конявска планина“.** Тя е с код BG 0000298 в Регистъра на защитените зони и е от тип B – Защитена зона по Директива 92/43/EEC за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Има обща площ 96 719.50 dka, разположена е в континенталния биогеографски район при географска дължина E 22° 21' 54" и географска ширина N 42° 21' 59" при средна надморска височина 1041 m. Одобрена е с Решение на Министерски съвет №122/02.03.2007г, ДВ бр.21/2007 г. Зоната заема части от областите Кюстендил и Перник, като в обхвата на община Бобов дол се включва малък фрагмент от нея. Защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ-Перник. Защитената зона включва част от средно високата Конявска планина. На места са запазени стари дъбови и букови гори. Около връх Виден /предложен за защитена местност/ има редки тревни местообитания. Зоната опазва значителни по площ представителни калцифилни местообитания, повечето приоритетни и богати на защитени видове растения. Зоната опазва една от двете останали жизнени популации на сухоземни костенурки в планините около Радомирското поле. Зоната е stepping-stone биокоридор за мечката.

Уязвимост: Плановете за строителство на вятърни електроцентрали могат да нанесат значителни въздействия на тревни, скалисти и храстови местообитания. При бъдещо разширяване на международния път за Република Македония е необходимо да се вземат мерки за опазване на защитените местообитания и дефрагментация местообитанията на мечката и риса. Необходимо е предотвратяване на интензификация на човешките дейности и присъствие в залесените части за да се запазят местообитанията на мечката. Бракониерството на мечки е сериозен проблем. Зоната е застрашена от западане на екстензивната паша обусловила съществуването на полу-естествените сухи тревни и храстови местообитания и съответно най-добрите местообитания за видовете Testudo. Събирането на костенурки е сериозен проблем. Старите гори са застрашени от изсичане, като се посяга до малкото недокосвани досега от сечи гори. Голям проблем е засаждането на чужди горски видове. Едновременно с това дъбовите гори са с издънков характер и са силно уязвими от деградация и изместване от други видове – необходимо е активно управление към постепенно естествено възобновяване на семенните гори.

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

1.3.2.2. Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици 2009/147/ЕО

Двете защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици 2009/147/ЕО са:

- **Защитена зона „Скрино“ е с код BG 0002108** в Регистъра на защитените зони и е от тип J - Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията. Има обща площ 24.947.08 dka, разположена е в континенталния биогеографски район при географска дължина E 22° 12' 25" и географска ширина N 42° 12' 58" при максимална надморска височина 957 m. Защитената зона е обявена със Заповед №РД-782/29.10.2008г., ДВ бр.104/2008г. на Министъра на околната среда и водите и одобрена с Решение на Министерски съвет №122/02.03.2007г, ДВ бр.21/2007 г. Зоната заема части от област Кюстендил, обхваща общините Бобов дол, Невестино и Бобошево. Защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ-Перник.

Предмет на опазване в ЗЗ „Скрино“ с код BG0002108 са следните видове птици:

Видове, включени в *Приложение 2* на Закона за биологичното разнообразие /*Прил. I на Дир.79/409/ЕЕС*/:

- Сирийски пъстър кълвач /Dendrocopos syriacus/, Среден пъстър кълвач /Dendrocopos medius/, Ливаден дърдавец /Crex crex/, Сокол скитник /Falco peregrinus/, Бухал /Bubo bubo/, Бял щъркел /Ciconia ciconia/, Ловен сокол /Falco cherrug/.

Редовно срещащи се мигриращи видове птици, които не са включени *в Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие /Прил. I на Дир.79/409/ЕЕС/:*

- Обикновен пчелояд /Merops apiaster/

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- В границите на защитената зона се забранява:

- Премахването на характеристики на ландшафта /синори, единични и групи дървета/ при ползването на земеделските земи, като такива;
- Залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Косенето на ливадите преди 1 юли, както и косенето от периферията към центъра.

ЗЗ „Скрино“ се намира в Югозападен регион на България, в триъгълника между Невестино, Дупница и Бобошево, северно от село Скрино. Тя обхваща хълмиста местност на север от селата Вуковски ханове, Локвата и Мали Върбовник, достигайки на изток до село Каменик. На юг нейната територия се простира до селата Циклово и Вуково. Има няколко типа местообитания на територията на обекта, но най-важно за националната екологична мрежа са влажните ливади и пасища и частично - скалните експозициите в района на дефилето.

Районът е много чувствителна към човешки дейности, свързани с традиционните практики на ползване на ливадите и пасищата. Най-сериозните заплахи са косенето, които не вземат под внимание през гнездовия период на ливадния дърдавец, както и превръщането на пасищата в обработваеми земи или гори. Промените в хидрологичния режим на района водят до промени във влажността на ливадите.

- **Защитена зона „Долна Козница“ е с код BG 0002100** в Регистъра на защитените зони и е от тип J - Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията. Има обща площ 39.945.17 dka, разположена е в континенталния биогеографски район при географска дължина E 22° 16' 9" и географска

ширина N 42° 16' 14" при средна надморска височина 596 m. Защитената зона е обявена със Заповед №РД-810/06.11.2008г., ДВ бр.108/2008г. на Министъра на околната среда и водите и одобрена с Решение на Министерски съвет №122/02.03.2007г, ДВ бр.21/2007 г. Зоната заема части от област Кюстендил, обхваща общините Бобов дол, Невестино и Бобошево. Защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ-Перник.

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване са видове, включени в *Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие /Прил. I на Дир.79/409/ЕЕС/*:

Сив кълвач /Picus canus/, Червеногърба сврачка /Lanius collurio/, Горска чучулига /Lullula arborea/, Ловен сокол /Falco cherrug/, Ливаден дърдавец /Crex crex/, Полска бъбрица /Anthus campestris/.

ЗЗ „Долна Козница“ се намира в Югозападна България, между Дупница и Невестино. Тя обхваща хълмиста местност на двата бряга на река Кознишка - ляв приток на Струма - и на път, свързващ двата града. На север достига до село Коркина, а на юг - Мърводол и Блато. На запад тя е ограничена от град Невестино. Територията на мястото включва няколко типа местообитания, най-голям дял и важност, принадлежащи на пасища и ливади, обрасли с ксеротермни тревни съобщества от Dichantium schaemum, Poa bulbosa и Crysopogon Gryllus /Бондев, 1991/.

ЗЗ „Долна Козница“ е от световно значение за опазване на Ливадния дърдавец /Crex crex/, който гнезди в зоната със значителна численост.

Районът е много чувствителен към човешки дейности, свързани с ползването на ливадите и пасищата. Най-сериозните заплахи са косенето, които не вземат под внимание през гнездовия период на ливадния дърдавец, както и превръщането на пасищата в обработваеми земи. Промените в хидрологичния режим на района водят до промени във

влажността на ливадите. Бракониерството е разпространена практика в региона, която води до безпокойство и пряко унищожаване на птиците, включително на ливадния дърдавец.

Посочените 4 бр. защитени зони – BG0001013 „Скрино“ по Директива за местообитанията; BG0002108 „Скрино“ по Директивата за птиците; BG0002100 „Долна Козница“ Защитена зона по Директива за птиците и BG0000298 „Конявска планина“ по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, по смисъла на Закона за биологичното разнообразие са особено уязвими към човешки дейности, свързани с разрушаване на тревни и горски местообитания /напр. застрояване, туристически дейности и др./

При стопанисването, управлението и планирането на земите, попадащи в екологичната мрежа Натура 2000, трябва да се осигурят благоприятни условия за тяхното екологично, икономическо и социално устойчиво управление, съвместимо с консервационните цели на защитените зони.

Целите и предвижданията на ОУП на Община Бобов дол не са свързани с промени на приоритетните природни местообитания и местообитания на защитени животински видове, и не се очаква да доведат до промени в структурата и функциите на защитените зони от мрежата Натура 2000, така и в тези на защитените територии.

Реализирани, разрешени или в процедура по съгласуване инвестиционни предложения, планове, програми и проекти:

В табличен вид /Приложение 1/ е дадена информация за решения по ОС, ОВОС, ЕО на процедирани инвестиционни предложения, планове, програми и проекти. .

Информацията е налична и на страницата на РИОСВ - Перник http://www.pk.riosv-pemik.com - в Натура 2000; в ОВОС и екологична оценка /ЕО/.

За всяко едно инвестиционно предложение, предвидено за реализиране на територията на община Бобов дол и издадено от РИОСВ - Перник решение по реда на Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие, община Бобов дол е уведомявана своевременно, като са предоставяни копия от съответните решения.

Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС планове, програми и проекти (ППП) на територията на РИОСВ - Перник

№	Наименование на ППП	Възложител	Местоположение										Засегнато природно местообитание/ местообитание			По реда на глава шеста от ЗООС и глава трета от наредбата по чл. 31а от ЗБР				По реда на глава втора от наредбата по чл. 31а от ЗБР			
			община	землище	№ на имот или координатни точки	Площ (дка)/обхват	На територията на				В близост до		зони за местообитания		зона за птици	задължителна ЕО	Прекратяване	Преценка необходимостта от		Становище по ЕО		Решение по ОСВ			
							ЗЗ за местообитания		ЗЗ за птици																
							код	площ (дка)	код	площ (дка)	ЗЗ за местообитания	ЗЗ за птици	природни местообитания	видове				Да не се извърши	Да се извърши	Съгласува	Не съгласува	Да се извърши ОСВ	Съгласува	не съгласува	Прекратява
	Преценяване необх. от ЕО на програма за управление на дейностите по отпадъци в община Бобов дол за периодна действие 2008-2012 г.	община Бобов Дол	Бобов дол	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Решение ПЕ-29-ЕО/2008г., 03.12.2008г.	0	0	0	0	0	0	0
	ПУП - ПП на Въздушна линия усукани проводници 380 V в ПИ № 099.033, земл. на с. Г. Върбовник	Васил Димитров Василев	Бобов дол	Голем Въбровник	099.033	0	0	0	BG0002100	0	0	0	0	0	0	0	0	Решение № ПЕ-13-ЕО/11.05.2009г.	0	0	0	0	0	0	0
	Изграждане на фотоволтаична централа	Про-Екоен ООД 201127013	Бобов дол	Локвата	44210.012.005	11,605	0	0	BG0002108	11,605	0	0	0	0	0	0	0	ПЕ--15-ЕО/25.10.2010г.	0	0	0	0	0	0	0
	ПУП-ПРЗ за Изграждане на фотоволтаична централа	Ризева 2008 ЕООД	Бобов дол	Блато	УПИ III 64, УПИ XII, УПИ XII, кв.1	2.528	0	0	0	0	0	BG0002100	0	0	0	0	0	ПЕ-02-ЕО/25.01.2012	0	0	0	0	0	0	0
	ПУП-ПЗ за Изграждане и експлоатация на ветроенергиен парк	ТЕРРАВЕТРОССОЛЕ ООД	Бобов дол	Бобов дол	135	0.225	0	0	0	0	BG0000298	0	0	0	0	0	0	0	ПЕ-07-ЕО/08.05.2012	0	0	0	0	0	0	0
	ПУП-ПЗ за Изграждане и експлоатация на ветроенергиен парк	ТЕРРАВЕТРОССОЛЕ ООД	Бобов дол	Мламолово	000290, 00004, 000274, 000283, 000284, 000287	Януари.35	0	0	0	0	BG0000298	0	0	0	0	0	0	0	ПЕ-07-ЕО/08.05.2012	0	0	0	0	0	0	0
	Проект на ПУП-ПЗ на имот № 229013 м. Белия път в землището на с. Големо село за смяна предназначението на имота от нива за устройване на предимно производствета-пп зонаи за бъдещо застрояване площадка за изкупуване на черни и цветни метали	ЕТ Васил Коритарски-Ваки 03	Бобов дол	Големо село	229013	0.5	0	0	0	0	0	BG0002108 BG0002100	0	0	0	0	0	ПЕ-6-ЕО/29.03.2013	0	0	0	0	0	0	0
	ПУП-ПЗ на имот №023002 находящ се в м. Айгонска слива" с цел промяна предназначението на земеделска земя за религиозни дейности-изграждане на параклис	Община Бобов дол	Бобов дол	Мало село	23002	3,75	0	0	0	0	0	BG0002100	0	0	0	0	0	ПЕ-9-ЕО/07.06.2013	0	0	0	0	0	0	0

Реализирането на посочените ИП, планове и програми в обхвата на Община Бобов дол не са свързани с промени на приоритетните природни местообитания и местообитания на защитени животински видове, не са довели и не се очаква да доведат до промени в структурата и функциите на защитените зони от мрежата Натура 2000.

1.4. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – ИЗТОЧНИЦИ НА ЗАМЪРСЯВАНЕ

Обща характеристика

Община Бобов дол е разположена в равнинен и полупланински район на Кюстендилска област, в Югозападния район за планиране. Икономикогеографското положение на Югозападния район, определящо по отношение на стопанския потенциал, се характеризира със съществени позитивни особености. Това се дължи на наличието на богати залежи на полезни изкопаеми, каквато несъмнено са кафявите въглища, добивани в региона и териториалната близост на столичния град. Икономиката на общината е тясно свързана с добива на въглища още от времето на Османската империя. За първи път проучвания на Бобовдолския въглищен басейн прави френски пътешественик и геолог Ами Буе, а първият добив започва през 1891г. след Освобождението. По-късно през 1907г. княз Фердинанд учредява търговското дружество „Мини Бобов дол“, а през 1980-те години то достига своя връх. В него работят 7300души и се добиват 2 млн. тона въглища на година. В последно време въгледобивът е в процес на ликвидиране, въпреки противоречивите геоложки данни. Силно влияние върху това оказват и екологичните фактори като замърсяването на въздуха, почвите и водите, както и навлизането на новите технологии за производство на електроенергия от възобновяеми източници.

Поради икономическото развитие и функционирането на предприятия от тежката промишленост по принцип, се отчита замърсяване на въздуха с редица замърсители. Тяхното вредно влияние е силно изразено и в община Бобов дол, не само по отношение качеството на атмосферния въздух, но и върху останалите компоненти, и факторите на околната среда, а именно: геоложка среда, почви, повърхностни и подземни води, ландшафт, културно историческо наследство и здравно-хигиенните й аспекти, отпадъци и вредни физични фактори.

1.4.1. Атмосферен въздух. Качество на атмосферния въздух

РОУКАВ /райони/подрайони за оценка и управление на КАВ по чл. 30, ал.1 от Наредба 7.

Със Заповед № РД-969/21.12.2013 г. на Министъра на МОСВ са утвърдени районите /агломерациите/ за оценка и управление качеството на атмосферния въздух /РОУКАВ/, съгласно която област Кюстендил попада в Югозападен РОУКАВ.

Оценката на качеството на атмосферния въздух се извършва за основните контролирани показатели - прах, фини прахови частици /ФПЧ/, серен диоксид, азотен диоксид, тежки метали, както и за други специфични замърсители, съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух. Реализираните до този момент оздравителни мерки в енергетиката и промишлеността, с малки изключения, не осигуряват необходимото количествено и устойчиво намаление на емисиите на атмосферните замърсители от тези сектори. Наблюдаваното намаление на емисиите на отделни замърсители е преди всичко в резултат от ограничаването на производствените дейности.

1.4.1.1 Основни замърсители

Според данните от Националната статистика в община Бобов дол функционират големи предприятия - „горещи точки”, които трайно замърсяват въздушния басейн на територията на общината с емисиите на редица замърсяващи горивни и производствени процеси, което не дава основание да се допусне, че тя се отличава с чиста и съхранена природна среда. Забелязва се тревожна тенденция към увеличаването на вредни вещества в атмосферата за всички показатели, с изключение на емисиите на метан и на въглероден оксид от индустриални горивни и производствени процеси. Най-опасни са увеличените емисии от серни оксиди и от въглероден диоксид в атмосферата, чийто главен източник е ТЕЦ „Бобов дол”.

Източници на замърсяване на атмосферния въздух

- Въгледобив Бобов дол ЕАД-ПКЦ /Парокотелна централа/ с два броя котли на твърдо гориво

Данни от 2013 г:

- прах-0,107 кг/час;
- въглероден оксид-0,178 кг/час;
- серен диоксид-1,258 кг/час;

- азотни оксиди-0,446 кг/час.

Данни от 2014 г. все още не са въведени от операторите в Европейския регистър за изпускане и пренос на замърсители.

Дружеството е извършило на 02.08.2012г. собствени периодични измервания на вредните вещества, изпускани в атмосферния въздух от дейността на Котел №2 и Котел № 4 тип „Carborobot", находящи се в гр. Бобов дол, ул. Георги Димитров, обл. Кюстендил, стопанисвани от "Въгледобив Бобов дол" ЕООД. Резултатите от анализа са отчетени в Протокол от изпитване №01-1021/15.08.2012г. на Акредитирана лаборатория Централна лаборатория София-01 към ИАОС. Измерените показатели отчитат стойности, които превишават нормите за допустими емисии: по показател прах - 205 мг/нм^3 при норма за допустими емисии 150 mг/нм^3, въглероден оксид измерена стойност - 375 мг/нм^3 при норма за допустими емисии 250 мг/нм^3 и коригиран дебит на газа 1370 нм^3 /ч.

- ТЕЦ Бобов дол ЕАД, с. Големо село, община Бобов дол - КР № 45-Н1/2012г. - Горивна инсталация с номинална топлинна мощност 1144 MWth /електрическа мощност - 420 MWe/ – производство на електрическа енергия, включваща:
  - Енергиен котел ЕК 1 – резервен;
  - Енергиен котел ЕК 2
  - Енергиен котел ЕК 3 в експлоатация до 31.12.2014 г.

    - ПКМ – 12 за разпалване на основните мощности – 8 MW.

Изградена е сероочистна инсталация /СОИ-1/ - за ЕК №2 и ЕК №1 и е въведена в експлоатация с Разрешение за ползване № СТ-05 1294/ 01.10.2012 г. само за блок №2. Към настоящия момент няма изградена връзка от блок №1 към СОИ 1.

Със Заповед №РД-150/19.12.2012 г. на Директора на РИОСВ-Перник е наложена принудителна административна мярка на ТЕЦ Бобов дол ЕАД - спиране на производствената дейност на енергиен котел /блок/ №1-резервен, с номинална топлинна мощност 572 MW /електрическа мощност 210 MW/, представляващ част от горивна инсталация за производство на електроенергия, считано от 19.12.2012 г., чрез принудително извеждане от експлоатация на ЕК №1 и пломбиране на запорен шибър на основен питателен клапан и прекратяване подаването на вода към тръбопроводите за захранване на блока. Принудителната административна мярка /ПАМ/ е предприета поради липсата на изградена газоходна връзка от ЕК№1 - резервен до сероочистващата

инсталация /СОИ/ 1. С налагането й и пломбирането на котела се цели предотвратяване изпускането в атмосферния въздух на емисии от серен диоксид, които не са пречистени посредством СОИ. С ПАМ се предотвратява и преустановява неизпълнението на Условие 3.4 и Условие –9.1.1 на КР №45-Н1/20012 г. и извършването на административни нарушения от ТЕЦ Бобов дол ЕАД по чл.125, ал.1, т.2, вр. с чл.164 от ЗООС. Срокът на действие на ПАМ е постоянен до изграждането на газоходна връзка от ЕК №1 до СОИ 1.

ТЕЦ ”Бобов дол” е източник на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух над допустимите норми по показатели прах, серен диоксид и азотни оксиди, като това е констатирано, както при извършване на собствени непрекъснати измервания, така и при осъществен емисионен контрол от страна на експерти на РИОСВ-Перник и акредитираната лаборатория при ИАОС.

Във връзка с проведен емисионен контрол на ТЕЦ “Бобов дол” ЕАД с НП № С-8-0210/2013г. е актуализирана санкцията за наднормено замърсяване на атмосферния въздух от работата на Енергиен котел 3, като е наложена текуща ежемесечна санкция за наднормено замърсяване на атмосферния въздух от работата котела, поради неспазване на емисионната норма по показател прах, определена в Условие 9.2. – Таблица 9.2.1 – продължение от КР №45-Н1/2012 год., считано от 07.10.2013 г., до преустановяване на замърсяването или констатиране на нови стойности на определените в КР емисионни норми.

За ЕК №1 със Заповед № С-8-0206/10.07.2013 г. на директора на РИОСВ-Перник е спряна текуща месечна санкция в размер на 902 лв., считано от 04.07.2013 г., наложена на ТЕЦ Бобов дол ЕАД за превишена норма за прах в емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от дейността на котел №1, поради налагане на ПАМ.

При извършена проверка, съгласно Заповед №РД-128/27.09.2013 г. на директора на РИОСВ-Перник, обективирана в протокол №11/2013г. – КР№45-Н1/2012г. е констатирано неизпълнение на Условие 2.1. от издадено Комплексно разрешително № 45-Н1/2012г. „На притежателя на настоящето разрешително се разрешава да експлоатира ЕК 1 при възникване на аварийни ситуации, свързани с пълно изключване на ЕК 2, или при спиране на ЕК 2 за планов ремонт“. За констатираното нарушение на дружеството е съставен АУАН №41/25.11.2013 г. за установеното административно нарушение. Предстои издаване на НП.

През 2013 г. ЕК №1 е работил епизодично, при необходимост на ремонт на ЕК№3, като заместваща мощност на ЕК №3. РИОСВ-Перник е предприемала действия след съгласуване с МОСВ и при постъпване на писма от Електроенергиен Системен Оператор ЕАД, за необходимостта от включването му в паралел с електроенергийната система.

Дружеството има изградена и работеща система за собствени непрекъснати измервания. Представя месечни и годишен доклад за СНИ. Съставен е АУАН №0006/2013, за неспазване на емисионната норма по показател азотни оксиди, от изпускащо устройство №2, при работата на Блок №2 след СОИ /сероочистна инсталация/, като при норма 200 mg/нm^3 е отчетена стойност 238,22 мг/нm^3 от АС /автоматичната система/ за извършване на СНИ/ собствени непрекъснати измервания. Издадено е НП.

- В ТЕЦ “Бобов дол “ основните източници на замърсяване на околната среда са парогенераторите. Димните газове от парогенераторите се обезпрашават в електростатечни филтри, за чиято експлоатация и поддръжка се грижи специално изградено звено. При изгарянето на въглищата се получават отпадъчни продукти шлака и пепел, които се транспортират и депонират на сгуроотвал “Каменик “, разположен извън основната площадка на централата. В централата се изгарят въглища от различни минни басейни в страната които са с различни показатели за пепел, влага, сяра и калоричност. Затова започна изграждането на система за приемане, транспорт, осредняване и складиране на въглищата с цел хомогенизиране състава им, подобряване на горивния процес и от там намаляване емисиите на прах и серни съединения. С консервацията и рекултивацията на сгуроотвал “Сухото дере“ се дава възможност за възстановяване на чистотата на въздуха в региона. ТЕЦ “Бобов дол “ притежава изградена система за непрекъснати измервания на емитираните от комина в атмосферния въздух замърсители. Както беше упоменато, през 2012 година бе изградена сероочистваща инсталация на един енергоблок, към настоящия момент се проектира сероочистка на следващия енергоблок.

Данни от докладването по Европейския регистър за изпускане и пренос на замърсители

ТЕЦ Бобов дол ЕАД

Данни от 2009 г:

- въглероден диоксид - 2139720515,0 кг/годишно;
- азотни оксиди-4843555,0 кг/годишно;
- въглероден оксид-214929,0 кг/годишно;
- серни оксиди -530711190,0 кг/годишно;
- фини прахови частици-3 848481,0 кг/годишно

Данни от 2010 г:

- въглероден диоксид - 2380471337,0 кг/годишно;
- азотни оксиди - 3538630,0 кг/годишно;
- въглероден оксид - 11163,0 кг/годишно;
- серни оксиди - 41447207,0 кг/годишно;
- фини прахови частици - 2695942,0 кг/годишно

Данни от 2011 г:

- въглероден диоксид - 2829204000,0 кг/годишно;
- азотни оксиди-3032953,0 кг/годишно;
- въглероден оксид-51970,0 кг/годишно;
- серни оксиди -46186443,0 кг/годишно;
- фини прахови частици-3242651,0 кг/годишно

Данни от 2012 г:

- въглероден диоксид - 1717912000,0 кг/годишно;
- азотни оксиди-2931688,0 кг/годишно;
- въглероден оксид-201683,0 кг/годишно;
- серни оксиди -35399221,0 кг/годишно;
- фини прахови частици-1781432,0 кг/годишно

Данни от 2013 г:

- въглероден диоксид - 2030790000,0 кг/годишно;
- азотни оксиди-3468718,0 кг/годишно;

- въглероден оксид-155000,0 кг/годишно;
- серни оксиди -536576551,0 кг/годишно;
- фини прахови частици-2227799,0 кг/годишно.

ТЕЦ Бобов дол ЕАД притежава разрешително за търговия с квоти за емисии от парникови газове /съгласно Списък на обекти с издадени разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове /по Директива 2003/87/ЕС/. Дружеството е представило в ИАОС годишен верифициран доклад за 2013 г. - http://eea.govemment.bg/bg/r-r/r-te/documenti-ver doc/58.pdf. Докладът е верифициран от акредитирано дружество с издаден сертификат.

На територията на община Бобов дол е налична една голяма горивна инсталация - ТЕЦ Бобов дол ЕАД в с. Големо село, общ. Бобов дол, съгласно Списък на обекти с големи горивни инсталации /по Директива 2001/80/ЕС и Приложение № 6 от Наредба № 10 към ЗЧАВ/.

Други замърсители на атмосферния въздух

Паленето на стърнищата и неорганизираното изпускане на емисии в атмосферния въздух чрез изгаряне на гуми на МПС и на пластмаса, също влияят върху качеството на атмосферния въздух.

Локалните инсталации за отоплението на сградите са източници на серни окиси, прах и сажди в атмосферния въздух.

Степента на замърсяване на въздушния басейн по населени места е в пряка зависимост от стопанските дейности в тях и от броя на населението в съответното населено място. Особено обезпокоително е състоянието на въздушния басейн над землищата на Голямо село и град Бобов дол.

1.4.2 Води - състояние и опазването им. Водни ресурси

Водните запаси са незначителни. Използването на повърхностните води е минимално. Водите имат типичен “черешов” отток и през летните периоди водите не са достатъчни дори за населението. Напояването се осъществява само в частни земи за лично задоволяване и то при наличие на вода. Необходимо да се търсят възможности за

задържане и запазване на съществуващите водни ресурси. Общата оценка по този показател е набелязване на мерки за намаляване на загубите и опазването им, и пълноценно оползотворяване на съществуващите водни ресурси. С разширяването на горите в общината е възможно увеличаване на водните запаси.

Водните ресурси на територията на общината са представени от повърхностни и подземни води.

1.4.2.1 Повърхностни води. Вътрешни водоеми

Повърхностните води включват реките и водоемите. Районът е сравнително добре запасен с водоизточници. В западния край на общината, през по-голямата част от годината текат Мало и Голямофучките реки, които се събират при село Бабино и носят името „Бабинска река". В източния край тече река Бобовдолска. При местността Бинека, двете реки се сливат и образуват по-голямата река Разметаница, коритото на реката е с целогодишен отток, който е по-обилен през пролетния сезон. Влива се в р. Джерман, която пък е приток на река Струма. Главна отводнителна артерия за региона е р. Струма, в която се вливат протичащите на територията на общината реки.

Джерман е река в Западна България, Област Кюстендил, общини Сапарева баня, Дупница и Бобошево, ляв приток на река Струма. Дължината ѝ е 47,8 км. Отводнява северозападните склонове на Рила, Дупнишката и Бобовдолската котловина

За начало на река Джерман се приема малкото поточе, изтичащо от най-високо разположеното езеро Сълзата /2535 м н.в./ от Седемте рилски езера, което се оттича в езерото Близнака. В Близнака се вливат и потоците идващи от езерата Окото и Бъбрека и от него изтича вече по-голям поток, който преминава през езерото Трилистника и продължава надолу на североизток. След около 500 м в него отдясно се влива друг поток, идващ от най-долните две езера — Рибното и Долното езеро и двата потока дават началото на същинската река Джерман.

До излизането си от Рила реката протича в дълбока ледникова долина с редица прагове и водопади и силно залесена. В началото посоката ѝ е на североизток, а на 1,3 км северозападно от хижа "Вада" рязко завива на северозапад. При град Сапарева баня Джерман навлиза в Дупнишката котловина, завива на запад и долината ѝ става широка и сравнително плитка. След град Дупница Джерман захранена от множеството си главно рилски притоци става пълноводна, завива на юг-югозапад, долината ѝ значително се

разширява и протича през т.н. Долно Дупнишко поле. Влива отляво в река Струма, на 369 м н.в., на 1 км източно от град Бобошево.

Площта на водосборният басейн на реката е 767 км2, което представлява 4,43% от водосборния басейн на река Струма. Границите на водосборният ѝ басейн са следните: на запад и север — с водосборните басейни на реките Лява /Кознишка река/ и Арката, леви притоци на Струма; на юг — с водосборния басейн на Рилска река, ляв приток на Струма; на североизток и изток — с водосборния басейн на река Искър, от басейна на Дунав.

Основни леви притоци са: Скакавица, Перущица, Валявица, Фудиня, Горица, Отовица, Дупнишка Бистрица, Слатинска река, Кърчина река. **Десни притоци са**: Джубрена /Гюбрена/, Крушовица и Разметаница.

Река Джерман е с преобладаващо дъждовно-снежно подхранване с пролетно пълноводие /март-юни/ и лятно маловодие /юли-септември/. Среден годишен отток при град Дупница — 3,35 m3/s, в устието — 3,35 m3/s.

Идентифициране на водните тела на територията на община Бобов дол

Образуваната от сливането на реките Бабинска и Бобовдолска, по-голяма река Разметаница е с целогодишен отток, който е по-обилен през пролетния сезон.

№ по ред	Тип водно тяло	Код EU_CD	Описание на водното тяло
34	R13	BG4ST600R039	Река Разметаница от изворите до вливането ѝ в река Джерман

Извадка от Таблица I.28.1 от Приложения на ПУРБ на ЗБР - Водни тела категория “река” в Западнобеломорски район

№ по ред	Тип водно тяло	Код EU_CD	Описание на водното тяло
34	TR30	BG4ST600R039	Река Разметаница от изворите до вливането ѝ в река Джерман

Оценката на въздействието по водоотнемане и морфологични въздействия върху повърхностните водни тела категория “река” в басейна на река Струма

Резултати от анализа на хидроморфологични въздействия върху повърхностните водни тела – категория „река”, на територията на община Бобов дол

Резултатите от направената оценка на натиска, по отношение на морфологичните и хидроморфологичните въздействия на идентифицираните повърхностни водни тела – категория “река” в басейна на река Струма, на територията на община Бобов дол са следните:

- BG4ST700R028 - Река Струма от вливането на река Елешница до вливането на река Джерман - в добро състояние;
- BG4ST700R029 - Река Лева /Кознишка/ от изворите до вливането й в река Струма - в добро състояние;
- BG4ST600R039 - Река Разметаница от изворите до вливането й в река Джерман - в добро състояние;

Оценката на въздействието по водоотнемане и морфологични въздействия върху повърхностните водни тела категория “река” в басейна на река Струма е представена в извадка от Таблица II.11 на ПУРБ на ЗБР.

Извадка от Таблица II.11. Оценка на хидроморфологичните въздействия върху повърхностните водни тела категория “река” в басейна на река Струма

№ по ред	Описание на водното тяло	Хидроложки режим	Морфоогични въздействия	Оценка по хидроморфоогични въздействия
34	Река Разметаница от изворите до вливането йврека Джерман.	Водоотнемане до 25%	добро състояние	добросъстояние

Извадка от карта II. 13 на ПУРБ на ЗБР - Оценка състоянието на повърхностните водни тела в резултат на антропогенното въздействие

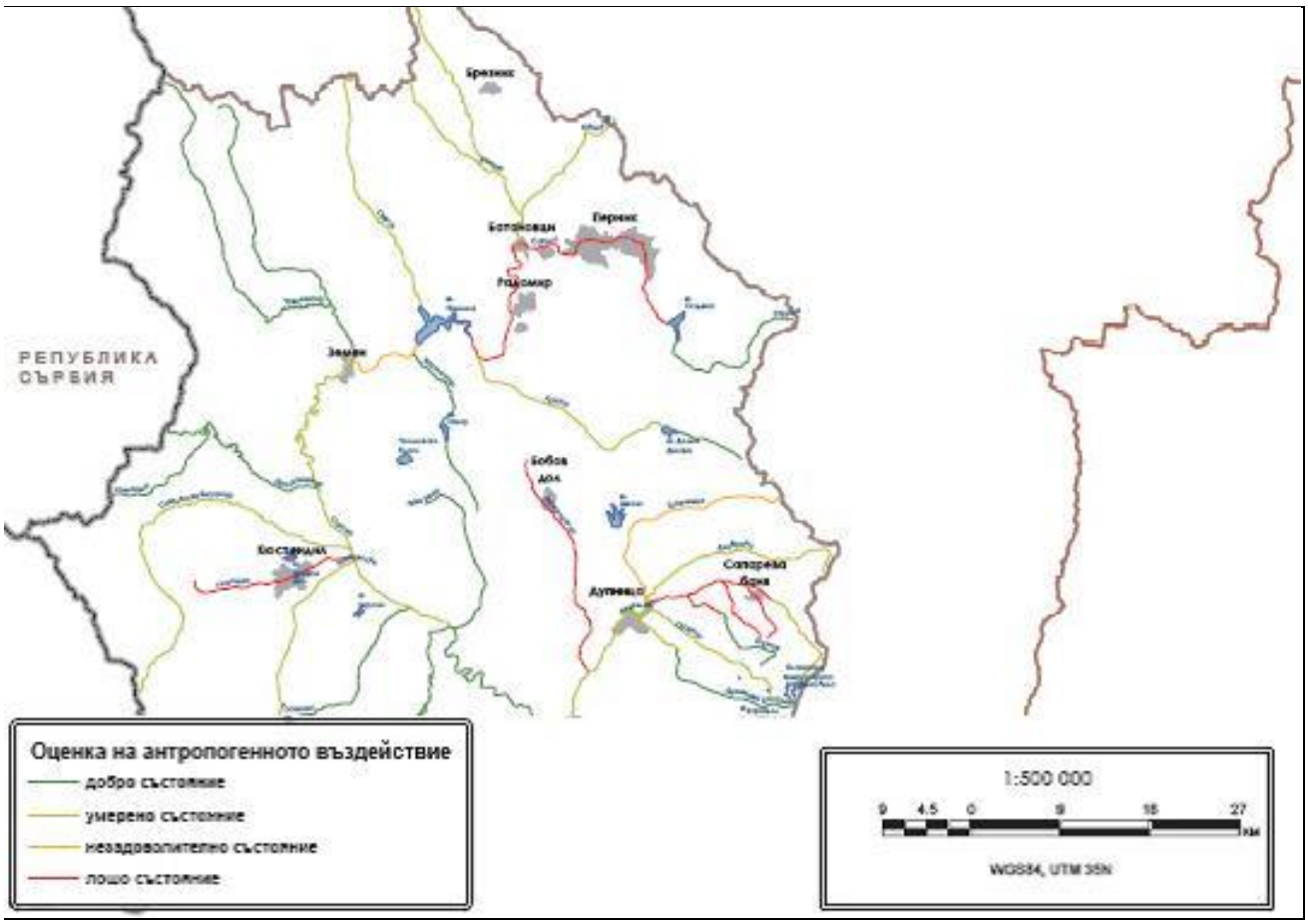

Състояние на повърхностните води

Информацията за състоянието на повърхностните води в териториалния обхват на РИОСВ - Перник е налична от данни и програми за мониторинг на БД ЗБР - Благоевград.

По поречие Струма, Национална система за мониторинг на околната среда /НСМОС/ обхваща 29 пункта за наблюдение качеството на повърхностните води в категория „реки“ и 3 пункта за наблюдение качеството на повърхностните води в категория „езеро“: яз. Студена, яз. Пчелина, яз. Дяково.

Резултатите от програмите за мониторинг са използвани за оценката на екологичното и химичното състояние на водните тела категория “река” и категория “езеро” в Западнобеломорски район за басейново управление на водите и публикувани в Бюлетин за състоянието на повърхностните и подземните водни тела за 2013 г.

На територията на община Бобов дол има един пункт от категория «реки» на повърхности води.

Оценка на екологичното състояние на повърхностните водни тела категория „река”

Оценката по данни от програмите за оперативен мониторинг е направена въз основа на сравняване на получените осреднени годишни концентрации на различните замърсители с определените стойности на всеки замърсител за всяко състояние по избраните класификационни системи,описани в ПУРБ на БДЗБР - Благоевград.

Оценката на състоянието на повърхностните водни тела - категория „река” и категория приравнени към „река” е изготвена като са взети предвид и двата компонента на екологичното състоянието - екологичен статус по АИБИ за биологичния елемент за качество - макрозообентос, оценка по основните физикохимични параметри, подкрепящи биологичните и оценка по специфични химични замърсители. Определящо за крайната оценка на състоянието е най-лошото от тези три групи параметри за всяко повърхностно водно тяло.

ПРОГРАМА ЗА ОПЕРАТИВЕН МОНИТОРИНГ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ категория „реки” за 2013 г. в териториалния обхват на РИОСВ - Перник, изпълнявани от РЛ на ИАОС, гр. София

№	Код на пункта	Наименование на пункта	Основни физикохимични	Честота ОФХ	Приоритетни вещества	Честота ПВ	Специфични замърсители	Честота СЗ	Хидроморфологични елементи	Честота ХМ
24	BG4ST00661MS530	р.Джерман преди вливане в р.Струма,	I гр. - 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, II, 12, 13, 14	4/пъти годишно/	-	-	-	-	-	-
25	BG4ST06681MS540	р.Тополница преди устие при гр.Дупница, мост за гр.Самоков, след вливане на р.Джубрена	I гр. - 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 II гр. - 1,2, 5, 10	1 /път годишно/	-	-	-	-	-	-
26	BG4ST06682MS550	р.Джубрена при с.Яхиново, преди устие	I гр. - 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14	I /път годишно/	-	-	-	-	-	-
27	BG4ST06649MS560	р.Дупнишка Бистрица след с.Бистрица, при	I гр. - 1,2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14	1 /път годишно/	-	-	-	-	-	-
28	**BG4ST00662MS570**	**р.Разметаница преди устие**	I **гр. - I, 2, 3, 6, 7, 8, 9,10,11,12,13,14**	**4 /пъти годишно/**	**2,4, 22**	**4 /пъти годишно**	I **гр. - 1** II **гр. - 1, 2, 3, 4,**	**4 /пъти годишно/**	-	-
29	BG4ST00681MS09 5	р.Треклянска преди устие	**I** гр. - 1, 2, 3, 6, **7,** 8, 9, 11, 12, 13, 14	4/пъти годишно/	-	-	-	-	-	-

- Химично и екологично състояние на повърхностните води: по типове категории водни тела, по групи показатели /хидроморфологични, биологични и химични/ и по класове състояния;

ПРОГРАМА ЗА ОПЕРАТИВЕН МОНИТОРИНГ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ по биологични елементи за качество - 2013 г. в териториалния обхват на РИОСВ - Перник, изпълнявани от РЛ на ИАОС, гр. София

№ по ред	речен басейн	име на пункта	геогр. координати		Биологични елементи за качество /програма 2013/					лаборатория
			X	Y	макрозообентос	нSе-о	о£XCD	юXQ.	фитопланктон	пробонабиране	
28	Струма	р. Новоселска преди устие	150536	4691849	X						РЛ
29	Струма	р. Елешница преди устие, при с. Четирци	159777	4685011	X						РЛ София
30	Струма	р. Лява река преди устие, на пътя за с. Мърводол	161795	4685440	X						РЛ София
31	Струма	р. Джерман преди гр. Дупница, след баластиери Яхиново 2	182362	4688249	**X**						РЛ
32	Струма	р. Джерман след гр. Дупница	177344	4684076	**X**						РЛ
33	Струма	р. Джерман преди вливане в р. Струма, мост за гр. Бобошево	172039	4674812	**X**						РЛ
34	Струма	р. Горица преди с. Овчарци	188895	4686149	**X**						РЛ
35	Струма	р. Тополница преди устие при гр. Дупница, мост за гр. Самоков, след	180801	4687729	**X**						РЛ София
36	Струма	р. Джубрена при с. Яхиново, преди устие	181594	4688978	**X**						РЛ София
37	Струма	р. Дупнишка Бистрица след с. Бистрица, при гр. Дупница, преди устие	179421	4686771	X						РЛ София
38	**Струма**	**р. Разметаница преди устие**	174549	4681391	X						РЛ
40	Струма	Яз. Пчелина	158573	4715583	X				X		РЛ
41	Струма	Яз. Дяково	177742	4696366	X				X		РЛ
42	Струма	Чокльово блато	156202	4702471	X				X		РЛ

Обобщена оценка на състоянието на повърхностните водни тела категория „река" и „приравнени към река" в басейна на река Струма. BG4ST600R039 р. Разметаница от изворите до вливането ѝ в р. Джерман - в риск

Таблица №1. Обобщена оценка на състоянието на повърхностните водни тела категория „река” и „приравнени към река“ в басейна на река Струма.

№ по ред	Код EU-CD	Описание на водното тяло	Обща оценка на състояниет/потенциалпо ПИРБ	Обща екологична цел	Оценка по ФХЕК за 2013г.	Оценка по БЕК за 2013г.	Обща оценка на екологичното състояние/потенциал за 2013г.
34	BG4ST600R039	Река Разметаница от изворите до вливането й в река Джерман.	лошо състояние	Достигане на добро състояние	лошо състояние	лошо състояние	лошо състояние
35	BG4ST500R030	Река Струма от вливането на река Джерман до вливането на река Благоевградска Бистрица.	умерен потенциал	СМВТ Достигане на добър потенциал	лошо състояние	умерен потенциал	лошо състояние
36	BG4ST500R040	Река Копривен от изворите до вливанетой в река Струма	добро състояние	Поддържане на добро състояние	добро състояние	няма данни	добро състояние

Забележка:

добро състояние * - Оценката на състоянието/ потенциала на водното тяло е направена в съответствие с ПУРБ;

Като най-значителна причина за състоянието на реките, оценени в лощо състояние по физикохичични параметри /превишения по показатели: БПК5, електропроводимост, нитритен азот, нитратен азот, общ фосфор и др./, се явяват източниците на дифузно замърсяване /населени места без изградена канализация, замърсяване с отпадъци и др./.

Обобщена оценка на състоянието на повърхностните водни тела – категория “река” в басейна на река Струма на територията на община Бобов дол

В ПУРБ на ЗБР, оценката на състоянието на повърхностните водни тела – категория „река” е изготвена, като са взети в предвид и трите компонента на екологичното състоянието – физико-химични параметри, хидроморфологични въздействия и биологични качествени параметри - АИБИ. Определящо за крайната оценка на състоянието е най-лошото от тези три състояния за всяко повърхностно водно тяло.

Извадка от Таблица II.12. Обобщена оценка на състоянието на повърхностните водни тела категория “река” в басейна на река Струма в обхвата на община Бобов дол

№ по ред	Код EU-CD	Описание на водното тяло	Оценкапо ФХП	Оценка по хидроморфоогични въздействия	Екологичен статус /по АИБИ/	Обща оценка на състояние/потенциал
19	BG4ST700R023	Река Новоселска от изворите до вливането й в река Струма	добро състояние	добро състояние	умерено състояние	умерено състояние
34	BG4ST600R039	Река разметаница от изворите до вливането й в река Джерман.	лошо състояние	добро състояние	незадоволително състояние	лошо състояние
24	BG4ST700R028	Река Струма от вливането на река Елешницадо вивaнето на река Джерман.	добро състояние	добро състояние	добро състояние	добро състояние
25	BG4ST700R029	Река Лева /Кознишка/ от изворите до вливането й в река Струма.	добро състояние	добро състояние	няма данни	добро състояние

Обобщена оценка на състоянието на повърхностните водни тела категория „река" и „приравнени към река" в басейна на река Струма

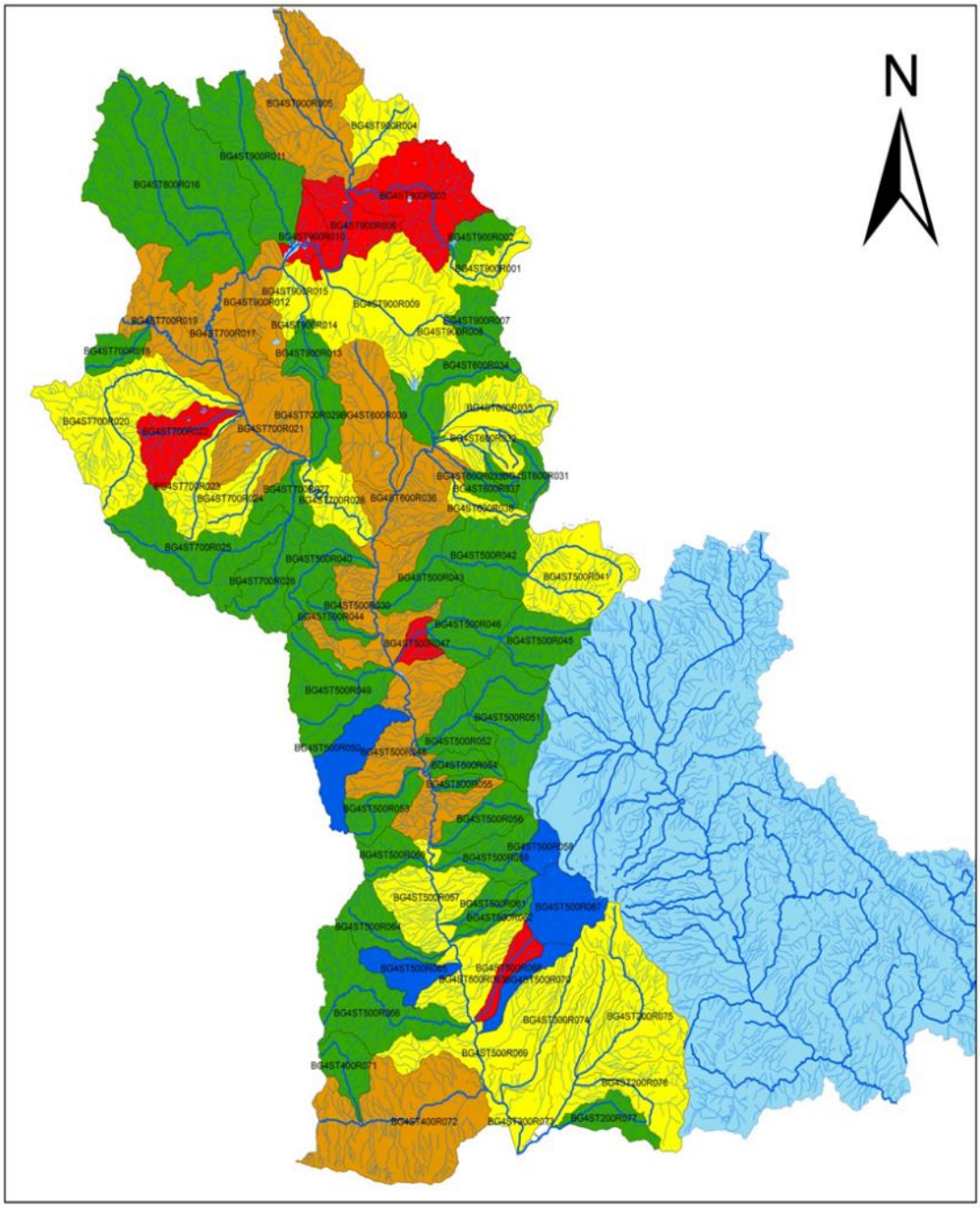

Резултатите от направената оценка на натиска са показани в Таблица II.12 и са визуализирани на Карта II.13 - Оценка на състоянието на повърхностните водни тела в басейна на река Струма в резултат на антропогенното въздействие.

Състоянието на идентифицираните повърхностни водни тела – категория “река” в басейна на река Струма в обхвата на община Бобов дол е следното:

- BG4ST700R028 - Река Струма от вливането на река Елешница до вливането на река Джерман - по оценка на ФХП - в добро състояние, по ХМ въздействия – в добро състояние, екологичен статус - добро състояние и обща оценка на състоянието - добро състояние;
- BG4ST700R029 - Река Лева /Кознишка/ от изворите до вливането ѝ в река Струма – по оценка на ФХП - в добро състояние, по ХМ въздействия – добро състояние, екологичен статус – няма данни и обща оценка на състоянието - добро състояние;
- BG4ST600R039 - Река Разметаница от изворите до вливането ѝ в река Джерман - по оценка на ФХП - лощо състояние, по ХМ въздействия – в добро състояние, екологичен статус - добро състояние и обща оценка на състоянието - добро състояние.

Оценка на състоянието на повърхностните водни тела категория „река” и „приравнени към река“ в басейна на река Струма, според Годишния бюлетин за състоянието на повърхностните и подземните водни тела в Западнобеломорски район за басейново управление за 2013 година. /R5 - полупланински тип на водното тяло; R13 – тип малки и средни равнинни реки/

№ по ред	Код EU_CD	Описание на водното тяло	Тип водно	Обща оценка на състояние/потенциал по ПУРБ	Обща екологична цел	Обща оценка на състояние/потенциал за 2013 г.
24	**BG4ST700R028**	**Река Струма от вливането на река Елешница до вливането на река Джерман.**	**R5**	**добро състояние**	Поддържане на добро състояние	**умерено състояние**
25	**BG4ST700R029**	**Река Лева /Кознишка/ от изворите до вливането й в река Струма.**	**R5**	**добро състояние**	Поддържане на добро състояние	**добро състояние**
34	**BG4ST600R039**	**Река Разметаница от изворите до вливането й в река Джерман.**	**R13**	**лошо състояние**	Достигане на добро състояние	**лошо състояние**

Поставени цели. Мерки за постигане на целите Извадка от таблица VII.4 на ПУРБ ЗБР

№ по ред	Тип водно тяло	Описание на типа	Код EU_CD	Описание на водното тяло	Оценка на физикохимичните параметри	Оценка на хидроморфоогични въздействия	Екологичен статус /по АИБИ/	Обща оценка за състояние	Обща екологична цел	основни мерки	местоположение	оценка на състоянието след прилагане на мярката	допълнителни мерки	краен ефект от мерките/ отлагане
24	TR27	11110	BG4ST700R028	Река Струма от вливането на река Елешница до вливането на река Джерман.	добро състояние	добро състояние	добро състояние	добро състояние	поддържане на добро състояние					добро състояние
25	TR25	11011	BG4ST700R029	Река Лева /Кознишка/ от изворите до вливането й в река Струма.	добро състояние	добро състояние	няма данни	добро състояние	поддържане на добро състояние					добро състояние
34	TR30	12111	BG4ST600R039	Река Разметаница от изворите до вливането й в река Джерман.	лошо състояние	добро състояние	незадоволително състояние	лошо състояние	достигане на добро състояние по нитруген азот, неразтворени вещества, желязо, меган и EQR 0,7 - 0,8	ПСОВ - 12000 е.ж.	гр.Бобов дол	умерено състояние	административна мярка за контрол на отпадъчните води то промишлеността	добро състояние

Оценка на състоянието на повърхностните водни тела категория *„езеро”* за 2013 г.

№ по ред	Код EU_CD	Описание на водното тяло	Тип водно тяло	Обща оценка на състояние/потенциал по ПУРБ	Обща екологична цел	Обща оценка на състояние/потенциал за 2013 г.
3	**BG4ST600L005**	**Язовир Дяково**	**L13**	**добър потенциал**	СМВТ Поддържане на добър екологичен потенциал	**добър потенциал**

L13 – средни и малки полупланински язовири

В програмата за оперативен мониторинг за 2012 година е включен язовир Дяково. Резултатите от физикохимичните анализи показват, че това водно тяло е с добър потенциал.

На територията на община Бобов дол са разположени 6 бр. микроязовири по информация на община Бобов дол:

1. Язовир “Мали Върбовник-1” , 80 000 куб.м. водна маса, залята площ - 20 дка, 2,896 дка според акт за общинска собственост № 164 / 05.10.1999г., начин на пълнене - деривация.

2. Язовир “Мали Върбовник -2”, 75 000 куб.м. водна маса, залята площ - 20 дка.,10,632 дка., според акт за общинска собственост № 163/01.10.1999г., начин на пълнене - деривация.

3. Язовир “Голем Върбовник”, 150 000 куб.м. водна маса, акт за общинска собственост № 112/29.03.1999 г., начин на пълнене - деривация.

4. Язовир “Долистово”, 40 000 куб.м. водна маса, залята площ - 20 дка., акт за общинска собственост № 239/28.08.2002 г., начин на пълнене - собствен водосбор.

5. Язовир “Панчарево”, 40 000 куб.м. водна маса, залята площ - 40 дка., акт за общинска собственост № 154/02.09.1999 г., начин на пълнене - собствен водосбор.

6. Язовир “Големо село”, 360 000 куб.м. водна маса, залята площ - 80 дка., акт за общинска собственост № 237/20.08.2002 г., начин на пълнене - гравитачен.

Язовир „Големо село” е отдаден на концесия. Останалите язовири са общинска собственост и се стопанисват от общината. Състоянието им е задоволително.

По наличната информация в БДЗБР-Благоевград, язовирите на територията на община Бобов дол са: Дренов дол, Стопански двор, Бабинска река, Гробище, М. Върбовник-1 и М. Върбовник-2. Посочените язовири са общинска собственост и се използват за напояване.

Характеристиките на посочените по-горе язовири /съгласно подадена информация с изх.№ РД -11 - 239/29.07.2013г.от Басейнова дирекция/ са представени в следващата таблица.

№ по ред	Поречие, област, община, име на язовира	Код	Име на главно поречие	Име на река	ЕКАТТЕ	Населено място	Пълен обем /$м^3 x 10^6$/	Предназна-чение	Собстве-ност	Актуално състояние
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	КО Бобов дол	KNL04								
1	Дренов дол		Струма	канал	15535	Големо село	0.070	Н*	общинска	Не годен
2	Стопански двор		Струма	канал	15457	Г.Върбовник	0.030	Н	общинска	Не годен
3	Бабинска река		Струма	дере	21974	Долистово	0.0100	Н	общинска	Не годен
4	Гробище		Струма	дере	83082	Шатрово	0.0150	Н	общинска	Не годен
5	М. Върбовник-1		Струма	канал	46317	М.Върбовник	0.0050	Н	общинска	Не годен
6	М. Върбовник-2		Струма	канал	46317	М.Върбовник		Н	общинска	Не годен

*Легенда: в колона /9/ - Н /за напояване/

Актуалното състояние на язовирите, дадено в колона 11 в таблицата е на база протокол от проверка през 2012 г. на Междуведомствената комисия по Заповед на Областния управител на област с административен център Кюстендил.

1.4.2.2 Подземни води.

На територията на общината са формирани различни по произход и свойства подземни води, които са тясно свързани с особеностите на геоложкия й строеж. В хидрогеоложко отношение община Бобов дол се отличава с наличието на грунтови, пукнатинни и карстови води. Грунтовите безнапорни води се акумулират в кватернерните алувиални и пролувиални отложения в Бобовдолското поле и в терасите на реките. Карстови води са формирани в средно- и горнотриаските варовици и доломити, изграждащи Конявската планина и други по-малки участци. По химичен състав карстовите води са пресни хидрокарбонатни, калциеви и магнезиеви, с минерализация 0,3-0,5 г/л, като в отделни водоизточници и тук е регистрирано повишено нитратно съдържание. Част от карстовите изворни води са каптирани и се използват за питейно-битово водоснабдяване, а останалите количества изтичат неизползвани в реките.

Преглед на значимите натоварвания върху подземните води

- Замърсяване от точкови източници върху подземните води

В поречие Струма няма идентифицирани и разрешени директни зауствания на отпадъчни води в подземните води.

Като точкови замърсители на подземни води се явяват следните дейности :

- големи течове от канализационни системи;
- стари складове за препарати за растителна защита;
- недобре стопанисвани и експлоатирани водовземни съоръжения от подземни води и такива в лошо техническо състояние.

Прегледът на значимите видове натиск от точкови източници върху химичното състояние на подземните водни тела в басейна на река Струма е направен на базата на следната информация:

- данни от преписките по издаване на разрешителни за водоползване от подземни води – протоколи за физикохимични анализи, хидгогеоложки и хидрохимични проучвания, приложени към документацията по подготовка за издаване на разрешителните за водоползване;
- данни от провеждан собствен мониторинг и химични анализи на ползваните подземни води от титулярите на издадени разрешителни;
- данни от мониторинг на химичното състояние на подземни води, в рамките на националната мрежа за мониторинг на водите – до 2007 г, включително;
- данни от стартиралите през 2008 г. програми за контролен мониторинг на подземни води на БД ЗБР - Благоевград, осъществявани съгласно изискванията на чл. 8 от ЕРДВ;
- данни от други национални институции и ведомства, имащи отношение към управлението на водите в Р България и провеждащи дейности по мониторинг на качествени компоненти и замърсители на подземни води – МЗ, МЗХ; МРРБ;
- данни от направени проучвания, пробовземания, измервания и изследвания в рамките на различни национални и международни проекти, обхващащи като тема различните компоненти на състоянието на подземните води в Западнобеломорски район.

➢ Оценка на замърсяването от дифузни източници върху подземните води
Дифузните източници на замърсяване на подземните води са същите, които са идентифицирани и описани като такива при точковите източници. Преглед на дифузните източници на замърсяване върху повърхностните води оказват своето влияние и натиск върху подземните води. В настоящия момент липсва разработена и действаща методика, с която може да се

определи степента на въздействие и големината на това въздействие от конкретен дифузен източник на замърсяване поотделно върху повърхностните и върху подземните води. По тази причина е направена само идентификация на дифузните източници на замърсяване на водите, без да се анализира значимостта, степента и големината на тяхното въздействие върху повърхностните и подземните води.

- Въздействие върху количеството на водите, включително водовземанията.

Количествения статус на подземните водни тела може да бъде само два вида – добър или лош. Добър количествен статус на подземно водно тяло е онзи, при който водоползването от едно тяло не превишава неговите естествени водни ресурси /наличния ресурс от подземни води/.

При определяне на количественото състояние на подземните водни тела в поречие Струма е подходено по следния начин : За всяко подземно водно тяло са сравнени стойността на неговите естествени водни ресурси /изчислени при определяне на характеристиките на всяко подземно водно тяло/ със сумарната стойност на водовземанията от същото тяло – по данни от издадени разрешители за водоползване от подземни води в БД ЗБР – Благоевград и по данни за водоползвания за битови нужди – до 10 куб. м/ден., за които не е необходимо да се издава разрешително и този вид водоползвания са само на регистрационен режим .

- Други въздействия върху подземните води в басейна на река Струма

В басейна на река Струма няма подземни водни тела, които да са подложени на въздействие от значимо изкуствено подхранване или интрузия.

1.4.2.2.1 **Оценка на състоянието на подземните водни тела в басейна на река Струма**

Най-уязвими за антропогенния натиск са следните видове подземни водни тела:

- с изцяло открити за въздействията площи – кватернер;
- разположени в плиткозалягащи водоносни хоризонти, с частични открити площи – неоген;
- тела с порьозна, пропусклива за въздействията структура – карст.

Основните видове антропогенни въздействия, които влияят върху химичното състояние на подземните водни тела са:

- населени места без изградена канализация;
- земеделски дейности;
- животновъдство;
- инфилтрация на замърсители от депа за твърди битови отпадъци, без изградени регулиращи екрани;
- инфилтрация на замърсители от нерегламентирани депа за твърди битови отпадъци и депа, без изградени регулиращи екрани;
- минни дейности, добив на рудни и нерудни изкопаеми и редки метали по различни способи;
- комбиниран ефект от различни значими въздействия.

Използваната методология за оценка на химичното състояние на подземните водни тела в басейна на река Струма е посочена в Раздел II на Общата част на настоящия ПУРБ.

Оценката на химичното състояние на подземните водни тела в басейна на река Струма е направена на базата на сравняване на измерените концентрации за различните замърсители в пунктове за мониторинг за всяко подземно водно тяло със стандартите за качество за тези замърсители в Приложение №1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/2007 г. – За проучване, опазване и ползване на подземните води.

От направената оценка и анализ на химичното състояние на подземните водни тела в басейна на река Струма, могат да се направят следните изводи:

- При оценка на химичното състояние на определените 39 подземни водни тела в БД ЗБР – Благоевград, не бяха установени тела, които да са в лошо химично състояние по отношение на замърсители;
- В някои от телата – предимно в плитко залягащите и открити слоеве – в кватернерния слой са идентифицирани определени локални участъци, в които има известни превишения на стандартите за качество за някои замърсители - нитрати, амониев йон, сулфати. Но площите на тези локални превишения не надвишават повече от 30 % от откритата площ на цялото тяло и затова тези тела са определени от нас като в добро химично състояние;
- В басейна на река Струма няма регистрирани директни зауствания на отпадни води в подземни водни тела – което е в съответствие с изискванията на ЕРДВ;

- В басейна на река Струма няма регистрирани случаи на замърсяване на подземни водни тела чрез интрузия;
- За 12 броя подземни водни тела липсват значими антропогенни въздействия.
- Водополването от тях е съвсем незначително или изобщо няма такова. Тези тела се намират в изключително трудно достъпни високопланински райони.

До 2011 г. се наблюдава постепенно подобряване на качеството на подземните води за по-голяма част от показателите. Средните концентрации на амониеви и нитритни йони, перманганатна окисляемост, сулфати и хлориди слабо се понижават; съществено е понижението на средните концентрации на общо желязо и манган.

В басейна на река Струма са идентифицирани 31 подземни водни тела, разположени в 5 водоносни хоризонта, дадени в Таблица II.14.

На територията на община Бобов дол са разположени следните подземни водни тела, които се използват за питейно водоснабдяване, посочени в извадка от Таблица II.14. Подземни водни тела в басейна на река Струма.

Извадка от Таблица II.14. Подземни водни тела в басейна на река Струма

Номер	Слой	Стар код	Нов код	Име
14	Палеоген	няма	BG4G00000Pg039	Пукнатинни води в Осоговски палеогенски вулканогенни-седиментен комплекс
15		няма	BG4G00000Pg038	Порови води в палеогенски седиментен комплекс
22		няма	BG4G000PtPz027	Пукнатинни води в Краищидески метаморфити

По произход са пукнатинни, слабоводообилни, с малки естествени ресурси. Върху тяхната площ почти липсват населени места и не се наблюдава никаква антропогенна дейност/ в това число и липса на водополвания от телата, земеделие и животновъдство/, която да повлияе върху тяхното количествено и химично състояние.

Извадка от Приложение № 16. Оценката на ресурсите на подземните водни тела в Западнобеломорски район на територията на община Бобов дол:

Видно от приложената по-долу извадка, подземни водни тела BG4G00000Pg038 и BG4G00000Pg039, и BG4G000PtPz027 в обхвата на община Бобов дол са в добро химическо състояние.

Извадка от Приложение № 16. Оценката на ресурсите на подземните водни тела в Западнобеломорски район на територията на община Бобов дол:

№ по ред	Наименование наводнототяло	Код на воднототяло	Идентифицирани видове въздействия от човешка дейност върху химичното състояние на водното тяло	Резултати	Оценка на химичното състояние
14	Пукнатинни води в Осоговски палеогенски вулканогенно-седиментен комплекс	BG4G00000Pg039	Под 1% площи за земеползване. Малък брой водополъзвания, незначителни за които почти няма информация. Много малко на брой населени места, с малък брой жители.	няма данни за превишения	добро
15	Порови води в палеогенски седиментен комплекс	BG4G00000Pg038	Около 1% площи за земеползване. Малък брой водополъзвания, незначителни. Много малко на брой населени места, с малък брой жители.	няма данни за превишения	добро
22	Пукнатинни води в Краищиденски метаморфити	BG4G000PtPz027	Около 23% е земеползването. Много на брой населени места без изградени ПСОВ - амоняк, нитрати, нитрити, фосфати. Няма информация за водополъзване	няма данни за превишения	добро

1	2	3	4	8	9	10	11	12	13	14
Слой 3 - Палеоген										
18	Пукнатинни води в Осоговски палеогенски вулканогенно - седиментен комплекс	BG4G0000Pg039	120	28	18	10	20,1	0,55	20,65	-10,65
19	Порови води в палеогнски седиментен комплекс	BG4G0000Pg038	1147	222	91	131	5,54	68,1	73,64	57,36
Слой 4 - Пукнатинни води										
29	Пукнатинни води в Крищиденски метаморфити	BG4G00PtPz027	902,00	186,00	70,00	116,00	3,38	13,91	17,29	98,71

Таблица II.16.Оценка на количественото състояние на подземните водни тела в басейна на река Струма

№	Слой	Код на водното тяло	Име	Експлоатационни ресурси	Водоползвания	Оценка на количественото състояние
14	Палеоген	BG4G00000Pg039	Пукнатинни води в осоговски паеогенски вулканогенно - седиментен	30	5	Добро
15		BG4G00000Pg038	Порови води в палеогенски седиментен комплекс	286,8	25,8	Добро
22		BG4G000PztPz027	Пукнатинни води в Краищиденски метаморфити	162,4	20	Добро

Обобщена оценка на състоянието на подземните водни тела в басейна на река Струма

Извадка от Таблица II.17 към ПУРБ на ЗБР- Оценка на химичното състояние на подземните водни тела в басейна на река Струма.

№	Слой	Код на водното тяло	Име	Експлоатационни ресурси	Водоползвания	Оценка на количественото състояние
18	Палеоген	BG4G00000Pg039	Пукнатинни води в Осоговски палеогенски вулканогенно-седиментен компекс	Добро	Добро	Добро
19		BG4G00000Pg038	Порови води в палеогенски седиментен комплекс	Добро	Добро	Добро
29		BG4G000PzPz027	Пукнатинни води в Краищиденски метаморфити	Добро	Добро	Добро

Съгласно направената оценка в басейна на река Струма на територията на община Бобов дол, подземните водни тела са в добро състояние и за тях не е необходимо да се прави допълнително характеризиране.

На територията на БД ЗБР няма идентифицирани зауствания на отпадъчни води в подземни водни тела. От определени общо 39 броя подземни водни тела, всички са в добро химично и добро количествено състояние /Раздел II/, с изключение на подземно водно тяло BG4G000T2T3031 /Разложки карстов бассейн/, което е обявено в риск поради установено присъствие на приоритетно вещество трифлуралин.

1.4.2.3. Питейни води

Питейното водоснабдяване на гр. Бобов дол и селата Мламолово, Бабино, Бабинска река, Големо село, Мало село, Шатрово и Долистово се осъществява от яз. „Дяково" и ВЕЦ „Самораново" чрез магистрални водопроводи, а в останалите населени места от местни водоизточници. Основният проблем е свързан с лошото състояние на тръбопроводите, което води до големи загуби на вода. Амортизираните азбестоциментови тръби създават предпоставки за непрекъснати аварии, както в междуселищните водопроводи, така и в селищните водопроводни мрежи изградени основно през 60-те и 70-те години на миналия век. На територията на община Бобов дол пречистване на питейни води не се извършва. Извършва се само обеззаразяване с хлоргаз. Основно, контролът по качеството на питейната вода за битови нужди се осъществява от РИОКОЗ-Кюстендил и експлоатационното предприятие „Кюстендилска вода" - Кюстендил. Режимното водоподаване, честите аварии по амортизираната водопроводна мрежа и пропуски в обеззаразването на питейната вода в ПС, са някои от причините за нестандартните проби по микробиологични показатели.

Основния проблем е свързан с лошото състояние на тръбопроводите, което води до големи загуби на вода.

Контролът по качеството на питейната вода за битови нужди основно се осъществява от РИОКОЗ-Кюстендил и експлоатационното предприятие „Кюстендилска вода" - Кюстендил.

Режимното водоподаване, честите аварии по амортизираната водопроводна мрежа и пропуски в обеззаразването на питейната вода в ПС, са някои от причините за нестандартните проби по микробиологични показатели.

В Западнобеломорски район са изградени голям брой язовири с различно предназначение. По-големите от тях са язовир "Студена" - изграден на река Струма през 1953 г. за питейно битово и примишлено водоснабдяване на град Перник и района около него, язовир"Пчелина" изграден също на река Струма през 1975 г. за промишлено водоснабдяване и напояване в района на град Перник **и язовир"Дяково" изграден през 1975 г. за напояване, питейно битово и промишлено водоснабдяване** на град Дупница и района около него.

В приложената извадка от Таблица I.18 от ПУРБ на ЮЗР е представена характеристиката на яз."Дяково" за напояване, питейно битово и промишлено

водоснабдяване на град Дупница и района около него, **и за водоснабдяване на гр. Бобов дол и селата Мламолово, Бабино, Бабинска река, Големо село, Мало село, Шатрово и Долистово**.

Извадка от Таблица I.18 към ПУРБ на ЗБР -Характеристики на по-големите язовири в Западнобеломорски район*

№	Име на язовира	Река	Година влизане в експлоатация	Цел на ползване	Височина на стената /м/	Дължина на короната /м/	Общ обем /м^{3}x10^5/	Полезен обем /м^{3}x10^5/	Мъртъв обем /м^{3}x10^5/	Площ на водното огледало /км^2/
9	I Поречие Струма "Дяково"	Друмска, Отовица, Дупнишка Бистрица и Джерман	1978	ПБВ ПВ	57,34	518,50	35,400	27,900	7,500	2,000

*Легенда: ПБВ – питейнобитово водоснабдяване, ПВ – промишлено водоснабдяване

Извадка от Таблица I.28.1 към ПУРБ на ЗБР- Водни тела категория “река” и приравнени към “река” в Западнобеломорски район

№ по ред	Тип водно тяло	Описание на типа	Код EU_CD промяна	Описание на водното тяло
32	TR34	030111	BG4St600R037	Река Отовица от изворите до водохващането на СД "Язовир Дяково" на кота 740м.
33	TR34	030111	BG4St600R038	Река Дупнишка Бистрица от язовирите до водохващанията на "ВиК" - гр.Дупница и СД "Язовир Дяково" на кота 740м.

Определените повърхностни водни тела категория “езеро” общо за Западно- беломорски район са представени в Таблица I.31 към ПУРБ на ЗБР, като под номер 5 е включен яз. „Дяково“.

Извадка от Таблица I.31 Водни тела категория “езеро” в Западнобеломорски район

Типология повърхностни води – категория „Езера”:

№ по ред	Тип водно тяло	Код EU_CD	Описание на водното тяло
5	L13	BG4ST6000L005	ЯЗ.Дяково

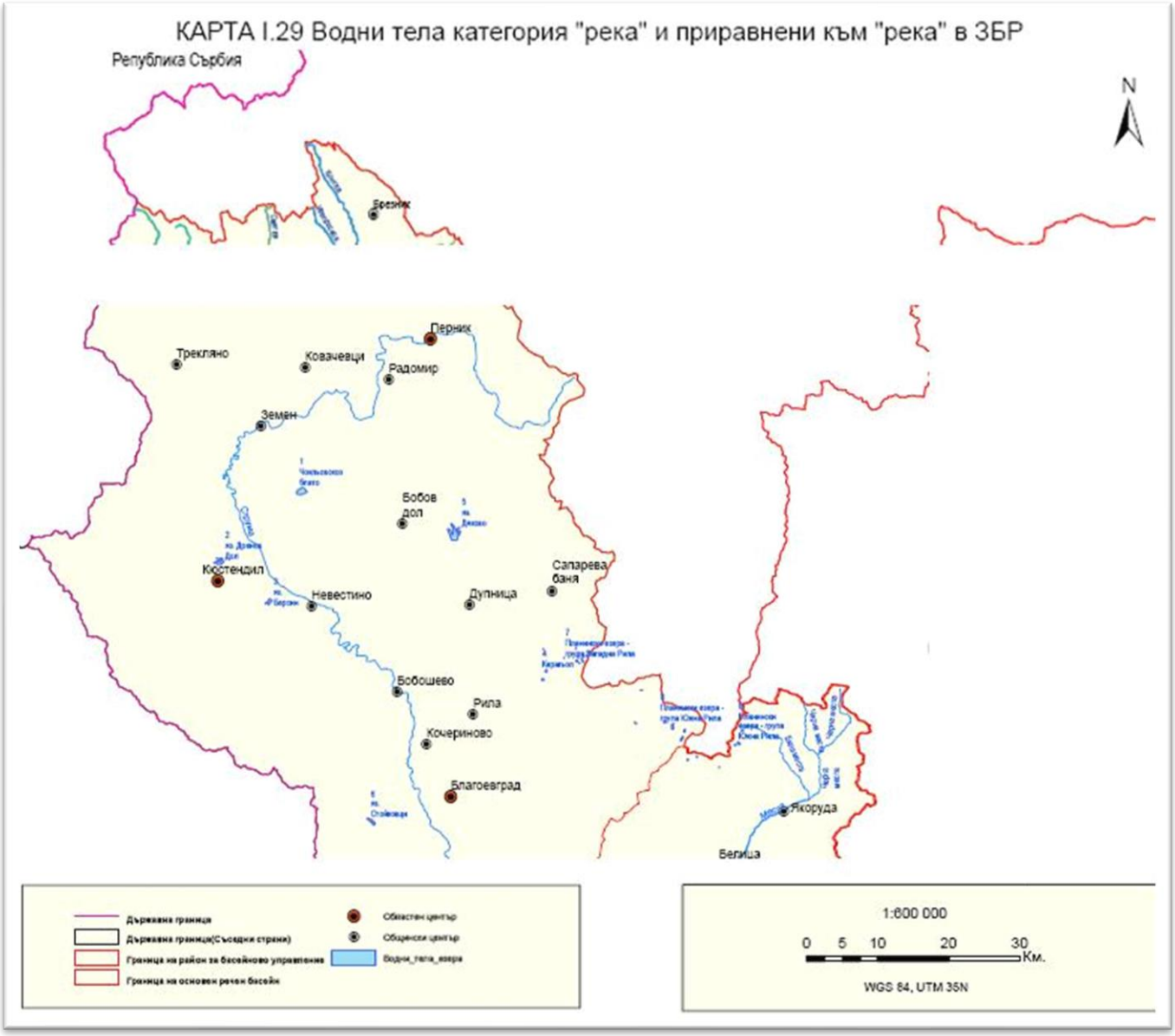

Извадка от Карта I.32 от ПУРБ на ЗБР - Водни тела категория „Езеро“ в ЗБР

На територията на ЗБР са определени са 24 броя силномодифицирани водни тела, от които 12 бр. категория “река “, 6 бр. приравнени към „река“/язовири на реки/ и 6 бр. категория “езеро”, на базата на опеделените критерии в ПУРБ на ЗБР**.**

Язовир „Дяково“ е представен в Таблица 1.37 на ПУРБ-ЗБР, като силно модифицирано водно тяло категория “езеро”.

Извадка Таблица 1.37 Силномодифицирани водни тела, категория “езеро”в Западнобеломорски район

№ по ред	Тип водно тяло	Описание на типа	Код EU CD Промяна накода	Описание на водното тяло
5	TE27	11010	BG4ST600L005	ЯЗОВИР ДЯКОВО

Извадка от Приложение №13. Оценка на риска на повърхностните водни тела в речен басейн Струма

№	код на ВТ	име на ВТ	оценка на риска
36	BG4ST600R037	р. Отовица от изворите наводохващането на СД "Язовир Дяково" на кота 740м.	не в риск
37	BG4ST600R038	р. Дупнишка Бистрица от изворите до водохващанията на "В и К" - гр.Дупницаи СД "Язовир Дяково" на кота 740м.	не в риск

Водоизточници, предназначени за питейно-битово водоснабдяване за населените места на община Бобов дол

Състоянието на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване е представена в следващата извадка от таблица към Годишен доклад на БД ЗБР – Благоевград и РЗИ Кюстендил за водоизточници, предназначени за населени места на община Бобов дол /представена по-долу извадка от Таблица №1/.

Към 2013 г. в Западнобеломорски район за управление на водите са регистрирани два повърхностни водоизточници, предназначени за питейно-битово водоснабдяване за част от населените места на община Бобов дол. При извършената категоризация за периода 2010-2013 г. те са определени в следната категория /извадка от табл.№1/:

А1 - категоризация по данни от проведен мониторинг съответно през 2010, 2012 и 2013г.

Най-честите проблеми, свързани с влошаване на категорията на водоизточниците са причинени от превишения на нормите за качеството на показателите:

- По физико-химични показатели – Амоний, Азот по Кендал;
- По микробиологични показатели – колиформи общо, фекални колиформи.

В приложната по-долу таблица №2 е посочена информация за подземните водоизточници, предназначени за питейно водоснабдяване на баселените места от община Бобов дол, като тя включва номер на Разрешително за водовземане, краен срок на действие, предназначение, СОЗ около водоизточниците с посочени координати, год_Q m^3 , пунктове за мониторинг с координатите на измерване и др. данни касаещи всеки водоизточник.

В/ Състояние на водоизточниците/водохващанията за питейно-битово водоснабдяване: по групи показатели и по категории /А1, А2 и А3/ - информация от БД ЗБР-Благоевград и РЗИ-Кюстендил /извадка от табл.№1/

Извадка от Табл. №1. Категоризация на повърхностните водоизточници, предназначени за питейно-битово водоснабдяване за 2013 г. в Западнобеломорски район съгласно изискванията на Наредба №12.2002г.

№	Повърхностен водоизточник за ПБВ	Воден обект	Водно тяло, в което попада повърностния водоизточник за ПБВ	ВиК оператор	Населени места, които се водоснабдяват от повърхностния водоизточник за ПБВ	Категоризация по физико-химични показатели	Категоризация по микробиологични показатели	Обобщена категоризация на 2013г.
47	Кощанска бара	Кощанска бара	BG4ST600r032 - Река Джерман от водохващането на ВЕЦ "Джерман" на кота 1052,00 м до град Дупницаслевите си протоци Фудина, Валявица и част от Горица	Кюстендилска вода ЕООД-Кюстендил	НМ от яз.Дяково и женски манастир с.Ресилово	А1	*	А1
71	ПС Дяково	яз.Дяково	BG4ST600L005 - язовир Дяково	ВиК Дупница ЕООД-Дупница;	гр.Дупница /резервно/ и с.Червен брег и с.Дяково; гр.Бобов дол	А1	А1	А1
85	ВЕЦ Самураново - изравнител	р.Отовица	BG4ST600R037 - Река Отовица от изворите до водохващането на СД "Язовир Дяково" на кота 740м.	Кюстендилска вода ЕООД-Кюстендил	Селата Пиперово, Блатино, Мало село, Големо село, Долистово.	А1	А1	А1

A1	категоризация по данни от проверен мониторинг през 2013г.

A1	категоризация по данни от проверен мониторинг през 2012г.

A1	категоризация по данни от проверен мониторинг през 2011г.

A1	категоризация по данни от проверен мониторинг през 2010г.

*	няма проведен мониторинг

Таблица № 2. Подземни водоизточници

№	Разрешително	Краен срок	Цел	Режим	Титуляр	Булстат	Предназначение	Имот	Място	Община	Област	Съоръжение	вт	ВТ_име	Дълбочина
1	41510213/23.06.2008		питейно-битови	целогодишно	В и К ЕООД Кюстендил	0	с.Блато	им.000016	с.Локвата	Бобов дол	Кюстендил	ШК-Стубело	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	8,5
2	41510387/31.10.2013	31.10.2023	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	200167154	с.Мали Върбовник	им.217007	с.Голем Върбовник	Бобов дол	кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0
3	41510385/13.06.2013	13.06.2018	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода" ЕООД	200167154	с.Голем Върбовник	им.000129	с.Голем Върбовник	Бобов дол	кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0
4	41510386/04.11.2013	04.11.2023	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	200167154	с.Мали Върбовник	им.000101	с.Мали Върбовник	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0
5	41510130/10.06.2008	10.06.2033	питейно-битови	целогодишно	В и К ЕООД Кюстендил	0	с.Голем Върбовник	им.000002	с.Голем Върбовник	Бобов дол	Кюстендил	ТК-Голем Върбовник	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	9
6	41510109/23.07.2007	23.7.2022	питейно-битово водоснабдяване	целогодишно	В и К Дупница ООД	819364771	с. Баланово	250	с. Голямо село	Бобов дол	Кюстендилска	Каптаж	BG4G000000Q004	Кватернер - Благоевград	0
7	41510390/04.11.2013	04.11.2023	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	200167154	с.Паничарево	им.039037	с.Паничарево	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0
8	41510467/20.01.2014	20.01.2024	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	200167154	с.Новоселяне	им.030088	с.Новоселяне	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0
9	41510465/20.01.2014	20.01.2024	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	200167154	с.Коркина	им.000037	с.Коркина	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0
10	41510466/20.01.2014	20.01.2024	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	200167154	с.Новоселяне	им.000197	с.Коркина	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0
11	41510209/23.06.2008		питейно-битови	целогодишно	В и К ЕООД Кюстендил	0	с.Новоселяне	им.000016	с.Новоселяне	Бобов дол	Кюстендил	ШК-Новоселяне	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	8,4
12	41510438/31.10.2013	31.10.2023	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода" ЕООД	200167154	с.Коркина	им.000128	с.Коркина	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000T2T3028	Земенски карстов басейн	0
13	41510441/06.01.2014г.	06.01.2024г.	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	0	с.Горна Козница	им.000474	с.Горна Козница	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000T2T3028	Земенски карстов басейн	0
14	41510415/22.11.2013г.	22.11.2023г.	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода" ЕООД	200167154	с.Коркина	им.000028	с.Коркина	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000PtPz027	Краищидески метаморфити	0

15	41510414/22.11.2013г.	22.11.2023г.	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода" ЕООД	200167154	с.Горна Козница	им.000077	с.Горна Козница	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000PtPz027	Краищидески метаморфити	0
16	41510413/12.11.2013г.	21.11.2023г.	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода" ЕООД	200167154	с.Мала Фуча	им.000213	с.Мала Фуча	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000PtPz027	Краищидески метаморфити	0
17	41510212/23.06.2008		питейно-битови	целогодишно	В и К ЕООД Кюстендил	0	с.Мала Фуча	им.043067	с.Мала Фуча	Бобов дол	кюстендил	ШК-Мала Фуча	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	8
18	41510412/21.11.2013г.	21.11.2023г.	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода" ЕООД	200167154	с.Мала Фуча	им.000122	с.Мала Фуча	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000PtPz027	Краищидески метаморфити	0
19	41510411/21.11.2013г.	21.11.2023г.	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода" ЕООД	200167154	с.Голема Фуча	им.000228	с.Голема Фуча	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000PtPz027	Краищидески метаморфити	0
20	41510442/06.01.2014г.	06.01.2024г.	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	0	с.Голема Фуча	им.000228	с.Голема Фуча	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G000PtPz027	Краищидески метаморфити	0
21	41510389/31.10.2013	31.10.2023	питейно-битови	целогодишно	"Кюстендилска вода"ЕООД	200167154	с.Голема Фуча	им.058014	с.Голема Фуча	Бобов дол	Кюстендил	дренаж	BG4G00000Pg038	Палеогенски седиментен комплекс	0

Продължение на таблица № 2

№	X_WGS84	Y_WGS84	X_DEG	Y_DEG	Надм_вис	Басейн	ср_год_ls	Qmax_ls	год_Q m^3	История	Q_дн_m^3	X_DEG_1	Y_DEG_1
1	4684173,2	165283,4109	42° 14' 16,791"	22° 56' 36,846"	680	Струма	0,22	0	7000		19	42,23799757	22,94356822
2	4684687,1	166965,6141	42° 14' 35,999"	22° 57' 48,999"	680	Струма	0	0	500	41510146/12.06.2008	0	42,24333303	22,96361097
3	4685169,894	167218,2647	42° 14' 52,001"	22° 57' 59,000"	650	Струма	0	0	500	41510144/12.06.2008-прекратено на ВиК Кюстендил с решение ПО-01-71/15.05.2013	0	42,24777805	22,966389
4	4685189,766	168758,3249	42° 14' 55,000"	22° 59' 6,000"	656,1	Струма	0	0	500	41510145/12.06.2008	0	42,24861105	22,98500003
5	4685929,551	168051,8639	42° 15' 17,847"	22° 58' 33,723"	590	Струма	0,6	4	19000		52	42,25495745	22,97603429
6	4687878,036	173342,0921	42° 16' 28,900"	23° 2' 20,100"	0	Струма	2	0	63072	ПО-01-145/06.06.2012	172,8	42,27469445	23,03891667
7	4689194,856	169062,2049	42° 17' 4,999"	22° 59' 11,001"	553	Струма	0	0	700	41510131/11.06.2008	0	42,28472207	22,98638906
8	4692859,493	167725,1587	42° 19' 1,475"	22° 58' 5,192"	637	Струма	0	0	3000	41510197/23.06.2008	0	42,31707649	22,96810886
9	4693594,941	166664,8729	42° 19' 23,631"	22° 57' 17,461"	766,2	Струма	0	0	3000	41510195/23.06.2008	0	42,32323078	22,95485031
10	4693701,035	167485,5529	42° 19' 28,324"	22° 57' 53,008"	658	Струма	0	0	4700	41510196/23.06.2008	0	42,32453454	22,96472457
11	4694432,024	168048,2285	42° 19' 52,830"	22° 58' 16,021"	615	Струма	0,2	0	6307		17,28	42,33134154	22,97111688
12	4694854,423	164952,6365	42° 20' 1,719"	22° 56' 0,212"	720	Струма	0	0	1200	41510220/26.06.2008	0	42,33381094	22,93339236
13	4695255,253	162358,5515	42° 20' 10,650"	22° 54' 6,302"	720	Струма	0	0	9500	41510219/26.06.2008	0	42,33629156	22,90175055

14	4696376,486	163974,9011	42° 20' 49,426"	22° 55' 14,409"	1010	Струма	0,09	0	3000	41510151/13.06.2008-ПО-01-185/22.11.2013г.	0	42,34706289	22,92066909
15	4697303,713	161167,3665	42° 21' 15,031"	22° 53' 10,056"	1050	Струма	0,19	0	6000	41510150/13.06.2008 - ПО-01-184/22.11.2013г.	0	42,35417537	22,88612658
16	4697331,604	165375,1491	42° 21' 22,486"	22° 56' 13,463"	765	Струма	0,13	0	4000	41510149/13.06.2008-ПО-01-182/21.11.2013г.	0	42,3562462	22,93707299
17	4697651,747	167228,2073	42° 21' 35,700"	22° 57' 33,600"	640	Струма	0,35	4,5	11000		30	42,35991673	22,95933333
18	4698245,81	166026,4009	42° 21' 53,059"	22° 56' 39,955"	796	Струма	0,19	0	6000	41510148/13.06.2008 ПО-01-181/21.11.2013г.	0	42,36473869	22,94443208
19	4699451,189	166051,2425	42° 22' 32,080"	22° 56' 38,527"	753	Струма	0,13	0	4000	41510147/13.06.2008 ПО-01-180/21.11.2013г.	0	42,37557785	22,94403523
20	4699808,292	165636,4775	42° 22' 42,988"	22° 56' 19,691"	850	Струма	0	0	3200	41510218/26.06.2008	0	42,37860767	22,93880294
21	4700799,271	166537,4367	42° 23' 16,429"	22° 56' 56,926"	0	Струма	0	0	5000	41510132/11.06.2008	0	42,38789697	22,94914625

Цели на зони за защита на питейни води:

Съгласно чл. 7 на ЕРДВ страните членки трябва да определят защитени територии за добив на питейна вода, осигуряващи повече от 10m^3 на ден или обслужващи повече от 50 човека. Целта на тези защитени територии е да се предотврати влошаване качеството и количеството на добиваната вода в съответният участък от водно тяло. Зоните за защита на водите, включват съответното водно тяло /повърхностно или подземно/, съоръженията за добив на вода и санитарно-охранителните зони, учредени около водоизточниците. Основната задача на ПУРБ е да регламентира дейностите, които могат да се извършват в пояси I, II и III на СОЗ, като по този начин гарантира, че дейностите няма да доведат до негативни последствия за водоизточника. Участък от водното тяло, попадащо в зона за защита на водите – СОЗ /повърхностни води/, задължително приемат регламентираните стойности на показателите в Наредба №12/18.06.2002г. - за качествените изисквания към повърхностните води предназначени за питейно – битово водоснабдяване. Участък от водното тяло, попадащо в зона за защита на водите – СОЗ /подземни води/, задължително приема условията, заложени в Наредба №9/16.03.2001 за качеството на водата предназначена за питейно – битово цели. Конкретните цели определени за зони за защита на водите са подробно описани и в томове по отделните поречия Струма, Места и Доспат.

Проблеми, свързани с качеството на водите:

- ✓ Липса на достатъчен брой пречиствателни станции за питейни води /ПСПВ/;
- ✓ Неизградени канализационни системи и колектори за отвеждане на отпадъчни води;
- ✓ Лошо състояние на съществуващите канализационни мрежи;
- ✓ Липса на пречиствателни станции и съоръжения за пречистване на промишлени и битови отпадъчни води, водещо до заустване на голямо количество непречистени отпадъчни води във водните обекти;
- ✓ Лошо състояние на съществуващите ПСОВ, необходимост от реконструкция и модернизация;
- ✓ Наличие на нерегламетирани сметища за битови отпадъци, включително и в границите на заливаемите тераси на реките;
- ✓ Нерегламентирано заустване на промишлени отпадъчни води;
- ✓ Контрол върху наторяването.

Определяне на целите за подземните водни тела

- По отношение на подземните водни тела са поставени следните изисквания за определяне на екологичните цели:
  - ✓ Достигане на добро състояние на подземните водни тела /добро химичносъстояние и добро количествено състояние/;
  - ✓ Обръщане посоката на нарастване нагоре на устойчиви тенденции при наличие на концентрации на замърсители в подземното водно тяло;
  - ✓ Предотвратяване влошаването на количественото и химичното състояние на подземните водни тела;

„Добро състояние на подземно водно тяло” е, когато количественото и химичното му състояние са поне "добри". Общото състояние на подземните водни тела се определя от по-лошото от двете /количествено състояние и/или химично състояние/.

За всяко подземно водно тяло е необходимо да се спазват следните изисквания:

1. Опазване на подземните води като ценен природен ресурс и основен източник на вода за питейно – битово водоснабдяване.

2. Предотвратяване или ограничаване на въвеждането на замърсители в подземните водни тела;

3. Предотвратяване влошаването на химичното състояние на всички подземни водни тела;

4. Осигуряване на баланс между черпенето и възстановяването на подземните води, с цел постигне на добро състояние до 2015 г. в съответствие с Анекс V на ЕРДВ;

5. Прекратяване на значимите и устойчиви тенденции на увеличение концентрацията на замърсяване в резултат от човешка дейност, за да се намали трайно замърсяването на подземните води;

6. Постигане и поддържане на добро количествено и добро химично състояние на подземните водни тела.

На територията на Западнобеломорски район за басейново управление определените общо 39 броя подземни водни тела са в добро химично и добро количествено състояние, с изключение на подземно водно тяло BG4G000T2T3031

/Разложки карстов басейн/, което е обявено в риск поради наличието но приоритетно вещество трифлуралин.

Целите заложени за подземните водни тела са поддържане на добро състояние или с други думи поддържане на добро химично и добро количествено състояние.

По отношение на химичното състояние целта е не надвишаване на стандартите за качество за всички параметри, заложени в Наредба №1/10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води. По отношение на количественото състояние целта е черпенето от подземното водно тяло да не превишава определените експлоатационни ресурси, съгласно Заповед № РД–05-30/09.07.2009г. на Директора на БДЗБР - Благоевград.

Основни мерки за опазване на водите за питейно - битово водоснабдяване, включително мерките за опазване на качеството им, с оглед намаляване на степента на пречистване за получаване на води с питейни качества - Проектиране, учредяване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците за питейно - битово водоснабдяване.

В структурата на мерките, включени в ПУРБ на БДЗБР, с най-голям относителен дял се открояват инвестициите в доизграждане и/или реконструкция на канализация за отвеждане на отпадъчни води в ГПСОВ за агломерации между 2000 и 10000 е. ж, на които се падат около една трета от предвидените разходи. Следващи по големина и с приблизително еднакви дялове са инвестициите в изграждане на язовири за питейно-битово водоснабдяване и доизграждане и/или реконструкция на водопроводна мрежа /с по около 16%/.Малко над две трети от разходите по мерките са предвидени за басейна на р. Струма, което е разбираемо предвид факта, че това е най-големия речен басейн на територията на района и в него е концентрирано около 77% от населението.

Всички мерки, включени в ПУРБ, са с инвестиционна насоченост – изграждане на ГПСОВ и канализация за населени места с население над 10 000 е. ж; инвестиции в изграждането на ГПСОВ и канализационна мрежа за населени места с население 2 000 - 10 000 е. ж.; доизграждане и/или реконструкция на водопроводна мрежа; доизграждане и/или реконструкция на напоителни системи; изграждане на язовири за питейно-битово водоснабдяване; проектиране, учредяване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците за питейно – битово водоснабдяване и т.н.

Състояние на водоизточниците за населението и човешкото здраве

Съществуващите екологични проблеми в района, имащи отношение към ПУРБ в аспект население и човешко здраве, са свързани преди всичко с неконтролираното антропогенно дифузно замърсяване /натоварване/ на водите, което влошава качествата им и водоснабдяването на хората, респективно влошава качеството на живот; пречи на възможността водните ресурси да допринасят за градската регенерация, за създаване на условия за рекреация и да съдействат за по-здравословен начин на живот; ако антропогенното замърсяване на водите е голямо се създава повишен здравен риск за населението в района.

Водопотребление за населението на община Бобов дол

Както беше отбелязано по-горе, питейното водоснабдяване на гр. Бобов дол и селата Мламолово, Бабино, Бабинска река, Големо село, Мало село, Шатрово и Долистово се осъществява от яз. „Дяково" и ВЕЦ „Самораново" чрез магистрални водопроводи.

Изграденост на водоснабдителните системи

Степента на изграденост на водоснабдителните системи е отчетена като отношение на население, ползващо водоснабдителни услуги, към един общ брой население в района – 99%.

Състояние на водопреносните мрежи

Водопроводната мрежа и основните съоръжения са морално и физически остарели. В резултат се получават изключително високи загуби на вода, често възникващи аварийни ситуации и проблеми с непрекъснатостта на водоподаване. Решението на проблема е в систематични и целенасочени подмени и ремонти на водопроводните мрежи и съоръжения чрез планови инвестиции.

Водопотребление за битови и стопански нужди на жител от населението

През последните 5 години водопотреблението, изчислено на л/жител/ден за община Бобов дол се движи в границите на 93-104л/ж/ден.

Изграденост и състояние на канализационната система

Канализационната мрежа на територията на община Бобов дол е изключително амортизирана. Заустването в повърхностния воден обект /р. Разметаница/ е директно, без пречиствателно съоръжение.

Степента на изграденост на канализационните системи е отчетена като отношение на население, ползващо канализационните услуги към общ брой население както и оказва влияние върху на околната среда.

Населени места с отклонения на качеството на водата, съгласно Наредба №9/16.03.2001 г.

Качеството на водата използвана за питейно-битови цели на територията на община Бобов дол показва старнителна стабилност по отношение на физико-химичните показатели. Само водоизточник „Шамъка“, водоснабдяващ част от населението на с. Новоселяне дава отклонения по показател нитрати. Микробиологичните отклонения от качеството на водите за питейни цели се дължат на неправилно проведен дезинфекционен процес о ниска концентрация на остатъчен хлор.

Дял на обслужваното население от ВиК оператора

Обслужваното население от ВиК оператора „Кюстендилска вода“ ЕООД е 100% на територията на община Бобов дол. Направени са инвестиции, свързани с реконструкция и рехабилитация на водопроводната мрежа и оборудване на ПЦ с ново поколение енергоикономични помпи, с цел икономия на ел. енергия.

Извършва се мониторинг на водните обекти, предназначени за питейни цели в посочените пунктове за мониторинг в следващата таблица /извадка от приложение към ПУРБ на ЗБР/.

№	Име на пункта за мониторинг	Воден обект	Поречие	Водоснабдителна организация	Населено място, което се водоснабдява
6	Бреза 1	дере	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	с.Смолично, с.Пелатиково, с.Страдалово
7	Бреза 2	дере	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	с.Смолично, с.Пелатиково, с.Кадровица и с.Гращица
12	Воденица	р.Воденица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	гр.Кюстендил, с.озно, с.Жилинци, с.Гърляно, с.Вратца
13	Войнишко кладенче	дере	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	с.Смоличано, с.Пелатиково, с.Кадровица, с.Гращица, с;Страдалово

17	Гладничка бара	р.Гладничка	р.Струма	ВиК Кюстенцил	с.Ресилово
18	Глаговска	р.Глаговска	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	гр.Кюстендил, с.Лозно, с.Жилинци, с.Гърляно, с.Вратца
19	Горица	р.Горица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	гр.Дупница
20	Горица Водопада	р.Горица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	с.Овчарци, с.Расилово
24	Джамбевска	р.Джамбевска	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	гр.Рила, гр.Кочериново, с.Пороминово, с.Стоб, с.Пастра
36	Кощанска бара	Кощанска бара	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	НМ от яз.Дяково и манастир с.Ресилово
38	Лева	р.Лева	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	гр.Кюстендил, с.Лозно, с.Жилинци, с.Гърляно, с.Вратца
49	Орлова	р.Орлова	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	гр.Кюстендил, с.Лозно, с.Жилинци, с.Гърляно, с.Вратца
54	Плеово	р.Ореовица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	с.Згурово, с.Граница, с.Пиперков чифлик, с.Берсин, Богослов
60	Плеово	р.Ореовица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	гр.Кюстендил, с.Лозно, с.Жилинци, с.Гърляно, с.Вратца
63	Робовица	р.Робовица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	с.Смочево, с.Смочево, с.Мурсалево, с.Драгодан, с.Бураново, с.Крумово, с.Боровец, с.Сталино
67	Славковица	р.Славковица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	с.Лепинци
76	Черната Скала	Проок на р.Отовица	р.Струма	Кюстендилска водаЕООД	к.с. Паничище

1.4.2.4. Отпадъчни води. Канализация на урбанизираните територии

Град Бобов дол няма градска пречиствателна станция за отпадъчни води /ГПСОВ/. В селата на общината няма канализации. Всички канални води се изпускат в реките и притоците им. Налага се извода от срочното строителство на ГПСОВ поне за Бобов дол. Всички населени места в общината са водоснабдени. Потреблението на вода намалява. Не се дават проблеми с водоснабдяването в селата на общината, но съществуват селища с ограничения на водоползуването, особено в летния период. Няма пречиствателни станции за питейна вода. Няма развита канализационна мрежа в повечето населени места в общината, с изключение на гр. Бобов дол и частично в още 4 села. Няма изградени пречиствателни стации за отпадъчни води /ПСОВ/. Селата се нуждаят от изграждане на канализация, за да се намали замърсяването на околната среда. Най-мащабните инфраструктурни проблеми на общината са: амортизираната водопроводна мрежа, недоизградена канализационна мрежа, липсата на ПСОВ, лошо състояние на общинската пътна мрежа.

Канализационната мрежа на гр. Бобов дол е смесена, степен на изграденост и степен на ползваемост - 90,00 %, оценката за функционалното ѝ състояние е лошо, част от нея е изградена преди повече от 30 год., а др. част е без одобрен проект. Необходимост от реконструкция и подмяна на колектори и/или съоръжения -предвидена е реконструкция и рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежи /битова и дъждовна/ съгласно изготвен идеен проект. Необходими канализационни мрежи и съоръжения с дължина и диаметри за довеждане на отпадъчните води до площадката на бъдещата ГПСОВ. Необходима е рехабилитация на съществуващия външен отвеждащ колектор от бетонови тръби ф500 с гофрирани тръби ф630.

ГПСОВ – гр. Бобов дол /12000 е.ж./: Община Бобов дол е подписала договор за техническа помощ за разработване на интегриран проект: водопровод, канализация и изграждане на ГПСОВ – Бобов дол. Към момента са направени необходимите предпроектни проучвания и е готов идейния проект за бъдещата ГПСОВ. С решение на Общински съвет – гр. Бобов дол е отредена площадката за ГПСОВ и нови 200 кв.м. с оглед на това, че в хода на предпроектното проучване е установено, че реалният брой е.ж. е 12000 и отредената площадка е недостатъчна за изграждане на съоръженията на ГПСОВ. В тази връзка предстои община Бобов дол да проведе процедура по изменение на Разрешително за заустване на отпадъчни води № 43110019/22.04.2008г. в р. Разметаница, II категория, поречие Струма. Изменението на разрешителното ще засегне

броя на е.ж., като от 3370 ще стане 12000, съответно ще се променят количествените параметри на вход на ГПСОВ. Прогнозният срок за започване на строителството на ГПСОВ – гр. Бобов дол е бил след 31.12.2010 г.

1.4.2.4.1 КПКЗ индустрия– издаване на комплексни разрешителни за комплексно предотвратяване и контрол върху замърсяванията.

В басейна на река Струма действат следните обекти с производства на територията на община Бобов дол, които имат издадени Комплексни разрешителни от Министъра на околната среда и водите: ТЕЦ “Бобов дол”; Депо за неопасни отпадъци „Каменик” - ТЕЦ „Бобов дол”.

Управление на водите:

А/ Списък на производствените обекти с издадени разрешителни за заустване на отпадъчни води - Приложение 2

Справка 2.1. Контрол на емитерите, които с отпадъчните си води изпускат приоритетни и приоритетно опасни вещества, специфични замърсители и/или други вещества, от чието въздействие могат да се променят основните параметри, характеризиращи състоянието на водното тяло /по поречие/

№*	Наименование на обектите, които подлежат на контрол, по вид контролирани емитери*	Проверки, бр.		Издадени разрешителни		Без разрешително към момента на последната контролна проверка /изисква се, но няма разрешително/	Обект, извършващ промишлени дейности, от които се формират отпадъчни води, съдържащи приоритетни и приоритетно опасни вещества /съгласно приложение 1, към чл.1,ал.2 на Наредбата за стандарти за качество/ /да/не/	Обект, извършващ промишлени дейности, от които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води /съгласно приложение 4 по чл.35, ал.2 на Наредба 2/ - Номер на категорията, към която принадлежат, съгласно**	Показатели, по които са установени отклонения от ИЕО на разрешителното за заустване по ЗВ или КР по ЗООС
		планирани проверки*	извършени проверки	По закона за водите	Комплексно разрешително по ЗООС				
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Въгледобив Бобов дол ЕАД, гр. Бобов дол	2	3	43720008 /2007 г.		да /в процедура/	да		
14	ТЕЦ Бобов дол ЕАД, с. Големо село, общ. Бобов дол	2	3		45-Н1-ИО-АО /2012 г.		не		по показател - активна реакция pH
15	Депо Каменик, ТЕЦ Бобов дол ЕАД, с. Големо село, общ. Бобов дол	1	1		502-НО /2014г.		не		
25	Канализационна с-ма - гр. Бобов дол, Община Бобов дол	1	1	43110133 /2014 г.			не		по показатели - ХПК, БПК, НВ - срокът за достигане ИЕО - 31.12.2015 г.
		73	8						

Продължение справка 2.1.

№*	Други установени нарушения и неизпълнени условия, поставени в разрешителното за зауставане по ЗВ или КР по ЗООС /описание/	Предприети мерки								
		Дадени предписания		Съставени актове	Издадени НП					
		брой дадени	брой неизпълнени		брой	нормативно основание чл., ал.,точка от ЗВ или ЗООС	размер на глоба /на база съставен акт/, лева	вид на санкциите по ЗООС /еднократна, текуща/	Санкции по ЗООС, лева	Санкции/глобипо Закона за водите, лева
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
6										
14					1	чл. 69, ал.1 от ЗООС и чл. 19, ал. 1 от Наредбата за санкции		текуща	текуща от м. март 2014г. - **1017 лв./мес**. до м. декември 2014г.	НП № С-8-0131/30.06.2014г.
15	нарушено условие от КР - зауства избистрени и дренажни води без необходимото за това основание			1		чл.125, ал.1, т.2, вр. чл.164, ал.1, във вр. с чл.168 от ЗООС	10000			
25										
		0		6	1					

Б/ Списък на производствените обекти с пречиствателни станции - Въгледобив Бобов дол ЕАД

В/ Списък на производствени обекти без пречиствателни станции, заустващи отпадъчни води – информацията е представена в Приложение 2 - представената Справка 2.1.

Г/ Списък на производствените обекти с констатирани и санкционирани нарушения:

1. **ТЕЦ Бобов дол ЕАД - Сгуроотвал „Каменик“** за нарушение на условие от Комплексно разрешително /нерегламентирано заустване на избистрени и дренажни води от депо „Каменик“ в р. Каменишка/ на Дружеството са съставени 2бр.АУАН за 2013г. и 2014г. и съответно наложени имуществени санкции с НП № 36-А-39/21.12.2013год. - 10 000 лв. Нарушението на условие в Комплексно разрешително № 299-НО/2008г. е само частично, тъй като една част от избистрените води и дренажните води от депото са включени в оборотен цикъл, а друга част заустват в р. Каменишка, поради частично запушване на оборотния колектор с карбонатни отложения.

- При проведения емисионен контрол на отпадъчни води от депото през 2011г. и 2012г. е установено превишение на нормите за втора категория водоприемник само по един показател pH, за което на дружеството са налагани текуща и еднократна санкция.
- Дружеството е внесло в РИОСВ-Перник инвестиционно намерение за изграждане на ново депо за НПО на площадката на съществуващия сгуроотвал. В представената от оператора информация са предвидени мерки за включване на отпадъчните води изцяло в оборотен цикъл и недопускане на заустване на избистрени води и инфилтрат от депото в р. Каменишка. На Дружеството е издадено ново КР №502-НО/2014г. в което е включено условие, с което не се разрешава заустване на производствени отпадъчни води в повърхностен воден обект.

2. **ТЕЦ Бобов дол ЕАД** - наложени текущи месечни санкции

- за 2009г. - една текуща санкция в размер на 352,80лв.
- за 2010г. - една текуща санкция
- за 2011г. - текуща санкция е намалена със Заповед № С-8-0124 /16.12.2010г. на Директора на РИОСВ - Перник в размер на 130 лв.
- за 2012г. - 2бр. текущи месечни санкции; Наказателни постановления № С-8-0126/21.01.2012г. и № С-8-0127/21.01.2012 г. в размери съответно: 768 лв./мес. и 647лв./мес., считано от 21.11.2011г.

- за 2013г. - една текуща месечна санкция - 212лв/мес. Със Заповед № С-8-0128/03.09.2012г на Директора на РИОСВ-Перник е намалена текущата санкция от 768лв. на 212 лева, поради намаляване на замърсяването на р. Разметаница /превишение на ИЕО само по един показател pH/, считано от 27.06.2012 г., която продължава да тече през 2013г. до 16.10.2013г. отменена със Заповед №С-8-0130/16.12.2013г. поради преустановяване на замърсяването. Със Заповед № С-8-0129/03.09.2012 е отменена текущта санкция от 647 лв., поради прекратяване на замърсяването на р. Разметаница от Поток №2 - отпадъчни води, считано от 27.06.2012 г.
- за 2014г. - наложена една текуща санкция от 1017лв./мес. за превишение на ИЕО по показател pH в отпадъчните води с НП № С-8-0131/30.06.2014 год. считано от 13.03.2014 год. Със Заповед № С-8-0132/03.02.2015г. на Директора на РИОСВ-Перник е намалена текущата санкция от 1017лв. на 283 лева, поради намаляване на замърсяването на р. Разметаница /превишение на ИЕО само по един показател pH/, считано от 04.12.2014 г.,

1.4.3. Почви

Почвата е един от основните компоненти на екосистемата. Тя е национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс. Почвата е източник на суровини и материали, хабитат за биологични видове, среда за съхранение на генетичните ресурси, носител и пазител на историческото и културно наследство на човечеството. Опазването на почвата и нейните функции, както и нейното устойчиво ползване и трайно възстановяване е приоритет и задължение на всички. Дейностите които предизвикват вредни изменения на почвата, изразяващи се в нарушаването на почвените функции, от което следват значителни вреди за отделния индивид и за човечеството като цяло, водят до затруднено възстановяване на природните екосистеми на земята.

Основните фактори за почвеното разнообразие на територията на общината са вида на почвообразуващите материали, надморска височина, релеф, хидроклиматичните условия, типа и разпространяването на растителната покривка, а също и така антропогенната дейност.

В почвено-географско отношение почвите на територията на общината спадат към Южнобългарската ксеротермална област. От зоналните почвени типове

преобладават канелените горски излужени, тежко песъкливо-глинени почви, които заемат по-голямата част от Бобовдолското поле.

В най-северните части на територията на общината са разпространени във вид на изолирани петна и плитки ерозирани канелени почви, често в комплекс с хумусно-карбонатни песъкливо-глинести почви.

В южната половина от територията на общината са развити азонални почвени типове, представени от алувиални и алувиално-ливадни, предимно неутрални, песъкливи и песъкливо-глинести почви.

В подножието на Конявската планина и по вътрешно-котловинните възвишения са формирани делувиални и делувиално-ливадни, предимно песъкливи и песъкливо-глинести почви, а също хумусно- карбонатни почви, образувани върху варовци и доломити. Излужените канелени горски почви, които са най-разпространени на територията на общината, се отличават със слабо мощен хумусен хоризонт, средно до тежко песъчливо-глинест механичен състав. Част от тези почви са засегнати от ерозионни процеси.

В подножието на планинските склонове голямо разпространение тук имат и плитките излужени канелени госки почви и неразвитите почви /ранкери и литосоли/.

Нарушени терени

Сгуроотвал „Каменик“

Нарушеният терен от сгуроотвала е 593,2 дка, крайната кота на запълване е 685м. За 2013г. достигнатата кота е 655м. което представлява заета площ от около 467 дка. Рекултивираната площ е около 79,8 дка и обхваща откосите на изградените до кота 655м. преградни диги, естествено затревени.

1.4.3.1. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди

Пунктове за мониторинг: Изпълнителната агенция по околна среда и води разработи и внедри мониторингова система на база мрежа 16 х 16 кв.км., като в пресечните точки са определени пунктовете на почвения мониторинг. На територията на РИОСВ- Перник, за областите Перник, Кюстендил и община Самоков са определени 23бр. пункта.

Мониторинговата система се извършва на три нива:

I. Първо ниво широкомащабен мониторинг; II. Второ ниво мрежите за вкисляване и засоляване; III Трето ниво локални замърсители - дифузно почвено замърсяване от земеделски източници

Изградена е мрежа за следене състоянието на засоляване и вкисляване на почвата. Почвеното пробонабиране и анализите се извършват от Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/. За област Кюстендил са определени 10 бр. пунктове за почвен мониторинг като пункта за община Бобов дол е на територията на с. Бабинска река. Пробонабирането се извършва 1 път годишно на дълбочина 20 и 40 сантиметра. Следят се следните показатели -Cd, Pb, Cu, Ni, Zn, Cr, As, орг. C, общ N и общ P. Съдържанието на тежки метали в почвата е под пределно допустимите концентрации.

На територията на община Бобов дол има 1 бр. пункт за мониторинг почви - с. Бабинска река. Показателите за изпитване са pH /H20/, тежки метали и металоиди /мед, цинк, олово, кадмий, арсен, хром, никел и живак/, органичен и общ въглерод, общ азот, фосфор, 16 полициклични ароматни въглеводороди, полихлорни бифенили и хлорорганични пестициди. Почвеното пробонабиране и анализ се извършва от Изпълнителна агенция по околна среда /ИАОС/.

Площ и/или дял на територията с нарушени, увредени и деградирани почви в резултат от: добива на подземни богатства, строителството, ерозията, замърсяването с битови и строителни отпадъци, вкисляването и засоляването на почвите

С изменение на Закона за подземните богатства от март 2011г., Министерството на икономиката и енергетиката е държавният орган, отговорен за упражняване на контрол върху дейностите по добиване на подземни богатства, включително и изпълнението на проекти за рекултивация.

Вкисляване на почвите - На територията на РИОСВ Перник има 1 пункт - в Дупница, от който пункт се взема всяка година.

Засоляване - На територията на РИОСВ Перник няма пунктове за засоляване.

1.4.3.2 Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

Замърсяването на почвата обикновено е в резултат от наднормената употреба на изкуствени торове и пестициди в селското стопанство, от торов отпадък от животновъдството и от битови отпадъци. Поради стагнацията обаче в селското

стопанство през последните години, количеството на пестицидите в почвите значително намаля. За същите са изградени кубове и се съхраняват на определени безопасни места.

Не са констатирани нарушения за замърсяване на почвите над ПДК с тежки метали, металоиди, продукти за растителна защита и устойчиви органични вещества /пестициди/.

На територията на област Кюстендил залежалите растително защитни препарати са събрани в 3 бр. централизирани складове, отговарящи на изискванията за съхранение на опасни отпадъци в селата Драговищица, община Кюстендил, с.Паничарево, община Бобов дол и с. Пиперево, община Дупница.

На територията на община Бобов дол, складовете с негодни и забранени за употреба препарати за растителна защита /ПРЗ/ с местонахождение на склада, количество съхранявани вещества, начин на съхранение - склад за пестициди - с.Паничарево, община Бобов дол, собственост на община Бобов дол. Представлява едноетажна масивна постройка. Осигурена е денонощна охрана.

ПРЗ са опаковани в полиетиленови чували и метални варели. Наличното количество на течните препарати ell 740л. и на прахообразните 9 600 кг.;

1.4.3.3. Ерозирали земи

Ерозията на почвите е един от най-сериозните деградационни процеси. Ерозионните процеси физически увреждат почвата, чувствително понижават почвеното плодородие чрез годишните загуби на значителни количества плодородна почва. В резултат на променената структура на земеделието на територията на общината, предимно в полупланинските територии, земите с наклон над 6 градуса не се обработват /пустеещи/ и естествено се затревяват, с което отчасти по естествен начин се ограничават ерозионните процеси.

През последните години не е провеждан мониторинг на почвите по отношение на ерозия и не може да се определи налице ли са части от общинската територия с ерозирали земи или такива, застрашени от ерозионни процеси. Независимо от това, за да се избегнат рискове е целесъобразно да се реализират превантивни мерки.

1.4.4. Земна основа и земни недра - състояние и устройствени изисквания при използването им.

1.4.4.1. Геоложки строеж

В геоложкият строеж на терена вземат участие следните литостратиграфски единици:

ДОКАМБРИЙ - PcC

Имат ограничено разпространение в региона.

Представени са от отложенията на Огражденската /прародопска/ надгрупа - Гнайсово - магматичен комлекс /„Малешевска група", "Арденска група"/ - магматити, двуслюдени магматизирани гнайси.

Мощността на отложенията е до 1500 м.

ДОЛЕН ПАЛЕОЗОЙ - sPz1

Представен е от Струмска диоритова формация -диорити, гранодиорити и габродиорити. Мощността на отложенията е около 800 м.

ЮРА - IvJ3

Заляга трансгресивно и дискордантно над отложенията от по-старите формации.

Представена е от отложенията на Нешковската свита - аргилити, мергели и Костелска свита - пясъчници, конкломератови аргилити, аргилити и мергели.

Възраст - среден кемеридж - среден титон.

Мощност до 700 м.

ПАЛЕОГЕН

С най-голяма разпространение в обсега на обследваният регион са представени отложенията от т. н. Бобовдолски грабен, чийто седименти са навлечени върху отложенията на докамбрия, палеозоя и юрата.

В обсега на същият вземат участие следните литостратиграфски единици: Брекчоконгломератно - пясъчникова задруга - 4Pg23

Представена е от разнообразни по състав грубокластични седименти - брекчоконгломерати, конгломерати и пясъчници.

Дебелината на задругата е около 350м.

Възраст - среден олигоцен.

Пъстра подвъглищна задруга - 6Pg22-3

Представена е от конгломерати, пясъчници, алевролитии аргилити.

Дебелината на задругата е 350 - 500 м.

Възраст - среден - горен олигоцен.

Въгленосна задруга - 7Pg33

Представена е от въглища, глини, аргилити, алевролити и пясъчници.

Дебелината на задругата е до 200 м.

Възраст - горен олигоцен.

Задруга на тънкослойните аргилити и глинести мергели - 8Pg33

Представена е от аргилити, мергели и глинести мергели.

Дебелината на задругата е 100 - 150 м.

Възраст - горен олигоцен.

НЕОГЕН

Трансгресивно и дискордантно над отложенията на Палеогена са разположени седиментите на Неогена, представен от отложенията на Бараковската свита - sN1.

Представени са от пясъчници и конгломерати с възраст понт.

КВАТЕРНЕР

Най-младата формация в региона, разкриваща се директно на повърхността е представена от отложения с кватернерен произход.

Кватернерните образувания са представени от следните отложения:

Пролувиални образувания - наносни конуси /чакъли и пясъци/.

Делувиално - пролувиални образувания - чакъли, пясъци, песъчливи глини.

Алувиалните образувания - дребнокъсови полигенни чакъли, дребно до грубозърнести пясъци, глинести пясъци.

1.4.4.2.Инженерно-геоложки условия

По физико-механични показатели строителните почви са подразделени на:

- **скални с много добри физико-механични показатели като земна основа;**
- **полускални, които предлагат сравнително добри инженерно-геоложки условия;**
- **глинести, които са със занижени физико-механични показатели.**

Съобразно особеностите в геоложкият строеж, хидро-геоложките условия и пригодността на терените за строителна основа, общинската територия се разделя на следните два инженерно-геоложки района:

I-ви район - обхваща по-голямата част от територията на община Бобов дол.

Основните инженерно-геоложки типове, които изграждат терените от този район са палеогенски отложения - конгломерати, пясъчници, алевролити, аргилити, въглища, глини.

Физикомеханичните им показатели са: обемна плътност: 2,10 - 2,20 гр/см3, специфична плътност: 2,72 - 2,75 гр/см3 Изчислителното натоварване е от порядъка на 0,30 - 0,50 MPa.

II-ри район - обхваща терените около реките.

Тук се установяват чакъли, пясъци, песъчливи глини.

Физикомеханичните им показатели са: обемна плътност 2,25 - 2,30 т/м3, специфична плътност - 2,71 - 2,80 гр/см3.

Изчислителното натоварване е от порядъка на 0,35 - 0,50 - 0,70MPa.

Плитки почвени води се установяват само в ниските части на района около реките.

Навсякъде другаде почвените води залягат на голяма дълбочина - от 7-8 - 20 до над 50 м.

1.4.4.3. Сеизмичност

Съгласно сеизмичното райониране на РБългария от 2007 - 2012 г, територията на община Бобов дол попада в район с максимална сила на земетръсните процеси от VIII степен по скалата на Медведев- Карник - Шпонхоер с коефициент на земетръс Кс = 0,15.

1.4.4.4 Физико-геоложки процеси и явления

От физико-геоложките процеси и явления в района са развити свлачища и срутища.

Свлачищата се индекирани най-вече по стръмните участъци в региона.

1.4.4.5 Полезни изкопаеми

Най-важният стратегически ресурс са залежите на кафяви каменни въглища, които се използват за производство на електроенергия и много ограничено за отопление или други индустриални цели. Следва да се отбележи високото съдържание на сяра, което е съществена характеристика и изисква специални мерки за ограничаване на замърсяването на въздуха в района на ТЕЦ ”Бобов дол” и на общината като цяло.

1.4.4.6 Изводи

Като общо правило територията на община Бобов дол представлява в преобладаващата си част добра земна основа, подходяща за строителство, при спазване на изискванията на „НППФ.2006” г .

Налице е сравнително голямо богатство от въглища, които са в експлоатация, а от нерудни изкопаеми - добив на инертни материали.

1.4.5. Културно-историческо наследство

На територията на Колош има разположени множество паметници, свидетелстващи за богатото културно-историческото наследство на района. Районът е обитаван от дълбока древност от траките. Открити са тракийски скални ниши, уникални за югозападната част на България. На връх Колош са открити останки от укрепления от XII век, а също и останки от римско светилище. В местността Градище има останки от тракийско селище и от стара крепост. Разположена е на естествено защитен терен с елипсовидна форма, дълга е около 400 м. и широка до 80 м. Тази крепост е една от 35-те в полузависимото малко царство на болярина Кракра. В североизточната и югозападната част има останки от наблюдателни кули. Там са открити и следи от римски и византийски селища. На места личат останки от римски пътища през Колош от запад на изток и до Беломорието /към Солун/.

На хълма „Големия Връм” край с. Коркина, някога се е намирала резиденция на Арон, брата на цар Самуил. Тук, според легендата, се е разиграла и трагичната битка между двамата братя. Съществуват археологически находки, потвърждаващи също наличието на крепостно съоръжение от средновековието на това място. В по-голяма част от населените места има паметници на културата с местно значение-художествени, археологически, архитектурни и др.

Богато културно наследство в Община Бобов дол представляват църковните и култовите паметници. Освен паметниците, свързани с християнската религия, те могат да бъдат също и религиозни обекти на други религии, както и култови обекти от предхристиянския период /аязмите/. Те са типични за района на селата Голема Фуча /местността “Църквето” и местността “Дабо”/, Мала Фуча /местността “Манастирчето”/, с. Коркина /м. “Милчанец”/ и др., в някои от тях са открити останки от църкви и манастири, съществували в миналото. Оброчища има в с. Голема Фуча /м. Манастирчето/, с. Мала Фуча /местността “Кръсто”/, с. Коркина /м. “Св. Богородица”, м. “Св. Петка/.

Реализирането на качествени проекти за експониране, обновяване и съхранение на природни и културно-исторически обекти е решаваща предпоставка за развитието на устойчив туризъм в общината. Община Бобов дол е разработила проект „Популяризиране на природното и културно- историческо богатство на Община Бобов дол чрез създаване на туристически атракции и свързаната с тях инфраструктура”.

В рамките на проекта се предвижда създаване на посетителски информационен център в гр. Бобов дол, три информационни бюра в селата Голема Фуча, Мала Фуча и Коркина и мрежа от три еко пътеки, осигуряващи достъп на туристите до природните и културно-историческите забележителности на територията на Колошкия дял на Конявска планина в община Бобов дол върху територии, стопанисвани от Държавно горско стопанство - Дупница /ДГС/. За всички обекти има разработени инвестиционни проекти от 2008 г. - фаза технически проект, и е получено положително становище от РИОСВ - Перник за реализиране на проекта.

- Екопътека “По пътя на цветята” /от с.Голема Фуча до връх Колош, с дължина от 9 км./;
- Екопътеката съчетава по оптимален начин няколко основни компонента: църква и камбанарията от XIX в., вековни гори, внушителни скални масиви

и голямо биоразнообразие, даващи възможност за пълноценно докосване до уникална природа /резервати, защитени местности/.

Трасето минава по горски пътища и пътеки в силно пресечен горски терен, с висока степен на трудност поради големите наклони. Маршрутът ще позволява от с. Голема фуча, посредством дървени съоръжения и незначителни корекции на терена, туристите да проникнат в досега недостъпни и непознати природни кътове. Визуалната информация ще е многопластова и включва флора, фауна, абиотични елементи, културно- исторически обекти и др.

По маршрута на пътеката, има участък от пътя, който преминава през гора, пресечена от оголени участъци с повишен риск от ерозия, това поражда необходимостта от укрепване на пътя против свличания при овразите. По стръмен склон пътеката навлиза в м. Скалието, скален венец за пресичането на който е необходимо изграждането на дървени стъпала и обезопасителни парапети.

- Образователна екологична пътека “Дланта на Крали Марко” /от с. Мала фуча до местността Ренков камък, с дължина от 4 км./.

Пътеката ще представлява атрактивен познавателен туристически маршрут, представящ уникални скални и природни феномени, някои от тях-местна забележителност “Дланта на Крали Марко” - монолитен скален блок с височина около 8м., и “Ранков камък”.

В началото на трасето се пресича реката, която извън сезона на маловодието е непреодолимо препятствие, и това налага изграждането на дървен пешеходен мост. След пресичането на реката, пътеката се изкачва около 250м по стръмен скалист склон и участъкът се нуждае от обезопасяване с дървени парапети и направата на изсечени в скалата стъпала за удобното преодоляване на денивелацията. Маршрутът продължава на запад по билото на скалистия хребет, където ще е необходимо поставянето на обезопасителни парапети.

- Тематична екологична пътека “По стъпките на Арон” /от с. Коркина до в. Голак, с дължина от 2,5 км./.
- В района Разметаница има археологически находки от времето на траките и римската епоха, от Първата и Втората българска държава. Народната памет е запазила вълнуващи предания за Самуил и Арон.

Тук са височината Връм и местността Царичина, което се смята за място на гибелта на Арон, което е доказан исторически факт. В миналото е имало кале, от което е бил охраняван древния път от Средец-Г.Козница-Лиляч-Друмохар за Македония. Църквата “Св.Никола” има многовековна история, и е била възстановена през 1869 г. В района е и “Кръста на Св.Илия” на Голак и некрополът в местността Забел. Местността Валог се намира в най-високата част на планината.

Трасето на пътеката в определен участък се изкачва по северния склон на хълма Големия Връм, достигайки до скален венец, опасващ го от всички страни. За преодоляването му е необходимо изграждането на защитни парапети и дървени стъпала.

Освен екопътеките, предмет на проекта може да се предвижи и изграждане на туристически маршрут от:

- с. Мламолово - вековен дъб в м. “Асар” по Гологлавски рид от късноантичната крепост в м. Градището в землището на с. Мламолово, която е обявена за паметник на културата с категория “местно значение”,
- Античното селище в м. Родината към местността “Развалена църква” до м. Валога в землището на гр. Бобов дол.

1.4.5.1. Анализ на състоянието на НКН. Обекти със статут на НКЦ от Националния документен регистър към НИНКН, обекти, обявени за ПК от национално значение с разпореждане №1711 на МС, исторически паметници на културата – съгласно писмо на НИПК от 1992 и графичното им отлагане

Съгласно становище с изх. № 0401-1399/08.08.2013 г на Министерство на културата - Национален институт за недвижимо културно наследство е необходимо опорният план, да се изработи в мащаба на съответния устройствен план /става въпрос за територията на община Бобов дол/ и да съдържа основни кадастрални и специализирани данни за територията. В опорният план на община Бобов дол следва да се съдържат „специализирани данни за територията", съхраняващи се в архива на НИНКН, Регионалния исторически музей, НАИМ - БАН и Министерство на отбраната.

В община Бобов Дол има значителен брой недвижими културни ценности, остатъци от времето на траките, датирано Х11-У1в. пр. н.е. Счита се, че те са единствени в западна България. Декларираните недвижими културни ценности през 1976 са 64 на брой /археологически, архитектурни и исторически обекти на културното наследство/ с

предварителна категория „местно значение”, а тези декларирани през 1981 г. - 9 броя църкви и множество къщи.

Потенциалът на общината в културно отношение е голям, но е нужно актуализиране на базата данни, както и осигуряване на защита на движимите и недвижими културни ценности.

1.4.5.1.1. Диагноза

- Съществуващо състояние- анализ

  - Историческите и археологически останки - крепостни стени, църкви, селища, са известни на местното население, но те не са били обект на целенасочени археологически разкопки, специализирано опазване - реставрация, консервация и социализация - за някои от обектите, подходящи за достъп и експониране. Сериозен е проблемът с тракийските могили и останките от крепости, обект на иманярски грабежи; Мемориални комплекси, паметници, паметни плочи от новата история са обекти на почит и събирания на местното население;

  - Архитектурни обекти и комплекси. В самия общински център-град Бобов дол са декларирани един художествен паметник - Църквата "Св. Николай", два архитектурни-къща на Алекси Джельов и старият вход на рудник Бобов дол, както и два паметника на монументалното изкуство - Паметна плоча на Алекси Янев, Паметник на загиналите за свободата на родината.

Всички населени места в община Бобов дол са наситени с декларирани примери на културно-историческо наследство - множество жилищни къщи, църкви, училища, монументи, както и останки от антични и средновековни селища.

  - Етнографски обекти и комплекси: етнографска сбирка от съдове, сечива, носии от района на с. Мламолово.

  - Образци на парковото изкуство и ландшафтната архитектура не са декларирани до момента. Природни ценности /образци/: Тук природната среда е съхранена и е налице голямо разнообразие на ландшафта. Частите от защитени зони BG0002108 Скрино и BG0002100 Долна Козница, защитени по Директива 79/409/EEC за опазване на птиците, както и зони BG0000298 Конявска планина и BG0001013 Скрино, защитени по Директива 92/43/EEC за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, могат да се превърнат в уникален

продукт за екотуристическо ползване и тематичен туризъм. Това може да се осъществи при подходящо експониране на наличното биоразнообразие.

- На територията на община Бобов дол са обявени следните вековни дървета - 2 от вида "Зимен дъб" и 3 от вида "Дъб-Цер".

Бобов дол се характеризира с голямо участие на защитени територии- 26.3% от общата територия на общината. Това е сериозна предпоставка за развитие на екологичен туризъм. Доказателство за това са пешеходните преходи в природата, които се практикуват редовно. С научна цел и за наблюдение се посещават районите на защитените зони от ботаници, орнитолози, хидробиолози от институти на БАН.

- Индустриално наследство: Събрани са множество ценни експонати за музейна сбирка от историята на минната промишленост „индустриално наследство" в района на Общината - гр. Бобов дол
- Произведения на изящни и приложни изкуства: Съществуват примери на изящните и приложни изкуства, като стенописи на църкви, картини, вероятно и дърворезби в запазените къщи- НКЦ. Необходимо е откриване, изследване и регистриране на тези образци по законовия ред.
- Народни занаяти: Характерно за община Бобов дол е било ковачеството, като най вероятно има и данни и за други местни занаяти, но не са обстойно проучени.
- Документалното наследство в общината не е описано, декларирно или регистрирано.
- Аудио-визуално наследство също не е обект на проучване поради което няма ясни данни.
- Книжовни и литературни ценности: Книжовни и литературни ценности се съхраняват в читалищата на селищата и Общинският център. Съдържат голям книжен фонд, исторически данни за възникването на читалищната и просветна дейност.
- Обичаи, обреди, празненства, ритуали и вярвания: Мемориални комплекси, паметници, паметни плочи от новата история са обекти на почит и събирания на местното население;
- Музика, песни и танци: Местният песенен и танцов фолклор се практикува от състав към читалище „Зора" с. Мламолово и състав в с. Мало село. Към

читалище „Просвета” функционира танцов и певчески състав. Провежда се активна сценична дейност в резултат на което се получават много отличия.

- За останалите примери на нематериално културно наследство като устна традиция и език, народна медицина, кулинарни и еноложки традиции, народни игри и спортове няма официални данни, което предполага подробно проучване в разработката на бъдещия ОУП.

➢ проблеми

- фактическо състояние

Официалната нормативната база относно културното наследство на общината е Списък с паметниците, който е значително остарял и е не е напълно адекватен на днешното състояние на културните ценности. Статута и степента на юридическа защита на повечето обекти са неустановени или не са описани по актуалния Закон за културното наследство, което е предпоставка за пречки и проблеми в опазването им.

Както и в останалите общини, Бобов Дол има основно декларирани НКЦ, като предстои следващата фаза от дейностите по опазване- регистриране.

➢ степенна юридическа защита

Юридическата защита на НКЦ е неясна, тъй като преди изготвянето на охранни зони, специфични правила и нормативи и стратегии на опазване, трябва да се извърши регистрацията на обектите. Тогава на базата на оценките и критериите в регистрационните фишове се изготвят последващите документи, указващи режимите на опазването им.

4.2.5.2 Прогноза

➢ Актуализация на декларирани и регистрирани НКЦ

Изготвянето на ОУП на общината предполага основно проучване на всички налични документи относно Културното наследство на територията, както и на фактическото физическо състояние на обозначените НКЦ. Някои от тях са претърпели промени, други са изчезнали, а има и такива, които имат даденост на културна ценност, но не са регистрирани. След установяването на състоянието на всеки обект следва да се предложи:

- Актуализиран списък, отразяващ вярно и ясно действителното състояние в общината. Според ЗКН всеки обект следва да има попълнен регистрационен фиш, който да се съхранява в архив на НИНКН и в самата община.
- охранителни режими

След изясняването и актуализацията на списъка в плана следва да се отразят устройствените аспекти и режимите за опазване на паметниците и на охранителните им зони, вкл. изричните предписания по отношение опазването, ако такива бъдат издадени от компетентния държавен орган по законоустановения ред.

➢ Стратегия за опазване и управление на НКЦ

За да се реализират целите на предложените режими на опазване на културното наследство, е необходимо съгл. Чл. 17 от ЗКН, Община Бобов Дол да възложи Стратегия за опазване и управление, която да включва интегриран подход към пълния обхват културни ценности, описани по-горе. Стратегията следва да съдържа информационна система, организационна структура, както и различни системи за финасиране.

Това са актуални законови инструменти, с помощта на които би следвало да се осъществи експонирането и социализацията на обектите на културно-историческото наследство, както и да се разработят културни маршрути, разкриващи интригуващата история на общината.

➢ Специфични правила и нормативи

На база посочената по-горе актуализирана информация /декларационни списъци, регистър/, е закононеобходимо да бъде приложена разпоредбата на чл.34, ал.3, т.2 от Наредба номер 7/2003 на МРРБ, която гласи, че „За териториите и охранителните зони по ал. 1 се прилагат специфични правила и нормативи за устройство към устройствените планове по чл. 13, ал. 2 ЗУТ.”

Според чл. 81. ал./1/ от ЗУТ „в плановете за опазване и управление на единични или групови недвижими ценности се включват режимите, специфичните правила и нормативи по чл. 78, т. 1 и 3 и се определя:

- Обща характеристика на защитената територия за опазване на недвижимото културно наследство;
- Цели и организация на управлението;

- Дългосрочна и краткосрочни програми на дейностите по прилагане на плана;
- Финансиране на дейностите по прилагане на плана;
- Участие на партньорите в процеса по прилагане на плана;
- Условия и препоръки за осъществяване на дейностите по прилагане на плана;
- Система за мониторинг на защитената територия и осигуряване на спешни аварийно-спасителни мероприятия в нея;
- Система за контрол по прилагане на плана.

1.4.5.3. Заключение - цели на ОУП на община Бобов дол по отношение на КН

Културните ценности в Община Бобов дол - материални и нематериални, са предпоставка за развитие на културно-познавателен туризъм на територията на Кюстендилска област, част от която е и община Бобов Дол. Проблем е факта, че повечето от обектите са недостатъчно проучени и разработени.

Предстои научна работа по откривателската и проучвателската дейност, социализирането и популяризирането на културните ценности, както и актуализиране на юридическата им защита.

Целта на общия устройствен план на общината, в част КН, е да извърши оценка на обектите на културно-историческото наследство, като елементи на цялостни териториални и функционални системи, поставящи изисквания и ограничения по отношение устройствената, строителна и друга човешка намеса в средата, към която принадлежат или която съставляват. Той следва да осигури условия за физическото опазване на паметниците и тяхната среда, за промотиране и социализация на познавателните, възпитателните, мемориалните, емоционално - естетическите им качества, за реализация на стопанския им потенциал, като обект на туристически интерес и посещения.

ОУП има за цел да създаде условия за опазване и закрила на културното наследство, устойчиво развитие на политиката по опазването му и да гарантира равен достъп на гражданите до културните ценности при спазване на следните принципи:

- Равнопоставеност на различните видове културно наследство при осъществяване на неговата закрила;

- Децентрализация на управлението и финансирането на дейностите по опазване на културното наследство;
- Публичност и прозрачност при управлението на дейностите по опазване на културното наследство.

Правото на достъп до културното наследство е възможност да се ползват културните ценности, като се осигури физически или интелектуален достъп до тях, без да се увреждат или подлагат на риск.

Освен устройствените схеми, планове, специфични правила и нормативи, във връзка с изискването за социализиране и популяризиране на културно историческото наследство е нужно да бъдат разработени културни маршрути. Те следва също да бъдат част от комуникационния план на ОУП.

ОУПО може да предпише по-подробни изисквания към последващите нива на устройственото планиране, свързани с опазването и социализацията на паметниците на културата в населените места или в новопредвидени за урбанизация територии, и / или за създаване на други документи / програми, местни наредби и пр./, представляващи необходим инструментариум в комплексния процес на опазването на наследството.

1.4.5. Природни рискове и бедствия

В таблиците по-долу е представена обобщената информация за миналите наводнения по общини, населени места, водни тела и водни обекти, както и информация за повтаряемост на наводненията.

РЕЧЕН БАСЕЙН СТРУМА:

Община	***Населено място***	***Водно тяло-ВТ***	***Воден обект***	***Минали наводнения, бр.***
Земен	*гр. Земен*	*BG4ST900R012*	*р. Струма*	*1*
Перник	*гр. Батановци*	*BG4ST900R003*	*р. Струма*	*2*
Перник	*гр. Батановци*	*BG4ST900R003*	*р. Конска*	*1*
Перник	*с. Рударци*	*BG4ST900R003*	*р. Рударска*	*3*
Перник	*гр.Перник*	*BG4ST900R003*	*р. Струма*	*2*
Перник	*кв. "Църква"*	*BG4ST900R003*	*р. Маниш*	*2*
Перник	*кв. "Църква"*	*BG4ST900R003*	*р. Рударщица*	*1*
Перник	*кв. "Бела вода"*	*BG4ST900R003*	*р. Струма*	*1*
Перник	*с. Ярджиловци*	*BG4ST900R004*	*р. Мещичка*	*3*

Перник	*с. Мещица*	*BG4ST900R004*	*р. Мещичка*	*2*
Перник	*с. Драгичево*	*BG4ST900R003*	*р. Драгичевска*	*3*
Перник	*с. Дивотино*	*BG4ST900R003*	*Дивотинско дере*	*1*
Перник	*гр. Перник кв. "Изток"*	*BG4ST900R003*	*р. Струма*	*2*
Перник	*гр. Перник кв. "Изток"*	*BG4ST900R003*	*р. Бучащица*	*1*
Перник	*с. Студена*	*дъждовно*		*1*
Перник	*с. Голямо Бучино*	*BG4ST900R003*	*Р. Бучинска*	*1*
Перник	*с. Голямо Бучино*	*BG4ST900R003*	*яз. „Рутеш”*	*1*
Радомир	*с. Негованци*	*BG4ST900R009*	*р. Арката*	*2*
Радомир	*с. Негованци*	*BG4ST900R009*	*р. Колошка*	*1*
Радомир	*гр. Радомир*	*BG4ST900R006*	*р. Струма*	*1*
Радомир	*с. Бобораци*	*BG4ST900R009*	*р. Арката*	*3*
Радомир	*с. Прибой*	*BG4ST900R009*	*р. Арката*	*1*
Радомир	*с. Прибой*	*BG4ST900R006*	*р. Струма*	*1*
Радомир	*с. Горна Диканя*	*BG4ST900R008*	*р. Клисурска*	*1*
Радомир	*с. Горна Диканя*	*BG4ST900R009*	*р. Селска*	*3*
Ковачевци	*с. Светля*	*BG4ST900R011*	*р. Светля*	*1*
Ковачевци	*с. Калище*	*BG4ST900R015*	*р. Косматица*	*2*
Ковачевци	*с. Егълница*	*BG4ST900R015*	*р. Косматица*	*1*
Невестино	*с. Ваксево*	*BG4ST700R026*	*р. Речица*	*1*
невестино	*с. Ваксево*	*BG4ST700R025*	*р. Елешница*	*1*
Невестино	*с. Друмохар*	*BG4ST700R025*	*р. Елешница*	*2*
Бобов дол	*с. Долистово*	*BG4ST600R039*	*р. Долистовска*	*1*
Бобов дол	*с. Долистово*	*BG4ST600R039*	*р.Новоселска*	*1*
Бобов дол	*Мало село*	*BG4ST600R039*	*р. Бобовдолска*	*1*
Бобов дол	*Големо село*	*BG4ST600R039*	*р. Бобовдолска*	*1*
Бобов дол	*с. Бабино*	*BG4ST600R039*	*Р. Бабинска*	*1*
Бобов дол	*с. Мламолово*	*BG4ST600R039*	*Р. Бобовдолска*	*1*
Бобошево	*гр. Бобошево*	*BG4ST700R028*	*р. Струма*	*2*
Бобошево	*с. Слатино*	*BG4ST600R036*	*р. Слатинска*	*1*
Рила	*гр. Рила*	*BG4ST500R043*	*р. Рилска*	*2*
Кочериново	*с. Стоб*	*BG4ST500R043*	*дерета на р. Рилска*	*1*
Кочериново	*с. Бараково*	*BG4ST500R043*	*р. Рилска*	*1*
Кочериново	*с. Драгодан*	*BG4ST500R040*	*р. Копривлен*	*1*
Кочериново	*с. Мурсалево*	*BG4ST500R030*	*р. Струма*	*1*
Дупница	*Дупница*	*BG4ST600R036*	*р. Джерман*	*2*
Дупница	*Дупница*	*BG4ST600R036*	*р. Лешовица*	*1*
Дупница	*Дупница*	*BG4ST600R036*	*р. Бистрица*	*1*
Дупница	*с. Яхиново*	*BG4ST600R035*	*р. Джубрена*	*1*
Благоевград	*Благоевград*	*BG4ST500R047*	*р. Благоевградска Бистрица*	*4*
Благоевград	*с. Еленово*	*дъждовно*		*1*
Благоевград	*с. Обел-Клисура*	*дъждовно*		*1*

Благоевград	*с. Логодаж*	*дъждовно*		*1*
Благоевград	*с. Падеш*	*BG4ST500R049*	*р. Четирка*	*1*
Благоевград	*с. Дъбрава*	*BG4ST500R030*	*Телкиевско дере*	*1*
Благоевград	*с. Рилци*	*BG4ST500R030*	*р.Телкийски дол*	*1*
Благоевград	*с. Логодаж*	*BG4ST500R049*	*р. Четирка*	*1*
Симитли	*гр. Симитли*	*BG4ST400R048*	*р. Струма*	*2*
Симитли	*с.Железница*	*BG4ST400R048*	*р. Струма*	*1*
Симитли	*с.Железница*	*BG4ST500R050*	*р. Стара река*	*1*
Симитли	*гр. Симитли*	*BG4ST500R052*	*р. Градевска*	*1*
Симитли	*с. Полена*	*BG4ST500R053*	*р. Сушичка*	*1*
Струмяни	*с. Струмяни, с. Микрево*	*BG4ST500R057*	*р. Струма*	*2*
Кресна	*с. Сливница*	*BG4ST500R057*	*р. Струма*	*1*
Кресна	*гр. Кресна*	*BG4ST500R057*	*р. Струма*	*4*
Кресна	*с. Г. Брезница, гр. Кресна*	*BG4ST500R060*	*р. Струма*	*2*
Сандански	*Сандански*	*BG4ST500R068*	*р. Струма*	*1*
Сандански	*с. Струма*	*BG4ST500R063*	*р. Струма*	*2*
Петрич	*с. Първомай*	*BG4ST400R072*	*р. Долна Рибнишка*	*1*
				Общо: 99

Извадка за община Бобов дол

Община	***Населено място***	***Водно тяло-ВТ***	***Воден обект***	***Минали наводнения, бр.***
Бобов дол	*с. Долистово*	*BG4ST600R039*	*р. Долистовска*	*1*
Бобов дол	*с. Долистово*	*BG4ST600R039*	*р.Новоселска*	*1*
Бобов дол	*Мало село*	*BG4ST600R039*	*р. Бобовдолска*	*1*
Бобов дол	*Големо село*	*BG4ST600R039*	*р. Бобовдолска*	*1*
Бобов дол	*с. Бабино*	*BG4ST600R039*	*Р. Бабинска*	*1*
Бобов дол	*с. Мламолово*	*BG4ST600R039*	*Р. Бобовдолска*	*1*

Изброените по-горе 132 наводнения са отразени в отделен слой в ГИС на БДЗБР, въз основа на който е изготвена Карта на миналите наводнения в ЗБР за БУ – Приложение №2. Видно от таблиците в Приложение №1 е, че за миналите наводнения в ЗБР за БУ липсва информация за размера на залятите площи.

Анализ на влиянието на съоръженията

В Западнобеломорски район са изградени голям брой язовири с различно предназначение. По-големите и важни по значение са:

- язовир ”Студена” - изграден на река Струма през 1953 г. за питейно - битово и примишлено водоснабдяване на град Перник и района около него;
- язовир ”Пчелина” - изграден на река Струма през 1975г. за промишлено водоснабдяване и напояване в района на град Перник;
- язовир”Дяково” - изграден през 1975г. за напояване, питейно - битово и промишлено водоснабдяване на град Дупница и района около него.

В басейна на река Места по-големи язовири са изградените във водосбора на най-големия ѝ ляв приток река Доспат - язовир “Доспат” и язовир ”Широка поляна” изградени съответно през 1967г. и 1963г. И двата язовира са изградени основно за нуждите на енергетиката. Пълнят се както от собствения водосбор на реките Доспат и Сърнена, така и чрез събирателни деривации от водосборите на реките Вищерица, Канина, Сатовчанска Бистрица и Осинска.

В таблица са показани основните данни на по-големите язовири в ЗБР за БУ:
Характеристики на по-големите язовири в Западнобеломорски район:

№	Име на язовира	Река	Година на влизане в експлоатация	Цел на ползване	Височина на стената /м/	Дължина на короната /м/	Общ обем /$м^3$x10^6/	Полезен обем /$м^3$x10^6/	Мъртъв обем /$м^3$x10^6/	Площ на водното огледало /$км^2$/
	I. Поречие Струма									
1	”Студена”	Струма, Палакария и Владайска	1953	ПБВ ПВ, Е	53,00	259,00	25,200	22,800	2,400	1,600
2	”Пчелина”	Струма	1975	ПВН	23,70	627,00	54,800	20,600	34,200	5,380
3	”Красава”	Конска		ПБВ	30,00		2,970	2,195	0,775	0,352
4	“Долна Диканя”	Диканска		НР	20,50	618,00	7,224	5,224		0,900
5	”Извор”	Оролачка и Чокльово блато	1963	НР	28,60		7,300	6,300	1,00	0,800
6	“Дренов дол”	Дере Дренов дол и деривация		Н	21,00		3,500	3,405	0,095	0,640

		от река Банска								
7	“Берсин”	Дере Берсински дол и деривация от река Новоселска	1962-63	Н	31,80		4,600	4,410	0,190	0,540
8	”Багренци изгр.1958-59 г.		1966	Н	22,50		2,200	2,150	0,050	0,288
9	“Дяково”	Друмска, Отовица, Дупнишка Бистрица и Джерман	1978	ПБВ ПВ	57,34	518,50	35,400	27,900	7,500	2,000
10	”Стойковци”	Клисурска, Лешничка и Дреновска	1985	Н	43,60	570,00	13,220	11,860	1,360	1,130
11	”Карагъол”	собствен водосбор		Е	17,50	186,00	2,250			0,090
12	”Калин”	Каменица и деривации		Е	17,50	396,00	1,020			0,350
	II. Поречие Доспат									
13	“Доспат”	Доспат, Вищерица, Канина, Сатовчанска Бистрица и Осинска	1961	Е	65,50	270,00	446,400	431,400	15,000	22,0
14	“Широка поляна”	Соствен водосбор, Сърнена и Черни дол от ИБР	1963	Е	21,20	80,00	24,000	20,700	3,300	4,300

Легенда:

ПБВ – питейно - битово водоснабдяване

ПВ – промишлено водоснабдяване

Н – напояване ;

Р – риборазвъждане

Е – енергетика

Приложение №1. Минали наводнения в ЗБР за БУ

РЕЧЕН БАСЕЙН СТРУМА

Община Бобов дол

местоположение	*р. Бобовдолска – с.Големо село, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*Речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*

тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Наводнени десетки дворове, стопански и жилищни сгради. Частично разрушен водосток и изнесена настилка на улица с о.т 105-43-49-50. Затлачен водосток на ук. о.т. 81-82.*
друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

местоположение	*р. Бабинска – с.Бабино, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*Речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*
тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Речното корито е обрушено с подкопани брегове и затлачено от наноси. Изровена е уличната настилка на улица с о.т. 71-75-76-79-81-59. Прекъснат питеен водопровод, преминаващ през коритото на р. Бабинска река и разрушен водосток.*
друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

местоположение	*р. Голема Фуча– с.Голема Фуча, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*Речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*
тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Реката е променила посоката си на течение към основите на селския казан.*
друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

местоположение	*р. Манастирска – с.Мала Фуча, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*Речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*
тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Подкопани са основите на мост на р."Манастирска"*

друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

местоположение	*р. Бобовдолска – с.Мало село, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*Речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*
тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Разрушен е водосток в мах."Манчова" и е отнесен мост над р. Бобовдолска, като е прекъснат достъпа на МПС в тази част на селото.*
друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

местоположение	*р. Долистовска – с. Долистово, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*Речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*
тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Засегнати са мостовете - на общински път KNL-1016 при км. 0+596 и мост с о.т. 72-73-82-83 за с.Долистово.*
друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

местоположение	*р.Новоселска, приток на р. Долистовска – с. Долистово, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*Речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*
тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Реката е излязла от коритото си и е наводнила дворове, мазета, приземни етажи и сескостопански постройки. Подкопани са устоите на мост на общински път с о.т. 72-73-82-83 и на мост на общински път KNL 1010 от път II-62 /Дупница - Кюстендил/ по посока ТЕЦ "Бобов дол".*

друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

местоположение	*Р. Бобовдолска - с.Мламолово, общ. Бобов дол*
код на водното тяло	***BG4ST600R039***
категория	*минало наводнение*
типове наводнения	*речно*
обхват	*Поречието на река Струма*
вероятност за настъпване на събитието	*не е определена*
тип и размер на неблагоприятните въздействия:	*Отнесени са два моста на дере "Горещица" . Същото е задръстено от наноси. Три временни моста са отнесени от р. Бобовдолска. Речното корито е обрушено с подкопани брегове и затлачено от наноси.*
друга важна информация:	
дата и продължителност на минали наводнения	*04.12.2010.*

Определянето на потенциалните наводнения като значими и незначими след прилагане на критериите за значимост е показано по речни басейни, водни обекти, общини и населени места в следващите три таблици:

Басейн на р. Струма

Община	*Населено място*	*Водно тяло-ВТ*	*Воден обект*	*Определяне на значимост на потенциалните наводнения след прилагане на критериите за оценка*
Земен	*гр. Земен*	*BG4ST900R012 BG4ST900R016 BG4ST900R017*	*р. Струма и р. Треклянска*	***значимо***
Земен	*с. Жабляно*	*BG4ST900R012*	*Р. Струма*	***значимо***
Перник	*гр. Батановци и с. Черна гора*	*BG4ST900R003 BG4ST900R005 BG4ST900R006*	*р. Струма и р. Конска*	***значимо***
Перник	*гр. Перник и с. Драгичево*	*BG4ST900R003*	*р. Струма, р. Голобрешка и р. Рударщица*	***значимо***
Перник	*с. Ярджиловци*	*BG4ST900R004*	*р. Мещичка и р. Конска*	***значимо***
Перник	*с. Мещица*	*BG4ST900R004*	*р. Мещичка*	*незначимо*
Перник	*с. Студена*	*BG4ST90003*	*р. Струма*	***значимо***
Радомир	*Землища на с. Прибой, с. Беланица и с. Поцърненци*	*BG4ST900R009*	*р. Струма и р. Арката*	***значимо***
Радомир	*с. Бобораци*	*BG4ST900R009*	*р. Арката*	***значимо***

Радомир	*с. Прибой*	*BG4ST900R006*	*р. Струма*	***значимо***
Радомир	*с. Горна Диканя*	*BG4ST900R007*	*р. Арката*	***значимо***
Кюстендил	*гр. Кюстендил*	*BG4ST700R022*	*р. Глогошка*	***значимо***
Кюстендил	*с. Жабокрът*	*BG4ST700R017* *BG4ST700R020* *BG4ST700R021* *BG4ST700R022* *BG4ST700R02*	*Р. Струма, р. Соволянска Бистрица, р. Глогошка, р. Новоселска*	***значимо***
Кюстендил	*с. Драговищица* *с. Горановци*	*BG4ST700R019*	*р. Драговищица*	***значимо***
Кюстендил	*с. Копиловци*	*BG4ST700R017*	*р. Струма*	***значимо***
Кюстендил	*с. Слокощица*	*BG4ST700R023*	*р.Нновоселска*	***значимо***
Кюстендил	*с. Соволяно*	*BG4ST700R020*	*р.Соволянска Бистрица*	***значимо***
Невестино	*с. Невестино*	*BG4ST700R021* *BG4ST700R024*	*р. Струма и р. Гращица*	***значимо***
Невестино	*с.Невестино-извънжилищнатеритория*	*BG4ST700R024*	*р. Гращица*	***значимо***
Невестино	*с. Невестино-извънжилищна територия*	*BG4ST700R027*	*р. Елешница*	***значимо***
Невестино	*с. Друмохар*	*BG4ST700R027*	*р. Елешница*	***значимо***
Бобошево	*гр. Бобошево*	*BG4ST700R028* *BG4ST600R030* *BG4ST600R036*	*р. Струма и р. Джерман*	***значимо***
Кочериново	*с. Стоб*	*BG4ST500R043*	*р. Рилска*	***значимо***
Кочериново	*с. Бараково*	*BG4ST500R043*	*р. Рилска*	***значимо***
Дупница	*гр. Дупница* *с. Яхиново*	*BG4ST600R034* *BG4ST600R035*	*р. Джерман, р. Тополница и р. Джубрена*	***значимо***
Благоевград	*с. Покровник*	*BG4ST500R030* *BG4ST500R047* *BG4ST500R048* *BG4ST500R049*	*р. Струма, р. Благоевградска Бистрица и р. Четирка*	***значимо***
Симитли	*гр. Симитли, с. Крупник, с. Черниче и с. Полето*	*BG4ST400R048* *BG4ST500R052* *BG4ST500R053* *BG4ST500R054*	*р. Струма, р. Градевска, р. Сушичка и р. Брежанска*	***значимо***
Струмяни	*с. Струмяни, с. Микрево*	*BG4ST500R057* *BG4ST500R062* *BG4ST500R063* *BG4ST500R064*	*р. Струма, р. Шяшка, р. Цапаревска*	***значимо***
Кресна	*гр. Кресна*	*BG4ST500R057*	*р. Струма*	***значимо***
Сандански	*Сандански*	*BG4ST500R068*	*р. Сандански Бистрица*	***значимо***
Сандански	*с. Струма, с. Лебница и с. Дамяница*	*BG4ST500R063* *BG4ST500R066* *BG4ST500R068* *BG4ST500069* *BG4ST500R070*	*р. Струма, р. Лебница, р. Сандански Бистрица и р. Божловска*	***значимо***
Петрич	*с. Кулата – границата с РГърция*	*BG4ST300R073*	*р. Струма*	***значимо***

Изработена е и „Обзорна карта на райони с потенциален риск от наводнения в Западнобеломорски район” в М 1: 200 000, формат 820/1000mm, служеща като географска основа за нанасяне на петна на потенциално застрашените от заливане участъци /Приложение №6/. Тази карта е изцяло картографски продукт генериран от ГИС система в средата на CorelDRAW с цел визуализиране на значими потенциални наводнения по поречията на трите основни реки Струма, Места и Доспат с прилежащите им притоци. Участъците са изобразени като площни обекти.

Въз основа на ГИС-слоевете за миналите и потенциалните наводнения е изготвена „Сборна карта“ /Приложение №9/ в М 1: 200 000, формат 820/1000mm, на която са нанесени значимите минали наводнения, изобразени с условен знак и районите с потенциален риск от наводнения, определени чрез хидравлични изчисления. Картата съдържа общогеографска и тематична информация, визуализирана чрез подходящо избрани картографски методи за изобразяване.

- **Определяне значимост на наводненията и Списък с определените потенциално опасни райони със значителен риск от наводнения**.

Преди представянето на списъка на определените райони със значителен потенциален риск от наводнения внасяме следните пояснения:

Типа на наводненията не е отразен в таблиците, тъй като става въпрос само за потенциални речни наводнения;

Типа на очакваните последици е отразен с инициалите на защитената/защитените категория/категории върху която/които очакваното негативно въздействие е най-голямо и именно това/тези въздействие/я е определило значимостта на потенциалното наводнение:

ЧЗ – „човешко здраве”;
СД – „стопанска дейност”;
ОС – „околна среда” и
КН – „културно наследство”.

Община	*Населено място*	*Водно тяло*	*Воден обект*	*Засегната речна мрежа в м.*	*Географски координати на центроида на наводнението*	*Тип на очакваните последици*
Земен	*гр. Земен*	*BG4ST900R012*	*р. Струма и*	*R012-1978*	N42° 29' 03,8"	***ЧЗ***
		BG4ST900R016	*р. Треклянска*	*R016-1672*	E 22° 45' 03,5"	***СД***

		BG4ST900R017		*R017-2774*		***ОС***
Земен	*с. Жабляно*	*BG4ST900R012*	*Р. Струма*	*1028*	N42° 29' 21,7" E 22° 47' 11,3"	***СД***
Перник	*гр. Батановци и с. Черна гора*	*BG4ST900R003 BG4ST900R005 BG4ST900R006*	*р. Струма и р. Конска*	*R003-1503 R005-1487 R006-974*	N42° 36' 00,1" E 22° 56' 45,4"	***СД***
Перник	*гр. Перник и с. Драгичево*	*BG4ST900R003*	*р. Струма, р. Голобрешка и р. Рударщица*	*Струма-11162 Голобрешка-4404 Рударщица-3787*	N42° 35' 41,8" E 23° 06' 30,9"	***ЧЗ ОС***
Перник	*с. Ярджиловци*	*BG4ST900R004 BG4ST900R005*	*р. Мещичка и р. Конска*	*R004-56 R005-2225*	N42° 38' 05,4" E 22° 56' 47,1"	***ЧЗ***
Перник	*с. Мещица*	*BG4ST900R004*	*р. Мещичка*	*2274*	N42° 40' 05,3" E 23° 00' 07,3"	***СД***
Перник	*с. Студена*	*BG4ST900R003*	*р. Струма*	*3440*	N42° 32' 44,8" E 23° 07' 22,2"	***ЧЗ***
Радомир	*Землища на с. Прибой, с. Беланица и с. Поцърненци*	*BG4ST900R009 BG4ST900R006*	*р. Струма и р. Арката*	*R006-2935 R009-2561*	N42° 29' 18,4" E 22° 55' 11,2"	***СД***
Радомир	*с. Бобораци*	*BG4ST900R009*	*р. Арката*	*2313*	N42° 28' 01,0" E 22° 57' 35,7"	***СД***
Радомир	*с. Прибой*	*BG4ST900R006*	*р. Струма*	*743*	N42° 32' 34,1" E 22° 56' 37,1"	***ЧЗ СД***
Радомир	*с. Горна Диканя*	*BG4ST900R007*	*р. Арката*	*2277*	N42° 25' 57,2" E 23° 10' 17,4"	***ЧЗ ОС СД***
Кюстендил	*гр. Кюстендил*	*BG4ST700R022*	*р. Глогошка*	*6108*	N42° 17' 31,3" E 22° 42' 23,6"	***ЧЗ***
Кюстендил	*с. Жабокрът*	*BG4ST700R017 BG4ST700R020 BG4ST700R021 BG4ST700R022 BG4ST700R023*	*Р. Струма, р. Соволянска Бистрица, р. Глогошка, р. Новоселска*	*R017-835 R020-147 R021-4222 R022-126 R023-90*	N42° 18' 04,6" E 22° 46' 07,9"	***ЧЗ СД***
Кюстендил	*с. Драговищица с. Горановци*	*BG4ST700R019*	*р. Драговищица*	*6648*	N42° 22' 38,6" E 22° 38' 24,2"	***ЧЗ СД***
Кюстендил	*с. Копиловци*	*BG4ST700R017*	*р. Струма*	*5226*	N42° 20' 40,8" E 22° 43' 43,0"	***ЧЗ СД***
Кюстендил	*с. Слокощица*	*BG4ST700R023*	*р.Нновоселска*	*23371*	N42° 16' 03,0" E 22° 42' 34,9"	***ЧЗ СД***
Кюстендил	*с. Соволяно*	*BG4ST700R020*	*р.Соволянска Бистрица*	*2525*	N42° 20' 02,2" E 22° 39' 31,1"	***СД ОС***
Невестино	*с. Невестино*	*BG4ST700R021 BG4ST700R024*	*р. Струма и р. Гращица*	*R021-6022 R024-769*	N42° 16' 00,4" E 22° 49' 37,7"	***ЧЗ СД ОС***
Невестино	*с.Невестиноизвънжилищна територия*	*BG4ST700R024*	*р. Гращица*	*2609*	N42° 14' 22,7" E 22° 48' 11,0"	***СД***
Невестино	*с. Невестино-*	*BG4ST700R027*	*р. Елешница*	*2037*	N42° 14' 37,1"	***ЧЗ***

	извънжилищна територия				E 22° 52' 24,9"	***ОС***
Невестино	*с. Друмохар*	*BG4ST700R027*	*р. Елешница*	*1557*	N42° 12' 27,8" E 22° 52' 12,1"	***СД*** ***ОС***
Бобошево	*гр. Бобошево*	*BG4ST700R028* *BG4ST600R030* *BG4ST600R036*	*р. Струма и р. Джерман*	*R028-2923* *R030-739* *R036-407*	N42° 08' 59,8" E 23° 00' 56,8"	***ЧЗ***
Кочериново	*с. Стоб*	*BG4ST500R043*	*р. Рилска*	*953*	N42° 05' 39,1" E 23° 06' 18,3"	***СД***
Кочериново	*с. Бараково*	*BG4ST500R043*	*р. Рилска*	*2275*	N42° 03' 58,3" E 23° 03' 52,6"	***СД*** ***ОС***
Дупница	*гр. Дупница* *с. Яхиново*	*BG4ST600R034* *BG4ST600R035*	*р. Джерман,* *р. Тополница и р. Джубрена*	*R032-3233* *R034-2877* *R035-2855* *R036-10918*	N42° 15' 32,2" E 23° 05' 40,0"	***ЧЗ***
Благоевград	*с. Покровник*	*BG4ST500R030* *BG4ST500R047* *BG4ST500R048* *BG4ST500R049*	*р. Струма,* *р. Благоевградска Бистрица и р. Четирка*	*R030-1795* *R047-4979* *R048-3362* *R049-2467*	N41° 59' 38,2" E 23° 03' 53,5"	***СД*** ***ОС***
Симитли	*гр. Симитли, с. Крупник, с. Черниче и с. Полето*	*BG4ST400R048* *BG4ST500R052* *BG4ST500R053* *BG4ST500R054*	*р. Струма,* *р. Градевска,* *р. Сушичка и р. Брежанска*	*R048-9757* *R052-2171* *R053-4423* *R054-3161*	N41° 52' 31,8" E 23° 07' 05,8"	***ЧЗ*** ***ОС*** ***СД***
Струмяни	*с. Струмяни, с. Микрево*	*BG4ST500R057* *BG4ST500R062* *BG4ST500R063* *BG4ST500R064*	*р. Струма,* *р. Шяшка, р. Цапаревска*	*R057-2227* *R062-1439* *R063-1343* *R064-1386*	N41° 37' 55,9" E 23° 11' 34,5"	***ЧЗ*** ***ОС*** ***СД***
Кресна	*гр. Кресна*	*BG4ST500R057*	*р. Струма*	*3261*	N41° 43' 17,1" E 23° 09' 25,1"	***ЧЗ*** ***ОС*** ***СД***
Сандански	*Сандански*	*BG4ST500R068*	*р. Сандански Бистрица*	*3321*	N41° 33' 32,5" E 23° 16' 50,6"	***ЧЗ*** ***ОС*** ***СД***
Сандански	*с. Струма, с. Лебница и с. Дамяница*	*BG4ST500R063* *BG4ST500R066* *BG4ST500R068* *BG4ST500R069* *BG4ST500R070*	*р. Струма,* *р. Лебница,* *р. Сандански Бистрица и р. Бождовска*	*R063-2841* *R066-1938* *R068-450* *R069-5669* *R070-616*	N41° 31' 17,0" E 23° 15' 14,0"	***ЧЗ*** ***ОС*** ***СД***
Петрич	*с. Кулата – границата с РГърция*	*BG4ST300R073*	*р. Струма*	*3560*	N41° 23' 34,8" E 23° 20' 23,3"	***ОС***

Изводи и заключения:

В резултат на представената по-горе информация правим следните обобщения:

- В ЗБР за БУ в резултат на определянето и след прилагане на критериите за значимост към всяко от петната установихме, че като значими потенциални наводнения се очертават 41 речни участъка, от които 31 броя в басейна на р. Струма, 9 броя в басейна на р. Места и 1 брой в басейна на р. Доспат;
- Според типа на очакваните последици значимите потенциални наводнения ще нанесат най-големи щети върху защитената категория „Човешко здраве" следвана от категория „Стопанска дейност". Трета по значимост се оказва защитена категория „Околна среда", а най-слабо засегната е защитена категория „Културно наследство";
- Очаква се потенциалните наводнения да засегнат 19 633 жители от общо брой 266 938 жители в 52 населени места, разпределени по поречия, както следва:

- Струма - 41 населени места;
- Места – 9 населени места и
- Доспат – 2 населени места.

- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат общ периметър от 425 км. В басейна на р. Струма 375 км., в басейна на р. Места 44 км. и в басейна на р. Доспат 6 км.
- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат 51 138 дка обща площ, от която 5 249 дка жилищна площ, 2 661 дка индустриални зони и 43 228 дка други територии;
- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат пет КПКЗ индустрии и/или други източници на отпадъчни води;
- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат 78 източници за ПБВ и 24 СОЗ;
- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат 16 Защитени зони по Директива за опазване на естествените местообитания и дивата флора и фауна 92/43/ЕИО и 6 Защитени зони по Директива за опазване на дивите птици 79/409/ЕИО;
- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат пет елемента на критичната инфраструктура /болници, медицински центрове, полицейски управления и пожарни служби, спасителни центрове, държавни и обществени

сгради и институции с уязвими обитатели – такива като училища, учебни заведения, детски градини, старчески домове, хосписи;

- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат 14 153 дка земеделски площи;
- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат 43 455 м. пътища, 9 708 м. жп линии и 180 броя мостове;
- Значимите потенциални наводнения се очаква да засегнат един национален паметник от защитена категория „културно наследство".
- Значимите потенциални наводнения не се очаква да засегнат обекти от категория „културно наследство - световно значение" вписани в списъка на недвижимите културни ценности обявени от ЮНЕСКО, а именно – Рилски манастир и Национален парк „Пирин";

Методът приложен при изготвянето на предварителната оценка на риска от наводнения се подлага на големи съмнения от различни източници /съмнения в изчисленията на степента на наводнение въз основа на формулата на Шази, съмнения при изчисленията на Q100 на наводненията и др./. В същото време е много важно да бъдат включени тези съмнения и несигурности в резултатите на предварителната оценка на риска от наводнения, за да се избегне потенциално подценяване на засегнатите имоти и жители. Ето защо добавихме константна стойност от 1 км речен участък в горната и долната част на всяка потенциално залята зона, оценена използвайки методологията. Прилагайки такъв подход при реализиране на следващия етап от ПУРН – Изготвяне на Карти на заплахата и Карти на риска от наводнения, нивото на съмнения и несигурност ще бъде намалено до минимум.

Както по-горе вече бе отбелязано, потенциалните наводнения с всички данни за тях са отразени в Приложение №7.

В него същите са описани с идентификационен номер от ГИС, изработени са 43 /четиридесет и три/ броя карти на рисковите участъци, придружени от атрибутни таблици с пълни описания на мястото на потенциалното наводнение, водното тяло и водния обект, което същото ще засегне, площа на наводнението и координатите на неговия центроид, периметъра на наводнението, засегнатата речна мрежа в м., засегнатите жители и очакваното негативно въздействие върху съществуващите промишлени зони, инфраструктура, източници за питейно-битово водоснабдяване, СОЗ, културно наследство и т.н.

Оценка на потенциалните последици на минали наводнения, които могат да се повторят за в бъдеще

След направената детайлна оценка на миналите наводнения и определянето на значимостта им по утвърдените критерии за значимост на неблагоприятните последици от минали наводнения, е оценена вероятността за повторението на минали наводнения в бъдеще.

Тъй като информацията за миналите наводнения е изцяло с вербален характер и не съдържа карти на залятите площи или друга информация, по която те могат да бъдат определени, бе невъзможно към значимите минали наводнения да бъдат приложени критериите за значимост на неблагоприятните последици от потенциални бъдещи наводнения.

Поради тази причина оценката за значимост на минали наводнения, в случай че същите се повторят и в бъдеще е направена по допустим от гледна точка на методиката критерий „повтаряемост на наводнението". Бе прието, че независимо от оценките на нанесените щети, повторяемост 2 или повече пъти за едно наводнение на дадено място в продължение на 10 години, дава основание същото да се оцени като значимо.

С прилагането на този критерий са определени 23 речни участъка, за които обработената и оценена информация показва, че за последните 10 години през тях са преминали две или повече от две наводнения.

При тази оценка са взети предвид наличието на защитни съоръжения изградени след минали наводнения и на тяхното състояние; близостта на водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване или населени места до място с регистрирано минало наводнение в района на което попадат КПКЗ индустрии и/или други източници на отпадъчни води, представляващи източници на замърсяване на водите; наличие на новоизградени и/или планирани за изграждане стопански обекти в райони с минали наводнения; демографското развитие и тенденции в развитието на населението в ЗБР за БУ.

На етапа на изготвяне на ПОРН с оглед на краткото време и съгласно допусканията, които прави Методиката, тези участъци са определени като участъци, които следва да се разгледат при определяне на районите със значителен потенциален риск от наводнения и районите с вероятност за значителен потенциален риск от наводнения.

Разпределението им по основни речни басейни е както следва:

- Речен басейн Струма

ОБЗОРНА КАРТА НА РАЙОНИ
С ПОТЕНЦИАЛЕН РИСК ОТ НАВОДНЕНИЯ
В ЗАПАДНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН
М 1:200 000

Извадка

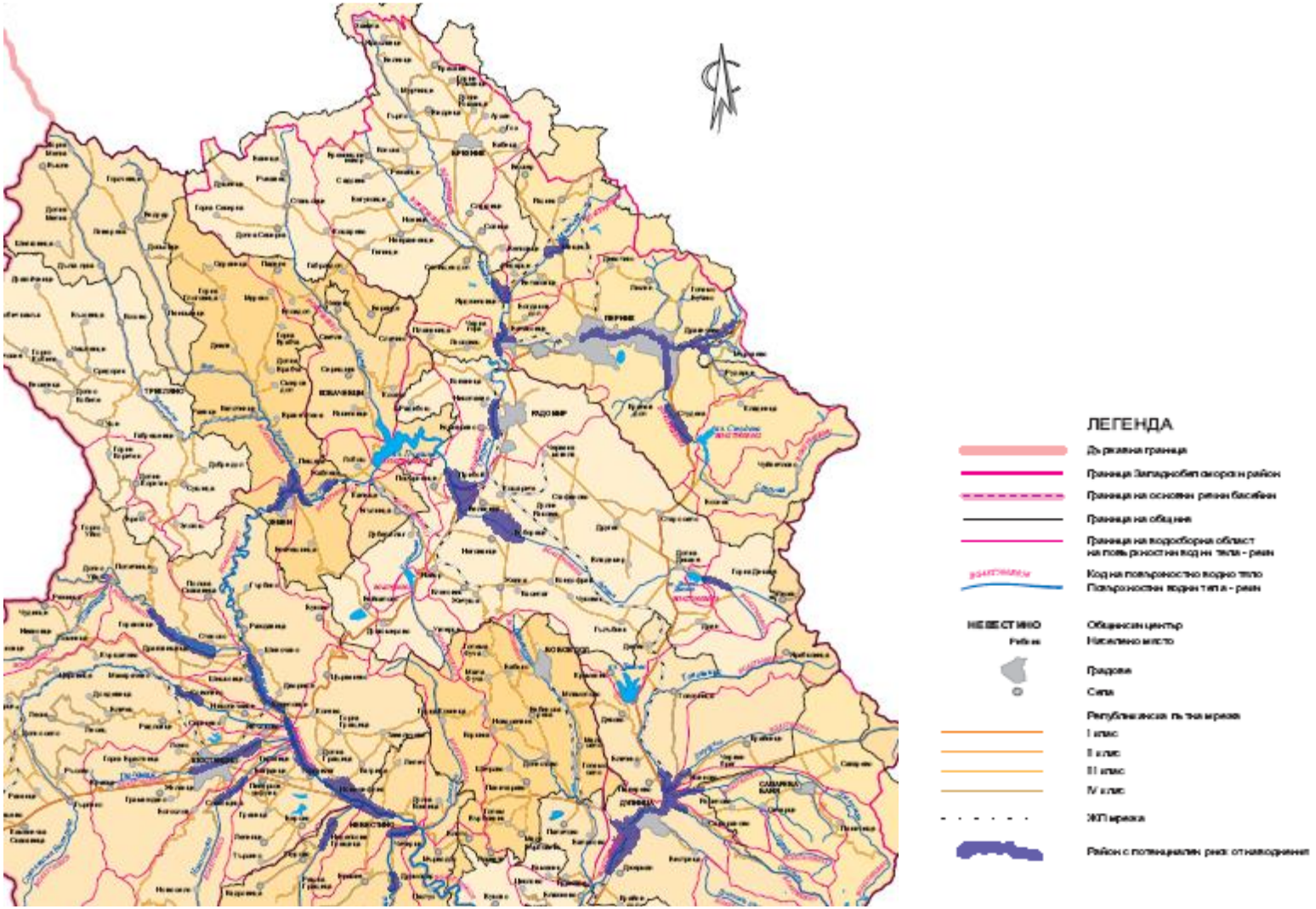

1.4.6. Отпадъци

Съществуващи практики за събиране и третиране на отпадъците

Генерираните битови отпадъци в последните двадесет години нарастват с устойчив темп, а прилаганите техники в община Бобов дол досега се свеждат основно до депониране. Сепарирането по домовете или в централизирани модерни инсталации е все още далеч от желаното и вече постигнатото в някои европейски страни. Предприемането на действия за подобряване в тези насоки ще доведе в крайна сметка до едно значително намаляване на общото количество отпадъци. Редуцирането на потока от отпадъци ще позволи да се използват инсталации с по-малък капацитет и ще да се намалят началните инвестиционни и експлоатационни разходи.

На територията на община Бобов дол, дейностите по събиране и извозване на битовите отпадъци, се извършват от ОП „Чистота, озеленяване и благоустройство", гр. Бобов дол.

В организираната система на територията на общината са включени всички кметства, като необхванати все още остават някои улици и райони с трудна транспортна достъпност.

Обща система. Сметосъбиране

В общината има изградена система за сметосъбиране и извозване на битовите отпадъци, която е съобразена със специфичните условия, изискванията на населението и действащата нормативна уредба, както и териториалното разположение на местата, в които се образуват големи количества отпадъци. Организираното сметосъбиране на битови отпадъци в общината е въведено във всички селища на общината и обхваща 100% от населението. Събирането на отпадъците към настоящия момент се извършва в няколко различни вида съдове за смет, според предназначението им и спецификата на района. Техният брой и разположение е определен съобразно максималното използване на капацитетните им възможности и оптималното обслужване на ползвателите.

Сметоизвозване

Фирмата извършваща сметоизвозването работи основно по системата на периодично събиране и извозване. Сметоизвозването се извършва и извън определените графици – при конкретна заявка или при пролетно-есенни почиствания. Събирането и извозването на БО на територията на община Бобов дол се извършва от Общинско

предприятие „Чистота, озеленяване и благоустройство”. Честотата на сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Бобов дол е определена с Решение №184 от Протокол №14/27.12.2013 г. на Общински съвет, гр. Бобов дол. / 6. Общински съвет – Бобов дол определя честота на извозване на съдове за отпадъци за 2014 г., както следва:

- ✓ За гр. Бобов дол и прилежащите индустриални зони – четири пъти месечно,
- ✓ За индустриалните зони на ТЕЦ Бобов дол и “Енергоремонт Бобов дол” – четири пъти месечно,
- ✓ За селата Мламолово, Мало село, Големо село, Голем Върбовник, Мали Върбовник, Блато/Локвата, Паничарево, Шатрово, Новоселяне, Долистово,
- ✓ Бабинска река, Коркина, Горна Козница, Мала Фуча, Голема Фуча и Бабино – четири пъти месечно.

Събирането и транспортирането на едрогабаритни отпадъци се извършва организирано при масови акции и по сигнал при случайното им появяване. Едрогабаритните отпадъци обикновено се появяват периодично при масови акции на населението за почистване или появата им има инцидентен характер.

При транспортирането както на битови, така и на строителни отпадъци със самосвали и бордови автомобили, каросериите на същите задължително се покриват с мрежа, за да се предотврати разпиляването им при движение. Извозването на болничните отпадъци от здравните заведения до инсинераторите се извършва от частна фирма.

Събиране на стари автомобили

Излезлите от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ се третират като отпадък. Редът за действията по преместване, събиране, изземване, съхранение и разкомплектоване на ИУМПС е определен в “Наредбата за управление на дейностите по третиране на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на община Бобов дол, приета с Решение №162 по Протокол №11/27.07.2006г. на Общински съвет-Бобов дол.

Разделно събиране на масово разпространени отпадъци и отпадъци, за които има забрани и ограничения за депониране

Разделното събиране като предпоставка и последващото рециклиране на отделения и механично обработен отпадък е съществена част от подхода на администрациите на страните от Европа както и на общините за оползотворяване на част от възможните отпадъци след подходящо събиране и впоследствие предварително

третиране на смесените отпадъци. На 03.01.2012г. община Бобов дол сключи договор с организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екопак България“ АД, притежаваща разрешение ООп-01-00/19.07.2004г., издадено от Министъра на околната среда и водите, за разделно събиране, сортиране на отпадъците от опаковки, образувани в домакинствата, административните учреждения и търговските обекти. Договорът между „Екопак България“ АД и общината е в сключен в срок до 31.12.2015г., като организацията събира отпадъци от пластмаса и метал в жълти контейнери, стъкло в зелени и хартиени и картонени опаковки в син контейнер. Съгласно разпоредбите на чл.29, ал.1, т.1 от ЗУО, всяка община трябва да предвиди с програмата си за управление на отпадъците, мерки за постигане на целите по намаляване или ограничаване образуването на отпадъци и за тяхното рециклиране и оползотворяване. По този начин ще се гарантира прилагането на йерархията за управление на отпадъците, по-дълъг експлоатационен живот на новите съоръжения за обезвреждане на отпадъците и създаване на чиста околна среда.

В договора с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ” АД са определени следните технически изисквания:

- ✓ Системите трябва да бъдат организирани с два вида контейнери - "жълт" за хартия и картон, пластмаса и метали и "зелен"за стъклени опаковки;
- ✓ Разположението на контейнерите за разделно събиране трябва да вземе под внимание разположението на контейнерите за смесени битови отпадъци. Контейнерите за разделно събиране трябва да бъдат разположени на разстояние 2-3 метра от контейнерите за смесени отпадъци;
- ✓ Максималното позволено разстояние от входа на обслужваните сгради не трябва да надвишава 50 метра;
- ✓ Броят на жителите обслужвани от един контейнер не трябва да надвишава 400.

Създаването на ефективно сътрудничество между общините и отговорния бизнес за прилагането на националното законодателство по управление на отпадъците от опаковки на местно ниво ще спомогне за постигане на националните квоти за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Прилагането на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки, подлежащи на рециклиране води до удължаване експлоатационния живот на депото.

Чрез прилагането на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Бобов дол се осигурява:

- ✓ Намаляване на отпадъците, подлежащи на последващо третиране и окончателно обезвреждане;
- ✓ Недопускане на непосредствен риск за здравето на хората и околната среда, възникващ от отпадъците от опаковки на територията на общината;
- ✓ Оптимално и екологосъобразно събиране, сортиране, транспортиране и предаване за оползотворяване на отпадъците от опаковки, образувани на територията на общината;
- ✓ Постигане на по-високо ниво на участие на обществеността при прилагането на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- ✓ Изпълнение на изискванията, определени в действащото национално и общинско законодателство в сферата на управление на отпадъците от опаковки;
- ✓ Събиране на реални данни за образуваните отпадъци от опаковки и условията за реализация на системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Към момента в системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки са следните населени места:

- ✓ гр. Бобов дол;
- ✓ с. Големо село – индустриалните площадки на ТЕЦ „Бобов дол“ и Енергоремонт – Бобов дол

Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци

На този етап в Община Бобов дол не се извършва същинско предварително третиране на битовите отпадъци преди тяхното крайно обезвреждане /депониране/. Няма изградени претоварни станции, площадки за разделно събиране, сортиране, съхранение или опаковане на битови отпадъци. Като такова третиране може да се разглежда намаляването на обема им при тяхното събиране в специализираните сметосъбирачи, снабдени с пресоващи устройства.

Събраните битови отпадъци се обезвреждат чрез депониране. Депонирането е основният метод за обезвреждане на отпадъци във всички общини в страната, но все още голяма част от съоръженията не отговарят на действащите нормативни изисквания и на националната политика за преминаване към регионални съоръжения за обезвреждане.

Депото за неопасни отпадъци в гр. Бобов дол е разположено на 7 км северно от града в местността „Джандръковица”, което обслужва всички населени места в общината. Началото на експлоатацията му е от 1973г. До площадката на депото се достига по черен път с дължина около 1.5 км. На депото работи 1 работник.

Постъпващите отпадъци не се измерват, но се прави визуална проверка на състава им, на мястото на депониране и се сравнява с описаният в документацията. Приетите отпадъци се описват в отчетна книга, изготвят се годишни отчети за депонираните отпадъци.

Строителни отпадъци

Община Бобов дол не разполага със специализирани депа за строителни отпадъци. Строителните отпадъци се депонират на депото за неопасни отпадъци-Бобов дол.

Производствени и опасни отпадъци

Методите и съоръженията за обезвреждане и оползотворяване на производствените и опасните отпадъци са задължения на съответните оператори, съгласно сроковете в утвърдените от МОСВ и Регионалната инспекция по околна среда и водите /РИОСВ/ фирмени програми за управление на отпадъците или програмите за привеждане в съответствие. Прилагането на програмите за управление на отпадъците и на изискванията за разрешителен режим са основните средства, които ще гарантират създаването на подходяща инфраструктура за обезвреждане на отпадъците е на фирмено ниво.

Съществуваща практика за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците

Съществуват няколко практики за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците сред които термично и биологично третиране. В страната все още няма установена практика за обезвреждане на битови отпадъци чрез термично третиране. Съответно и в община Бобов дол не се предвижда прилагане на методи за термично третиране на битовите отпадъци.

Биологичното третиране от своя страна представлява основния алтернативен на депонирането метод за третиране на биоразградимите отпадъци. Във връзка с прилагането на изискванията за ограничаване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране, биологичното третиране чрез компостиране е метод, който е напълно подходящ за обезвреждане на битовите отпадъци в общината.

Образуваните биоотпадъци от всички населени места, които се насочват за депониране на общинските депа, не се подлагат на предварително третиране преди депониране. Не са установени някакви системи за предварителното им третиране /компостиране/.

IV. SWOT АНАЛИЗ

На основание на изработения анализ на град Бобов дол е изготвена оценка на културното, социално-икономическото и териториално-пространственото развитие, имаща за цел да обобщи направените в анализа констатации и формулираните конкретни проблеми и предимства, които са обект на внимание в настоящата стратегическа рамка.

SWOT Анализ

Изготвеният SWOT анализ конкретизира аналитичните изводи от актуалното състояние на територията, наличните потенциали за развитие и съществуващите проблеми. Направената взаимообвързана оценка показа вътрешните за територията силни /Strengths/ и слаби /Weaknesses/ страни, както и външните за общината възможности /Opportunities/ и заплахи /Threats/.

ПРИРОДО–ГЕОГРАФСКИ	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
▪ Благоприятно природо-географско положение на община и нейният опорен център на растеж – град Бобов дол, благоприятстващо изграждането на добра техническа инфраструктура; ▪ Наличие на природни енергийни ресурси; ▪ Благоприятни климатични условия, обуславящи развитието на динамично селскостопанство; ▪ Богато разнообразие на растителни и животински видове. ▪ Наличие на микроязовири	▪ Наличие на ерозирали почви; ▪ Нерегламентиран добив на дървен материал; ▪ Недостатъчно опазване на ландшафта; ▪ Недостатъчно поддържане и използване на природните дадености за развитие на туризма.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
▪ Предприемане на мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени; ▪ Възможност за развитие на растениевъдство и животновъдство;	▪ Протичащи процеси по изменение на климата; ▪ Нарушение на биоразнообразието; ▪ Замърсяване на околната среда и трайно нарушение на естествения ландшафт вследствие на добив.

ДЕМОГРАФИЯ, СОЦИАЛНА СИСТЕМА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
▪ Сравнително добре запазен демографски потенциал в административния център – град Бобов дол; ▪ Добро физическо състояние на сградния фонд на образователната инфраструктура; ▪ Добре изградена система за социални услуги.	▪ Нисък дял на хората с висше и средно образование; ▪ Невисока раждаемост и относително висока смъртност; ▪ Отрицателен естествен прираст, отрицателен механичен прираст и отрицателен абсолютен прираст; ▪ Липса на средства за развитие на спортната инфраструктура; ▪ Незадоволително състояние на зоните за спорт и рекреация /спортни и детски площадки/.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
▪ Развитие на нови социални услуги; ▪ Създаване на условия за задържане на населението в града чрез разработване и реализация на програми и проекти; ▪ Насърчаване на спорта и спортната култура на населението чрез изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура; ▪ Модернизация на материалната база на училищата; ▪ Повишаване на квалификацията на кадрите в образованието; ▪ Подобряване на материалната база на здравеопазването.	▪ Влошаване на възрастовата структура на населението; ▪ Недобра образователна структура на населението, водеща до невъзможност за осъществяване на икономика базирана на знанието; ▪ Намаляване на родилния контингент; ▪ Продължаваща емиграция на хора в трудоспособна възраст.

ИКОНОМИКА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
▪ Наличие на ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД ▪ Наличие на „Мини Бобов дол“ ЕАД ▪ Стабилни икономически показатели, показващи тенденции на растеж; ▪ Добре развито земеделие; ▪ Развиваща се преработвателна промишленост, използваща местната продукция;	▪ Зависимост на инвестициите в ДМА от външните финансови източници; ▪ Нестабилно финансово състояние на предприятията; ▪ Неоползотворен туристически потенциал; ▪ Спад в развитието на животновъдството;

	▪ Липса на инвестиционна активност и финансова стабилност.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
▪ Дисперсното разположение на производствените мощности и наличието на свободни терени предоставят възможност за изграждане на нови терени за производствени и складови дейности; ▪ Налични са условия и потенциал за развитие на културно-познавателен, ловен и еко туризъм и развитие на интегриран туристически продукт; ▪ Доизграждане, усъвършенстване и технологично обновление на инфраструктурата чрез включване в проекти на национални и европейски програми; ▪ Възможност за финансиране от ЕСИФ.	▪ Икономическата криза оказва съществено влияние върху състоянието и развитието на градската икономика; ▪ Забавяне на старта на Програмен период 2014-2020 г.

ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
▪ Изразена културна идентичност – съхранено културно наследство /движимо и недвижимо, материално и нематериално/; ▪ Наличие на археологически, исторически, архитектурно-строителни и художествени НКЦ, като част от тях са от категория с „национално значение“; ▪ Богат културен календар – народни традиции и културни обичаи.	▪ Ниска степен на социализация и интегрираност на НКЦ в градската среда и прилежащия хинтерланд; ▪ Липса на обособени/формирани културни зони и характерни културни пейзажи.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
▪ Адаптация на НКЦ в градската среда и прилежащия хинтерланд и формиране на културни зони; ▪ Създаване на информационна система на природното и културното наследство; ▪ Използване на финансовите инструменти на ЕС за успешна реализация на проекти в областта на природното и културно наследство;	▪ Невъзможност за усвояване на финансовите механизми на ЕС и България за реализация на проекти свързани с културното наследство; ▪ Нарушена материалната, образната и функционалната автентичност и съхраненост на НКЦ; ▪ Нарушена експозиционна среда на НКЦ и понижаване на значението на обекта за средата и обществото;

▪ Изграждане на позитивни партньорства между местните общности и бизнеса.	▪ Невъзможност за формиране на културни зони /експозиционна среда/ и обвързване на нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство.

ОКОЛНА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКА ИНГРАСТРУКТУРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
▪ Наличие на екологично чисти територии; ▪ На територията на община Бобов дол са разположени 4 бр. защитени зони – BG0001013 „Скрино“; BG0002108 „Скрино“; BG0002100 „Долна Козница“ и BG0000298 „Конявска планина“ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие ▪ Всички населени места в общината са обхванати от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване; ▪ Наличие на система за разделно събиране на отпадъци; ▪ Общината попада в район с висок агроекологичен потенциал; ▪ Наличие на защитени територии, оказващи благоприятно влияние; ▪ През града минава ж. п. линия по направление Бобов дол – Дупница и по този начин, града се обуславя като единствената ж. п. връзка; ▪ В териториалния обхват на общината в непосредствена близост до град Бобов дол преминава АМ „Струма“, което е предпоставка за повишена транспортна достъпност до общинския център; ▪ Добро транспортна достъпност до индустриалните зони, оказващо позитивно влияние; ▪ Добро състояние на енергийната инфраструктура и телекомуникационната свързаност.	▪ Висок процент загуби на вода по водопреносната мрежа; ▪ Остаряла и амортизирана водоснабдителна мрежа; ▪ Неизградена канализационна система; ▪ Липса на система за рециклиране на биоотпадъците; ▪ Проблеми свързани с качеството на атмосферния въздух; ▪ Липса на ПСОВ и съответно заустване на битови води директно в реките; ▪ „Умерено“ и „лошо“ състояние на водните ресурси в общината; ▪ Локални замърсявания на почвите и нарушено почвено плодородие; ▪ Незадоволително състояние на техническата инфраструктура и по конкретно пътната настилка и липса на достатъчно паркинги; ▪ Недобра изграденост на техническата инфраструктура в индустриалните зони; ▪ Недостатъчно добро състояние на елементите на градската среда.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
▪ Подобряване на екологичното състояние, чрез изграждане инфраструктурни проекти оказващи благоприятно влияние върху градската среда; ▪ Подобряване на екологичните характеристики вследствие от изграждането на ПСОВ; ▪ Обогатяване и поддържане на „зелената“ градска и селищна система; ▪ Замяна на замърсяващи въздуха енергоносители с алтернативни източници на енергия; ▪ Обособяването на зони за логистика; ▪ Наличие на автомагистрала „Струма“, осигуряваща пространствено-комуникационна и функционална обвързаност на град Бобов дол с населените места в региона; ▪ Изграждане на логистични центрове, обусловени от преминаващия второкласен път по направление Кюстендил – Дупница; ▪ Осигуряване на реализацията на проекта ПСОВ в град Бобов дол, които има проектна готовност; ▪ Реконструкция и рехабилитация на техническата инфраструктура.	▪ Невъзможност от реализация на големите инфраструктурни проекти – изграждане на пречиствателна станция за отпадни води,– Бобов дол; ▪ Влошаващи се качества на околната среда; ▪ Недостатъчни финансови средства за поддържане на инфраструктурата и изграждане на нова; ▪ Спиране на предвидени средства по Структурните фондове и Оперативните програми на ЕС;

СЕЛИЩНА МРЕЖА, УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
▪ Равномерно дисперсно разпределена селищната мрежа в пространствения обхват на общината; ▪ Формиран център на растеж в общината – град Бобов дол;	▪ Формирани диспаритети/различия между центъра на растеж – град Бобов дол и населените места в прилежащия хинтерланд; ▪ Недостатъчно добра осигуреност на територията с устройствени планове и схеми; ▪ Незадоволително състояние на междублоковите пространства в град Бобов дол;

	▪ Липса на Концепция за пространствено развитие на община Бобов дол.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
▪ Град Бобов дол има възможност да генерира растеж, който да окаже благоприятно влияние върху прилежащия селскостопански хинтерланд; ▪ Обособяване на вторичен център в селскостопанския хинтерланд на общината.	▪ Концентрацията на население и социално-икономическа активност основно в административния център, водещи до задълбочаване на проблемите в градската среда.

V. ПРОГНОЗА за социално-икономическо и пространствено развитие

V. 1. СОЦИАЛНО–ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

V. 1. 1. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ /песимистичен, оптимистичен, реалистичен/

Демографска прогноза

Направената прогноза за броя на населението на община Бобов дол е средносрочна-недетайлизирана и обхваща периода до 2040 г. Поради своята неточност /счита се, че най-точни са прогнозите обхващащи до 5 годишен период, защото има незначителни демографски промени/, породена от факта, че трябва да се прогнозира демографското поведение на неродени поколения и с цел относителното подобряване на нейната точност, тя е направена в три варианта.

При I вариант /при хипотеза за конвергентност/ се вземат под внимание настоящата демографска ситуация и тенденциите в нея, като той се определя за реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографско и социално-икономическо развитие на страните членки. При него се очаква населението на общината да намалее до 4580 души през 2040 г.

Прогноза за броя на населението на община Бобов дол през 2040 г. – I вариант /при хипотеза за конвергентност/

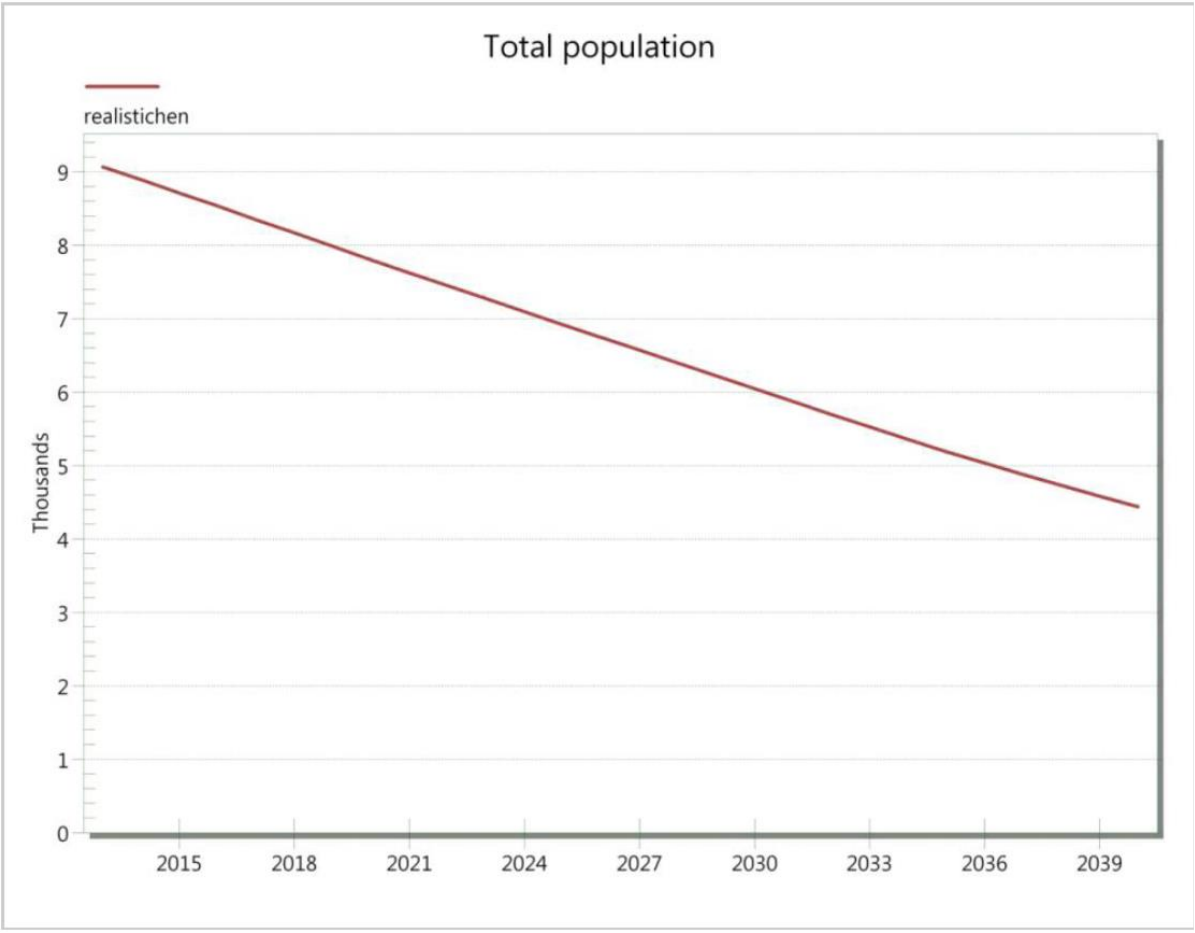

При II вариант /относително ускоряване/, за изходни данни се вземат тези от настоящата демографска ситуация, но се предполага, че отрицателните стойности на механичния прираст ще намалеят, ще има увеличение на тоталния коефициент на плодовитост и ще се увеличи очакваната продължителност на живота. Като цяло се предполага, че демографското развитие ще протича при по-благоприятни социално-икономически процеси в страната и на територията на общината. Тук отново се очаква намаляване на броя на населението, но до 4960 души през 2040 г.

Прогноза за броя на населението на община Бобов дол през 2040 г. – II вариант /относително ускоряване/

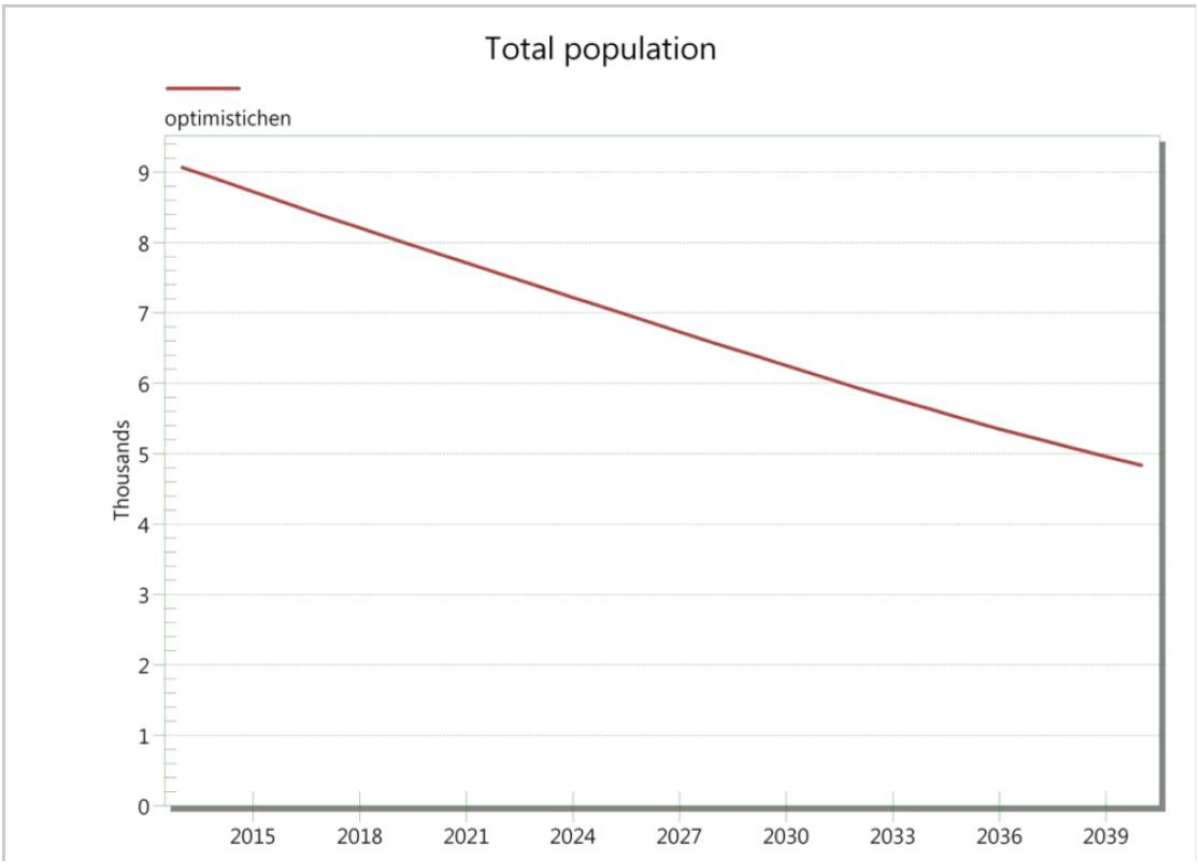

При III вариант /относително забавяне/, за изходни данни се вземат тези от настоящата демографска ситуация, но се предполага, че отрицателните стойности на механичния прираст ще се увеличат, ще има намаляване на тоталния коефициент на плодовитост и очакваната продължителност на живот ще се увеличи незначително. Този вариант се очаква да се развие при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в страната и на територията на общината. Тук се очаква голямо намаление на броя на населението на общината, до 4090 души през 2040 г.

Прогноза за броя на населението на община Бобов дол през 2040 г. – III вариант /относително забавяне/

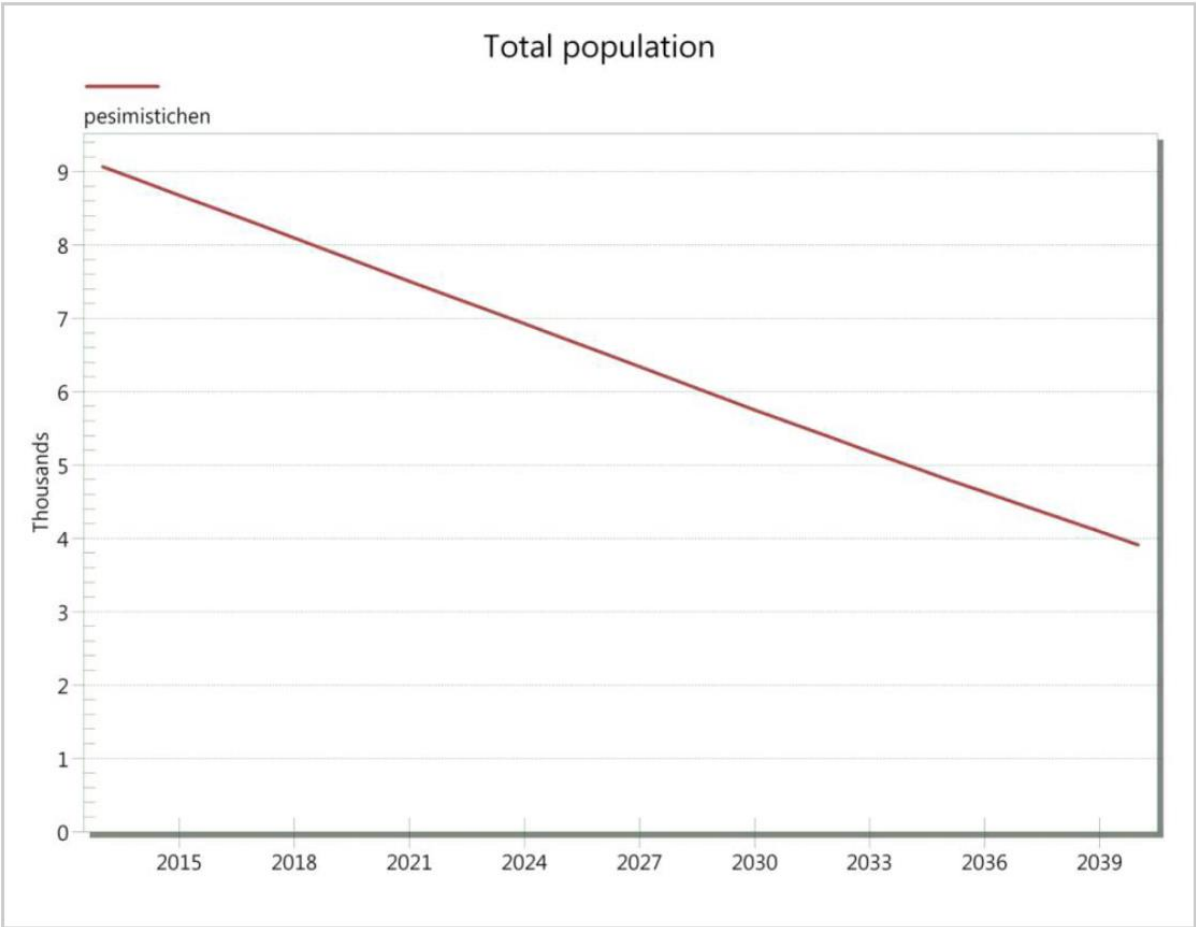

При така направената триварианта прогноза за броя на населението на общината през 2040 г., се очаква то да намалее и да бъде в рамките на 4090 – 4960 души, като при подобряване на социално-икономическата обстановка на нейната територия напр. през следващия програмен период, която да допринесе за намаляване на отрицателните естествен и механичен прираст, може да се направи контролна прогноза през 2020 г. и съответно през 2030 г. с цел корекции на настоящата.

V. 1. 2. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ /промишленост, селско и горско стопанство, транспорт, строителство, туризъм и др./

Прогноза за икономическо развитие на община Бобов дол

В регионален обхват община Бобов дол е част от област Кюстендил, за която е характерно слабото икономическо развитие. Там са отчетени най-ниските нива на заетост, доходи и инвестиции в страната. Демографската характеристика на областта също е негативна и не допринася за икономическото й развитие.

Предприятията, свързани с въгледобив и производство на енергия са едни от основните представители на бизнеса в общината, но те се нуждаят от инвестиции, за да постигнат едно екелогосъобразно производство[8], което да отговаря на новите цели на „Европа 2020“ за нисковъглеродна икономика.

Друг важен отрасъл за общината е селското стопанство, което има реален потенциал за развитие през следващите години, но и нужда от сериозни инвестиции за отглеждане на конкурентни продукти по екологосъобразен и биодинамичен начин, които да се изнасят в страните от ЕС, където населението е с по-висока покупателна способност.

Развитието на икономиката на община Бобов дол е част от приоритетите за развитие на административната единица, поставени в Общинския план за развитие на община Бобов дол 2014 – 2020 г. Основните приоритети, които си поставя общината за този период са:

Приоритет 1.1. Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс в общината.

Приоритет 1.2. Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горското стопанство.

Приоритет 2.1. Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината.

Приоритет 2.2. Повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината.

Приоритет 2.3. Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда.

8 http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2015/01/06/2448864_nepravitelstvena_organizaciia_objalva_reshenieto_za/

Приоритет 3.1. Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес.

Приоритет 3.2. Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол.

Приоритет 3.3. Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие.

Отчитайки съществуващите в общината тенденции и перспективи, настоящият ОУПО Бобов дол ще създаде необходимата устройствено-териториална основа за постигането на тези приоритети.

Прогнозата е до края на 2030 г. да се обособят и разработят активно следните бизнес инфраструктура и/или терени:

За разполагане на МСП по протежението на път II клас - на югоизток от общинския център Бобов дол

Резервен индустриален терен в югоизточната част на общината, където вече съществуват производствени предприятия;

Логистичен център по протежението на път III клас, разположен в южната част на общината в землището на с. Паничарево;

Парцели за МСП, преработващи земеделска продукция – между селата Паничарево и Шатрово; между селата Коркина и Новоселяне; и в землището на с. Горна Козница.

Тържище и стокова борса до границата на община Бобов дол с община Дупница и в непосредствена близост до логистичния център - с. Паничарево.

Животновъдни ферми и месопреработващи предприятия – в землищата на селата Голям Върбовник и Малък Върбовник; на запад от с. Коркина и в землището на с. Мала Фуча.

Висококатегорийни туристически селища в землището на с. Бабино и на с. Голям Върбовник.

V. 1. 3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА БАЗА /образование, здравеопазване, култура, комунални дейности/

Развитие на социалната база

Развито на социалната база е в пряка връзка с броя на населението и неговата прогноза за нарастване или намаление.

Община Бобов дол се характеризира със застаряващо и намаляващо население, което означава че, перспективата за развитие на социалната инфраструктура в общината е свързана по-скоро с модернизиране и устойчиво управление на съществуващата МТБ, отколкото с изграждането на нова.

Развитието на всички подсектори на социалната и културна дейност в общината са и в пряка връзка с държавната политика в тези сфери.

Образование

Разположените на територията детски градини имат нужда от усъвършенстване и модернизация, така че да се използват ефективно и устойчиво. Училищата в общината са ремонтирани през изминалия програмен период 2007 – 2013 г., но тяхното поддържане и превръщането им в съвременни центрове за образование и развитие на човешките ресурси на общината трябва да продължи и в годините до 2035 г.

Здравеопазване

От 2009 г. в сградата на МБАЛ „Д-р Стоян Станев“ АД, гр. Бобов дол, която е в несъстоятелност от 2011 г., е разположен ефективно функциониращ хоспис. В същата сграда е ситуиран и филиал на ЦСМП. И двете здравни организации биха могли да се модернизират и обновят технологично, след извършване на анализ на нуждите, така че да предоставят своевременна помощ на всички нуждаещи се.

МТБ на детската ясла, която съществува на територията на община Бобов дол /към ОДЗ „Дружба“/ също има нужда от модернизация, така че да работи с повишена енергийна ефективност и устойчивост.

Култура

Прогнозата, свързана с културната инфраструктура е насочена главно към читалищата и паметниците на културата на територията на общината, които следва да се

ремонтират и модернизира, така че да привлекат повече туристи на местно, областно и национално ниво.

Препоръчително е да се направи анализ на възможностите за обособяване на изложбена площ в някоя от съществуващите сгради, тъй като в гр. Бобов дол няма музей, но има музейна сбирка и експонати, които биха били от интерес за туристите.

Целта е както да се удовлетворят нуждата от културни събития и информация на жителите и посетителите на общината, така и да се възстановяват дълголетните традиции и културни обичаи.

Спорт

Спортната инфраструктура в рамките на община Бобов дол е препоръчително да се модернизира, така че да е функционална и да се използва както от населението на община Бобов дол, така и от посетителите ѝ.

V. 1. 4. ОБИТАВАНЕ

Жилищният фонд на община Бобов дол възлиза на 4 282 жилища, 1 777 от които са необитавани, което е приблизително 41% от общия брой жилища. При съществуващите тенденции на отрицателен прираст на населението в бъдещ план не се очаква рязко повишаване на търсенето на жилища, което означава, че не се откроява нужда от създаване на нови жилищни квартали при наличието на такъв голям процент необитавани жилища. Тези изводи произлизат от анализа на съществуващите жилища както и процента на изоставените, но не се отчита състоянието на съществуващия сграден фонд. При бъдещ икономически растеж на община Бобов дол би следвало да се създадат условия за повишаване на стандарта на живот на жителите, което би довело до нужда от реконструкция на част от жилищния фонд.

Големият процент на необитаем жилищен фонд – 41% - потвърждава негативните тенденции на обезлюдяване в общината. В половината от селищата процентът на необитаеми жилища е значително по-висок от средния за общината, достигащ до 75 % необитаеми жилища в село Горна Козница, като показателят в още три села е над 70 %. Всички тези данни потвърждават голямата нужда от иновативни мерки, които да задържат населението на територията на общината, предлагайки му възможности за реализация и добър стандарт на живот, довеждайки до нови зони на растеж и прекратяване на негативната тенденция на обезлюдяване.

Повишаването на енергийната ефективност е приоритет на национално ниво, в който се залага постигане на над 20 % по-малко разход на електроенергия за отопление. Постигането на тази цел е възможно чрез оценка на съществуващия сграден фонд и последващото интегриране на мерки за енергийна ефективност, които включват ремонт или реконструкция на основни технически системи от сградите – покриви, ВиК, водоснабдителни и отоплителни инсталации и др., също така и топлоизолация и подмяна на стъклопакети. Тъй като много голяма част от сградния фонд е в частния сектор управлението на енергийната ефективност е процес, изискващ координация между общината и частните собственици. Постигането на добри показатели по отношение на изразходваната електроенергия за отопление ще доведе до повишаване на качеството на живот, чрез намаляване на личните разходи за отопление и също така ще се намали въглеродния отпечатък на региона, което ще повиши и качествата на средата.

V. 1. 5. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

В териториалната структура на община Бобов дол са идентифицирани множество археологически, архитектурно-строителни, художествени и исторически културни ценности. В контекста н ОУПО следва да се отчитат техните охранителни зони и устройствени режими за опазване и интегриране в тяхната автентична селищна и природна среда, както и взаимовръзката им с останалите функционални системи на селищата в региона.

Прогнозата по отношение на културното наследство отчита последните политики на ЕС, които са ориентирани към **управление и интегриране на екологичните, ландшафтни и културни ценности** на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите.

Чрез ОУПО ще бъдат създадени устройствени предпоставки за ***опазване на цялостните културни ландшафти*** по смисъла на чл. 47, т.6 от ЗКН.

В този смисъл пространственото развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината, природните и културни ландшафти, които отразяват регионалната специфика. Това са едни от основните факторите, които имат водеща роля в селищното устройството и регионалното развитие.

В териториалната структура на община Бобов дол са идентифицирани общо 83 недвижими културни ценности /НИНКН/ и 44 археологически /АИС-АКБ, НАИМ БАН/.

Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със ***съхраняване на техните уникални характеристики*** чрез консервация и активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк смисъл, запазване и развиване на духа на мястото /genius loci/ и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж.

Устройствената интерпретация на културното наследство днес е основополагащ елемент в устойчивото и балансирано развитие. Културното наследство е фактор изграждащ позитивни партньорства между местните общности и бизнеса. Процесите на урбанизация дават възможност за съчетаване на традиционните дейности носещи идентичността на региона /културното и природно наследство, историческата памет/ и социално-икономически дейности в новите урбанизираните територии. ***Водеща роля в съхраняването, опазването и адаптирането на културното наследство днес имат хората. Заедно с него те са носители на историческата памет и древни традиции. Представянето на културното наследство като дейност, интегрирана в***

селищната структура на общината придава ново значение и го представя като ресурс за социално-икономическо развитие. На културното наследство днес се гледа като на материален и духовен ресурс, който трябва да бъде съхранен, без изискване за рентабилност на вложените в него инвестиции.

Необходимо е създаването на ***маркетингова стратегия***, която да представя културното наследството, също така създаване на информационна система на културно-историческите ресурси и иновативни форми за популяризирането му. Дейностите свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването и съхранението на културните ценности и полагане на необходимите грижи. Днес можем да разглеждаме развитата културна индустрия като двигател на икономиката на дадена община и възможност за балансирано и устойчиво развитие.

Необходимо е да бъде актуализиран списъка с недвижими културни ценности и включването на нови обекти притежаващи научна и културна стойност. При изпълнението на тази задача е необходимо активното участие на държавните и административни структури, регионалния исторически музей, неправителствени организации и всички заинтересовани страни /Министерство на културата, Национален институт за недвижимо културно наследство, Национален археологически институт с музей към БАН, Регионален исторически музей –Кюстендил, Областна администрация –Кюстендил, Общинска администрация – Бобов дол и всички заинтересовани страни/ При актуализацията е необходимо да се вземе предвид степента на съхраненост на материалната, образната и функционална автентичност. Трябва да бъде изготвена оценка на научната и художествената стойност на обектите и да се проследи мястото и значението им в съвременната среда. До колко обектите са част от съвременната обществена и културна област /среда/, които обогатяват средата и обществото. Оценката на познавателната стойност показва научния и образователен потенциал на обектите като свидетелство за развитие на материалната и духовната култура на обществото. Необходимо е да се оцени утилитарната стойност на обектите, до каква степен обектите позволява възстановяване на оригиналните или организиране на нови функции. Трябва да се направи анализ на икономическата целесъобразност с цел включване в културно историческата индустрия или друга инвестиционна система.

Необходимо е стриктно прилагане на специфичните правила и нормативи за устройство на защитените територии за недвижимо културно наследство и териториите за превантивна устройствена защита на недвижимото културно наследство и дефинираните специфични устройствени режими към ОУПО Бобов

дол за опазване и съхранение на недвижимите културни ценности, характерния облик на селищната структура и идентичността на общината и региона.

За реализацията на целите на предложените режими на опазване на културното наследство, съгл. Чл. 17 от ЗКН, Община Бобов дол има разработена ***Стратегия за опазване и управление***, която включва интегриран подход към пълния обхват културни ценности.

Реализацията на приоритети заложени в сферата на културното наследство могат да бъдат подпомогнати от Оперативната програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. по приоритетна ос *„Регионален туризъм“.*

Оста включва консервация, опазване, популяризиране и развитие на природното културното наследство със специфични цели „Насърчаване на регионалния туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство“ и „Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в регионите“.

Общината притежава потенциал за развитие на културен туризъм по отношение на движимото и недвижимото културно наследство, но е необходимо да бъдат интегрирани. обвързани в по-голяма степен със селищната структура, функционалните системи и социално-икономическите дейности. Необходимо е изграждането на основни елементи на техническата и туристическата инфраструктура инфраструктури за подобряване на достъпността до обектите и информираността на местното население и гостите на общината.

V. 1. 6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА, ОТДИХ И ТУРИЗЪМ

Според Общинския план за развитие на община Бобов дол 2014-2020 г. на територията на административната единица не е регистрирано нито едно място за настаняване. Все пак община Бобов дол има Актуализирана стратегия за развитие та туризма 2014-2020 г. и Стратегия за опазване на културното наследство на община Бобов дол 2014-2020 г. Чрез тези стратегически документи общината припознава туризма за свой приоритет и се ангажира с неговото развитие в бъдеще.

Във връзка с това ОУП на община Бобов дол прогнозира:

- Нарастване на туристическия поток;
- Създаване на модерна туристическа база;
- Откриване на нови работни места в туризма и високо качеството на обслужването;
- Развитие на – селски; религиозен; опознавателен; фото и еко туризъм, конна езда и т.н. /съвместно с други общини/;
- Изпълнение на ефективна маркетингова политика за различни целеви групи и индивидуално като, възраст; доходи; интереси; обитаване; прилежаща среда и т.н.;
- Привличане на чуждестранни туристи.

Очаква се до 2040 г. заетите лица в туризма да са около 300 д., които в зависимост от създадените условия могат да нараснат.

Допълнителната заетост, индиректно свързана с развитието на туризма до 2035 г. се очаква да е 200 д., което също е относителен показател, който ще зависи от степента на постигане на целите на общината, свързани с развитие на туризма и от генерирания интерес у предприемачите и туристите.

Фактори като чистотата на въздуха и водата, пътната и техническа инфраструктура също са от съществено значение за постигането на поставените цели и за привличането на постоянен туристически поток.

Извършването на предпроектно проучване за изграждане на интегрирани проект/и от типа на Цари Мали град би било от полза за бъдещето на туризма в Бобов дол, тъй като общината притежава необходимото културно наследство, което да се разработи като туристически продукт от такъв тип.

Препоръчва се и изграждането на туристически информационен център в общинския център, при условие че общинската администрация ще може да го стопанисва и модернизира в бъдеще, за да се осигури устойчивост и посещаемост.

V. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ

V. 2. 1. Урбанизирани и извънселищни територии

Основните определящи развитието на селищата фактори са индустриалната осигуреност, индустриалният потенциал, атрактивността и стабилитета на социално-икономическите дейности в тях. Съвременните тенденции сочат бързото нарастване на общинските центрове, обезлюдяване и деградация на малките населени места, които са с изчерпани или силно намаляващи демографски и социално-икономически ресурси. Основните проблеми на общините от категорията на Бобов дол и за цялата страна са демографската криза, високата безработица, деградиралите и унищожени земеделие и индустрия. Силно застаряващото и намаляващо население ограничава в значителна степен потенциала за развитие на селищата. На тази основа приоритетите на националните, областни и общински стратегии, планове и политики трябва да бъдат насочени към стабилизиране и към създаване на по-добри икономически и социални условия за живеене, спиране на емиграционните и вътрешнообщинските миграционни процеси, стимулиране на раждаемостта, разкриване на нови аграрно-индустриални мощности и работни места, повишаване на атрактивността за бизнес инвестиции и механичен прираст. Бъдещото развитие на община Бобов дол предполага затвърждаване ролята на общинския център град Бобов дол като главна икономическа, социална и обслужваща сила. В този традиционен и най-вероятен сценарий на развитие цялостната концентрация на трудови и икономически ресурси ще остане пренасочена към общинския център, а периферните селища ще продължат своята пространствена деградация и обезлюдяване. Този моноцентричен модел на развитие обаче не отговаря на съвременните изисквания и потребности на жителите на община Бобов дол, стратегическите виждания на общинската управа за развитие на общината, националните и европейски директиви за развитие на селищата и регионите.

Стратегическите насоки за териториално развитие в общината са свързани с реализирането на специфични цели и задачи в устройството на територията, което има за цел да постигне устойчиво и балансирано социално-икономическото развитие в съответствие с ресурсните възможности.

Това налага интегриране на устройственото планиране с регионалните и секторни политики и планове, чрез териториално координиране на секторните политики, стратегии, планове и програми, имащи пряко или косвено отношение към пространственото развитие на общината.

Стратегическите насоки за пространственото развитие налагат координирането и актуализацията на системата от документи за пространствено развитие на национално, регионално и общинско ниво, които гарантират интегрирано пространствено развитие при отчитане на териториалния потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие.

Всичко това е свързано с планово възприетото прилагане на интегриран подход за решаване на икономическите, екологичните, социалните и културните проблеми в общината и насочена концентрация на ресурси за трайно подобряване средата и качеството на живот.

От значение за балансираното развитие на общината е и опазването на природното и културно наследство чрез добро управление, правилни политики и насочени инвестиции. Този компонент от пространствената структура показва идентичността на община и повишава конкурентоспособността ѝ.

Урбанизираните територии на общинския център се явяват основен носител на растежа в рамките на територията на общината, като той се отличава със сравнително по-високо ниво на динамика в развитието и свързаната с него изменчивост на пространствено-функционалните характеристики на отделните урбанизирани територии.

В съответствие с основните национални и Европейски стратегически насоки за развитие през следващия програмен период, развитието на основните урбанизирани територии следва да се фокусира върху следните тематични направления:

- Условия за живот, бизнес и работа на местната общност в рамките на урбанизираната територия;
- Еколого-устойчиво и енергийно ефективно развитие на града и неговите функционални системи;
- Ефективна пространствена организация на територията и адекватно инфраструктурно осигуряване;
- Управление на града и прилежащата територия.

Конкретните насоки за териториално развитие на общината произлизат пряко от ролята и мястото на РСПР на област Кюстендил в регионалната система за планиране и управление на територията. Същите са пряко насочени към:

- Концепцията за пространствено развитие на общината, разработена в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие;

- Общият устройствен план на общината, които се разработва в съответствие с Закона за устройство на територията.

Формирането на Бобовдолската селищна мрежа носи спецификата на релефа на терена, климата и природните ресурси:

- Релефът е силно разчленен и разнообразен от равнинен при бобовдолското поле с редица вътрешно-котловинни възвишения до източните разклонения на Конявската планина в северозападната част на общината;
- Климатът се характеризира в по-малка температурна амплитуда , характерна за преходната област, като в по-високите части е типично планински; силно влияние върху формирането на селищната мрежа оказват долините на трите реки – Бобовдолска, Бабинска и Разметаница;
- Потенциала на Бобовдолското каменовъглено находище.

Към тези фактори и условия могат да се добавят и пътно-транспортната комуникационна система, която включва преминаващите в близост международен транспортен коридор №4 и №8, второкласните и третокласни републикански пътища II-62 и III-602. От съществено значение за общината е железопътният ареал Дупница – Бобов дол.

Всички те са довели до формирането на сегашната структура на селищната мрежа на три паралелни групи населени места, ленточно реализирани в направление северозапад-югоизток с две перпендикулярни пътно-транспортни направления на изток-запад, които ги обвързват в цялостна селищна мрежа с несъществени тупикови отклонения на север и юг.

Линеарното разположение на населените места по основните комуникационни направления в пространствената структура на общината дава възможност за групиране с атрактивни извънселищни урбанистични елементи.

В основата на възможните сценарии за пространствено развитие на селищната мрежа на община Бобов дол стои линеарното развитие; атрактивността на индустрията и земеделието; потенциалът за възпроизводство на продукция и капитал; реализация на отклонение на международен транспортен коридор № 8 – Италия – Албания – Македония – България / Кюстендил – Бобов дол – Дупница – Самоков – яз. Искър – Елин Пелин, замислено като автомагистрала Рила, обвързано с международен транспортен коридор № 4 – София – Кулата; автомагистрала „Хемус“ и автомагистрала „Тракия“; клъстеров потенциал Бобов дол – Радомир – Перник и Кюстендил – Бобов дол – Дупница – Самоков; особено важна е ролята на реализираните урбанистични полюси със съхранена

тилова природна среда, редуване на нови урбанистични елементи и природни паузи, интензивно земеделие и животновъдни ферми, нови висококатегорийни туристически селища и рекреации, логистика и т.н., които гарантират повишена атрактивност за наши и чужди капиталови инвестиции.

Всичко това в извежданата диагноза и продължителния прогнозен период в развитието на общината сочат три възможни сценарии за пространствено и социално-икономическо развитие на общината: песимистичен, традиционно последователен, задържащ развитието сценарий, оптимално реалистичен, насърчаващ развитието сценарий; агресивен иновационен постъпателен, инвестиционно гарантиращ развитието сценарий.

Тези сценарии са в основата на обобщените три модела на пространствено развитие: моноцентричен; линеарно-полицентричен и линеарно-рингов полицентричен.

Моноцентричен модел на развитие **–** съгласно този модел съществуващия до сега моноцентричен такъв за община Бобов дол ще запази характера на град Бобов дол като центрово съсредоточие на социално-икономическо, културно и управленско развитие за сметка на останалите в общинския хинтерланд населени места, чиято основна цел ще бъде да насочват своите ресурси /природни, демографски, икономически и др./ към общинския център с оглед да се поддържат неговите функции на център за растеж в прилежащите градски терени. Пространственото развитие на останалите селища ще се съсредоточи в стратегическите им граници целенасочено към реновиране на отделни обекти и мощности.

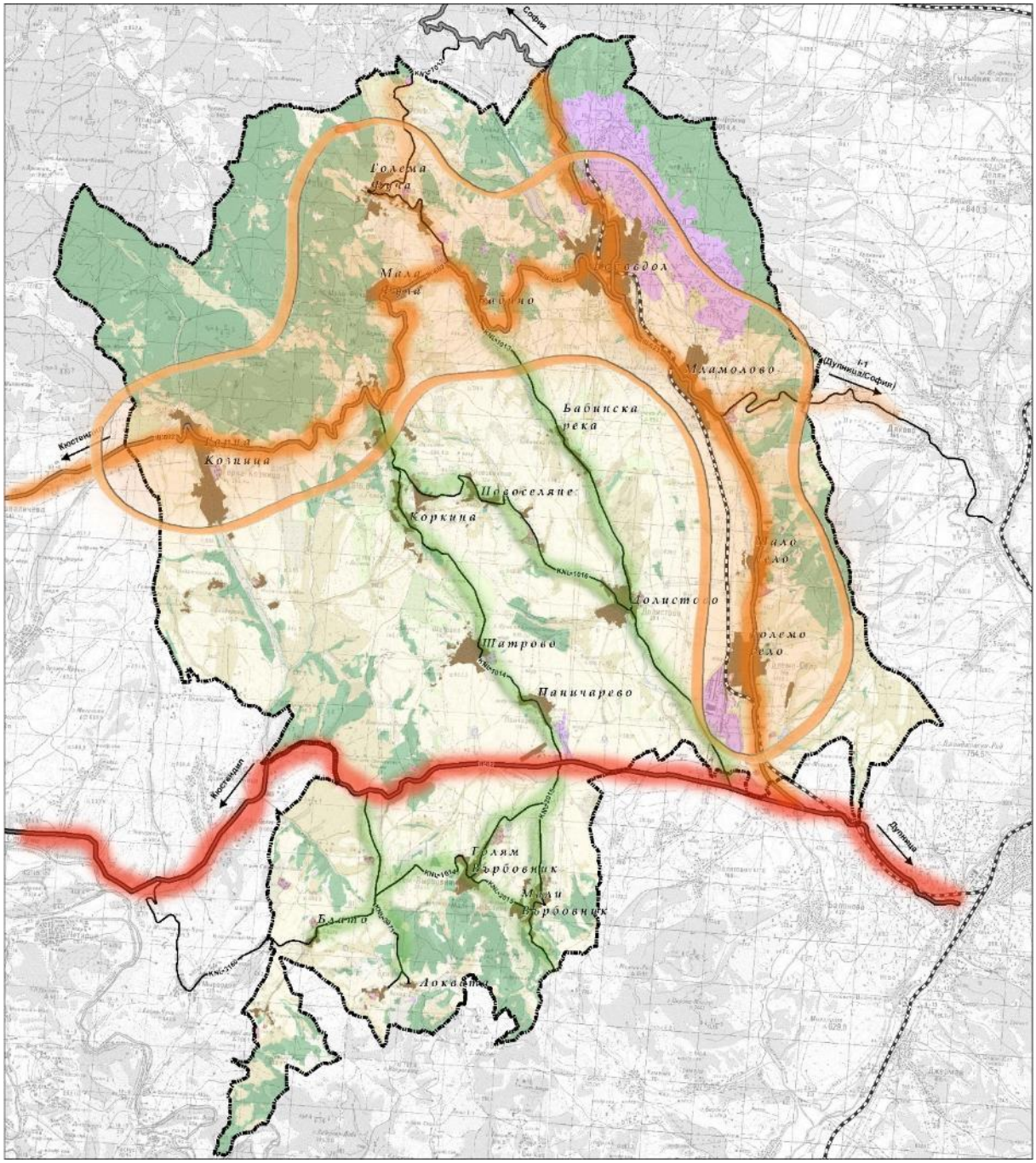

Фигура 48. Моноцентричен модел на развитие

Линеарно-полицентричен модел на развитие **–** този модел има за своя основа европейските практики и сценарии за полицентрично развитие, което предполага освен основния център град Бобов дол да се формират допълващи вторични центрове, които сами по себе си да станат двигатели на растеж за обособените селищни структури и прилежащите извънселищни територии. По този начин ще се постигне сравнително равностойно и по-равномерно пространствено развитие на всички селища в общината, което от своя страна ще намали значително съществуващия диспаритет в тяхното социално-икономическо пространство и демографско развитие до сега. При

съвременното взаимообвързване на селищните структури на преден план се изявяват пространствено-комуникационните и функционални връзки за сметка на физическото взаимообвързване на урбанистичните единици. Подобрената транспортна достъпност и интегриращите елементи гарантират реализацията на вторични центрове. В контекста на горепосоченото общинската селищна структура включва три центрови селищни групи.

Първа група – Общински център и линерано разположени населени места по третокласен републикански път „III-602“, включваща град Бобов дол, Големо село, Мало село, Мламолово, Бобов дол, Бабино, Мала Фуча, Голема Фуча и Горни Козница.

Втора група – две двойки селищни структури /Блато и Локвата, Голям Върбовник и Мали Върбовник/ на юг от второкласен републикански път „II-62“.

Трета група е сформирана по второстепенните вътрешно интеграционни оси, включвайки селата Коркина, Новоселяне, Долистово, Шатрово, Паничарево в централната част на общината.

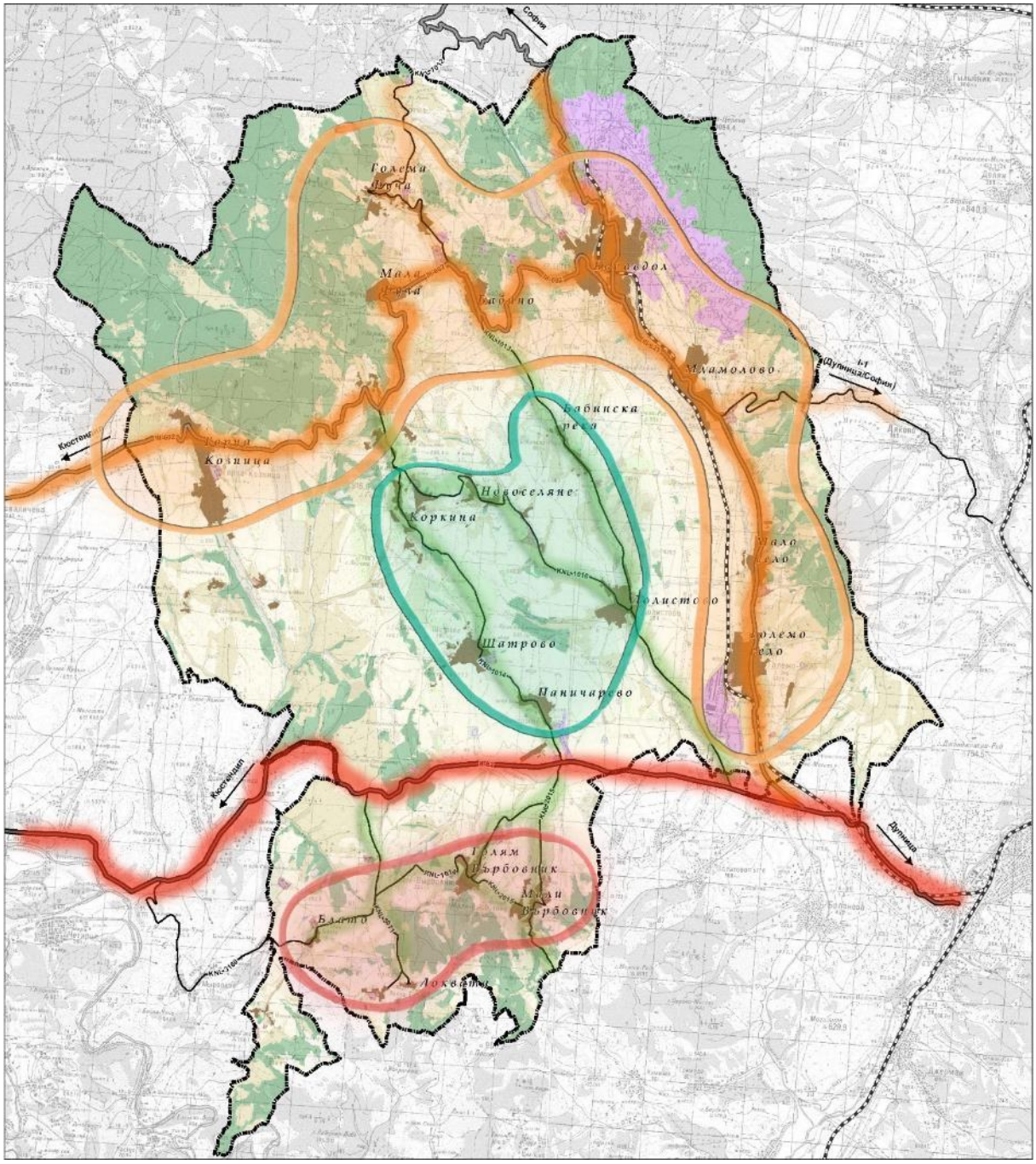

Фигура 49. Линеарно-полицентричен модел на развитие.

Линеарно-рингов полицентричен модел на развитие **–** този модел допълва и доразвива философията на линеарно-полицентричния модел, също така и практиките в европейските директиви за полицентрично, устойчиво и равностойно пространствено развитие на община Бобов дол. Неговата основа е изведения най-атрактивен агресивен постъпателно иновационен сценарий, който гарантира чужди и наши капиталови инвестиции.

Изведеният урбанистичен модел носи в себе си потенциала на „възстановеното реновирано и доразвито с нови мощности и технологии индустриално производство и

минен добив; възстановеното интензифицирано и доразвито с нови терени растениевъдство и зеленчуково и овощно производство, горски добив и животновъдство с малки и средни агропредприятия за суровинна преработка; разширената база за услуги и обслужване; оптимизираната пътна мрежа като клас, габарити, носипосимост и сигурност; минимизираните разходи за поддръжка на пътната мрежа вследствие на нейното целенасочено оптимизиране; осигурения бърз общински транспорт и повишена транспортна достъпност до всички населени места за личен транспорт, бърза помощ, противопожарна охрана и сметосъбиране; подобреният достъп до предлаганите туристически услуги на общината и по-голяма сигурност на населението в малките селищни структури.

Моделът се основава на силно изявените две оси на междурегионално развитие, допълнени от специфичните вътрешно-общински линеарно-рингови оси на урбанизиране:

- ***Индустриална-производствено-добивна*** по третокласен път III – 602: Дупница – Радомир – Перник – Мало село – Мламолово – Бобов дол – Радомир – Перник.
- ***Транспортно-туристико-логистична*** по второкласен път II – 62: Самоков – Дупница – Големо село – Паничарево – Долна Лозница – Кюстендил.
- ***Аграрно-производствено-преработваща*** по големия и допълващия малък ринг: Бабино – Бабинска река – Мала Фуча – Горна Козница – с отклонение по големия ринг Коркина – Шатрово – Паничарево и малкия ринг Новоселяне – Долистово.
- ***Аграрно-туристически:*** връх Колош – Голяма Фуча – Мала Фуча – Горна Козница и Мали Върбовник – Голям Върбовник – Локвата – Блато.

Обобщено може да се посочи логиката на последователни урбанистични действия, които гарантират високотехнологичното ефективно и инвестиционно – атрактивно пространствено развитие на община Бобов дол в прогнозния проектен период. Тези действия рефлектират в:

- **Индустрия** – реконструкция и технологично обновяване на действащите производствени и добивни мощности; възстановяване и реновация на закрити производства при доказана след обстоен маркетинг ефективност и пазарен афинитет, кооперииране на вътрешен и външен капиталов потенциал в разкриване на нови производства или такива, които имат свободни пазарни ниши: проучване на

възможностите за междурегионално клъстерно производство и свързаните с тях центрове на научно изследване и квалификация.

- **Земеделие –** интензификация на земеделието; възстановяване и доразвитие на почвените площи; увеличаване на площите за лозарство и зеленчукопроизводство, овощните градини и особено черешовите масиви, лавандуловите насаждения, обработка на горски плодове и т.н., реновация на малки и средни предприятия за преработка и консервация; възстановяване на животновъдство, стари мандри и месопреработващи предприятия, а при доказана ефективност и строеж на нови.

- **Отдих и туризъм –** целенасочено развитие на историко-познавателен, орнитоложки, екстремен, религиозен, селски, екотуризъм, и други атрактивни туристически ниши; възстановяване и обновяване на зоните за отдих и спортни игрища: осигуряване на изходна туристическа база за настаняване, а при атрактивен интерес и реализация на няколко малки високотехнологични курортни селища; специализирано проучване за реално търсене и употреба на земите по параграф 4 за земеделско ползване и сградите в тях като втори жилища и евентуалното им реновиране като вилни зони.

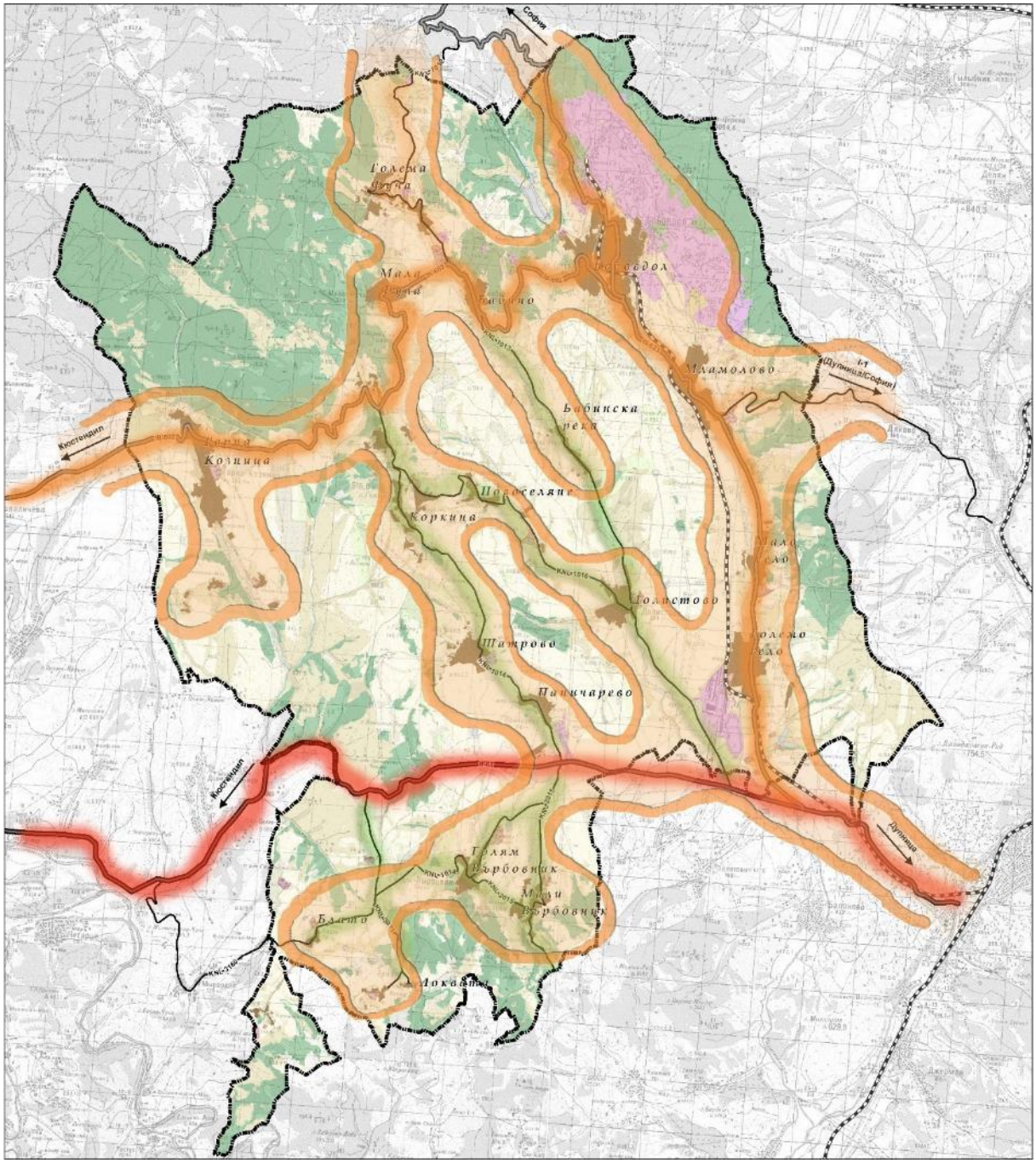

Фигура 50. Линеарно-рингов полицентричен модел на развитие.

Всички те имат своите пространствени измерители като бъдещо развитие и реализация както следва:

- **Отдих и туризъм:** връх Колош – познавателен, екстремен, орнитоложки и екотуризъм; село Горна Козница – градище и пещера „Асан Делия“; село Горна Коркина, връх Връп лятна резиденция на цар Самуил и останки на резиденция на Арон; село Бабинска река – скални тракийски ниши; зони за отдих – Бобов дол, село Мламолово,

Мало село, Големо село, Шатрово, Мала Фуча; зони за земеделско ползване – Горна Козница, Голема Фуча, Бабинска река, Бабино, Шатрово, Мламолово и Блато;

Нови висококатегорийни туристически селищни образувания Ок1 локализирани в с. Голем Върбовник и с. Паничарево – 7.70021 ха., с. Малмолов – 4.92499 ха. и 8.48479 ха., с. Голема Фуча – 0.83009 ха. и 1.68259 ха., с. Голем Върбовник – 13.07613 ха. с обща площ 28.99859 ха.

- **Индустрия** – малки средни предприятия между Бобов дол – Мламолово – Мало село – Големо село с възможности за обслужване от пътен и железопътен транспорт – предвидени са 7 терена попадащи в устройствена зона Пмс – малки и средни предприятия с обща площ 71.03985 ха, както следва в с. Малмолово и с. Мало село – 20.60785 ха, с. Мало село и с. Големо село – 14.87818 ха, с. Мали Върбовник – 2.38954 ха, с. Голема Фуча – 3.40953 ха, с. Голем Върбовник – 1.70133 ха, с. Голем и Мали Върбовник – 8.75772 ха, с. град Бобов дол и с. Мламолово – 16.29571 ха.

Голям европейски логистичен център южно от Паничарево, състоящ се от четири терена, попадащи в устройствена зона СМФ с обща площ 68.52754 ха. Разпределни както следва с. Паничарево – 16.72664 ха, 7.15630, с. Мали Върбовнил – 6.47855 ха, с. Паничарево – 38.16605 ха. Летищен комплекс от двете страни на II-62 в примерен състав: летищен комплекс за чартърен транспорт на земеделска и индустриална продукция, въздушно пътен терминал, складови и обслужващи площи, хотелско и битово обслужване и т.н.

Резервни индустриален терен, попадащи в устройствена зона **Пмс1** - резервен в землището на с. Големо село, северозападно от ТЕЦ „Бобов дол“ с площ – 42.55458 ха.

- **Земеделие – малки и средни предприятия за преработка на земеделска и горска продукция /Пмс/** – с. Паничарево 11.80297 ха, животновъдни ферми и месопреработвателни предприятия – с. Мали Върбовник – 0.8885 ха, с. Коркина – 8.17001 ха и с. Големо село – 5.67740 ха,

Таблица 50. Устройствени зони по землища в териториалната структура на община Бобов дол.

Номер на поземлен имот	Начин на трайно ползване по КВС	Площ в ха	Устрой-ствена зона (УЗ)	Имотът попада в ЗЗ	Землище
15446.164.54, 15446.164.80, 15446.164.53, 15446.164.52, 15446.164.51, 15446.164.55, 15446.164.88, 15446.164.56, 15446.164.89, 15446.164.58, 15446.164.62, 15446.164.63	Зеленчукови култури	0.83	**1 Ок**		с. Голема Фуча
15446.190.2, 15446.190.3, 15446.190.4, 15446.190.1, 15446.190.8, 15446.190.9, 15446.190.6, 15446.190.7, 15446.190.5, 15446.189.2, 15446.189.1	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	1.68	**2 Ок**	BG 0000298 Конявска планина	с. Голема Фуча
15446.229.57, 15446.229.84, 15446.229.58, 15446.229.70, 15446.229.69, 15446.229.68, 15446.229.67, 15446.229.66, 15446.229.71, 15446.229.81, 15446.229.87, 15446.229.82, 15446.229.80, 15446.229.79, 15446.229.78, 15446.229.89	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ), Използвани естествени ливади	3.41	**1 Пмс**		с. Голема Фуча
38635.21.27, 38635.21.30, 38635.21.29, 38635.21.28, 38635.21.31, 38635.21.32, 38635.21.33, 38635.21.34, 38635.21.35, 38635.21.36, 38635.21.37, 38635.21.38, 38635.21.39, 38635.21.41, 38635.21.40, 38635.21.42, 38635.21.43, 38635.21.44, 38635.21.45, 38635.21.57, 38635.21.61, 38635.21.60, 38635.21.59, 38635.21.58, 38635.21.62, 38635.21.63, 38635.21.64, 38635.21.65, 38635.21.66, 38635.21.67, 38635.21.68, 38635.21.69, 38635.21.94, 38635.21.70, 38635.21.71, 38635.21.72, 38635.21.73, 38635.21.74, 38635.21.75, 38635.21.76, 38635.21.77, 38635.21.78, 38635.21.80, 38635.21.81, 38635.21.79, 38635.21.82, 38635.21.85, 38635.21.84, 38635.21.83	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	8.17	**2 Пмс**		с. Коркина
04501.218.46, 04501.218.56, 04501.218.45, 04501.218.47, 04501.218.57, 04501.218.55, 04501.218.48, 04501.218.51, 04501.218.50, 04501.218.49, 04501.218.52, 04501.218.53, 04501.218.54, 04501.218.60, 04501.218.61, 04501.218.62, 04501.218.58, 04501.218.59, 04501.9.51, 04501.9.2, 04501.9.49, 04501.9.20, 04501.9.37, 04501.9.21, 04501.9.48, 04501.9.7, 04501.9.6, 04501.9.5, 04501.9.4, 04501.9.3, 04501.9.9, 04501.9.56, 04501.9.11, 04501.9.12, 04501.9.13, 04501.9.14, 04501.9.64, 04501.9.63, 04501.9.62, 04501.9.53, 04501.9.54, 04501.9.55, 04501.9.69, 04501.9.30, 04501.9.29, 04501.9.57, 04501.9.58, 04501.9.59, 04501.9.40, 04501.9.47, 04501.9.28, 04501.9.17, 04501.9.18, 04501.9.16, 04501.9.23, 04501.9.19, 48711.17.13, 48711.16.9, 48711.16.10, 48711.16.8, 48711.16.7, 48711.16.5, 48711.16.6, 48711.16.4, 48711.16.3, 48711.16.2, 48711.16.1, 04501.9.27,	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ), ЕСТЕСТВЕНИ ЛИВАДИ, Пасища с храсти, ПАСИЩА, МЕРИ,	16.30	**3 Пмс**		гр. Бобов дол, с. Мламолово

04501.9.26, 04501.9.24, 04501.9.25, 04501.9.41					
48711.71.6, 48711.71.7, 48711.71.41, 48711.71.8, 48711.71.9, 48711.71.10, 48711.71.12, 48711.71.13, 48711.71.11, 48711.71.14, 48711.71.53, 48711.71.15, 48711.71.16, 48711.71.17, 48711.71.20, 48711.71.21, 48711.71.22, 48711.71.23, 48711.71.24, 48711.71.19, 48711.71.54, 48711.71.18, 48711.71.55	ПАСИЩА, МЕРИ, НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	4.92	**3 Ок**		с. Мламолово
48711.78.2, 48711.78.3, 48711.78.4, 48711.78.1, 48711.78.5, 48711.78.6, 48711.78.8, 48711.0.202, 48711.78.9	ПАСИЩА, МЕРИ	8.48	**4 Ок**		с. Мламолово
46824.35.1 - 46824.35.25, 46824.35.63, 46824.35.64, 46824.35.65, 46824.35.66, 46824.35.67, 46824.35.68, 46824.35.69, 46824.35.70, 46824.35.71, 46824.35.72, 46824.35.73 - 46824.35.111, 46824.35.117, 48711.40.187, 48711.40.188, 48711.40.189, 48711.40.190, 48711.40.191, 48711.40.192, 48711.40.193, 48711.40.194, 48711.40.195, 48711.40.196, 48711.40.197, 48711.40.198, 48711.40.199, 48711.40.200-48711.40.206, 48711.40.210-48711.40.226, 48711.40.263, 48711.40.264, 48711.40.265, 48711.40.266, 48711.40.267, 48711.40.268, 48711.40.269, 48711.40.270, 48711.40.271, 48711.40.272-48711.40.288, 48711.40.295, 48711.40.296, 48711.40.299, 48711.40.302, 48711.40.306	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ), ЕСТЕСТВЕНИ ЛИВАДИ, Зеленчукови култури	20.61	**4 Пмс**		с. Мламолово, с. Мало село
46824.32.89, 46824.32.84, 46824.32.91, 46824.32.92, 46824.32.93, 46824.32.90, 46824.32.80, 46824.32.81, 46824.32.82, 46824.32.73, 46824.32.72, 46824.32.74, 46824.32.79, 46824.32.78, 46824.32.77, 46824.32.76, 46824.32.75, 46824.32.113, 46824.32.114, 46824.32.105, 15535.213.36, 46824.32.104, 46824.32.103, 46824.32.102, 46824.32.101, 46824.32.99, 46824.32.97, 46824.32.98, 46824.32.95, 46824.32.94, 15535.4.1, 15535.213.2, 15535.4.2, 15535.4.3, 15535.4.5, 15535.213.8, 15535.213.7, 15535.213.6, 15535.213.5, 15535.213.3, 15535.213.4, 15535.213.4015535.213.11, 15535.213.10, 15535.213.12, 15535.213.13, 15535.213.1, 15535.213.15, 15535.213.16, 15535.213.14, 15535.213.18, 15535.213.19, 15535.213.20, 15535.213.21, 15535.213.17, 15535.213.22, 15535.213.23, 15535.213.24, 15535.213.29, 15535.213.28, 15535.213.27, 15535.213.37, 15535.213.30, 15535.213.31,	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ), ПАСИЩА, МЕРИ,	14.88	**5Пмс**		с. Мало село, с. Големо село
15535.231.3, 15535.231.5, 15535.231.6, 15535.231.7, 15535.231.8, 15535.231.9, 15535.231.10, 15535.231.4, 15535.231.11, 15535.231.12, 15535.231.28, 15535.231.14, 15535.231.15, 15535.231.16, 15535.231.17, 15535.231.18, 15535.231.19, 15535.231.27, 15535.231.20, 15535.231.21, 15535.231.22, 15535.231.23	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	5.68	**6Пмс**		с. Големо село

15535.211.222 - 15535.211.227, 15535.211.258 - 15535.211.277, 15535.211.299, 15535.211.300, 15535.211.253, 15535.211.254, 15535.211.255, 15535.211.164, 15535.211.167, 15535.211.168, 15535.211.169, 15535.211.170, 15535.211.171, 15535.211.172, 15535.211.173, 15535.211.174, 15535.211.175, 15535.211.176, 15535.211.177, 15535.211.178, 15535.211.212, 15535.211.279, 15535.211.155, 15535.211.156, 15535.211.159, 15535.211.160, 15535.211.162, 15535.211.202, 15535.211.204, 15535.211.189-15535.211.196, 15535.211.211, 15535.211.278, 15535.0.4, 15535.211.205, 15535.211.208, 15535.211.216, 15535.211.217, 15535.211.218, 15535.211.219, 15535.211.187, 15535.211.188, 15535.211.213, 15535.211.214, 15535.211.215, 15535.211.229 - 15535.211.233	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	42.55	**1 ПМс1**		с. Големо село
55364.44.1, 15457.84.3, 15457.84.1, 15457.84.2, 15457.84.4, 15457.84.13, 15457.84.14, 15457.84.15, 15457.84.16, 15457.84.12, 15457.84.11, 15457.84.10, 15457.84.9, 15457.84.5, 15457.84.6, 15457.84.7	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ), ПАСИЩА, МЕРИ	7.70	**5 Ок**		с. Паничарево, с. Голям Върбовник
15457.86.1, 15457.86.49, 15457.86.2, 15457.86.5, 15457.86.4, 15457.86.3, 15457.86.47, 15457.86.46, 15457.86.45, 15457.86.43, 15457.86.42, 15457.86.40, 15457.86.39, 15457.86.37, 15457.86.36, 15457.86.34, 15457.86.32, 15457.86.31, 15457.86.28, 15457.86.29, 15457.86.27, 15457.86.26, 15457.86.24, 15457.86.19, 15457.86.23, 15457.86.22, 15457.86.21, 15457.86.20, 15457.86.18, 15457.86.15, 15457.86.17, 15457.86.14, 15457.86.13, 15457.86.16, 15457.86.11, 15457.86.10, 15457.86.8, 15457.86.9, 15457.86.7, 15457.86.6	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	13.08	**6 ОК**		с. Голям Върбовник
55364.27.18, 55364.27.17, 55364.27.14, 55364.27.88, 55364.27.16, 55364.27.13, 55364.27.27, 55364.27.75, 55364.27.8, 55364.27.103, 55364.27.104, 55364.27.31, 55364.27.43, 55364.27.42, 55364.27.4, 55364.27.69, 55364.27.68, 55364.27.84, 55364.27.71, 55364.27.44, 55364.27.46, 55364.27.45, 55364.27.47, 55364.27.9, 55364.27.49, 55364.27.50, 55364.27.91, 55364.27.62, 55364.27.35, 55364.27.87, 55364.27.100, 55364.27.105	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	11.80	**7 Пмс**		с. Голям Върбовник
15457.26.7, 15457.26.15, 15457.225.20, 15457.26.6, 15457.26.2, 15457.26.5, 15457.22.16, 15457.22.15, 15457.22.14, 15457.22.7, 15457.22.8, 15457.22.5, 15457.22.3, 15457.22.6, 15457.22.2,	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	10.46	**8 Пмс**		с. Голям Върбовник, с. Мали Върбовник

15457.22.1, 46317.5.109, 46317.5.107, 46317.5.104, 46317.5.1, 46317.5.129, 46317.5.139, 46317.5.130, 46317.5.131, 15457.22.4					
46317.49.1, 46317.49.17, 46317.49.2, 46317.49.6, 46317.49.20, 46317.49.7, 46317.49.4, 46317.7.120	Стопански дворове, НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ), Изоставени орни земи, Полски пътища	2.39	**9 Пмс**		с. Мали Върбовник
46317.15.131, 46317.15.147, 46317.15.132, 46317.15.134, 46317.15.150, 46317.15.151, 46317.15.153, 46317.15.152, 46317.15.138	ЕСТЕСТВЕНИ ЛИВАДИ, Лозови насаждения (нетерасирани)	0.89	**10 Пмс**		с. Мали Върбовник
46317.4.23, 46317.4.27, 46317.4.29, 46317.4.30, 46317.4.32, 46317.4.18, 46317.4.19, 46317.4.20, 46317.4.24, 46317.889.3, 46317.4.8, 46317.4.9, 46317.4.10, 46317.4.11, 46317.4.12, 46317.4.13	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	6.48	**3 Смф**		с. Мали Върбовник
55364.30.23, 55364.30.30, 55364.30.22, 55364.30.20, 55364.30.21, 55364.30.17, 55364.30.65, 55364.30.13, 55364.30.2, 55364.30.93, 55364.30.1, 55364.30.95, 55364.30.62, 55364.17.106, 55364.17.20, 55364.17.18, 55364.17.17, 55364.17.111, 55364.17.110, 55364.17.109, 55364.17.24, 55364.17.25, 55364.17.104, 55364.17.105, 55364.17.108, 55364.17.15, 55364.17.13, 55364.17.14, 55364.17.16, 55364.17.45, 55364.17.53, 55364.17.46, 55364.17.35, 55364.17.101, 55364.17.102, 55364.17.100, 55364.17.3, 55364.17.22, 55364.17.103, 55364.75.12, 55364.21.13, 55364.21.12, 55364.21.11, 55364.21.9, 55364.21.8, 55364.21.7, 55364.21.6, 55364.21.4, 55364.21.5, 55364.21.3, 55364.21.1, 55364.75.10, 55364.75.16	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ), Овощни насаждения (нетерасирани), Стопански дворове	16.73	**1 Смф**		с. Паничарево

55364.26.4, 55364.26.5, 55364.26.7, 55364.26.22, 55364.26.24, 55364.29.23, 55364.29.24, 55364.29.25, 55364.29.26, 55364.29.27, 55364.29.42, 55364.29.43, 55364.0.185, 55364.26.116, 55364.26.117, 55364.26.118, 55364.26.119, 55364.26.120, 55364.26.121, 55364.26.122, 55364.26.123, 55364.26.124, 55364.29.28, 55364.29.29, 55364.29.30, 55364.29.31, 55364.29.32, 55364.29.34, 55364.24.1-55364.24.28, 55364.25.1, 55364.25.2, 55364.25.78, 55364.25.80, 55364.27.82, 55364.27.94, 55364.27.98, 55364.29.4, 55364.29.5, 55364.29.6, 55364.29.8, 55364.29.9 - 55364.29.21, 55364.26.29, 55364.26.31, 55364.26.35, 55364.26.36, 55364.26.47, 55364.26.49, 55364.26.52, 55364.26.53, 55364.26.54, 55364.26.55, 55364.26.57, 55364.26.61, 55364.26.64, 55364.26.70, 55364.26.80, 55364.26.81, 55364.26.82, 55364.26.83, 55364.26.89, 55364.26.93, 55364.26.100, 55364.26.101, 55364.26.102, 55364.26.103, 55364.26.104, 55364.26.105, 55364.26.107, 55364.26.108, 55364.26.109, 55364.26.112, 55364.26.114, 55364.26.128, 55364.26.129, 55364.26.130, 55364.26.131, 55364.26.132, 55364.26.133, 55364.26.134, 55364.26.135, 55364.26.136, 55364.26.137, 55364.26.138, 55364.26.139, 55364.26.141, 55364.26.143, 55364.26.144, 55364.26.145, 55364.26.148, 55364.26.149, 55364.26.156, 55364.26.163, 55364.26.164, 55364.26.183, 55364.26.184, 55364.26.185, 55364.26.190, 55364.26.191, 55364.26.192, 55364.26.199, 55364.26.203, 55364.26.205, 55364.26.206, 55364.26.207, 55364.26.208, 55364.27.2, 55364.27.3, 55364.27.7, 55364.27.15, 55364.27.19, 55364.27.20, 55364.27.21, 55364.27.25, 55364.27.40, 55364.27.48, 55364.27.72, 55364.29.49, 55364.29.50, 55364.29.63	НИВИ (ОРНА ЗЕМЯ)	38.17	**2 Смф**		с. Паничарево

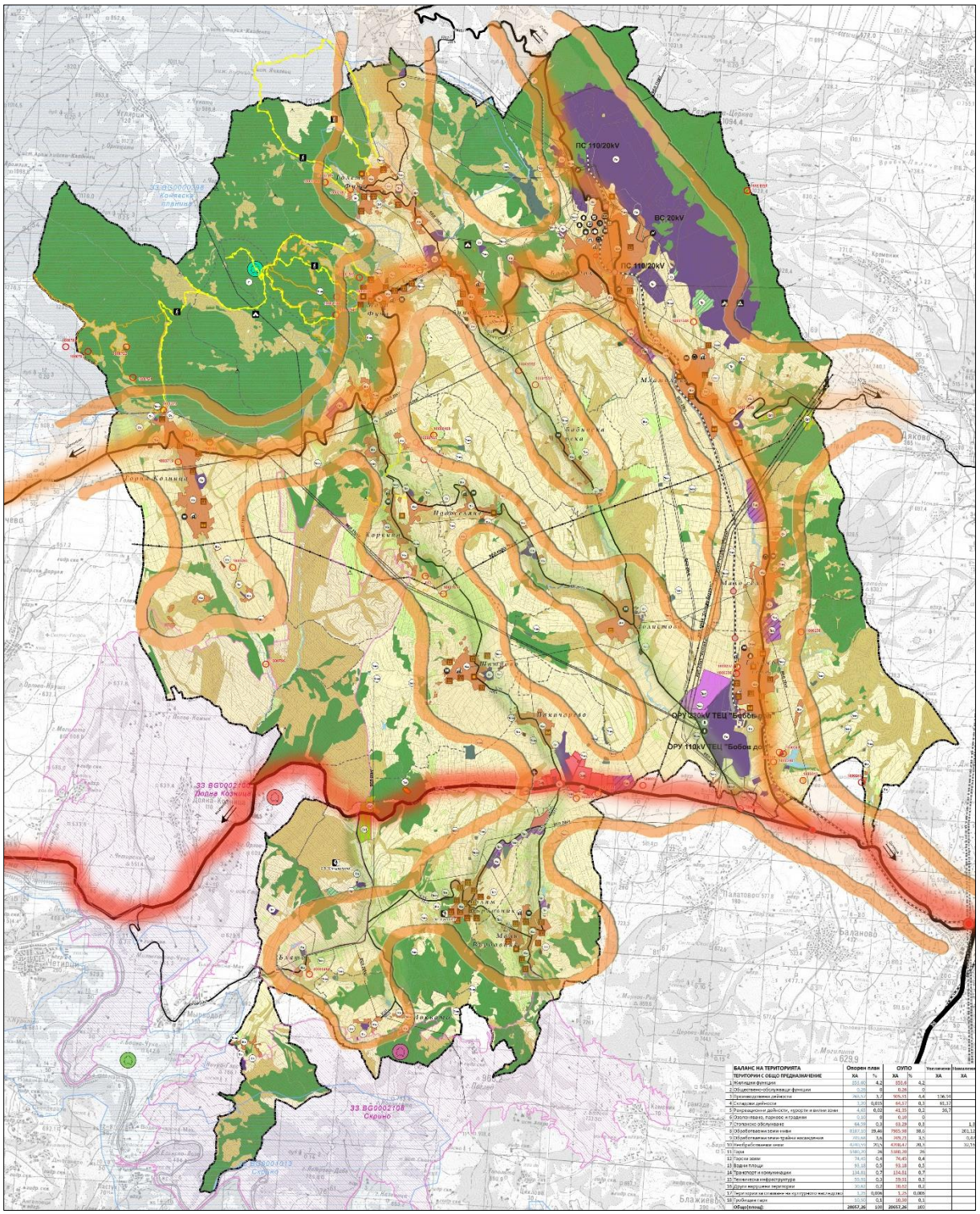

Фигура 51. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие.

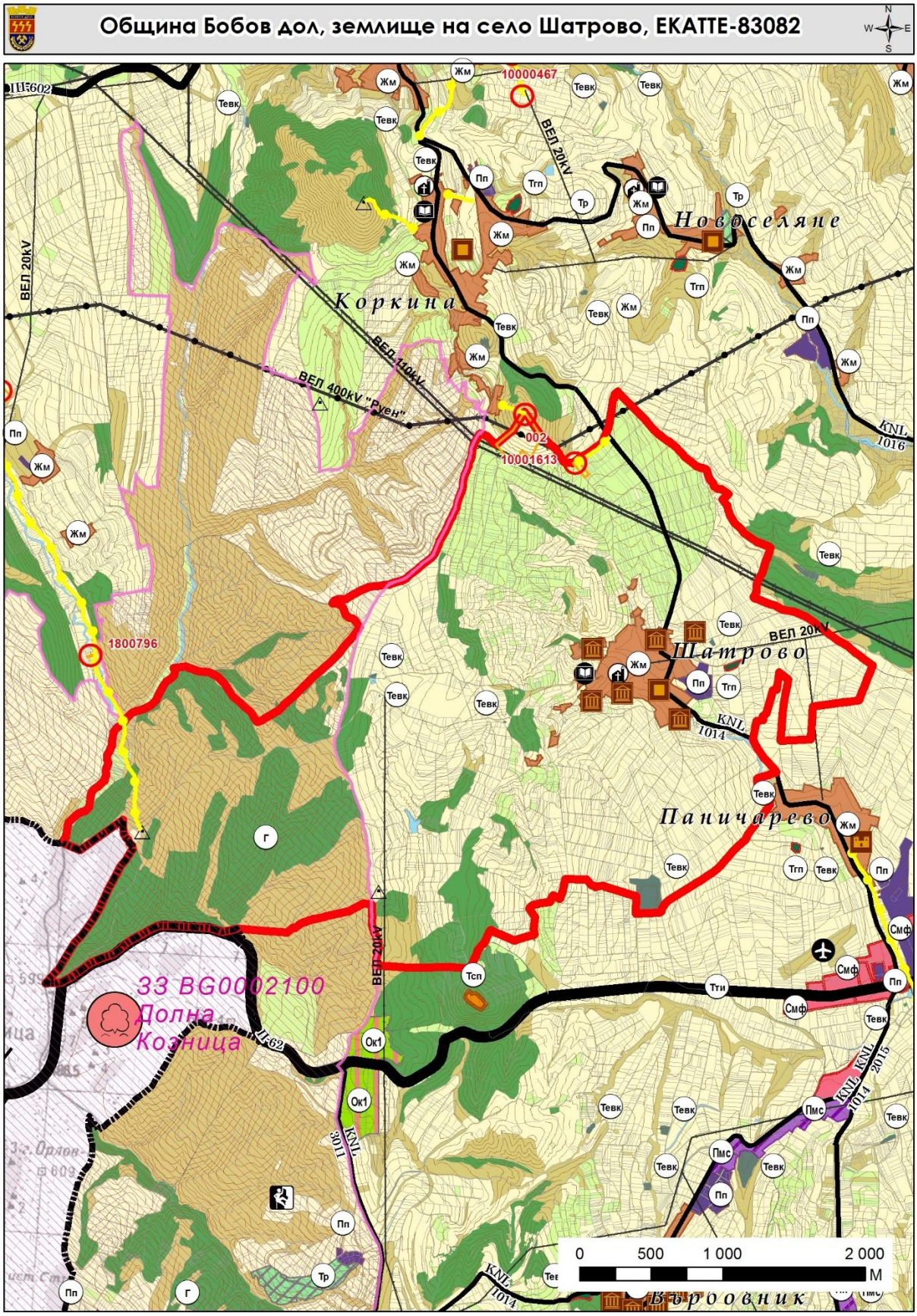

Фигура 52. Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие в землището на с. Шатрово.